LEONARDO DA VINCI

UN TITAN AL RENAŞTERII

de
ALEXANDRU
BALACI

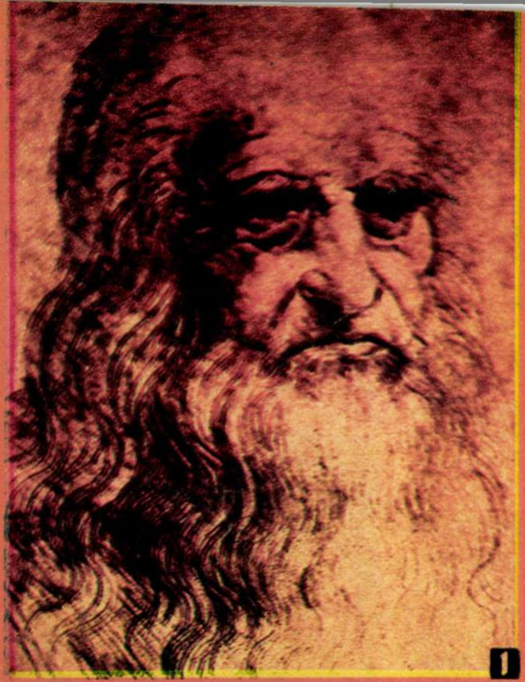
1

Leonardo da Vinci poate să fie considerat drept cel mai strălucit reprezentant al Renaşterii, epoca descoperirii omului şi a lumii, epoca laicizării culturii, a splendidei dezvoltări a personalităţii umane şi a unui viguros optimism. Prin genialele lui creaţii de artist şi de om de ştiinţă, Leonardo da Vinci a dominat întreaga artă a epocii sale şi a deschis larg poarta erei ştiinţelor moderne.

Mai mult de cinci secole au trecut de la naşterea sa, dar măreaţa lui operă nu a putut să fie atinsă în iradianta ei strălucire, de rugina vremii. Orizonturile noi, infinite, ale orientării sale în estetică, ideile lui inovatoare atît de îndrăzneţe în domeniul ştiinţelor, arta lui profund sinceră, credinţa lui nestrămutată în triumful ideilor umaniste, sînt astăzi înfăptuiri ale oamenilor care îşi trimit mesagerii visurilor de zbor ale lui Leonardo da Vinci să navigheze pe oceanele nemărginite ale Cosmosului.

Marele creator italian s-a născut în anul 1452 în orăşelul al cărui nume, opera lui, avea să-l facă nemuritor, Vinci, aşezat la poalele muntelui Albano. El şi-a trăit copilăria în mijlocul naturii toscane, în exuberanta frumuseţe a cîmpiei, descoperind culorile, vegetaţia, animalele, oamenii şi stelele. De pe acum se dezvolta acel sentiment caracteristic lui Leonardo da Vinci, de a fi totdeauna în comuniune cu natura, de a se simţi o picătură din imensul fluviu al vieţii. El dă dovadă foarte curînd de facultăţi excepţionale în arta desenului şi pentru aceasta tatăl său, îl încredinţează, spre a se desăvîrşi — măiestriei florentinului Andrea del Verrocchio. În Florenţa, la apogeul strălucirii sale, centrul culturii umaniste, Atena vremurilor noi, în atelierul lui Verrocchio, în prietenia cu umanişti şi savanţi ca Paolo Toscanelli, se desăvîrşeşte Leonardo, care, către 1472, după şase ani de ucenicie, apare ca un artist pe deplin format.

Acum, la maturitate, pentru realizarea invenţiilor şi idealurilor sale artistice, el rătăceşte în Italia în căutarea unor principi ori seniori capabili să-i creeze condiţii pentru o activitate rodnică. Primul său popas este la ambiţiosul duce al Milanului, Ludovico il Moro, căruia, printr-o faimoasă scrisoare, îi oferă serviciile lui de inginer, arhitect, regizor de spectacole, de sculptor şi în cele din urmă şi de pictor. În perioada petrecută la Curtea Sforzescă, arta lui Leonardo da Vinci va culmina prin capodoperele — tabloul *Vergine delle Rocce*, calul pentru cea mai mare statuie ecvestră pe care a cunoscut-o lumea, a lui Francesco Sforza şi minunea *Cinei cea de taină*, pictată în biserica milaneză Santa Maria delle Grazie.

Urmează treisprezece ani de rătăcire în Italia. Se opreşte la curtea prea cultei Isabela d'Este la Mantova, desenîndu-i minunatul profil, trece în Veneţia pentru lucrări de ecluze ale fluviului Isonzo şi se stabileşte pentru un an la Florenţa. În 1502, el urmează pe acela care întrupa visul de unificare şi de cucerire a independenţei italiene, pe Cesare Borgia, modelul nemuritorului *principe* din cartea lui Niccolo Machiavelli. Din nou la Florenţa în 1503, pictează, alături de Michelangelo, pentru Sala Marelui Consiliu florentin, afrescuri de dimensiuni gigantice. Din nefericire pentru arta universală, *Bătălia de la Anghiari*, capodopera lui Leonardo, în care genialul pictor a folosit noi reţete pentru compoziţia culorilor, a fost pierdută, prin descompunerea culorilor sub influenţa unui foc aprins pentru a le usca mai repede. După acest dezastru, Leonardo se dedică intens studiului zborului păsărilor. Din nou la Milano, în 1506, pentru desăvîrşirea acelui miracol al picturii universale care este *Gioconda*, portretul frumuseţii umane *Leda*, *Sfîntul Ioan Botezătorul*. Tot în anii aceştia, ai celei de a doua perioade pe care o petrece în marele oraş lombard, Leonardo se ocupă intens de lucrări de irigare, asanare şi facilitarea navigaţiei pe fluviul Adda. Îşi continuă cu asiduitate şi studiile sale anatomice alături de un savant ca Marc Antonio della Torre. Chemat de Papa Leone X la Roma, va fi ţinut de o parte de arta plastică, ocupîndu-se mai ales cu lucrări de optică şi de geometrie şi de elaborarea *Tratatului despre Pictură*. Rătăcitorul Leonardo va accepta oferta regelui francez François I, plecînd în Franţa, pe valea Loarei, pentru ultimii trei ani ai vieţii sale. Va muri la Cloux la 2 mai 1519, acum 450 de ani.

ZBORUL ÎNALT AL GÎNDIRII

Leonardo da Vinci a fost simbolul atît de specific Renaşterii,al omului activ, al omului modern, însetat de cunoaştere, de continua căutare. Niciodată marele gînditor nu a uitat înaltul său ideal umanist. În faimosul său *Codice Atlantico* s-au păstrat numeroase însemnări care conturează luminos portretul moral al lui Leonardo. Astfel de pe poziţia omului activ, prototipul Renaşterii, el înfierează cu violenţă pe acei care nu aduc nici un folos societăţii, pe «paraziţii capabili numai să distrugă, nu să creeze». El s-a ridicat cu violenţă împotriva preoţilor corupţi care au transformat biserica într-o prăvălie şi lucrurile sfinte în marfă de vînzare. Sub forma unei viziuni fantastice el a prezentat oamenilor răufăcătoarea putere a aurului, viitoarele nenorociri aduse de acea orînduire care se bazează pe puterea banului = «El vine din peşteri întunecate şi supune întreaga omenire unor mari suferinţe, primejdii şi morţi...»

Nerecunoscînd autorităţi prestabilite, acest antidogmatic cercetător dorea să vadă şi să atingă totul, credea numai în faptele care se puteau verifica. Ca mai tîrziu Galileo Galilei, Leonardo da Vinci, folosind libera investigaţie şi liberul examen, dezvolta ştiinţele noi care au drept obiect natura, cu o metodă

2
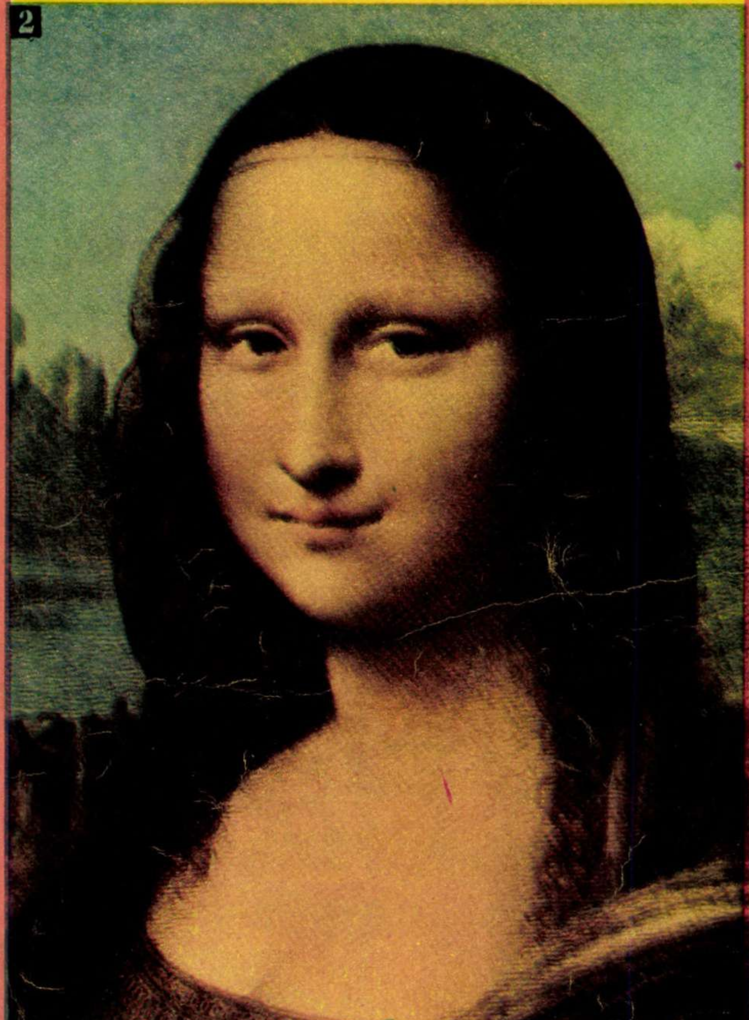

1. AUTOPORTRET

2. GIOCONDA

3. PORTRETE PICTATE DE LEONARDO DA VINCI — ÎNTR-UN TABLOU DE VERROCCHIO.

4. SCHIŢE PENTRU COMPOZIŢIA «BĂTĂLIA DE LA ANGHIARI»

5. CONDOTIERUL

6. PORTRETUL LUCREŢIEI CRIVELLI.

7. ISABELA D' ESTE.

8. SCHIŢĂ PENTRU UN APARAT DE ZBOR.

9. SCHIŢĂ DE PROIECT DE MONUMENT.

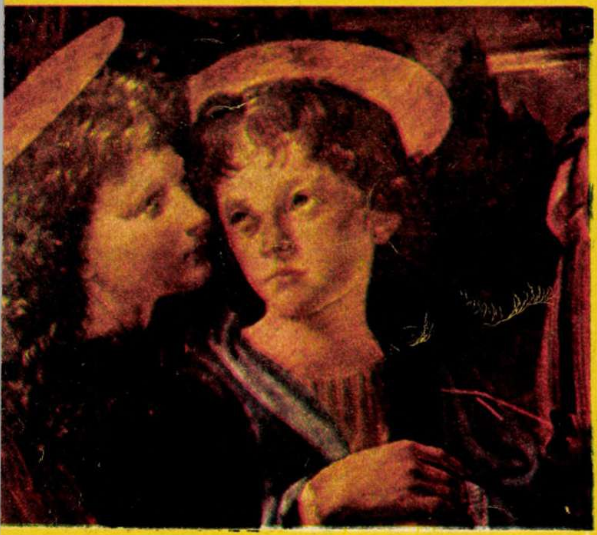
3

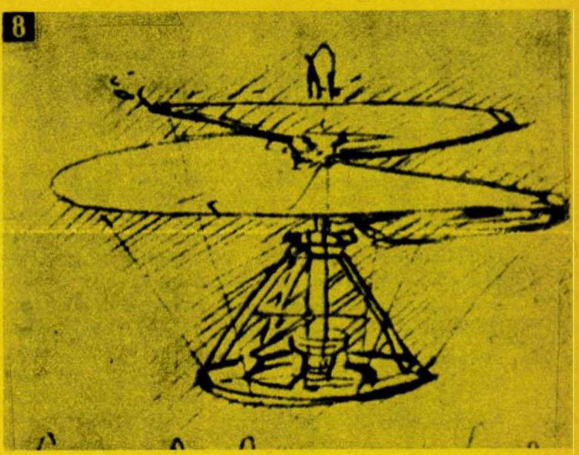
8

nouă, metoda experimentală. Toate științele naturii au găsit un loc de onoare în cadrul operei sale. S-a ocupat de geologie, de geografie, de botanică, de meteorologie. A fost și un ilustru matematician, afirmînd că nici o certitudine nu există acolo unde nu se poate aplica matematica. A avut o contribuție originală în domeniul mecanicii, enunțînd caracteristicile legii mișcării, inerției, căderii corpurilor. În materie de optică s-a ocupat de *camera obscura*, a studiat refracția, lentilele și s-a gîndit la principiile telescopului. În materie de astronomie a intuit teoria heliocentrică a lui Copernic. Aflat printre primii urbaniști ai lumii, Leonardo are ampla viziune a unui oraș modern, cu clădiri izolate de vaste spații libere, cu străzi largi, cu jocuri de fîntîni arteziene. În același timp el a creat o serie de instrumente cerute de tehnica construcției ca scări rulante, macarale și elevatoare, vehicule basculante etc. Mare hidrotehnician a elaborat proiectele unei vaste rețele de irigație a Lombardiei, precum și un sistem de canale navigabile. Da Vinci s-a ocupat și de industria textilă, fiind precursorul unor războaie mecanice. A inventat diferite care de luptă, tancuri, nave de luptă pe mare, aparate de scafandru, a fost un desăvîrșit constructor de tunuri, dar și un strălucit proiectant de fortificații militare. Treizeci de ani a activat într-un domeniu absolut neexplorat, al zborului uman, punînd primele baze ale teoriei aripilor unui aparat mai greu decît aerul, descoperind principiile elicei, parașuta și elicopterul. Biolog, botanist, paleontolog, geolog, Leonardo a fost și un strălucit cartograf, hărțile desenate de el fiind adevărate miracole de exactitate și artă. El a pus în corelație anatomia cu fiziologia, a studiat îndeosebi inima și creierul, vorbind materialist despre acest «sediu al sufletului».

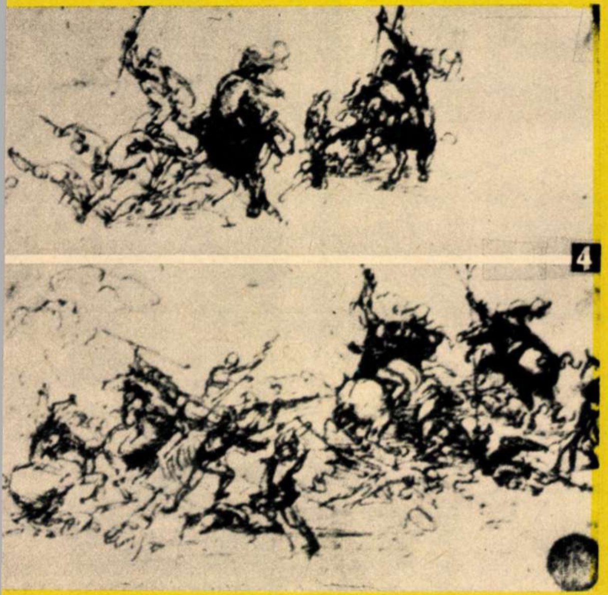
4

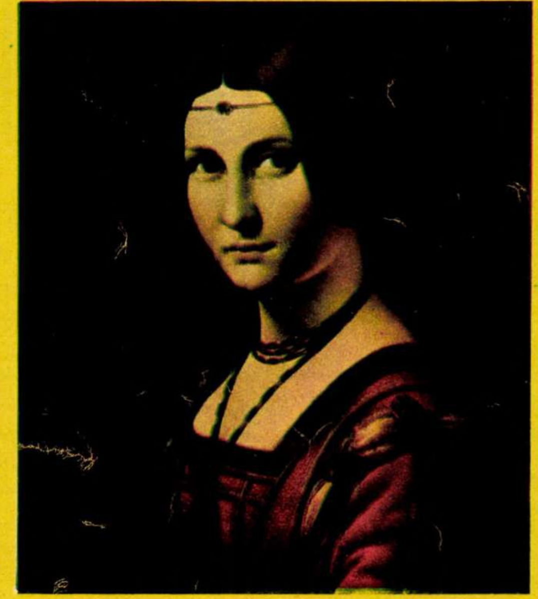
6

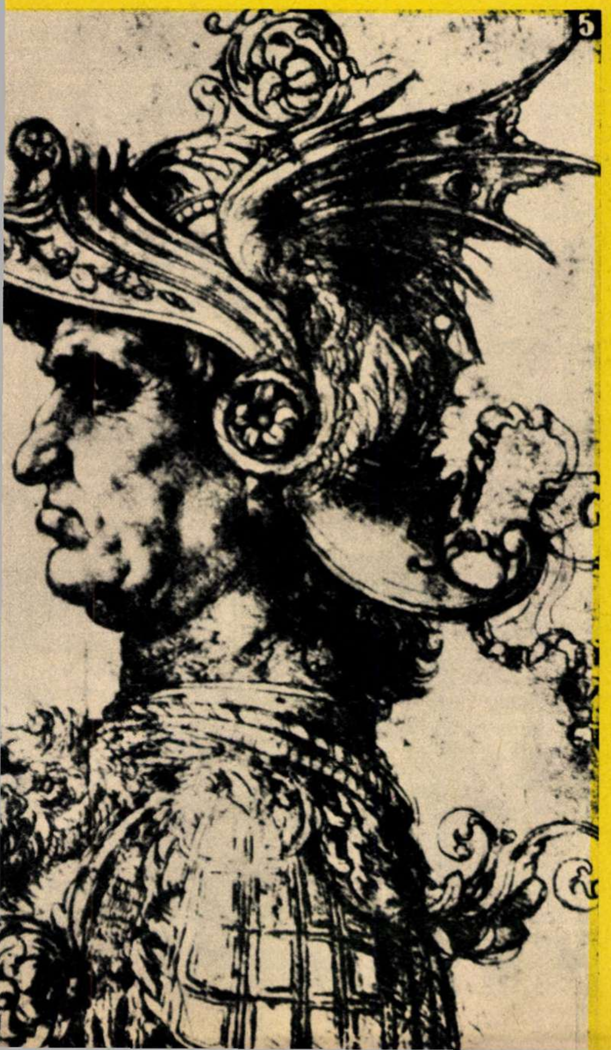
5

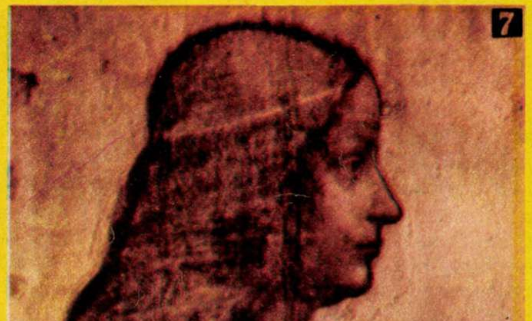
7

Leonardo da Vinci n-a fost numai un savant, el este și un multilateral artist genial, ale cărui idei estetice izvorăsc din concepția sa filozofică apropiată de realitate, de studierea cea mai atentă a vieții.

Alături de ceilalți maeștri ai Renașterii, Leonardo dă lupta împotriva schematismului convențional al artei medievale, afirmînd puternic principiile reproducerii veridice, clare a naturii, astfel cum ea se prezintă în bogata și multiforma ei realitate. Un artist bun, scrie Leonardo, trebuie să picteze două lucruri principale = «omul și reprezentarea spiritului său», răsfrîngînd în artă lumea interioară a omului.

«PICTURA — O POEZIE CARE SE VEDE»

Au rămas relativ puține opere de artă plastică de la Leonardo da Vinci, dar suficiente ca să fie considerate ca cele mai strălucite expresii ale Renașterii, prin transfigurarea realistă a naturii, prin zborul înalt al gîndirii autorului lor.

În desenele lui Leonardo apare artistul cu toată forța neobișnuită a adîncii sale puteri de observație și de reprezentare. Se pare că tot ce este capabil să perceapă ochiul omenesc atrage mîna fermă a maestrului artei. Prin aceste schițe și desene geniale, care sînt portrete, peisaje, studii anatomice ori tehnice, se desfășoară în fața privirilor noastre grandioasa carte a naturii, în care Leonardo a pătruns cu nemăsurata sa pasiune de cunoaștere.

Așezînd omul în centrul creației sale, artistul a insuflat o viață intensă compozițiilor și subiectelor tradiționale. Astfel *Cina cea de taină* este o magnifică ilustrare a acestei teze, compoziția gata făcută nefiind decît canavaua unei grandioase drame psihologice, iar personajele tradiționale ale apostolilor fiind pătrunse de o umanitate pe cît de profundă pe atît de variată. Această atitudine umanistă față de subiectele tradiționale se manifestă și în picturile care reprezintă pe Madonna, în realitate simbolul maternității fericite. Madonele lui Leonardo da Vinci sînt adevărate imnuri picturale înălțate omului și plenitudinii vieții sale.

Opt ani de zile a lucrat artistul la tabloul *Giocondei*, cel mai desăvîrșit portret pe care l-a realizat pînă acum arta închinată omului și frumuseții sale. În minunea zîmbetului tinerei florentine Monna Lisa, viața este percepută integral, cu toată profunzimea, patosul și poezia omului.

Leonardo da Vinci a dezvăluit oamenilor lumea reală ca un cîmp uriaș pentru activitatea lor. El a descoperit în lume o ordine rațională și o frumusețe deplină. Prin marele său exemplu el a arătat ce infinite posibilități există în om și a insuflat semenilor săi nelimitata încredere că ei pot construi o viață armonioasă pe pămînt. Iată de ce ne este atît de aproape și acum cînd au trecut patru sute cincizeci de ani de la moartea sa.

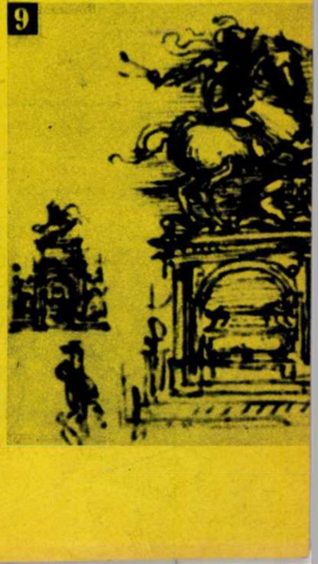
9

Regulamentul concursului
„EXPEDIȚIILE CUTEZĂTORII“

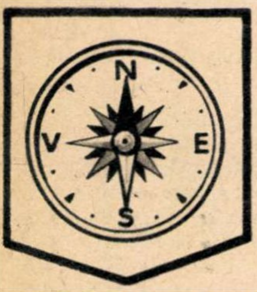

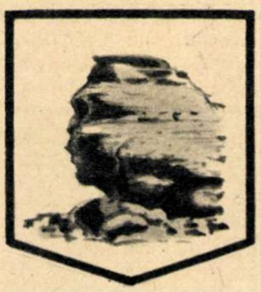

PREMII-TROFEE

- «BUSOLA DE AUR» (transmisibilă) — pentru cea mai reușită expediție. Se vor lua în considerație importanța, originalitatea și cantitatea cercetărilor, descoperirilor și colecțiilor realizate, atractivitatea itinerarului, comportarea echipajului. Numele echipajului cîștigător va fi gravat pe plăcuța de onoare a trofeului.
- «SCUTUL DACIC» — pentru cercetări deosebite privind istoria patriei.
- «SFINXUL CARPAȚILOR» — pentru cel mai original și atractiv itinerar.
- «CASETA DE CRISTAL» — pentru cea mai valoroasă colecție (de roci, insecte, plante, etnografie, folclor etc.);
- «CORTUL DE MĂTASE» — pentru echipajul cel mai unit;
- «TERMOSUL DE ARGINT» — pentru echipajul cu cel mai bun spirit gospodăresc.

DIPLOME INDIVIDUALE

La nivelul fiecărui județ vor fi acordate din partea revistei, următoarele diplome individuale pentru: cele mai valoroase colecții; cea mai frumoasă fotografie; faptă deosebită dovedind spirit de echipă; cea mai curajoasă fată; cel mai curajos băiat; cea mai spirituală șotie; cea mai originală emblemă de echipaj și pentru «bucătarul» celui mai gustos meniu.

MEDALII

- MEDALIA DE AUR se acordă tuturor membrilor echipajului distins cu «Busola de aur».
- MEDALIA DE ARGINT se acordă cîștigătorilor celorlalte cinci trofee.
- MEDALIA DE BRONZ se acordă celor distinși cu diplomele individuale.

ECUSOANE

Tuturor participanților li se acordă în momentul startului din partea revistei ecusonul «Expedițiile Cutezătorii». Purtarea acestui semn distinctiv este obligatorie pe tot itinerarul expediției. El rămîne în posesia expediționarului respectiv și poate fi purtat în continuare.

A. REGULI DE PARTICIPARE

1. «Expedițiile Cutezătorii» se vor desfășura în perioada vacanței de vară, între 15 iunie — 15 august a.c. Durata unei expediții va fi de minimum 10 zile.

2. La expediție pot participa pînă la 3 echipaje din fiecare județ. Selectarea membrilor fiecărui echipaj se va face de către consiliile județene, de preferință din școlile cu bune rezultate în activitatea turistică și în cercuri. Se vor avea în vedere: condiția fizică, pasiunea cercetării științifice, talentul artistic, spiritul gospodăresc al participanților etc.

3. Fiecare echipaj va fi format din 7—10 copii selecționați exclusiv dintre elevii claselor VI—VIII (fete și băieți), de preferință din cîte o singură școală (se poate și din mai multe școli, dar în acest caz măcar nucleul echipajului — 4—5 elevi — să fie dintr-o singură școală). Ei vor fi aleși dintre pionierii și elevii cu aptitudini și rezultate într-unul din următoarele domenii: istorie, arheologie, geografie, științele naturale, etnografie, folclor și care, totodată, să mai fi participat la drumeții și excursii. Fiecare echipaj va avea un conducător desemnat de către consiliul județean respectiv, din rîndurile profesorilor de specialitate, care să-i poată supraveghea și ajuta pe copii în rezolvarea problemelor complexe pe care le va ridica expediția.

4. Conducătorul echipajului (profesor) va fi ajutat în coordonarea și supravegherea expediției de către un «căpitan» și un «secund» de echipaj, desemnați prin vot deschis de către colectivul expediționarilor.

5. Itinerarul, perioada desfășurării expediției, denumirea și emblema fiecărui echipaj vor fi stabilite de către membrii acestora și aprobate apoi de către consiliile județene.

6. Înainte de plecarea în expediție, fiecare echipaj va face o pregătire adecvată de cel puțin 3 zile, timp în care membrii săi vor fi verificați din punct de vedere fizic și se vor rezolva totodată ultimele probleme organizatorice.

B. OBIECTIVELE, DOTAREA ȘI DESFĂȘURAREA EXCURSIILOR

7. Itinerariile de lucru ale expedițiilor se vor afla obligatoriu la altitudinea de peste 500 m, avînd ca obiective cercetarea vieții și activității oamenilor, a folclorului și etnografiei, a florei, a faunei, a formațiunilor geologice existente de la această cotă în sus, precum și a obiectivelor istorice întîlnite pe întregul traseu.

8. Fiecare echipaj va avea asupra lui un JURNAL AL EXPEDIȚIEI în care va fi consemnată cu fidelitate, succint, dar sugestiv, activitatea din fiecare zi (itinerar parcurs, domenii abordate, descoperiri făcute, starea vremii, modul cum a fost petrecut timpul liber, comportarea echipajului, cum a fost mîncarea, întîmplări hazlii etc.)

9. De starea sănătății și integritatea corporală a membrilor expediției răspund consiliile județene, care au obligația să ia măsurile necesare pentru preîntîmpinarea oricăror îmbolnăviri și accidente. Admiterea în echipaje se va face strict cu avizul medicului.

10. Corturile vor fi puse la dispoziția expedițiilor de către consiliile județene. Acestea se vor îngriji totodată de dotarea echipajelor cu accesoriile necesare: magnetofoane portabile, aparate de fotografiat, binocluri, busole, hărți, ghiduri turistice, truse de prim ajutor etc.

11. Potrivit aprobării Ministerului Învățămîntului și a Consiliului Național al Organizației Pionierilor, sumele de bani necesare expedițiilor (hrană, transport, acces la muzee, teleferic, cazare pe timp cu totul nefavorabil) vor fi avansate și decontate conducătorilor de expediție de către consiliile județene și inspectoratele școlare, din fondurile centralizate afectate turismului și vacanței.

12. Redacția va trimite la timp fiecărui echipaj o «oglindă a expediției» care va fi obligatoriu completată conform indicațiilor pe care le conține.

13. Rezultatele concrete, documentele fotografice, colecțiile, jurnalele echipajelor, girate de conducătorul expediției și purtînd semnăturile întregului echipaj, vor fi depuse, odată cu «oglinda expediției» și emblema echipajului, sub sigiliu, la consiliile județene ale organizației, care le vor expedia neîntîrziat Consiliului Național al Organizației Pionierilor. Juriul se va întruni în perioada 1—5 septembrie 1969.

*

Valorificarea rezultatelor celor mai reușite expediții se va face operativ, prin paginile revistei «Cutezătorii» care va reflecta în permanență diferite momente și activități din viața echipajelor. În acest scop, consiliile județene vor trimite la Consiliul Național al Organizației Pionierilor, pînă la 30 mai anul curent, itinerariile pe care vor să le străbată echipajele, conținînd toate datele necesare, pentru a putea fi descoperite pe teren: zilele, localitățile, cotele, locurile de popas etc.

Membrii echipajelor cîștigătoare vor beneficia de trimiterea într-o tabără specială.

DRUM BUN, CUTEZĂTORI!

ATENȚIUNE!

Pentru a da posibilitatea tuturor pionierilor și școlarilor să se afirme în domeniul turismului (excursii și drumeții în grup, cu părinții sau individual), revista «Cutezătorii» organizează între 15 iunie — 1 septembrie a.c. un alt concurs intitulat «Trofeele vacanței». În curînd vom publica regulamentul acestui concurs.

URSUL din carte

Povestire de TITUS VÎJEU

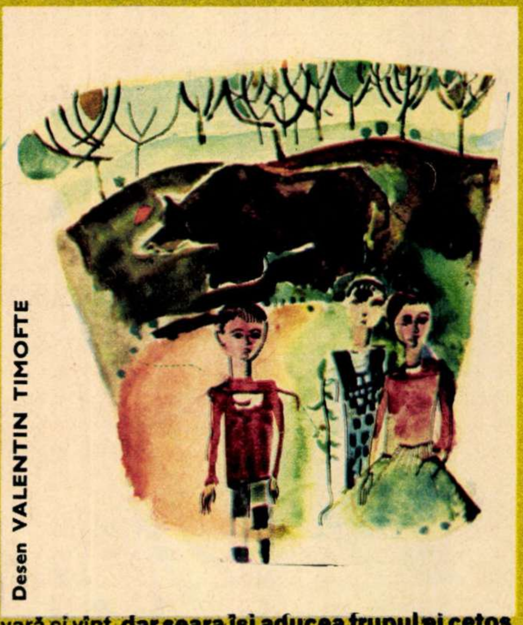

Desen VALENTIN TIMOFTE

Erau trei, înarmați pînă-n dinți; nu pînă-n dinții de lapte cum s-ar crede — aceia le căzuseră de mult — ci pînă-n dinții «de oameni mari» cum zicea Tibi, conducătorul grupei.

Mergeau în șir indian, luînd din cînd în cînd cîte o piatră în vîrful pantofului lovind-o pe neașteptate și făcînd-o să se răsucească ciudat, cum se întîmplă la fotbal cînd le reușea o «figură». Drumul se închidea apoi la moară, dar puțin mai la stînga începea podul pe ale căror lemne fracturate de timp și de poveri mai treceau încă oamenii spre pădure, lăsînd în urmă apa tulburător de frumoasă a Prahovei. De fapt, nu doar rîul stîrnea o anume tulburare, ci și primăvara aceasta cu cearcăne verzi ce urca sevele în muguri, făcîndu-i să explodeze după nu se știe ce lege a fizicii ori, poate a vieții...

Au dat senin, bună ziua morarului, grăbindu-se să ajungă la pod, pentru a nu fi nevoiți să răspundă întrebărilor izvorîte din curiozitatea moșneagului. Ajunși pe malul celălalt fiecare se gîndea cum le venise ideea cu vînătoarea — și fiecare din cei trei băieți și-au amintit că totul pornise de la ursul din cartea de zoologie, un animal frumos și puternic ca un tractor. Dar, desigur că nu pentru arat încercau ei să prindă în pădure un frate de-al său ori — dacă ar fi avut noroc — chiar pe «prototip» (cum zicea Sanda, care se pricepea în egală măsură la tehnică și la literatură), adică ursul care fusese fotografiat și-și lăsase mormăitul în afara filei de carte, pentru a nu tulbura liniștea animalelor vecine.

La capătul gîndurilor celor trei copii începea pădurea. Un ocean verde, pe valurile căruia veverițele săreau cîte două, parcă ținîndu-se de mînă. Acum începea partea cea mai grea a acțiunii lor. Știau cu toții că urșii vin spre asfințit să se adape la izvorul crud, sunîndu-și copilăria pe mușchiul pădurii. Știau și locul izvorului, dar în afară de găsirea lui mai rămînea așteptarea. Fiindcă e un lucru bine cunoscut că la vînătoare oricît de înarmat ai fi, așteptarea e la fel de chinuitoare ca la teza de matematică cînd descoperi în fața caietului imaculat că ai uitat — sau n-ai știut niciodată prea bine — regula de trei simple.

Se așezaseră în spatele bătrînului stejar îngemănat, ce privește izvorul. Stăteau în formație de luptă: la dreapta Sandu, la stînga Dorel, iar ceva mai în urmă — comandant și rezervă — Tibi. Fiecare se sprijinea în creanga puternică de alun, care reprezenta arma lor de atac principală (pionezele urmînd să fie folosite numai dacă ursul s-ar fi dovedit prea recalcitrant).

Între timp Tibi împărțea comenzile: «Oricum ar veni, din stînga ori din dreapta, unul dintre voi îl va nimeri. Vă voi urmări de aici prin binoclu (se afla la doi metri în spatele celor doi și își legăna pe piept cureaua binoclului pe care-l împrumutase de la fratele său «astronomul» dintr-a IX-a C). Vă repet, verificați-vă mișcările — o lovitură greșită l-ar putea supăra și l-ar face să se retragă.»

(Bietul Tiberiu! Cînd, mai tîrziu, mi-a povestit în rezumat, expediția și a ajuns aici am simțit nevoia să-l mîngîi părintește pe păr).

Și acum începea așteptarea. Era, după cum v-am mai spus, un lucru teribil de nesuferit. Amurgul își aduna umbrele din crengi și le lăsa pe pămînt umezite de lumina ce murea încet. Dorel ar fi încercat să mai citească cîteva pagini din Tartine cu vară și vînt, dar seara își aducea trupul ei cețos în pădurea care părea că se hrănește numai din liniște. Într-adevăr, era o liniște în care Și în liniștea aceea grozavă în care dacă ai fi pus urechea lîngă lemnul stejarului îngemănat care le servea drept ascunzătoare — ai fi auzit anii-cercuri discutînd între ei — un zgomot urca din ce în ce mai puternic, din ce în ce mai aproape, făcîndu-i pe cei trei cutezători să se gîndească la întoarcere. Dar era prea tîrziu. Tiberiu scosese din buzunar praful de strănutat și sticla cu cloroform adusă pentru a adormi ursul amețit de lovitură. Sandu și Dorel se întoarseră fulgerător spre partea în care presupunea că se află animalul. Tibi lăsase la o parte binoclul, dar din nou liniștea puse stăpînire peste pădure, oceanul acela vegetal în care veverițele încetaseră de mult să mai sară perechi, din creangă în creangă.

Dintr-o dată Tibi își aminti că e comandant și-l trimise pe Dorel să vadă ce s-a întîmplat.

Cu prudență, acesta dispăru după stejar. Trecură secunde nesfîrșite. Dincolo de trunchiul copacului nu se auzea nimic; dincoace, doar inimile celor doi, bătînd ritmic. Fără discuție, fiara se pregătea de atac. Dar imediat frunzișul tresări. Dorel căuta ceva, fără îndoială. Să fi fost ursul atît de mic? Ceilalți doi băieți apăruseră și ei de după stejar. Între timp, colegul lor găsise prada, pe care însă oricît ar fi încercat, n-ar fi putut să o țină în mînă; nu pentru că aceasta ar fi fost grea, ci pentru că avea... țepi. «Captura» era un arici zburlit și amețit, care la lumina lunii părea și el coborît din cartea de zoologie...

Se întorceau triști, ducînd într-o șapcă animalul nevinovat. Trecură podul și se opriră la moară. Bătrînul morar îi aștepta, căci îi văzuse trecînd spre pădure. De data aceasta trebuia oricum, să-i spună scopul expediției.

Bătrînul i-a ascultat înțelept și a rîs la fel de înțelept. Îl mulțumea desigur, cutezanța copiilor. Dar voia să le spună că în afara unui urs rătăcit cu mulți ani în urmă prin pădurea de dincolo de mal, nimeni nu mai văzuse o asemenea fiară plimbîndu-se. Băieții rămaseră oarecum descumpăniți. Există oare și păduri fără urși?...

«Se vede treaba că acela a fost un urs turist, măi copii. Dar acum o fi mort de bătrînețe, dacă nu l-or fi prins prin alte părți alți băieți ca voi, vrînd să-l ducă la colțul viu».

Băieții ar mai fi stat să asculte spusele bătrînului, dar era timpul să se întoarcă acasă.

Tibi dădu și el bună seara și mai întrebă:

«Un urs turist ai spus moș Ilie?»

«Un urs turist, măi băiete»

«Sună frumos» mai spuse băiatul.

În șapcă ariciul se întreba de unde mai începe acum lumea.

ARHITECȚII CURAJULUI

«Aș vrea să devin cascador — **ne scrie** Constantin Sima, **clasa a VII-a, Liceul «Nicolae Grigorescu» din Titu.** Vă rog să-mi spuneți dacă există o școală de cascadori».

Cascadorii — cuvîntul vine de la latinescul «cascare», a cădea, și în franțuzește les cascadeurs **au fost la început artiștii de circ care executau «căderi», «tumbe» dinainte pregătite — sînt de obicei foști sportivi sau acrobați. Ei sînt arhitecții curajului; toate episoadele nebunești pe care le vedem în filme — ciocniri de mașini, sărituri din elicopter, într-o șalupă în plină viteză sau lupte pe acoperișul unui bloc cu 30 de etaje — sînt în realitate pregătite și calculate din timp cu cea mai mare migală. Li se mai zice «oamenii riscului». Nu e tocmai exact. De fapt, scopul lor este** de a exclude riscul. **Oricum, e o treabă spectaculoasă, plină de neprevăzut. Oare pe Constantin Sima să-l fi sedus tocmai acest aspect?** «Să nu credeți că este doar un vis de copil, un vis care trece cu timpul, **ne spune el.** Mă antrenez zilnic, făcînd diferite exerciții de gimnastică, sărituri etc.» **Înseamnă că Sima nu ia lucrurile ușor, iar după stilul scrisorii, după fraza impecabilă și după ortografia fără cusur, ne dăm seama că e un băiat serios și un elev bun. Am putea deci judeca și altfel: pe Sima nu-l atrage în primul rînd strălucirea denumirii de cascador, ci frumusețea meseriei ca atare. Mai putem aprecia și faptul că Sima e conștient de o realitate — și anume că, pe lîngă gloria marilor actori de film, cascadorii sînt totuși aproape anonimi. Iată-l deci plin de modestie pe corespondentul nostru.**

Nu cunoaștem să se fi înființat la noi o școală de cascadori. E și normal: a fi cascador nu e, la urma-urmelor, o meserie, ci o îndeletnicire și, pe deasupra, una limitată în timp. După o anumită vîrstă, cascadorul, ca și sportivul de performanță, trebuie să se rezume la exercitarea profesiei de bază. Există la noi un grup de sportivi — conducători auto și moto, profesori de educație fizică, studenți, ingineri și oameni de alte profesii care se pregătesc anume în vederea diferitelor filme unde sînt necesare scene «tari».

Așadar, dragă Constantin Sima, continuă-ți «programul individual de gimnastică, sărituri etc», **încearcă să practici o anumită disciplină sportivă într-una din formațiile liceului, și mai ales ocupă-te de studiile tale. În primul rînd, liceul și facultatea, iar pe măsură ce vei crește și vei ajunge să ai** «o bună pregătire fizică», **adresează-te studioului de filme «București» de la Buftea, pentru a intra în legătură cu cei care răspund de activitatea cascadorilor.**

OVIDIU ZOTTA

AM
FORA
SABI
NĂ

UN
SERIAL
DE
AVENTURĂ
ŞI
DETECTIVISM
DE
POP SIMION

20. CINE A PIERDUT O URECHE?

Întrebarea asta care te ia cu frig e rostită de Adrian care, spre surprinderea tuturor, descoperă primul o probă demnă de luat în seamă, pentru că lama din mîinile obişnuite cu arcuşul tocmai desprinde din zidul necropolei un fragment de caolin care păstrează de minune relieful unei urechi; e imaginea întipărită a unei urechi cu deschidere mică, niţel clăpăugă, însă cu linie fină şi lob plin, ai fi zis că-i ureche de copil dacă în mulajul acela foarte bine păstrat, scatiii n-ar fi descifrat şi nişte urme de păr.

— Cine a pierdut o ureche?, cade întrebarea lui Adrian.

Scatiii se strîng ciotcă, proiectează cu lanternele o ploaie de lumină asupra fragmentului gri-alb, studiind proba de caolin cu minuţiozitate. Mîinile Amazoanei alunecă prin coafura în totală neorînduială de unde pescuiesc o agrafă; fata-băieţoi face la repezeală un fel de pensetă şi, asemenea unui veritabil expert, ia mica drăcie şi o pune în caseta ei cu bijuterii, goală acum, adusă anume în scopul acesta. E o casetă croită din lemn de trandafir cu incrustaţii florale, înlăuntrul căreia Sabina a aşternut straturi de vată şi a lipit pe capac o etichetă cu inscripţia «ARGUMENTELE NOASTRE». Aşadar, o ureche clăpăugă, păroasă, cu lob plin; cine are o asemenea ureche? «Ştiu!», îşi spune sieşi Amazoana în timp ce aşază micul trofeu în straturile de vată; «ştiu!, sigur că ştiu, be-he-he şi ho-ho-ho!», se maimuţăreşte fata-băieţoi în stilul său personal, cu bună dispoziţie, dar redevine imediat serioasă şi ordonă sec:

— Leone nu-i un detectiv bun; acţiunea noastră continuă. La lucru.

Scatiii se răspîndesc la locurile ce le-au fost încredinţate; ştiind că fiecăruia i s-a dat să lucreze pe o suprafaţă egală, veţi ghici că fiecare scatiu are să parcurgă, să cerceteze şi să desprindă cu cuţitoiul semnele de pe cîte doi pereţi ai necropolei (doar cei cu nota patru la geometrie nu ştiu că hexagonul are opt laturi), însă cu menţiunea că Sabinei i-a revenit incomoda sarcină să lucreze de-a buşilea, pe duşumeaua făcută din cărămizi puse pe muche şi legate cu lapte de var, iar apoi în partea cea mai de sus a acelei încăperi ciudate, sub tavan, unde trebuia să suie prin căţărare (căpriţa face uşor lucrul ăsta) şi să stea suspendată minute în şir (ceea ce chiar pentru o balerină e dificil). Expediţionarii au mai «recoltat» astfel un lung şir de probe, dintre care cele mai însemnate par a fi: conturul bine imprimat al unei cizme de gumă cu ripsuri (va fi uşor de văzut cui aparţine), clara imagine a unei palme (se pot descifra şi nervurile pe care unii le numesc semne ale destinului), urma unuia care a căzut în coate şi în genunchi, forma unei arcade cu sprînceană cu tot şi, în sfîrşit, un muc de ţigară, păstrat ca o gînganie în insectar. Peste tot erau urme de tăvăleală, de buşeli, de căzături multiple şi în felurite poziţii; era limpede că acolo fusese o bătaie în lege, cîţiva inşi se păruiseră pentru ceva, fără să ştie îşi lasă amprente, că îşi înscriu semnalmentele individuale citeţ, că le imprimă ca pe nişte suprafeţe de plastilină. Ingenioasa tentativă a Sabinei reuşise deplin; Amazoana ia caseta subsuoară şi, aşezîndu-i în genunchi pe scatii, le atinge umărul stîng (din dreptul inimii) cu lama cuţitoiului cu care trudise, spunînd aceste cuvinte solemne:

-2-

-3-

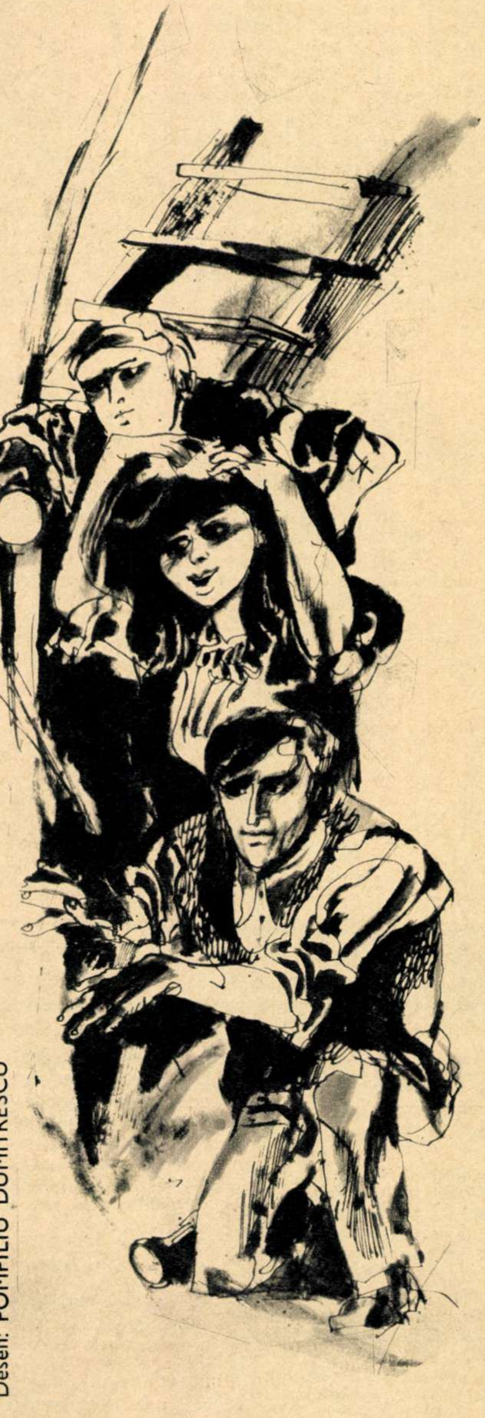

Desen: POMPILIU DUMITRESCU

— Vă declar lorzi de Histria! Veţi purta în veci slava de care v-aţi înconjurat. Thank you, sir Adrian! Sir Mircea! Sir Niţeluş-Purceluş!

Asta-i doar partea simbolică a chestiunii; Amazoana vrea să-i distingă pe cei trei cu adevărat, vrea să le facă nişte ecusoane care pot fi purtate pe piept şi din care să reiasă titlul nobiliar, semne heraldice pe care scatiii le merită cu prisosinţă: conturul unui cuţitoi de bucătărie cusut în diagonală peste semnul cu cap de mort, deasupra cărora se arcuieşte poetic un ram de măslin (sau poate un laur). Deocamdată cei patru ies buluc din subsolul plin de putoare. Ies la soare şi simt că li-i sete, de unde le vine ideea să hoinărească prin spinişul şi boschetele care se întind în lungi fîşii, ca nişte blănuri de animal mare, de-a lungul ruinelor în care dormitează istoria. Mănîncă astfel măcriş, porumbele, doi-trei fragi rătăciţi, multă smeură, că sînt tufe întregi care spînzură peste turnul elenistic, inecînd capitelurile şi poarta cu arc roman, înverzind întreg spaţiul de băi termale, pătrunzînd în curtea de est a străvechiului palat, pînă în zona sacră, sub scările templului. A, ori înfăşurînd coloanele de susţinere gravate cu frunze de acant; îşi fac burţile ca toba şi se mînjesc îngrozitor pe mîini şi pe gură, după care se trezesc că răsare înaintea lor cortul portocaliu, unde sperau să ajungă, să mestece cîteva lame de chewing-gum *şi să se odihnească, în dulce tolăneală, la umbră. Nu-i tocmai aşa pentru că trec prin dreptul depozitului unde aud glasuri, trag cu urechea, după care pătrund înlăuntru toţi patru. Se trezesc în plin consiliu şi Leon Gaspar, ridicat şi palid la faţă tocmai formulează această întrebare fluturînd un petec de hîrtie:*

— Ce vrea să însemne acest bilet?

Dim, Gaspar şi Dio Mio se află în cel de-al doilea scrutin al «consiliului celor trei»; Amazoana face o foarte reuşită strîmbătură din nas şi o mutră de total dispreţ, după care pune caseta în mîinile detectivului uimit de neaşteptata apariţie, pe care îl pălmuieşte cu fraza:

— Poftim argumentele noastre şi scuzaţi de deranj.

Apoi adresîndu-se însoţitorilor ei cu autoritate:

— Şi acum să plecăm, lorzii mei.

Amazoana nu mai voia să întîrzie în depozitul cu mirosuri tari, cu butoaie şi sticlărie; în primul rînd mîndria nu o lăsa, orgoliul ei înnăscut, însă era şi alt motiv, sosirea la Histria a prietenei sale intime, tot balerină şi ea, zbănţuita cu prenume franţuzit Nitache-Nitouche (sper să citiţi corect!), căreia Sabina îi zice altminteri. Suncă, pentru că fata aceea (deşi de fel grasă) înfulecă toată ziua franzelă cu şuncă.

«Ce ar fi să dau cu Şunca un recital de balet?» îi vine Amazoanei o idee. Un mic duet pe scenă improvizată, în aer liber, în peisaj de ruine; ar fi întîiul lor recital, duetul coregrafic: «Histria în flăcări» sau «Stafiile la ora adevărului», cu acompaniament de ţitere, behăit de oi şi buhai de un an, cu chiţcăit de şoareci albi, o împuşcătură survenită la ora zero, răpăit de tejghea prăbuşită, tarantellă de oase sparte şi cîntec de sticle atinse cu ciomagul în stil de xilofon, nişte capace de bucătărie mînuite cu măiestrie de Bubulina, peste care să curgă grindina aceea violentă de sunete aruncate fortisim de bodegarul Păsat, care se acompaniază cu un scaun, mereu secondat însă de oboi (vreau să zic piţigoi) şi cîrdul de gîşte jumulite plutind pe lac, apoi contrabasul care codează (ce să pretinzi unui dulap vechi?), solo cu trompetă de argint, tu-tu-tu (cine n-a cîntat vreodată din pîlnie?!), un do de sus, o cheie pierdută, un timpan, o fugă allegro furioso, *dirijorul răpit, ţipătul harpei, niţel sacîz şi ce s-o mai găsi.*

E chiar timpul să vină domnişoara Şuncă, zbănţuita aia de Nitache-Niţouche.

(Va urma)

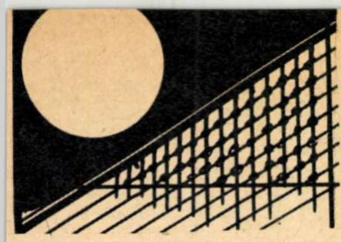

1952: *cîştigătoarea unui concurs pionieresc*
1969: *vice campioană mondială*

Cine sînteţi dumneavoastră, MARIA ALEXANDRU?

Data de 19 aprilie 1969 constituie o pagină remarcabilă în istoria tenisului de masă românesc. În această zi, reprezentativa feminină a României învingea consecutiv pe campioana Europei — R.F. a Germaniei şi pe campioana lumii — Japonia, în cadrul «mondialelor» de tenis de masă desfăşurate la München.

În meciul cu Japonia, cîştigat cu 3—1, victoria culorilor noastre a adus-o aportul reputatei jucătoare Maria Alexandru care în meciul decisiv a învins-o pe campioana mondială, Morisawa.

Presa sportivă vest-germană a scris despre reprezentanta noastră în termeni superlativi: «Romînca a destrămat un mit, învingînd pe japoneze. Această jucătoare străluceşte cu putere, numele ei confundîndu-se, de un deceniu, cu istoria tenisului de masă românesc şi va mai străluci încă multă vreme pe firmamentul mondial.»

Iată împrejurările în care, recent, întîlnindu-ne cu jucătoarea numărul unu a tenisului de masă românesc, discuţia noastră a început cu întrebarea firească:

— Cine sînteţi dumneavoastră, Maria Alexandru?

— M-am născut, în urmă cu 29 de ani, în frumoasa staţiune balneo-climaterică, Băile Herculane. Aveam 12 ani cînd am participat la un concurs organizat de clubul din localitate. Am ajuns pînă în finala probei de simplu... băieţi (!) pe care am pierdut-o cu scorul de 1—2 în faţa experimentatului jucător de tenis şi antrenor, Gheorghe Cobzuc. Eram tare supărată, dar mi-a trecut repede cînd am aflat că sînt chemată la Bucureşti de către Federaţia de tenis de masă, fiind supusă unui «examen» în urma căruia am fost selecţionată în lotul de junioare al ţării.

— Dintre multele dv. victorii, pe care aţi dori să le remarcaţi?

— În 1961, la Pekin, împreună cu Geta Pitică, am cucerit titlul de campioane mondiale la dublu femei. În 1963, la Praga, am reuşit să obţin titlul de vice-campioană mondială atît la simplu fete cît şi în proba pe echipe, iar anul acesta, la München, după cum se ştie: din nou vice-campioană mondială la proba pe echipe şi dublu fete (împreună cu Carmen Crişan şi Eleonora Mihalca). Din păcate am obţinut numai locul III în ierarhia mondială la simplu femei. (Hotărît lucru, modestia e apanajul marilor campioni — n.n.)

— Fiindcă a venit vorba de recentele campionate mondiale, cum a fost meciul cu japonezele, considerate drept mari favorite?

— Greu, chiar foarte greu, mai ales că ştiam că în faţa noastră se afla o echipă campioană mondială, avînd în formaţie pe Morisawa, campioană mondială la simplu femei. După părerea mea, momentul decisiv a fost cîştigarea meciului de dublu unde, împreună cu Carmen Crişan, o tînără speranţă a tenisului de masă românesc, am jucat cu multă ambiţie şi curaj şi am avut o condiţie fizică excelentă, hotărîtoare într-un joc cu niponele, care sînt foarte rapide. Apoi... am învins-o pe Morisawa şi... am plîns cu toatele.

— ?!?

— Da. Japonezele fiindcă au fost învinse, noi... de fericire că am cîştigat.

— Care este vîrsta la care consideraţi că se poate învăţa cel mai bine tenisul de masă?

— 11—12 ani. Cu două condiţii: să ai aptitudini pentru acest sport şi... să-ţi placă.

— Ce greşeli aţi observat mai frecvent la copii atunci cînd încep să practice tenisul de masă?

— Mişcările prea largi sau prea rapide ale mîinii, deplasarea prea avîntată a picioarelor sau — din contră — poziţia statică.

— Pe ce trebuie accentuat la antrenament: pe atac sau pe apărare? Şi cum se obţine o bună condiţie fizică?

— Părerea mea personală — şi nu ştiu cît e de competentă — ar fi următoarea: să se lase liberă dezvoltarea înclinaţiei fireşti a jucătorului către atac sau apărare. Pentru că există două feluri de jucători: cei care preferă atacul sau cei cărora le convine apărarea. Atunci cînd întîlnim îmbinarea firească a celor două tactici, la acelaşi jucător, înseamnă că ne aflăm în faţa unui sportiv cu un talent deosebit. Cît priveşte pregătirea fizică, mai ales la începători, pentru copiii între 11—14 ani, cred că jocurile sportive distractive şi alergările scurte sînt cele mai potrivite.

— Cred că cititorii noştri ar fi curioşi să ştie ce performanţe aţi realizat pe vremea cînd eraţi pionieră.

— Am ocupat locul II, la un campionat de junioare desfăşurat la Caransebeş, atunci cînd aveam doar 12 ani, deci în anul «debutului» meu. Doi ani mai tîrziu, fiind încă pionieră, cucerearn la Deva primul meu titlu de campioană naţională de juniori, la proba de simplu. După cum se vede nu a fost de ajuns «talentul». Între cei doi ani, prin antrenamente şi îndrumări tehnice am reuşit să-mi însuşesc cunoştinţele temeinice care au completat fericit pasiunea mea pentru acest sport.

Înainte de a ne despărţi, campioana mondială aşterne pe hîrtie cîteva rînduri.

— Vă rog să primiţi acest autograf pentru cititorii revistei «Cutezătorii». Aş dori să aud de cît mai mulţi campioni europeni sau mondiali ieşiţi din rîndurile pionierilor amatori de tenis de masă! Iar rezultatele pe care le-am obţinut anul acesta la campionatele mondiale, le dedic aniversării a 20 de ani de la înfiinţarea Organizaţiei pionierilor din Republica Socialistă România.

Interviu consemnat de
MIRCEA POPESCU

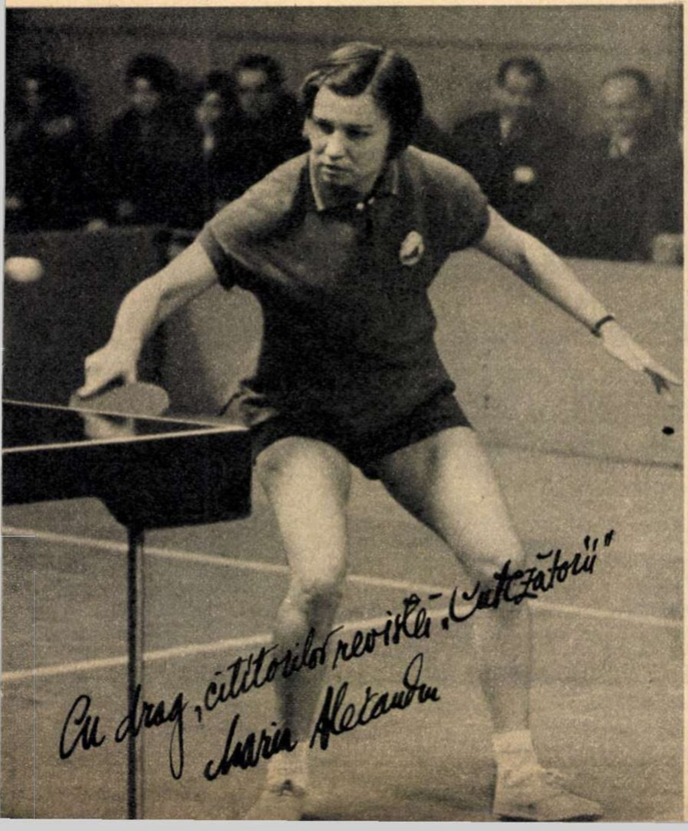
Cu drag, cititorilor revistei „Cutezătorii"
Maria Alexandru

Tabela de marcaj

3696
DE MICI GIMNAŞTI PRAHOVENI

În multitudinea evenimentelor sportive pionereşti de sezon, mingea (de fotbal, volei, baschet sau handbal) apare ca element aproape nelipsit. Nu spunem că-i rău, dar probabil că tocmai de aceea ne-a reţinut atenţia o recentă competiţie **făr' de minge,** care a abordat cu succes un domeniu considerat încă (cel puţin la acest nivel) mai «greu», şi de aceea «călcat» de obicei cu multă rezervă şi sfiiciune.

Nu de mult (într-una din duminicile trecute) la Ploieşti, în sala de sport a Liceului nr. 1, s-a desfăşurat faza finală (judeţeană) a «Cupei pionierului» la gimnastică. A fost, am putea spune, o finală obişnuită: opt echipe (112 concurenţi, fete şi băieţi) şi-au disputat întîietatea în cele cîteva probe, oferind numeroasei asistenţe şi specialiştilor prezenţi (printre care şi un arbitru internaţional), evoluţii interesante, unii dintre participanţi dovedind reale aptitudini de gimnaşti. Dar dincolo de acest act final, de remarcat este caracterul de masă pe care l-a avut această competiţie locală, ingenios şi bine organizată de către consiliul judeţean al pionierilor. La cele 4 faze anterioare (pe şcoală, pe localitate, pe grupe şi apoi de centre de localităţi) au luat parte 264 de echipe, totalizînd 3 696 de concurenţi, pionieri şi şcolari din clasele II—VIII, atît din oraşe, cît şi din sate. Avem de-a face, de ce n-am spune-o, cu o... floare rară, pe care am dori s-o descoperim cît mai des şi pe alte meleaguri.

Şi cum învingătorii au totdeauna dreptul la... publicitate, nu putem încheia fără să vi-i prezentăm. Iată-i:

PE ECHIPE: — locul I — ŞCOALA GENERALĂ NR. 23 PLOIEŞTI; locul II — ŞCOALA GENERALĂ NR. 14 PLOIEŞTI; locul III — ŞCOALA GENERALĂ URLAŢI.

INDIVIDUAL (numai cîştigătorii locurilor I): — **sol fete — STELIANA FURTUNĂ** şi **ANA LIXANDRU (Şc. generală nr. 14 Ploieşti)** şi **GEORGE STAN (Şcoala generală nr. 23 PLOIEŞTI). Sol băieţi — STELIAN OLTEANU (Şc. generală din com. Măgureni)** şi **LICĂ COJOCARU (Şc. generală nr. 23 Ploieşti). Sărituri fete — STELIANA FURTUNĂ (Şc. generală nr. 14 Ploieşti). Sărituri băieţi — NICOLAE TINGIRICĂ (Şc. generală nr. 14 Ploieşti). Ansamblu fete — Şc. generală nr. 23 PLOIEŞTI. Ansamblu băieţi — LICEUL DIN SINAIA.**

---

1. Echipa Şcolii generale nr. 23 Ploieşti, cîştigătoarea «Cupei pionierului» la gimnastică.

2. Ana Lixandru, Şcoala generală nr. 14 Ploieşti, locul I la sol (fete).

3. Stelian Olteanu, Şcoala generală Măgureni, locul I sol (băieţi).

PLANETA RĂPITĂ

Scenariu: HORIA ARAMĂ

Desene: POMPILIU DUMITRESCU

3

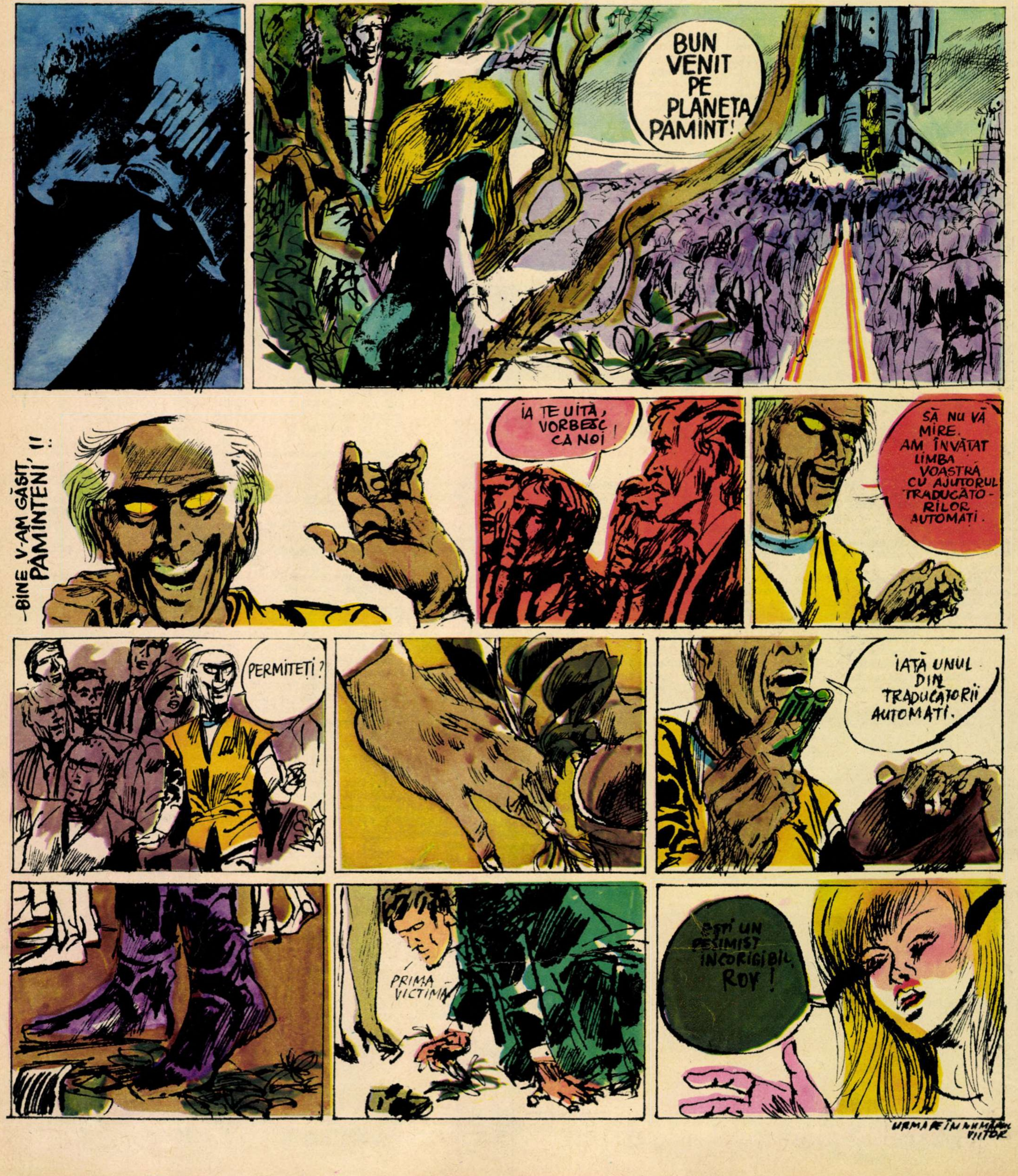
BUN VENIT PE PLANETA PAMINT!
BINE V-AM GĂSIT, PĂMINTENI!!
IA TE UITĂ, VORBESC CA NOI!
SĂ NU VĂ MIRE. AM ÎNVĂȚAT LIMBA VOASTRĂ CU AJUTORUL TRADUCĂTORILOR AUTOMAȚI.
PERMITEȚI?
IATĂ UNUL DIN TRADUCĂTORII AUTOMAȚI.
PRIMA VICTIMĂ
EȘTI UN PESIMIST INCORIGIBIL, ROY!

URMARE ÎN NUMĂRUL VIITOR

CLUBUL LOGICIENILOR

Iată şi cea de a 13-a problemă, propusă spre rezolvare de prof. univ. **Edmond Nicolau,** *în cadrul concursului cu premii «Clubul logicienilor». Reamintim concurenţilor să se grăbească cu trimiterea răspunsurilor şi sa nu uite să specifice pe plic: Pentru «Clubul logicienilor» (13)*

Ion, Dinu, Nelu şi Anton au fiecare maşina sa. Un automobil este galben, altul alb, altul roşu şi unul este negru. Ştim că Anton şi cu Ion se aflau în parcaj în seara în care cel cu maşina roşie şi-a scos maşina din parcaj. Atît cel cu automobilul negru, cît şi Dinu au avut o discuţie amicală cu posesorul maşinii albe privind performanţele automobilelor lor. Deoarece cel cu automobilul negru se ocupă de fotografie şi a făcut un reuşit portret al lui Nelu, va fi prezentat, peste cîteva zile lui Ion.

Despre care tînăr puteţi spune cu siguranţă ce culoare avea automobilul său?

Dăm mai jos răspunsul la problema nr. 11 apărută în nr. 14 al revistei «Cutezătorii» din 3 aprilie a.c.: **4 ani.**

Cei cinci cîştigători ai Clubului logicienilor nr. 11:
Dănescu Virginica, *cl. a V-a, com. Clejeni, sat Podul Doamnei, Ilfov;* **Oliver Hervin,** *cl. a V-a C, Şc. generală nr. 7, Brăila;* **Jumugă Gheorghe** *cl. a VI-a, Şc. generală nr. 2, Roşiorii de Vede, Teleorman;* **Abramovici Saşa,** *cl. a VI-a, Liceul nr. 2, Vaslui;* **Bugnar Vasile,** *Şc. generală Ocna Mureş, jud. Alba.*

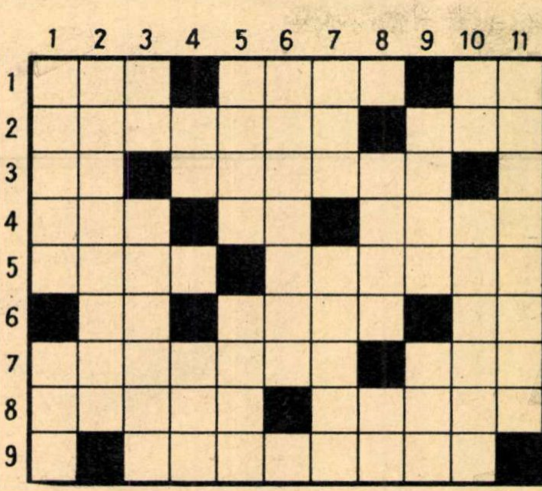

ORIZONTAL: 1) Aparat de gimnastică. Bile! Singure cuc! 2) Mamifere. Onomatopee păsărească. 3) Peşte cu unt! Personaje de poveste... alintate! 4) Dezlănţuit de o veselie adhoc. De la elefant! Rîu în Spania 5) Avîntul zăpezilor! Şi pasăre şi şoarece. 6) Trup de focă! Prelucrează inul. Cap de lăcustă! 7) Răsăriţi. Nu e rar! 8) Sol de lăcustă. Haini! (fig.) 9) Specialitatea papagalului.

VERTICAL: 1) Dispozitive pentru tăiat lemne. Ţepii ariciului. 2) Sortiment de pantofi. 3) Lei! Urlă în deşertul Saharei. (pl.) 4) Cap şi coadă de mînz! Cap de rumegătoare! 5) Tăioase în temă. Cai de curse. 6) Proboscidian. 7) Cosmonaut... canin! 8) Un cerb... în lumea insectelor! Trup de mîţă! 9) Mops! Îndemn... cabalin! 10) Trup de veveriţă! Pot fi uneori şi prinse la guler. 11) Localitate tematică.

CUVINTE RARE: Arba, Rum.

ÎMPĂRŢIRE PROPORŢIONALĂ

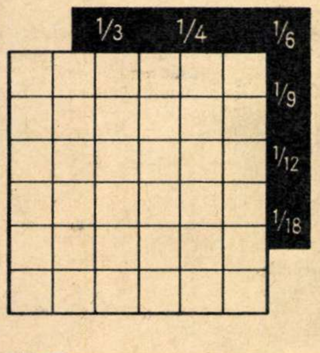

Desenul alăturat reprezintă un patrat alcătuit din 36 de pătrăţele. Dacă aveţi o bună vedere geometrică, încercaţi să împărţiţi suprafaţa desenului în şase părţi inegale, astfel încît prima parte să reprezinte 1/3, a doua parte 1/4, a treia 1/6, a patra 1/9, a cincea 1/12, iar a şasea să fie egală cu 1/18 din întreaga suprafaţă.

Lucraţi chiar pe desen, trăgînd liniile despărţitoare cu un creion colorat.

LABIRINT

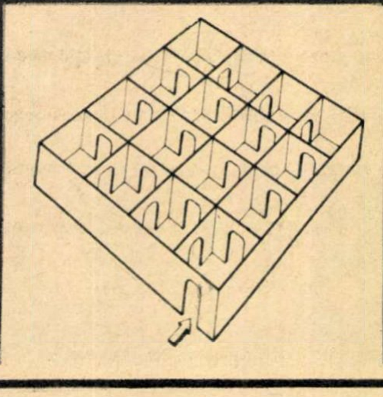

Desenul alăturat reprezintă un patrat al—labirint compusă din 16 camere identice. Fiecare cameră are cîte două uşi, dar intrarea şi ieşirea din întreaga construcţie se poate face numai printr-o singură uşă: cea din faţă.

Vă rugăm să încercaţi a găsi ce drum trebuie urmat pentru a pătrunde pe uşa principală, a parcurge toate cele 16 camere şi a ieşi prin uşa de intrare, fără a trece de două ori prin aceeaşi uşă.

Desen: V. VASILIU

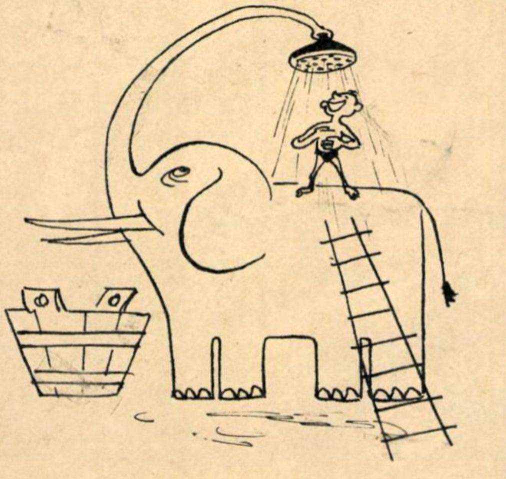

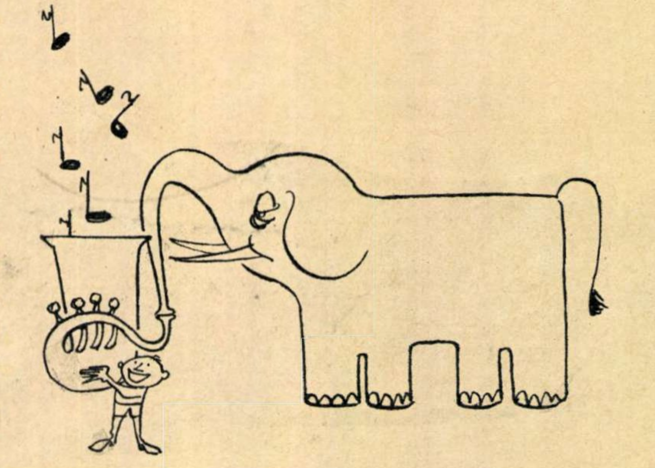

• UMOR •

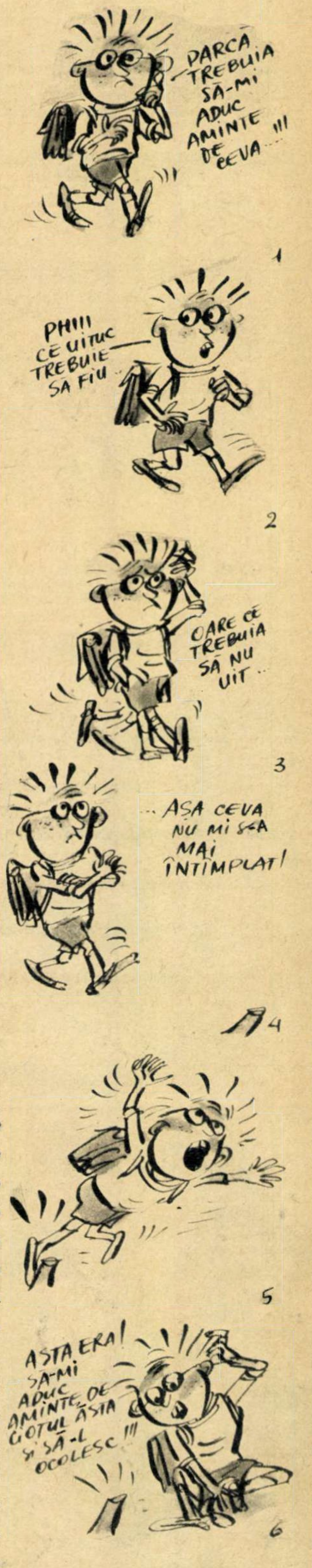
PARCĂ TREBUIA SĂ-MI ADUC AMINTE DE CEVA...!!!
1
PHIII CE UITUC TREBUIE SĂ FIU...
2
OARE CE TREBUIA SĂ NU UIT...
3
...AŞA CEVA NU MI S-A MAI ÎNTÎMPLAT!
4
5
ASTA ERA! SĂ-MI ADUC AMINTE DE CIOTUL ĂSTA ŞI SĂ-L OCOLESC!!!
6

108

ARCAŞII LUI ŞTEFAN CEL MARE

7

Scenariul: COSTACHE ANTON   Desene: ALBIN STĂNESCU

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT:

AFLÎND CĂ RĂZBOINICII TRIMIŞI SĂ PRADE MOLDOVA ŞI-AU GĂSIT TOŢI PIEIREA, MAMAC-HAN DĂ PORUNCĂ SĂ PLECE DE ÎNDATĂ O SUTĂ DE MÎRZACI SĂ-I ADUCĂ FECIORUL ŞI FRATELE ŞI SĂ-I CEARĂ GHIAURULUI DE LA SUCEAVA SUPUNERE. DAR TRUFIA MÎRZACILOR NU-L SPERIE PE DOMNUL MOLDOVEI. EL DĂ PORUNCĂ SĂ FIE PUŞI ÎN LANŢURI ŞI NORODUL SĂ FIE ACELA CARE SĂ-I JUDECE.

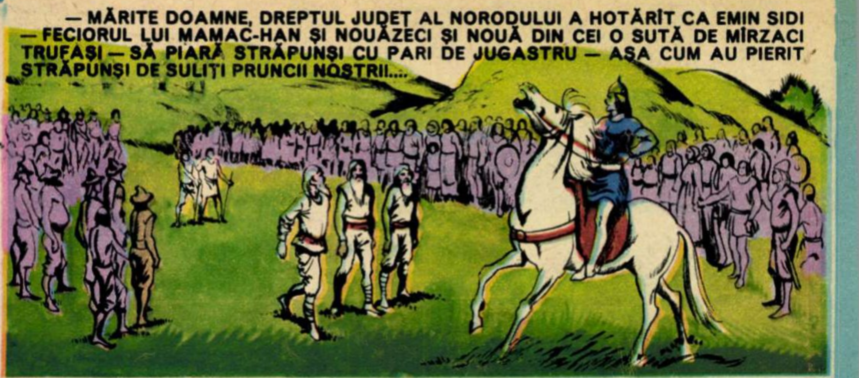
— MĂRITE DOAMNE, DREPTUL JUDEŢ AL NORODULUI A HOTĂRÎT CA EMIN SIDI — FECIORUL LUI MAMAC-HAN ŞI NOUĂZECI ŞI NOUĂ DIN CEI O SUTĂ DE MÎRZACI TRUFAŞI — SĂ PIARĂ STRĂPUNŞI CU PARI DE JUGASTRU — AŞA CUM AU PIERIT STRĂPUNŞI DE SULIŢI PRUNCII NOŞTRII....

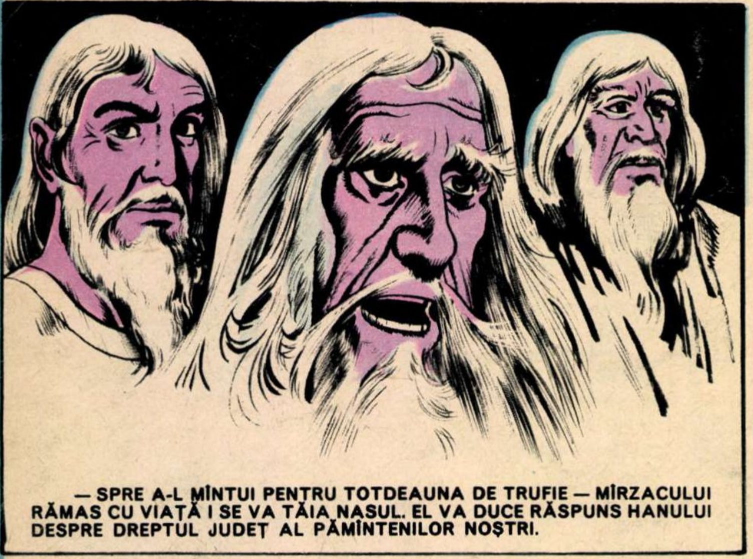
— SPRE A-L MÎNTUI PENTRU TOTDEAUNA DE TRUFIE — MÎRZACULUI RĂMAS CU VIAŢĂ I SE VA TĂIA NASUL. EL VA DUCE RĂSPUNS HANULUI DESPRE DREPTUL JUDEŢ AL PĂMÎNTENILOR NOŞTRI.

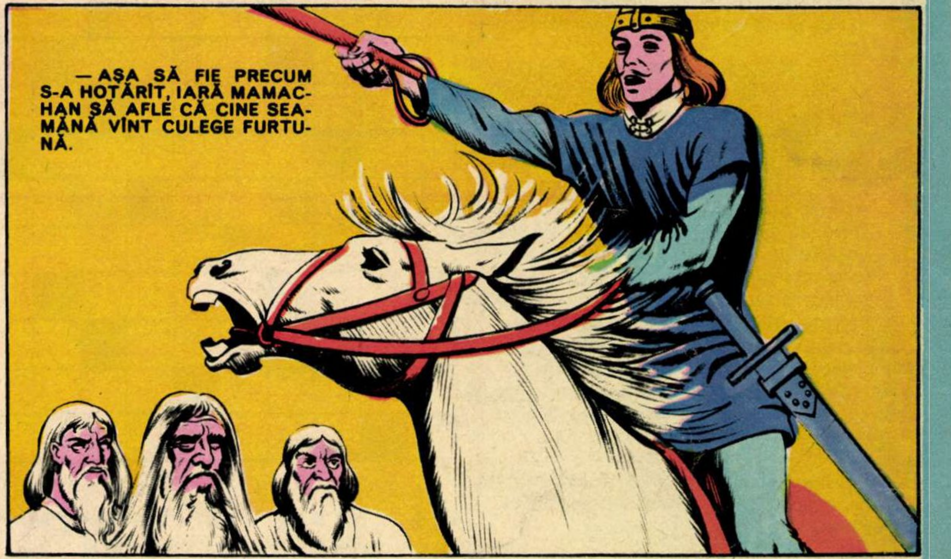
— AŞA SĂ FIE PRECUM S-A HOTĂRÎT, IARĂ MAMAC-HAN SĂ AFLE CĂ CINE SEAMĂNĂ VÎNT CULEGE FURTUNĂ.

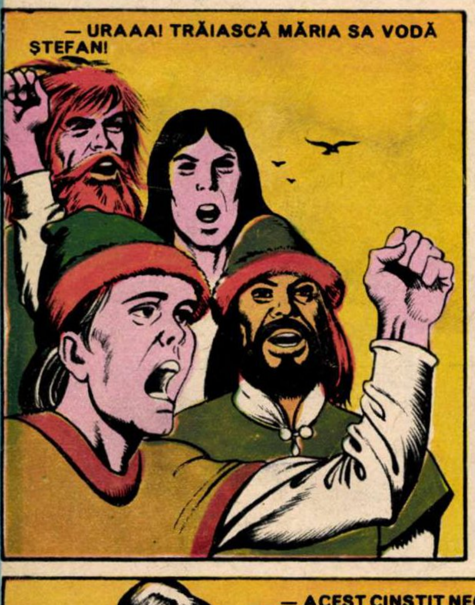
— URAAA! TRĂIASCĂ MĂRIA SA VODĂ ŞTEFAN!

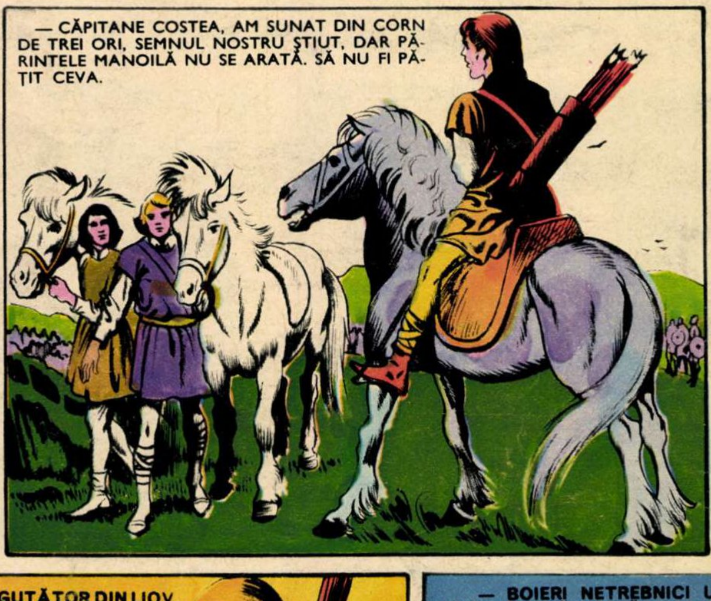
— CĂPITANE COSTEA, AM SUNAT DIN CORN DE TREI ORI, SEMNUL NOSTRU ŞTIUT, DAR PĂRINTELE MANOILĂ NU SE ARATĂ. SĂ NU FI PĂŢIT CEVA.

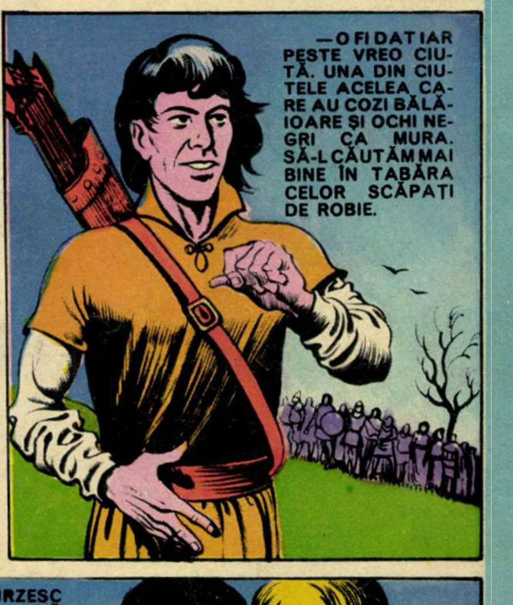
— O FI DAT IAR PESTE VREO CIUTĂ. UNA DIN CIUTELE ACELEA CARE AU COZI BĂLĂIOARE ŞI OCHI NEGRI CA MURA. SĂ-L CĂUTĂM MAI BINE ÎN TABĂRA CELOR SCĂPAŢI DE ROBIE.

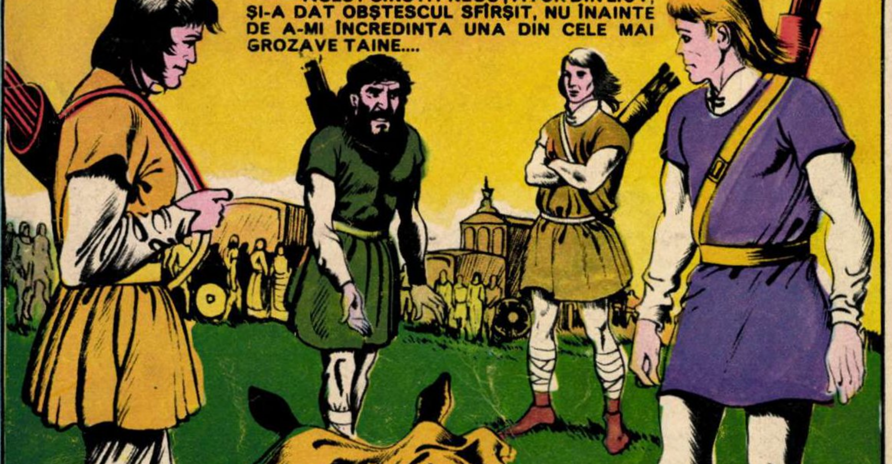
— ACEST CINSTIT NEGUŢĂTOR DIN LIOV, ŞI-A DAT OBŞTESCUL SFÎRŞIT, NU ÎNAINTE DE A-MI ÎNCREDINŢA UNA DIN CELE MAI GROZAVE TAINE....

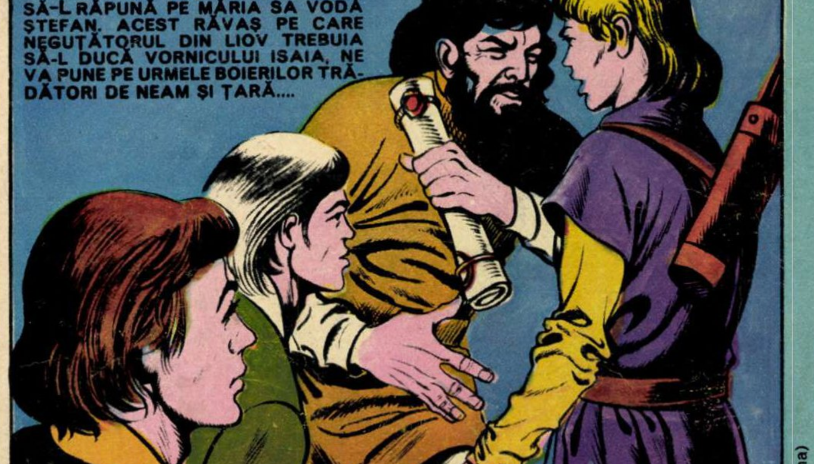
— BOIERI NETREBNICI URZESC SĂ-L RĂPUNĂ PE MĂRIA SA VODĂ ŞTEFAN. ACEST RĂVAŞ PE CARE NEGUŢĂTORUL DIN LIOV TREBUIA SĂ-L DUCĂ VORNICULUI ISAIA, NE VA PUNE PE URMELE BOIERILOR TRĂDĂTORI DE NEAM ŞI ŢARĂ....

(Va urma)

Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1 telefon 17 60 10. Redactor şef: Mihai NEGULESCU. Redactor şef-adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacţie: Ovidiu ZOTTA. Administraţia: Editura SCÎNTEIA, Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Tiparul: Combinatul Poligrafic «CASA SCÎNTEII» Redactor de număr: Lidia NOVAC. Redactor artistic: Ion DONCA. Tehnoredactor: Lucia SICOMAŞ

1 le

108

Biblioteca municipala

Cutezătorii

21 (87)

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

JOI, 22 MAI 1969, ANUL III

Foto: GH. CUCU

▲ *Înainte de spectacol*

ÎN ACEST NUMĂR:

„Ouoarea"

Povestire de **OCTAV PANCU-IAȘI**

EXCURSIE PE GLOB
GUINEEA

OBIECTELE ZBURATOARE NEIDENTIFICATE RĂMÎN... NEIDENTIFICATE

REZULTATELE CONCURSULUI MINI-TEHNICUS

ECRAN 21

Cutezătorii

AN FIERBINTE

An fierbinte, an frenetic, an matur al împlinirilor.

Sînt cîteva din titlurile de onoare ale acestui 1969 pe pămîntul nostru anul marcînd scurgerea unui sfert de veac de la eliberarea patriei, anul cu o pondere deosebită în realizarea unui cincinal care va intra în istorie ca hotărîtor pentru edificarea construcției socialiste.

An fierbinte, an frenetic, an matur al împlinirilor.

Tractoarele românești poartă acum numere de serie care încep cu 200 000. Sînt mai multe luni de cînd a simțit sub roți panglica de asfalt a șoselei camionul românesc cu seria 150 000. Rulmenții fabricați în România totalizează cifre rivalizînd cu cele astronomice: «perlele de oțel ale industriei» impun anul acesta cifra de 19 milioane. Constructorii de la Porțile de Fier se găsesc în fața unui eveniment de vîrf al giganticei opere hidroenergetice: intrarea în funcțiune a ecluzei. Barajul de pe Valea Uzului, care va ține în spinare 100 de milioane de metri cubi de apă, a ajuns la înălțimea de unde anul 1970, planificat pentru terminarea lucrării, se vede limpede la orizont. La șirul numeroaselor «premiere» siderurgice cu care ne-a obișnuit Galațiul în ultimul timp, s-a mai adăugat de curînd una: a primit botezul focului cel de al treilea convertizor al oțelăriei. O intensă activitate are loc pe ogoare pentru asigurarea unei recolte bogate, anihilînd urmările iernii aspre și îndelungate. Școala românească traduce în practică hotărîrea partidului de a trece încă din toamna aceasta la învățămîntul general de 10 ani.

An fierbinte, an frenetic, an matur al împlinirilor.

Și cutezătoarea noastră mișcare pionierească aniversează, tot în acest an, două decenii de activitate. Prilej pentru mulți oameni aflați azi la maturitatea operei lor — muncitori, maiștri, ingineri, medici, profesori, artiști, aviatori și marinari, cercetători științifici și sportivi cu faimă — de a-și reaminti clipa solemnă cînd, primind cravata roșie, au făgăduit solemn că vor păși neabătut pe drumul construcției socialiste a patriei, al demnității și al înfrumusețării propriului destin. Aniversarea mișcării pionierești vă găsește pe voi, cei peste 1 500 000 de cutezători, învățînd cu sîrg, întrecîndu-vă cu hărnicie, în fața unei vacanțe de cîntec, poezie și jocuri, luminînd fiecare colț de țară cu surîsul vostru — răsplată a grijii și dragostei cu care sînteți înconjurați.

An fierbinte, an frenetic, an matur al împlinirilor.

Ne-a fost dată fericirea de a fi constructorii unei opere și martorii unui timp pe care istoria le va consemna cu litere de aur!

OCTAV PANCU-IAȘI

RADAR

Spadele s-au încrucișat. Lovituri aprige au făcut parcă să scapere scîntei. Dar, stați, nu vă speriați! Actorul Tănase Cazimir intervine dirijînd înfierbîntatul atac al celor doi adversari. Liniștiți-vă, este doar un moment din repetițiile pe care le fac pionierii de la cercul de teatru al Casei pionierilor din Tg. Mureș.

În detașamentul clasei a VI-a B de la Școala generală Izbiceni, jud. Olt sînt mulți pionieri, pricepuți sculptori în lemn. Zece dintre aceștia au terminat de curînd o reușită coloană sculptată în lemn, înaltă de aproape doi metri. Iată-i alături de lucrarea lor, care ca și alte încercări artistice ale colegilor lor sînt dedicate sărbătoririi celei de a XX-a aniversări a Organizației pionierilor.

Zilele acestea, unul din malurile rîului Vedea s-a împodobit cu un vestmînt nou — 300 de puieți au răsărit deodată, într-o singură zi! Autorii acestei înnoiri? — Iată-i la lucru — sînt pionieri și școlari din orașul Alexandria.

Un moment de odihnă pentru o... fotografie. La un drum nou, pietruit de cei mari, pionierii din Dărmănești-Argeș, lucrează unul din șanțurile laterale. Rezultatul: aproape 500 m într-o zi.

FAPTE PIONIEREȘTI

ȘI EU VOI FI... FOST PIONIER!

În prejma aniversării a 20 de ani de la înființarea primelor detașamente de pionieri, se face pretutindeni... istorie. O istorie la îndemîna oricui, căci cronicarii ei sînt printre noi. Din aproape toate unitățile ne vin vești: «ne-am întîlnit cu tovarășul..., fost pionier», «am realizat un panou cu foștii pionieri»... Citez dintr-o scrisoare din București: «În ultima lună ne-am întîlnit cu trei foști pionieri — un tovarăș colonel de grăniceri, directorul unei întreprinderi și un actor (...). O să vă mirați, dar eu nu le-am pus nici o întrebare. Tot timpul cît s-au găsit în mijlocul nostru eu îmi puneam mie întrebări. «Eu — mă întrebam — ce voi fi peste 20 de ani?» Sau: «Ce voi spune eu la cea de-a 50-a aniversare a Organizației de pionieri, în primăvara anului 1998, atunci cînd și eu voi fi... fost pionier?»

Nu mă miră de loc că întîlnirile noastre sînt, printre altele, un prilej de a te afunda într-o cronică încă nescrisă, cronica deceniilor viitoare cînd tu, pionierul de astăzi, vei fi devenit o... amintire. Și aceasta pentru că în ecuația cu atîtea necunoscute care este viitorul există și multe cunoscute și chiar certitudini, pentru că pornind să faci înconjurul propriei vieți știi cu siguranță cel puțin 3 lucruri: 1, că marea îți va fi favorabilă; 2, că nava va fi solidă; 3, că ai prieteni care îți vor semnaliza ca niște faruri prietene primejdiile, te vor urmări și înconjura cu atît mai mult cu cît drumul tău va fi mai îndrăzneț și mai aparte pe drumul creației. Desigur, sînt și necunoscute. În primul rînd tu însuți, căci pe măsură ce trece timpul, tu însuți vei fi mereu altul. *Ce fel de altul? Un altul* mai puternic, mai priceput, mai înzestrat. *Sigur că toate aceste sporuri nu cad din cer,* nu ele te caută pe tine. *Tu trebuie să le ieși în întîmpinare. Cînd? Zi de zi, oră de oră. Cărările pe care umblă forța, priceperea, cutezanța sînt cunoscute.* Acolo *va trebui să le aștepți. Ce spun foștii pionieri cu care te întîlnești în această privință? Nu cu mult altceva decît ai putea spune și tu, căci o mare parte din aceste drumuri aparțin pionieriei: ei făceau drumeție, serbări, întreceri, munceau, învățau să se descurce singuri, să ajute pe alții sau măcar să nu-i încurce ș.a. Cu alte cuvinte, își făceau datoria, fertilizînd acel unic teren din care răsare din totdeauna viitorul, ziua de azi, prea plinul ei. Așadar, la întrebarea ta:* «Ce voi povesti peste 20 de ani?», *iată răspunsul «Gîndește-te bine ce faci* azi. *Aceasta* și nu altceva *vei avea de povestit și peste 20 și peste 30 de ani! Nu ceea ce* aveai *de gînd să faci. Ascultă bine povestirile invitaților tăi, foști pionieri... Povestirile tale, în esență, cu toate deosebirile de timp, vor folosi acelorași verbe: noi am făcut, noi am inițiat, noi am realizat.*

Ai grijă ca aceste verbe, pentru cînd și tu vei fi fost pionier, *să nu rămînă goale. Nu florile de hîrtie se prefac în roade, e știut.*

MIRCEA SÎNTIMBREANU

TELEX PIONIERESC

ZI DE MAI

Zi de mai. Zi obișnuită de școală. Și totuși... Ceva îi dă o notă deosebită. Se deschide expoziția cercului de mîini îndemînatice! Pionierele Rodica Leucă, Cornelia Sîrbu și Mioara Gheorghiu dau explicații. Într-un colț, cîteva păpuși îmbrăcate în costume naționale, un album, «Din cele mai frumoase cusături», realizat de detașamentul clasei a VII-a și surpriza cea mare: «am lucrat 12 costume naționale pentru fetele din echipa de dansuri...»

Este gata harta orașului Iași. Membrii cercului de desen și-au încheiat activitatea. Își privesc colegii care, plini de admirație, urmăresc drumul parcurs de istoricii și ghizii unității în munca lor de cercetare a trecutului orașului.

«Orașul meu, orașul meu/ Din obosita lui vechime/ Se-nalță fremătind mereu/ Puternic spre viitorime.» Versurile poetului George Lesnea deschid albumul intitulat «Te îndrăgim orașul nostru drag», în care pionierii cercului literar și fotoreporterii unității au adunat cele mai frumoase imagini ale Iașului.

Zi de mai, zi în care pionierii de la Școala generală nr. 4, Iași, înmănunchează, ca într-un buchet, activitățile lor închinate celei de a 20-a aniversări a Organizației pionierilor.

Iată mai jos cîteva imagini din acest album

Rezultatele concursului „MINITEHNICUS“-CUTEZĂTORII ”, ediția 1969

Întrunindu-se juriul concursului «Minitehnicus» Cutezătorii ediția 1969, alcătuit din: profesor universitar **EDMOND NICOLAU**, președintele juriului, conferențiar universitar, **GEORGE RULEA**, **IOAN BOBOCEL** — secretar general al Federației române de modelism, inginer **LIVIU MACOVEANU**, profesor **POPESCU VIOREL** din partea Consiliului Național al Organizației Pionierilor, **MIHAI NEGULESCU**, redactor șef al revistei «Cutezătorii», **OVIDIU ZOTTA** secretar general de redacție al revistei «Cutezătorii», **AUREL WEISS**, redactorul revistei; **GH. CRAIOVEANU**, maestru al sportului Prof. **NICOLAE BĂTRÎNEANU** au analizat lucrările prezentate la concurs și a hotărît decernarea următoarelor

PREMIILE OFERITE DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR:

— 190 locuri gratuite în tabăra specială «Minitehnicus» de la Sinaia

— 36 premii de originalitate constînd în ceasuri de mînă

— 45 premii speciale constînd în truse stilou, creion

PREMII

Premiul cel mare — un cart: **GHIȘA LUDOVIC, MITRU PETRE, PLEȘA GHEORGHE, DOROȘ ADRIAN, MIHALCEA ALEXANDRU ȘI ACHIM GABRIEL** de la **Casa pionierilor — Baia Mare,** pentru lucrarea — «Oraș spațial minier».

Premiul I individual — magnetofoane: **Grupa A — MITRIU PAUL** de la **Palatul pionierilor din București,** pentru lucrarea «Trusă didactică 1—4 tranzistori».

Grupa B — DĂSCĂLESCU VICTOR de la **Palatul pionierilor din București,** pentru lucrarea Navă radio-ghidată.

Grupa C — BOBOCEL IONUȚ, de la **Școala generală nr. 119** din **București** pentru lucrarea «Vehicul cu pernă de aer».

Premiul II individual — aparate radio Albatros.

Grupa A — IACOVACHI FLORINA de la Liceul **«Alex. I. Cuza»** din **Focșani,** pentru lucrarea «Dispozitiv de avertizare și programare pe bază de foto tranzistori».

Grupa B — MUȘAT GENOVIȚA de la Școala generală din comuna **Bughia de Sus, județul Argeș,** pentru lucrarea «Aeromodel Planor A-1».

Grupa C — KOVACS ȘTEFAN de la **Liceul nr. 15 din Cluj,** pentru lucrarea **«Minipresă hidraulică, acționată cu motor electric cu protecție prin fotocelulă.»**

Premiul III individual — cîte o bicicletă.

Grupa A — POROJAN CONSTANTIN de la **Palatul pionierilor din București pentru lucrarea** «Releu fotoelectric».

Grupa B — IOAN ALEXANDRU de la **Casa pionierilor din Reghin, județul Mureș,** pentru lucrarea «Velier M. Taifun.»

Grupa C — CALOTĂ SILVIU de la **Palatul pionierilor din București** pentru lucrarea «Automobil» de concepție proprie.

PREMIUL I COLECTIV — plecări în tabere internaționale:

Grupa A — VASCĂU EUGEN, IOAN CONSTANTIN, TENICEANU ADRIAN, SAMOIL TUDOR ȘI BIRĂU EUGEN de la **Palatul pionierilor din București** pentru lucrarea «Panou funcțional de televiziune».

Grupa B — CONSTANTIN ALEXANDRU, ILIE ION, POPESCU ION, IONESCU ION, STAN ȘTEFAN ȘI ONOFRICIUC CONSTANTIN de la Școala generală nr. 1, **Buftea-Ilfov,** pentru lucrarea «Automobil radio-ghidat.»

Grupa C — GRUPUL «MINITEHNICUS» CUTEZĂTORII de la **Școala generală nr. 19 din Brașov,** (6 concurenți la alegerea conducerii cercului) pentru lucrarea «Centrală termoelectrică.»

PREMIUL II COLECTIV — cîte un ceas de mînă:

Grupa A — GRUPUL «MINITEHNICUS» CUTEZĂTORII de la **Școala generală nr.** 2 **Buhuși, județul Bacău,** pentru lucrarea «Orgă electronică». (5 concurenți la alegerea conducerii cercului).

Grupa B — CERCUL AERO-NAVO-RACHETOMODELE de la **Casa pionierilor Pucioasa.** (5 concurenți la alegerea conducerii cercului) pentru lucrarea «Aero-rachetodrom-mobil.»

Grupa C — GRUPUL «MINITEHNICUS» CUTEZĂTORII din **comuna Mislea, județul Prahova,** pentru lucrarea «Stație de pompare a țițeiului» (6 concurenți la alegerea conducerii cercului).

PREMIUL III COLECTIV — trusă de stilou cu creion:

Grupa A — CONSTANTIN TRAIAN, BARBU GHEORGHE. SANDU GHEORGHE de la **Școala generală Țăriceni, comuna Sîrna, județul Prahova,** pentru lucrarea «Robot telecomandat.»

Grupa B — CERCUL DE AERO-NAVO-RACHETOMODELE de la **CASA PIONIERILOR BISTRIȚA NĂSĂUD,** pentru lucrarea **«Aero rachetodrom-mobil»** (5 concurenți la alegerea conducerii cercului).

Grupa C — GRUPUL «MINITEHNICUS» CUTEZĂTORII de la **Școala generală Bod-Colonie, județul Brașov,** pentru lucrarea «Robot electrocomandat» cu sistem electric de controlare a cunoștințelor de fizică. (5 elevi la alegerea conducerii cercului).

LISTA PREMIAȚILOR ȘI MENȚIONAȚILOR CONTINUĂ ÎN NUMĂRUL VIITOR

Pionier-001

«FABRICAT LA CASA PIONIERILOR DIN CÎMPINA»

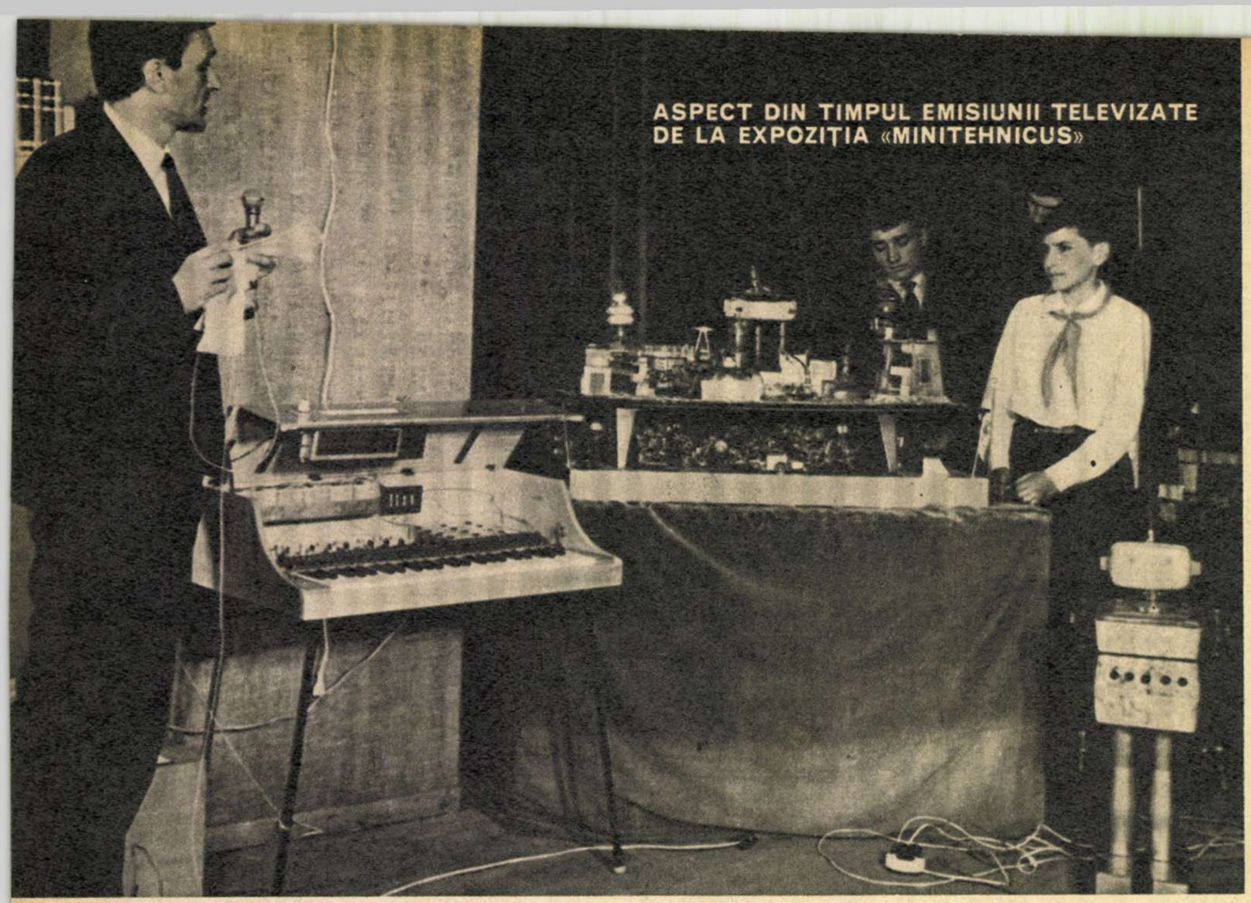

ASPECT DIN TIMPUL EMISIUNII TELEVIZATE DE LA EXPOZIȚIA «MINITEHNICUS»

MINITEHNICUS
POVESTEA UNUI CONCURS

Reportaj de
OVIDIU ZOTTA
Fotografii de
GRIGORE PREPELIȚĂ

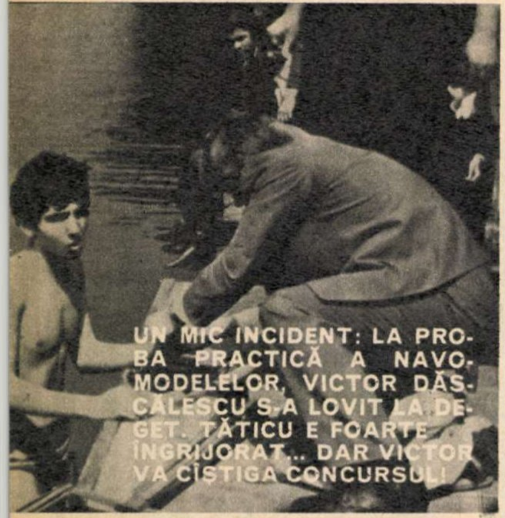

UN MIC INCIDENT: LA PROBA PRACTICĂ A NAVOMODELELOR, VICTOR DĂSCĂLESCU S-A LOVIT LA DEGET. TĂTICU E FOARTE ÎNGRIJORAT... DAR VICTOR VA CÎȘTIGA CONCURSUL!

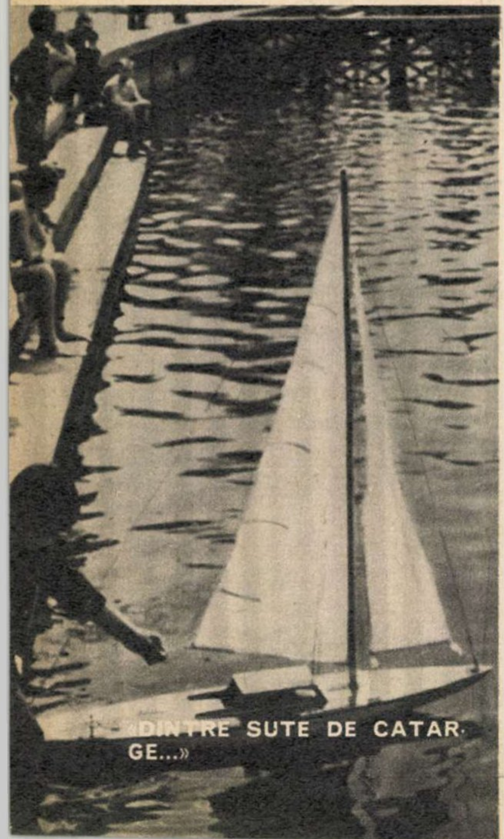

«DINTRE SUTE DE CATARGE...»

SĂ RENUNȚI — DAR LA CE?

Publicasem de cîteva luni regulamentul concursului. Pe urmă a început așteptarea. Priveam teancurile brevetelor de înscriere și ne întrebam: Dar obiectele? Vor veni și ele? Știți, nu este imposibil atunci cînd transpiri bobinînd o duzină de electromagneți în vreme ce sub fereastra ta se joacă un fotbal de zile mari să-ți vină să lași lucrul baltă. Iată deci că există împrejurări în care trebuie să renunți la ceva. O parte dintre cei care au trimis brevetele de înscriere au renunțat însă nu la distracție, ci la realizarea obiectelor pe care și le propuseseră... O mulțime de «roboți multifuncționali» «nave radioghidate», «orașe cosmice» și alte proiecte strălucitoare n-au văzut lumina... atelierului, rămînînd doar pe hîrtia frumos caligrafiată a celor care se angajaseră să le realizeze. Dar despre aceștia am vorbit destul. Să vorbim acum despre ceilalți, despre cei care, dimpotrivă, au renunțat o vreme la voioasele năzdrăvănii zilnice, pentru a-și îndeplini țelul propus.

Într-o bună zi a sunat telefonul:

— Alo, aici oficiul poștal. Aveți un colet.

Era primul obiect sosit la concurs! Ne-am adunat emoționați în jurul lui, l-am desfăcut cu mii de precauțiuni. Ni s-a înfățișat un mic automodel, o construcție destul de modestă, din lemn, dar ce conta: era primul semn că minitehnicienii în care avuseserăm încredere confirmau că nu ne înșelasem!

A doua zi telefonul a sunat de patru ori, a treia zi de zece ori, pe urmă a început să ne cheme gara... Frumosul nostru vis începuse să se realizeze: abia ne mai puteam strecura pe holul redacției din pricina stivelor de colete! Colegul nostru Aurel Weiss, răspunzător de organizarea concursului, se strecura cu entuziasm prin acest labirint, vestind *«Aici e un vapor! Dincoace, un robot!»* Redactorii au lăsat stilourile, desenatorii — tușurile, și ne-am înarmat toți cu clești, foarfeci si... răbdare pentru a desface strașnicile ambalaje. Colaboratorii noștri — scriitori, oameni de știință — zăboveau în redacție mai mult ca altă dată, iar colegii de la alte publicații își făceau din ce în ce mai des drum pe la noi. În fiecare dimineață, aceeași întrebare: *«Astăzi ce-a mai sosit?»*

Lucrurile se precipitau. A trebuit să găsim o sală de expoziție, să angajăm un autocamion pentru transportarea lucrărilor, să convocăm juriul, format din ingineri, cadre didactice universitare și cercetători științifici — să imprimăm ecusoanele «Minitehnicus». Cît pe ce să uităm de Marele Trofeu, care se acordă județului cu cel mai mare număr de premiați. În cele din urmă, sculptorul arhitect Dorin Dimitriu a executat acest trofeu într-o manieră modernă, din metal inoxidabil. Sugerînd avîntul spre înălțimi, această operă de artă semnifică foarte bine aspirațiile participanților la concursul nostru.

PRINTRE VEDETE

«Marile vedete» ale concursului sînt, așa cum se vede și din lista cu premii, îmbucurător de multe. Fiecare are o biografie interesantă. Pionierii electroniști din **Buhuși** și-au descoperit o nouă vocație: muzica! Întrebarea «muzicieni sau electroniști?» a fost rezolvată cum nu se poate mai fericit: au lucrat o orgă electronică. Primul ei concert s-a încheiat splendid: **premiul doi la concurs.** Să ne amintim însă că, anul trecut, alt premiu important a fost cucerit tot de pionierii din acest oraș! Iată deci a treia vocație a lor: aceea de a fi mereu mai buni.

Așa-numitul «oraș minier spațial», construit de pionierii din **Baia Mare** e pur și simplu uluitor! Constructorii și-au imaginat o exploatare minieră pe una din planetele care ne vor avea drept oaspeți într-un viitor nu prea îndepărtat. Vedem, uimiți și încîntați, cum lucrează în deplin acord, o groază de mașini și utilaje: combina minieră (care îndeplinește cinci operațiuni), o locomotivă, un ascensor, un rachetobuz-patrulă, o autosalvare cu radar. Simultan își «desfășoară activitatea» o centrală atomoelectrică, un observator astronomic, un spital spațial, radarul principal și, în fine, turnul de comandă în care activează robotul dispecer Robert!

Cinci elevi din clasa a VII-a a Școlii generale nr. 12 din Baia Mare (Alexandru Mihalca, Petre Mitru, Ludovic Ghișa, Gabriel Achim, Gheorghe Pleșa) și unul din clasa a IV-a a Școlii generale nr. 4, **Adrian Doroș,** au lucrat aproape un an de zile la realizarea acestei machete în stare de funcțiune. E interesant de știut că ideea aparține **celui mai tînăr din echipă,** elevul dintr-a IV-a, Adrian Doroș, care în felul acesta aduce un omagiu locurilor natale, vestite prin hărnicia muncitorilor mineri.

Dar macheta de avion cu reacție, monoloc, în mărime naturală, prezentată de pionierii din **Cîmpina?** Tot orașul s-a strîns s-o vadă atunci cînd a ieșit pe poarta Casei pionierilor. E și normal. Așa cum ne spunea unul din autori, **«la noi, la Cîmpina, amintirea lui Vlaicu e foarte puternică, și aproape pe fiecare stradă locuiește o familie care are printre ai săi un aviator.»** Deocamdată, reactorul pionierilor nu zboară, ci merge cu 30 km pe oră (datorită unui motor de motocicletă), dar comenzile din carlingă și tabloul de bord sînt identice cu ale unui avion adevărat. Maestrul sportului **GH. CRAIOVEANU** ne spunea: **«Este o construcție excelentă pentru studiul la sol al viitorului zburător.»**

Dar cine sînt viitorii zburători? Desigur, înșiși autorii avionului nostru.

LA START, AEROMODELELE CAPTIVE CU MOTOR.

DRAGII NOŞTRI «NEASTÎMPĂRAŢI»

«Neastîmpăraţii», cum i-am denumit cu voioşie pe elevii care s-au străduit să prezinte lucrări cît mai originale nu lipsesc nici de la actuala ediţie. **Ionuţ Bobocel,** din clasa a VI-a, Bucureşti, prezintă un vehicul pe pernă de aer, unic în ţară. Dar iată şi o bibliotecă în care se rînduiesc frumoase volume. Încercaţi să luaţi o carte... Dar ce se întîmplă? În clipa cînd aţi atins-o, a emis un sunet muzical! Da. În realitate, fiecare volum este o clapă, şi toate la un loc reprezintă claviatura orgii electronice construită de pionierii din Sibiu. Iată cum tehnica se îmbină cu frumosul. Modernul instrument muzical a devenit şi un obiect de podoabă pentru interior. Năzdrăvană a fost şi ideea sucevenilor. A. Polovenco şi I. Gligor. Ce nu face un flăcău pentru trăţiorul său în vîrstă de cîteva săptămîni? Băieţii noştri şi-au imaginat următorul aparat simplu şi ingenios: introduci o mică lamelă în scutecele sugarului. Lamela e conectată printr-un fir la un minuscul aparat cu o baterie, un bec roşu şi o sonerie. Cînd becul se aprinde şi soneria intră în funcţiune, înseamnă că scutecele trebuie schimbate de urgenţă. Scurt şi cuprinzător!

CEL MAI...

- Cel mai uşor obiect — creionul-cu-care-se-poate-scrie-pe-întuneric, 30 de grame, construit de Magda Florescu, din Sibiu.
- Cel mai greu: robotul din Bod, 80 кg.
- Cel mai admirat de vizitatori: oraşul minier spaţial al băimărenilor.
- Cel care ocupă suprafaţa cea mai mare: exploatarea petrolieră, machetă în funcţiune executată de 25 de pionieri din Mislea.
- Cei mai bine informaţi: ghizii expoziţiei, pionieri din cercul radioteleviziune al Palatului pionierilor din Bucureşti. Cu banderola «Minitehnicus» pe braţ, Dan Loghin, Adrian Dascălu, Eugen Vascan şi alţii dau vizitatorilor explicaţii competente, pun în funcţiune obiectele.

GHICI, CE A FOST LA ÎNCEPUT?

Roboţelul prezentat de doi copii (**Dan Grigore** şi **Constantin Porojan**) de la Palatul pionierilor din Bucureşti face parte din «vedetele» concursului. E singurul robot condus prin radio şi, pe deasupra, pică de frumos! Zvelt, multicolor, micul omuleţ electric aduce în severitatea domeniului tehnic ceva de vis, de poezie şi de legendă. Cum şi-au procurat aceşti băieţi materialele plastice din care e făcut roboţelul, ce utilaje preţioase au avut pentru a le prelucra? O privire mai atentă dezleagă cu uşurinţă acest «secret tehnic»: **capul roboţelului e făcut dintr-o... savonieră, trupul din trei cutii dreptunghiulare pentru fructe, iar braţele din... păhărele de excursie montate unul într-altul.** Cînd nu dispui de materialul necesar, adaptezi ceea ce ai la îndemînă! **Comenzile splendidului automodel radioghidat construit de pionierii din Buftea sînt montate într-o casetă care, la origine, a adăpostit... butoni de manşetă. O cutie rotundă, de Faringosept, a servit la realizarea unei excelente busole. Zeci de banale savoniere cîntă pe... două programe; copiii au descoperit că ele pot servi foarte bine drept carcase pentru radioreceptoare tranzistorizate!**

DOUĂ AUTOVEHICULE — ACEEAŞI MARCĂ: «FABRICAT LA CASA PIONIERILOR DIN ZALĂU»

RACHETIŞTII DIN PUCIOASA

ÎN BARCĂ-ARBITRII. PE TRASEU-UNA DIN NAVELE CARE AU LUAT STARTUL.

(continuare în numărul viitor)

ONOAREA

de OCTAV PANCU-IAȘI

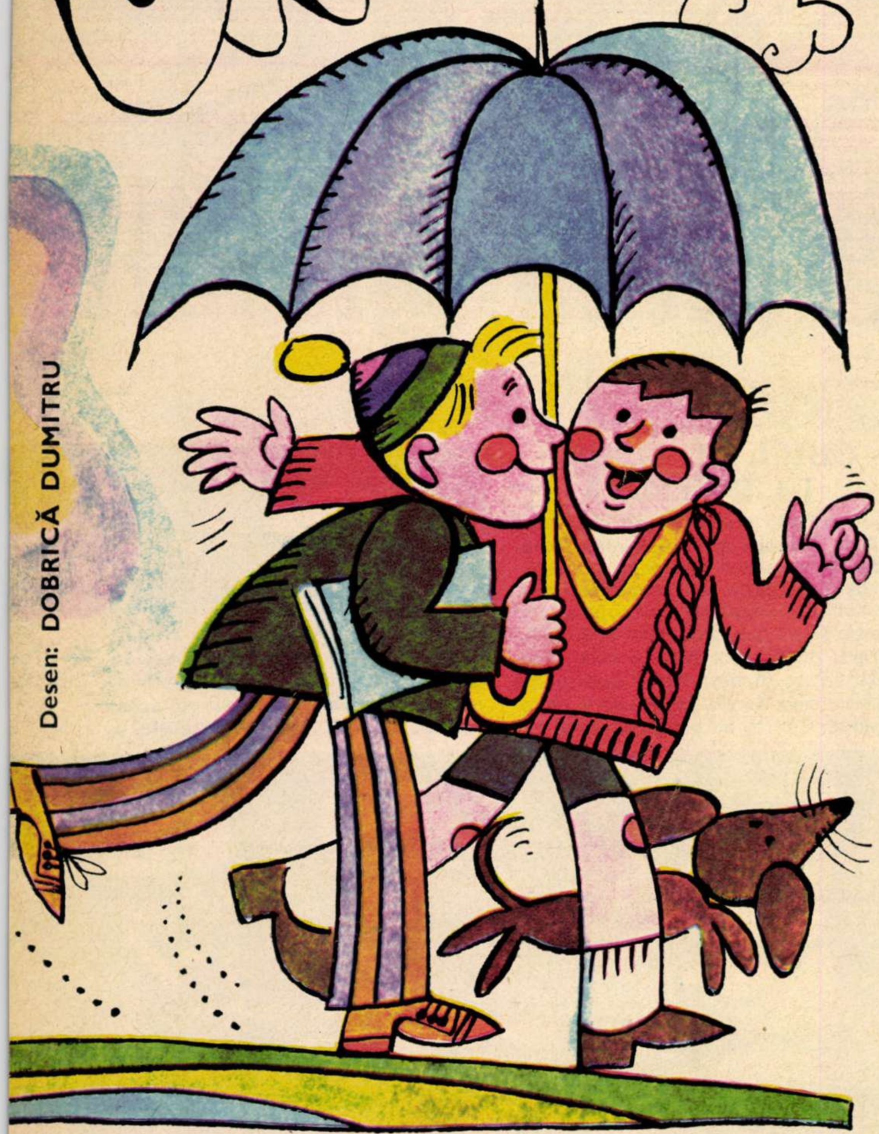

Desen: **DOBRICĂ DUMITRU**

Poate că n-ar trebui să stați în picioare, sînt scaune destule, și două fotolii, și balansoarul; așa, nu vă supărați, îmi dați impresia că sînteți gata de plecare și mă simt nu știu cum să povestesc unor oameni grăbiți, totdeauna oamenii grăbiți m-au intimidat, au parcă ceva superior în priviri, în gesturi; dacă nu stați jos, mă las păgubaș.

Nu-i o poveste lungă, nu-i una complicată, stufoasă, plină de paranteze, pe cuvînt că durează mai puțin de cinci minute, și nici eu nu sînt un povestitor din aceia cărora le place să se asculte vorbind, îi dau drumul repede, nu mă opresc la amănunte; deși cunosc totul cum îmi cunosc buzunarele, o să vedeți, apăs tot timpul pe accelerator, las să se creadă că cel mai nerăbdător să afle sfîrșitul sînt tot eu, eu care îl știu și îl răsștiu.

Sigur, puteți sta și pe covor, fiecare cum se simte mai bine, îmi place ca omul cînd mă ascultă să se simtă bine.

Unde rămăsesem? Da, la cuvîntul de onoare. Am, sigur, destule defecte, cine nu are?, dar cuvîntul nu mi-l dau pentru orice fleac, e o chestie pe care n-am învățat-o de la cineva, anume, eram printr-a patra sau a cincea cînd mi-a venit mie, așa, să nu-mi dau cuvîntul pentru toate nimicurile, am început să țin la cuvîntul meu, mi s-a părut mie că-i mai bine. Țin minte că într-o vară, în tabără la Homorod, pentru că nu se oprișe ploaia de vreo trei zile, sau naiba știe, poate că nu din cauza ploii, poate pentru că mi-era dor de acasă, de cărțile mele, de puiul meu de pernă, de ceașca mea cu elefantul caraghios pictat pe ea, i-am spus comandantului că vreau să plec, că-mi fac bagajele și plec. Bineînțeles că el m-a convins să rămîn, nu i-au trebuit nici două minute să mă convingă, dar m-a pus să-mi dau cuvîntul de onoare că n-o să mai fac așa ceva. Nu, asta nu pot, i-am spus, dacă mă apucă din nou cheful de ducă, praful se alege din cuvîntul meu. N-a mai insistat, era un om care se pricepea cum să vorbească cu tine, cum să te ia și toate celelalte, a zis «bine, dacă nu poți să-ți dai cuvîntul, nu ți-l cer, am toată încrederea, etcetera, etcetera!» și mi-a trecut supărarea, de fapt nici nu-mi place să fiu supărat pe cineva, mai cu seamă pe oamenii cumsecade. Acum însă e altceva, dacă n-aș fi supărat m-aș socoti omul cel mai ușuratic din lume, vă rog să mă înțelegeți, de asta vă și povestesc. Mă prezint, cum știți, la Olimpiada de matematică, faza pe oraș. Probele încep la ora nouă, dar toată lumea se adună de pe la opt, e firesc. Intru în vorbă cu un ochelarist, de altfel mutră de deștept, semăna leit cu tipul acela care a vorbit sîmbătă la tele-enciclopedie despre poezie și matematică. Cum te cheamă, unde înveți, te-ai mai prezentat și anul trecut, ce brînză ai făcut, mă rog, ne punem noi vreo sută de întrebări și pe la nouă fără un sfert eram prieteni la toartă, verificam dacă știm una și alta, descopeream că ceea ce ne atrage deopotrivă din matematică nu-i, cum s-ar crede, algebra, ci geometria, pur și simplu geometria, spunea el una, spuneam eu alta, nici dacă ne știam de la grădiniță nu eram mai prieteni. În fine, sună de intrare la examen și, în timp ce urcam, doi cîte doi scările, îi spun că m-am gîndit să stăm în aceeași bancă. Ei bine, dacă mi-ar fi răspuns da, dacă mi-ar fi răspuns nu, sau dacă mi-ar fi răspuns și da și nu, n-aș fi fost atît de mirat, n-aș fi făcut mutra aceea de cimpanzeu pe care am făcut-o cînd m-a întrebat: de ce? Cum, adică, de ce? Pentru că ne împrietenisem, pentru că trăncănisem o oră încheiată, pentru că înconjurasem unul lîngă altul curtea de vreo sută de ori, pentru că, deși nu i-o spusesem, mă gîndisem să-l invit pe urmă la o sticlă de «Pepsi», pentru că atunci cînd m-a întrebat dacă îmi place vreo fată nu i-am răspuns că asta e o treabă care nu-l privește, ci i-am dat chiar și numele Marianei Gălățeanu, i-am spus că se îmbracă băiețește, ba pînă și faptul că se dă în vînt după ciocolata cu alune i-am spus. Cum, adică, de ce? I-am răspuns că să mă ia dracul dacă pricep ce i-a venit cu de ce-ul ăsta păcătos. Te-am întrebat, mi-a spus, pentru că vreau să știu ce ai de gînd. Nu mi-ar place să copiezi de la mine. Fii serios, i-am răspuns, nici nu-mi trece prin minte să copiez de la tine, n-am copiat de cînd mă știu, dacă mă gîndesc bine cred că mi-e și greață de așa ceva. Totul trebuia să se încheie aici și grozav m-aș fi bucurat dacă se încheia aici, dar el, nici mai mult, nici mai puțin, mi-a cerut să-mi dau cuvîntul de onoare că n-am să copiez. Mi s-a urcat sîngele în cap. L-am părăsit fără să-i mai spun un cuvințel, m-am dus în altă clasă și am făcut teza așa cum știți, adică nu m-am calificat la faza pe țară.

Asta voiam să vă povestesc, pentru asta v-am reținut, mirarea voastră că tocmai eu nu m-am calificat mai departe, că tocmai eu n-am fost la înălțimea așteptărilor voastre, etcetera, etcetera, n-are nici un rost. N-am fost emoționat, cum credeți voi, nu m-am grăbit, cum credeți voi, ci numai am fost trist, teribil de trist, nemaipomenit de trist.

Nu vreți s-o rog pe mama să vă facă un ceai?

ramul subțire

DUMITRU M. ION

Ce-am ales din culori?
Văzduhul de rouă și viața,
Poate o tihnă neasemuită de zori,
Soarele ca un păun umplînd dimineața.

Ce-am ales din senin?
Pămîntul, din păsări fărîme,
Flori de nufăr și de pelin
Și barca superbă care te trece prin lume.

Ce-am ales din cuvinte?
Numărul lor, sfiirea rostirii…
Vorbele din poeme sînt aurite —
Ele au nimbul nemuririi.

Ce-am ales din tot ce se poate
Alege? Doar frămîntare
Și setea care mă cheamă departe
Către ramul subțire de la izvoare.

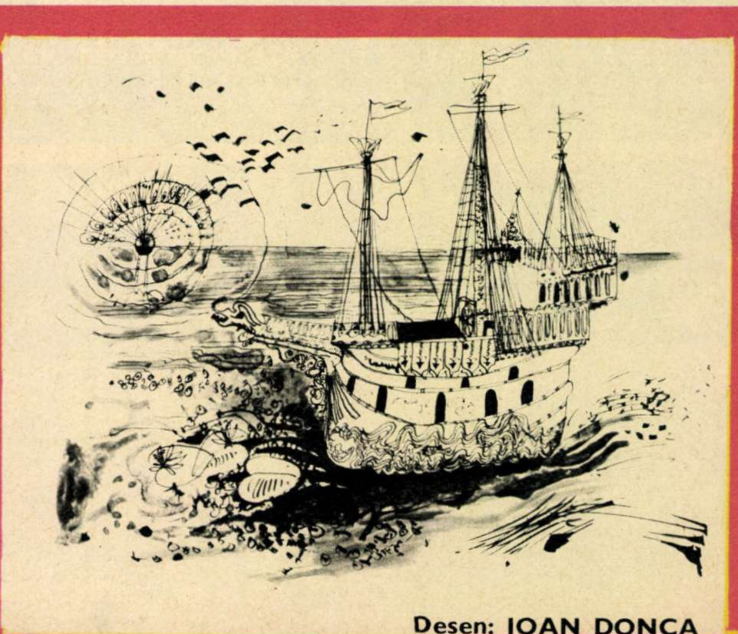

Desen: **IOAN DONCA**

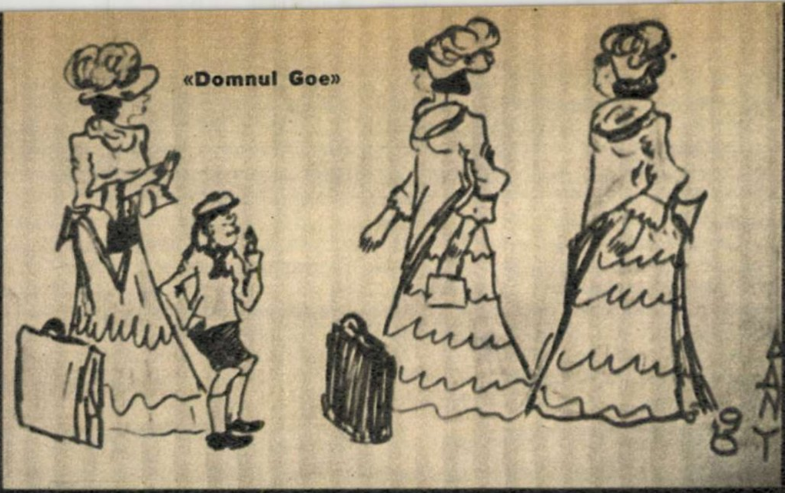
«Domnul Goe»

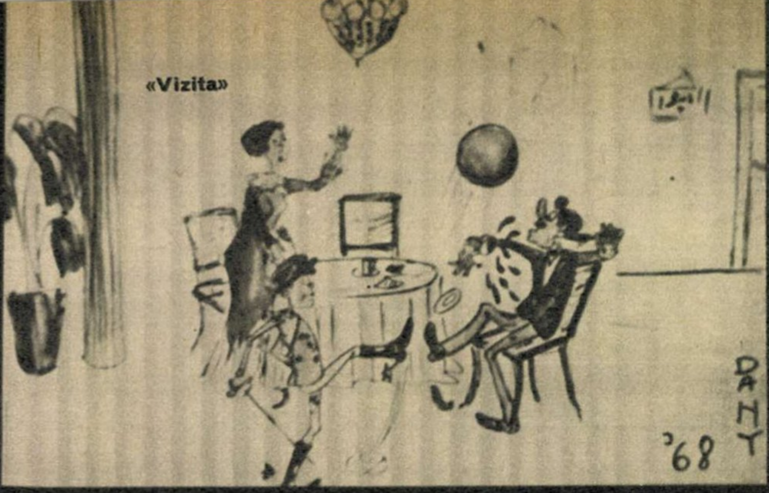
«Vizita»

Criticul de artă
PETRU COMARNESCU
se adresează cutezătorilor

Nu de mult l-am întîlnit pe cunoscutul critic de artă **Petru Comarnescu** la o expoziție, la care un băiat de 13 ani, Daniel Ionescu, elev în clasa a VII-a, expunea cîteva din desenele și picturile sale. Observînd cu cîtă atenție urmărește Petru Comarnescu lucrările, l-am întrebat:

— Vă interesează tinerele talente?

— Da, mă interesează îndeaproape evoluția acestor tineri începători. La noi sînt mulți copii talentați. Am avut prilejul să văd nenumărate expoziții care reuneau lucrările lor. La unii predomină prospețimea elementelor, naivitatea și candoarea primelor percepții, a primelor luări de contact cu viața. La alții se observă o maturizare înainte de vreme, cred că și datorită imixtiunii prea accentuate a celor din jur, care nu este totdeauna de bun augur.

— Revista noastră primește de la cititorii ei nenumărate desene. Avem în paginile noastre, după cum știți, o «Galerie a cutezătorilor». Există, desigur, cîteva trăsături comune ale acestor tineri expozanți — calități și defecte. Încotro ar trebui să-și îndrepte ei atenția?

— Este bine, cred, ca toți acești începători să-și însușească mai întîi tehnica desenului și a culorii, să înceapă prin a prezenta mediul în care trăiesc, familia, colegii de școală, profesorii. Să nu deseneze ceea ce nu cunosc, să nu exprime ceea ce nu simt. Și, evident, să-și îndrepte mereu privirile spre frumusețile peisajului din jur. Toate acestea nu exclud fantezia cea mai exuberantă. Daniel Ionescu, din încercările căruia publicați cîteva reproduceri, este unul dintre băieții dotați, care se remarcă printr-o bogată imaginație. El surprinde în desen chipuri variate, iar în multe scene din viața cotidiană are umor. Eu personal însă, regret că lipsesc picturi inspirate din natură, din frumusețile țării, lipsesc arbori și flori, lipsește atmosfera de lumină atît de caracteristică picturii noastre. Fără acestea nu-ți poți forma simțul culorii și al armoniei. Calitățile lui Daniel, ca alcătuirea scenelor cu multe personaje, mișcarea pe care știe s-o exprime, observația psihologică sînt începuturi care constituie o obligație de a le dezvolta.

— Sînt sigură că opiniile dumneavoastră vor folosi tuturor tinerilor care au pasiunea penelului. Aveți de adăugat ceva special pentru cutezători?

— Aș dori să le reamintesc cutezătorilor prezenți în galeriile dumneavoastră că noi avem o tradiție a picturii bazată pe dragoste de om și de dreptate, animată totdeauna de sentimente nobile și generoase. Este o pictură plină de soare, de vibrație a culorii. Îi îndemn să privească îndelung în galeriile noastre pe Palady, Andreescu, Luchian, Petrașcu, Țuculescu ș.a.

— În numele Cutezătorilor, vă mulțumesc.

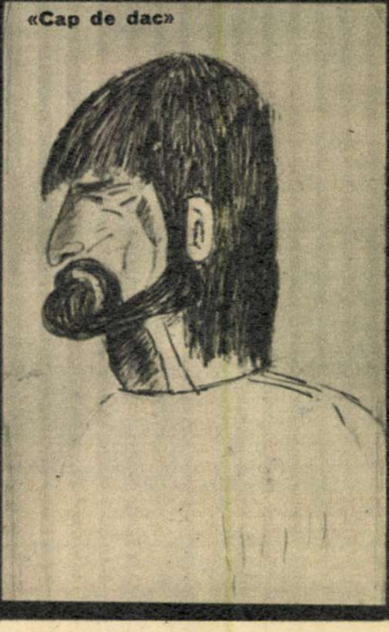
«Cap de dac»

20

—ȘTAFETA PIONIERIEI—

„Stejarii lui Ștefan"

Zilele de toamnă sosiseră bogate, ca întotdeauna, pe meleagurile „Țării de Sus"...

Cum diminețile, calde încă, chemau la drumeție, detașamentul clasei a VII-a C n-a mai stat pe gînduri. Am pornit sus, pe deal, la cei patru stejari. Despre acești uriași am auzit de la bunici și străbunici că au fost martori ai luptelor din timpul domniei lui Ștefan cel Mare. Înalți, impunători, acești copaci măreți au învins toate furtunile ce s-au abătut asupra lor, rămînînd falnici, adînc înrădăcinați în pămîntul patriei.

Atunci, s-au reînviat momente de istorie și legendă... A început apoi un joc de orientare turistică. Veselia a cuprins întreg detașamentul cînd din pădure au apărut, alergînd, cîștigătorii.

— Stați, stați! îi opri arheologul detașamentului. Opriți! Am găsit o monedă!

Ne-am adunat în jurul lui.

— Ce scrie pe ea?

— Se vede?

— De cînd o fi?

Găsise o monedă din secolul XVII... Mergeam spre școală. Un gînd ne urmărea: dacă or mai fi și alte monezi, pe aici? Dacă și în alte locuri mai sînt și alte comori ale pămîntului strămoșesc? Și atunci, o idee a prins contur... Ne-am hotărît să facem excursii, să căutăm urme ale trecutului istoric. Din drumurile noastre am adunat fragmente și obiecte întregi datînd chiar din neolitic. Într-o zi am lansat acțiunea «Memorii ale pămîntului strămoșesc» la care am chemat toate detașamentele de pionieri din oraș. Ne-au sprijinit cu toții. Și așa ne-am trezit cu o mulțime de obiecte. Unde să le expunem? Am început căutările și... ce credeți? Am descoperit o clădire care după cărțile cercetate, după discuțiile cu cei mai vîrstnici, este localul în care a luat ființă prima școală sătească de stat, din Moldova. Școala a fost înființată în anul 1841 la cererea logofătului Th. Balș către domnitorul țării. Ne-am hotărît să scoatem la lumină valoarea istorică a acestei clădiri, amenajînd aici muzeul nostru, împodobind grădina din jur cu multe, multe flori.

Toți au fost mîndri cînd, în zilele acestea de mai, au primit invitația: «Veniți, muzeul nostru, al pionierilor, și-a deschis porțile!»

Sanda Cîmpean

SANDA-MARIA CÎMPEAN cl. a VII-a C,
Liceul din Darabani,
Jud. Botoșani

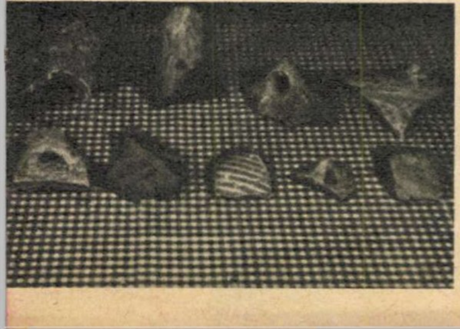

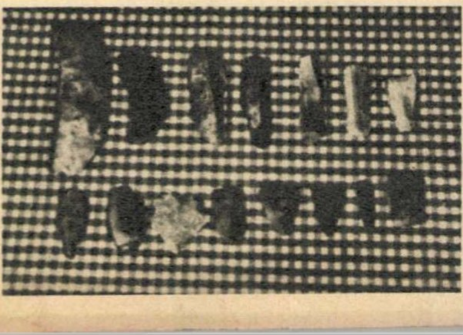

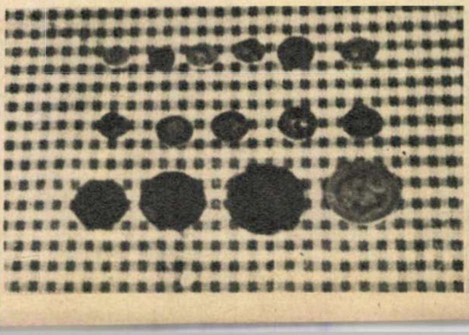

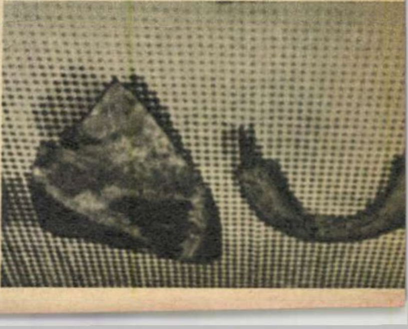

GUINEEA

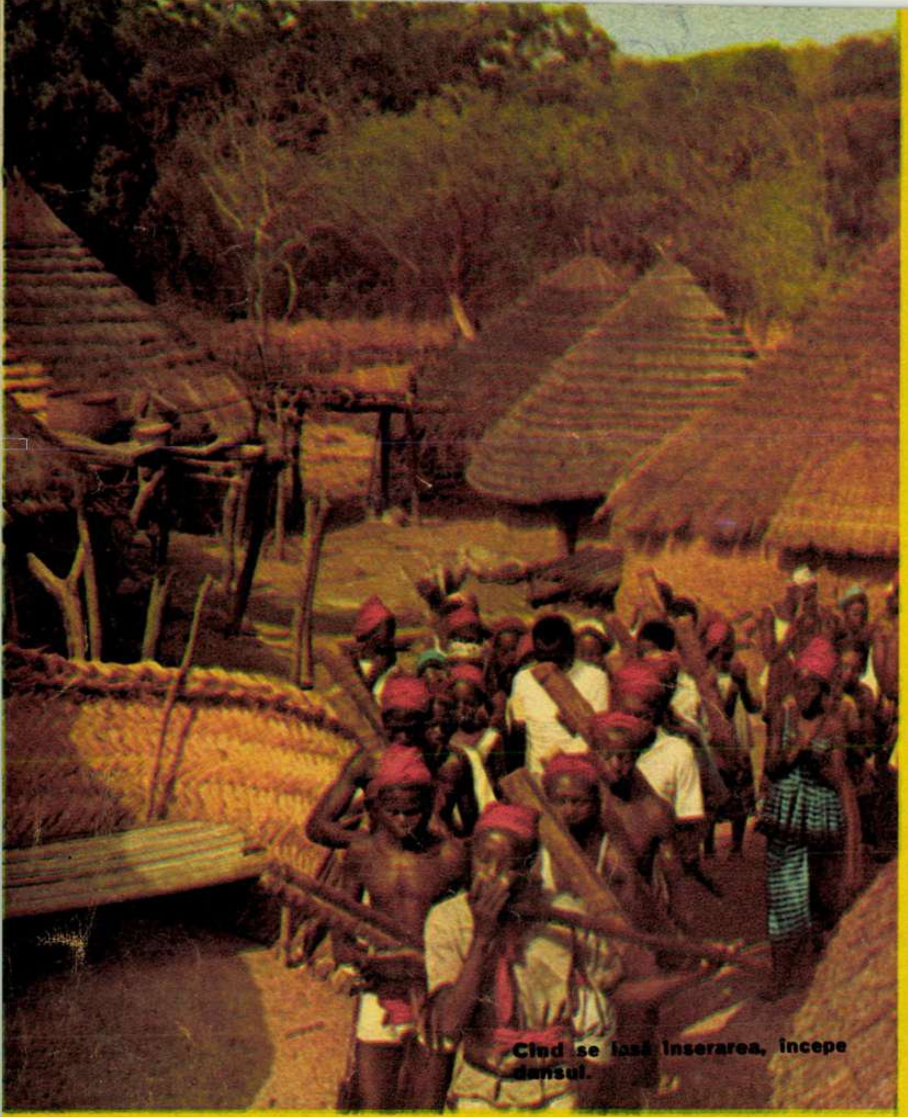

Cînd se lasă înserarea, începe dansul.

Scenă dintr-un dans ritual al tribului Bassari.

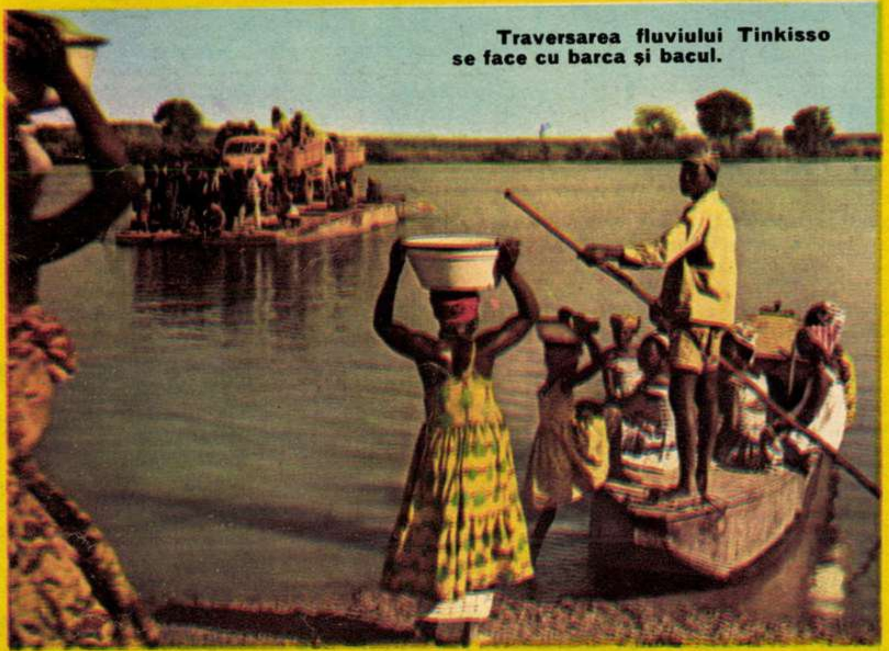

Traversarea fluviului Tinkisso se face cu barca și bacul.

În aceste coșuri se vor statornici noile familii de albine care vor produce mierea mult apreciată de localnici.

Cînd au cunoscut oare europenii pentru prima dată coastele vestice ale Africii? De pildă, țărmurile scăldate de apele calde ale golfului Guineei.

Gîndul acesta mă preocupa cu cîtăva vreme în urmă, aflat în zbor la bordul unui avion de pasageri Caravelle spre Conakry, capitala Republicii Guineea.

Mă gîndeam, de pildă, la unul din locuitorii bătrînului continent care s-a numărat, într-adevăr, printre cei ce au deschis drumul spre cunoașterea acestei părți a lumii pentru europeni. Cu 2 300 de ani în urmă amiralul cartaginez Hannon a pornit cu o flotă «dincolo de coloanele lui Hercule», adică a pătruns din Mediterană în Oceanul Atlantic, pentru a întemeia puncte de negoț pe coasta africană. Cît de mult a înaintat el de-a lungul țărmurilor, rămîne însă o enigmă. E drept că Hannon a lăsat o mărturie scrisă asupra expediției sale, dar a avut grijă să încurce urmele în asa fel. ca piețele prospectate de el pentru Cartagina să nu devină accesibile și negustorilor greci. De aceea textul lui Hannon continuă chiar și azi să dea bătaie de cap savanților care încearcă să-l descifreze. Pînă unde a mers Hannon? El vorbește la un moment dat de «un munte foarte mare» și de «rîuri de flăcări».

Muntele, spun unii, ar fi Kakulima, în Guineea de azi, iar rîurile de flăcări, obișnuitele focuri din brusa (sau jungla) africană. În orice caz, toți cercetătorii cad de acord asupra unui lucru: misiunea lui Hannon a fost de a găsi aur și mai precis de a organiza negoțul cu aur în Africa neagră. Iar teritoriul Guineei este pînă în zilele noastre renumit în marile bogății pe care le deține subsolul. Între ele, poate cel mai important nu e aurul, ci bauxita — materia primă a aluminiului.

...În avion — aer condiționat. Pregătindu-te să-l părăsești te gîndești la aerul fierbinte, uscat, cu care îți vei umple plămînii peste cîteva secunde. Te afli doar în Africa și încerci să preîntîmpini cît mai multe din eventualele surprize. Practic însă (te convingi de la bun început) este imposibil. Din ușa avionului te izbește un val de aer supraîncălzit, umed, la care nu te așteptai. «Din doi oameni care aterizează la Conakry — îmi spune surîzînd colegul care mă primește la aeroport — nu se poate ca unul să nu aibă senzația că se află într-o baie de aburi». Foarte curînd de la aterizare hainele se îmbibă de umezeală, broboane de apă îți apar pe frunte la cel mai mic efort. Climatul la Conakry este deosebit de umed.

Așa se face că orașul este copleșit de verdeața care, într-o infinitate de ipostaze, apare pretutindeni. Și mai ales în cartierele tradiționale africane unde nu se exercită încă tirania cimentului, asfaltului și pietrei ca în centru. Specificul orașului îl dau poate tocmai aceste cartiere — cu casele lor scunde, din lut nears (drept pentru care trebuie practic ridicate din nou, în fiecare an, după sezonul ploilor), cu animația care domnește în jurul lor. Copiii, exuberanți ca pretutindeni în lume, adesea goi pînă la brîu, improvizează pase cu o minge de fotbal în mijlocul drumului sau, dacă sînt mai mici, se joacă în apa cișmelelor de la marginea trotuarelor. Femeile, învăluite în eșarfe subțiri, trec cu un mers grațios, purtînd adesea în spate pe cel mai mic dintre copii sau pe cap obiecte din cele mai diferite. Bărbații, și mai ales cei în vîrstă, se adună în grupuri mici la umbră și discută cu glas scăzut sau ascultă emisiunile postului de radio Conakry la numeroasele tranzistoare existente în capitala Guineei. Interesant este că pe acești pasionați ascultători ai radioului mai puțin îi captivează emisiunile muzicale și mai mult cele vorbite — adică sînt dornici să afle cît mai multe date despre situația din țară și din lume, să asculte legende și povestiri care vorbesc despre eroismul strămoșilor etc.

Seara, cînd căldura soarelui pierde treptat din intensitate și treburile zilnice se termină, îndeosebi în cartierele tradiționale ale capitalei, locuitorii se adună la răscruci în jurul unei mici orchestre populare africane. Incepe dansul. Despre măiestria coregrafică înnăscută a africanilor, despre simțul deosebit al ritmului, despre semnificația foarte întinsă a dansurilor s-a scris mult. Mai puțin s-a vorbit însă despre pătrunderea elementelor moderne în manifestările artistice africane, despre îmbinarea noului și tradiționalului în spectacolul popular. Uneori, mai practici, organizatorii serbărilor nu mai apelează la virtuoșii tam-tam-urilor («Costă scump» — îmi spunea cineva). ci recurg la muzica plăcilor de patefon. Am fost impresionat și de înnoirile în repertoriu — cîntărețul popular («griot» cum se numește în vestul Africii) slăvește în melodiile sale faptele glorioase ale înaintașilor, povestește întîmplări vesele vorbind despre iscusința, agerimea și umorul unor eroi populari consacrați (un fel de Păcală africani), dar exprimă de multe ori și bucuria de a trăi într-o țară liberă, independentă, în care dominația colonială a luat sfîrșit pentru totdeauna. Măiestria și spontaneitatea unor grioți este atît de mare încît pe anumite teme, uneori luate chiar dintr-un ziar, reușesc să improvizeze, pe moment, un text.

Sînt multe surprizele pe care ți le procură călătoria într-o asemenea țară unde totul — oamenii, casele, arborii, animalele — sînt altfel decît acasă. Dar poate că surprizele cele mai mari vin totuși chiar din partea unor lucruri care îți sînt din cele mai familiare. Sînt cele ce-ți vorbesc despre țara ta, iar mulțumirea și încîntarea provin din faptul că le întîlnești aici, în inima Africii, într-o țară ce se află doar la cîteva grade deasupra ecuatorului.

Într-una din zile am fost invitat de un prieten român, de la ambasada noastră din Conakry, la ceea ce el mi-a denumit «o demonstrație tehnică». Peste o jumătate de oră asistam la o demonstrație practică făcută în fața studenților Institutului politehnic din Conakry a caracteristicilor tractorului U-650 de fabricație românească. Tinerii guineezi erau deosebit de atenți la prezentarea făcută de inginerul Constantin Stoica, șeful misiunii economice a țării noastre de la Conakry. Totuși puțin mai departe am remarcat doi africani retrași de grup, prinși într-o conversație purtată cu voce scăzută, dar foarte însuflețită. M-am apropiat pe nesimțite. Konduno, directorul parcului de tractoare, pleda cu multă convingere unui agricultor calitățile lui U-650, iar interlocutorul său căuta să-i găsească mereu obiecții și nu părea de loc convins. La încheierea demonstrației l-am căutat pe agricultor. Mi-a mărturisit, surîzînd, că atunci cînd l-a provocat la discuție pe Konduno, el auzise de fapt multe lucruri bune despre tractorul românesc și așa se și face că venise tocmai din localitatea sa natală, aflată la capătul celălalt al țării, spre a procura cîteva U-650 pentru perioada campaniei agricole. Numai că dorise ca din discuția cu Konduno să afle și mai multe despre tractorul românesc.

Astazi, în asaltul împotriva junglei ecuatoriale guineeze, gata parcă să amenințe cîmpiile cultivate, se află angajate din plin 400 de tractoare românești. Adică, îmi spunea Mamadou Fofana, directorul Întreprinderii de mașini agricole din Conakry, o cifră ce reprezintă cam jumătate din numărul tractoarelor aflate în funcțiune astăzi în țară.

Exemplele cu privire la prezența românească în Guineea sînt numeroase. La un ghișeu poștal din Conakry, unde mă dusesem pentru a trimite un plic spre România, observ că funcționarul din spatele ghișeului îmi ia la un moment dat scrisoarea din mînă pentru a mă servi cît mai repede, înaintea celorlalți solicitanți.«Am văzut pe plicul dv. scris ROMANIA — mi-a explicat el. Trebuie să știți că datorez viața medicului român Mihai Mihălcioiu care m-a operat. Îi sînt recunoscător din inimă, atît lui, cît și țării care l-a trimis la noi».

Nu poate exista mulțumire și satisfacție mai mare pentru un călător român, aflat la mii de kilometri de pămîntul natal, decît aceea de a descoperi, departe de patrie, mărturii ale prezențelor, prețuite și respectate, ale României pe diferitele meridiane și paralele ale globului.

CORNELIU VLAD

Bucuria de a trăi este sărbătorită prin tradiționalele cîntece și jocuri populare.

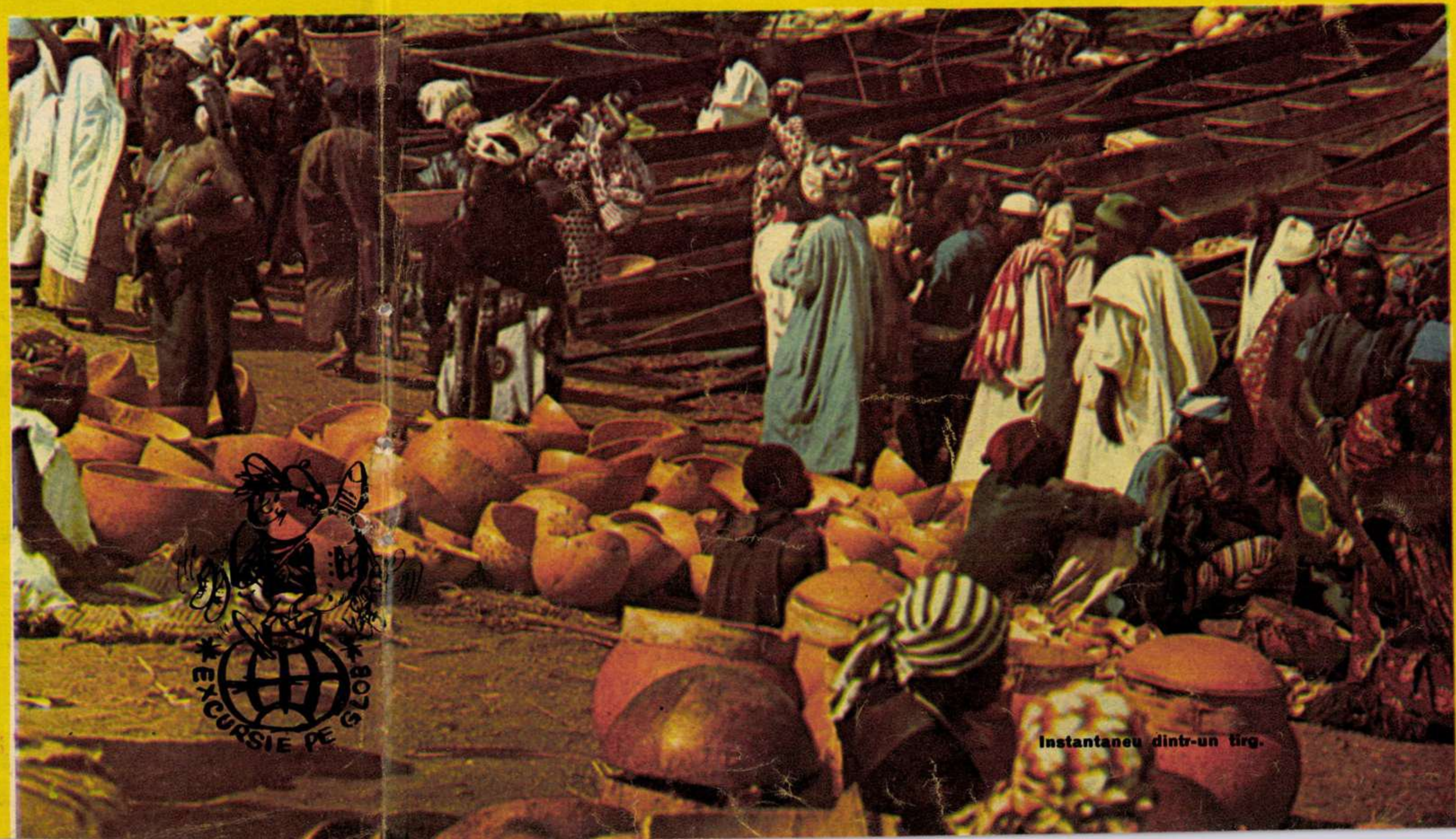

Instantaneu dintr-un tîrg.

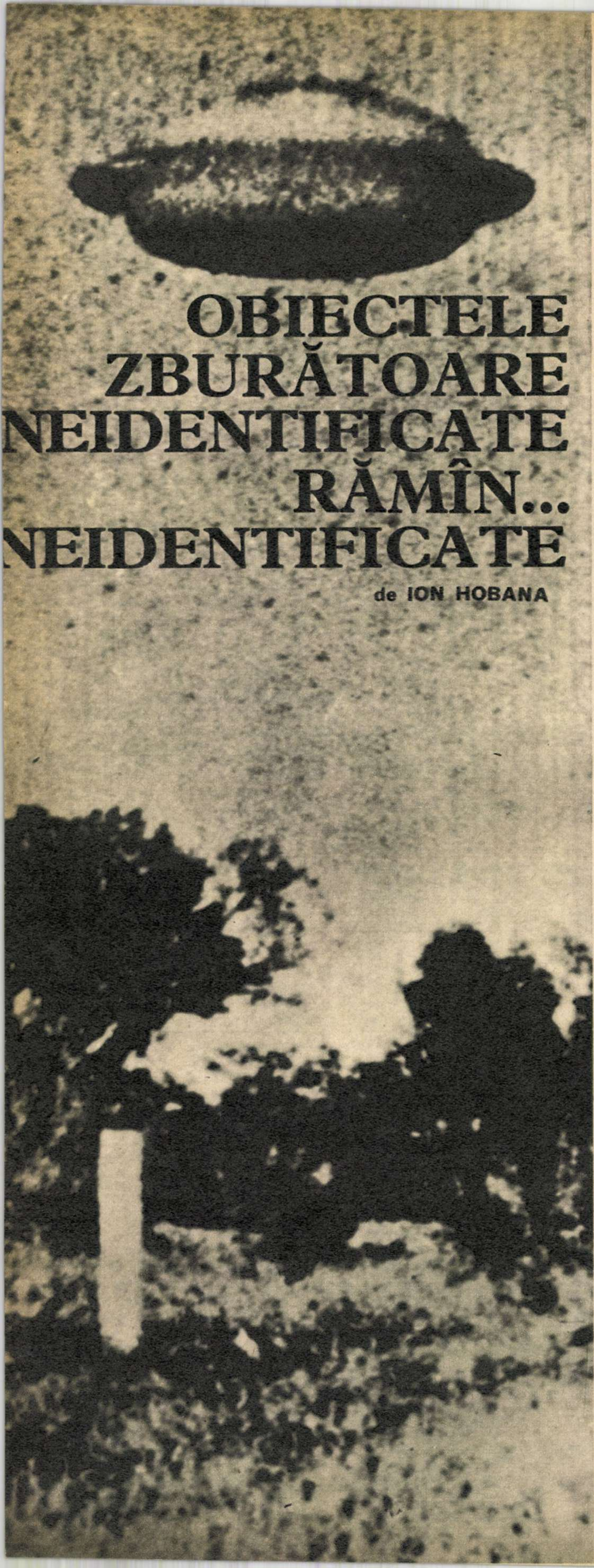

1

OBIECTELE ZBURĂTOARE NEIDENTIFICATE RĂMÎN... NEIDENTIFICATE

de ION HOBANA

După o anchetă care a durat doi ani şi a costat peste jumătate de milion de dolari, grupul de oameni de ştiinţă de la Universitatea din Colorado, condus de dr. Edward U. Condon, a dat publicităţii un voluminos «Studiu ştiinţific asupra obiectelor zburătoare neidentificate». Concluzia esenţială, cuprinsă în Secţiunea I-a a Studiului, redactată şi semnată de Condon, este că «un studiu extensiv ulterior al O.Z.N.-urilor nu poate fi justificat, probabil, de speranţa că astfel ştiinţa ar progresa». Cu alte cuvinte, se contestă nu numai existenţa O.Z.N.-urilor, ci şi a fenomenelor naturale necunoscute pe seama cărora a fost pusă, de unii savanţi, însăşi apariţia problemei.

Este justificată această atitudine?

● OMISIUNI FLAGRANTE ŞI CAZURI NESEMNIFICATIVE

Într-un articol intitulat «Sînt oare reale farfuriile zburătoare?» («The Saturday Evening Post», 17 decembrie 1966), dr. J. Allen Hynek, şeful Departamentului de astronomie de la Northwestern University, consilier ştiinţific al Forţelor Aeriene americane în problema O.Z.N., scria: «Din 1947 pînă în 1965, Proiectul Blue Book (Cartea albastră) a examinat 10 147 cazuri. Potrivit criteriilor Forţelor Aeriene, Proiectul a identificat 9 501 cazuri, mai mult de 600 de cazuri fiind considerate neidentificate». Ştiţi cîte dintre aceste 600 de cazuri (fără a mai socoti adausurile ulterioare) au fost analizate de Comitetul Condon? 21 — după cum aflăm la pagina 219 a «Studiului ştiinţific». Celelalte — mai puţin de o sută, în total — provin din alte surse.

Desigur, era imposibil ca în doi ani şi cu o echipă redusă de cercetători să fie analizate toate dosarele Forţelor Aeriene, la care se adaugă dosarele prezentate Comitetului de organisme particulare de investigaţii O.Z.N. (NICAP, APRO) şi de diferite persoane. Nu putem totuşi să nu observăm că au fost omise relatările, de maximă importanţă, ale astronomilor profesionişti (dr. Lincoln La Paz, dr. Clyde Tombaugh, prof. Walter N. Webb, dr. H. Percy Wil kins, Frank Haistead etc.) şi ale altor oameni de ştiinţă.

Au fost omise, de asemenea, cele mai multe dintre mărturiile piloţilor militari şi civili, a căror competenţă e greu de pus la îndoială. În sfîrşit, o categorie şi mai vitregită este aceea a observatorilor fără o pregătire specială, dar demni de încredere: şerifi şi ofiţeri de poliţie, funcţionari federali sau locali, profesori şi medici etc.

În schimb, Comitetul a cheltuit energie şi bani pentru a cerceta cazuri lămurite încă înainte de înfiinţarea lui sau prezentînd un interes cu totul discutabil. Se iroseşte astfel un spaţiu preţios pentru demascarea unui «iluminat» care pretindea că a stabilit un contact telepatic cu extratereştrii (Cazul 19) şi a unui paznic de 67 de ani care se lăuda că a tras cîteva gloanţe de pistol într-o ţigară zburătoare (Cazul 26), sau pentru a constata că moartea unor cai n-are nici o legătură cu O.Z.N.-urile (Cazul 32) şi că mărturia unui student se datorează unor tulburări psihice (Cazul 44). Şi exemplele s-ar putea înmulţi.

● 7 OBSERVAŢII VIZUALE-RADAR NEEXPLICATE!

Vă amintiţi concluzia lui Condon? «un studiu extensiv ulterior al O.Z.N.-urilor nu poate fi justificat...» Însăşi formula este folosită, cu mici variaţii, de investigatorii Comitetului, într-un sens exact opus: «Acest caz pare să merite o investigaţie ulterioară» (p. 130), «...acest caz ar merita, de asemenea, o investigare mai intensivă» (p. 131), «...o relatare foarte ciudată, care trebuie cu siguranţă clasificată ca necunoscută, pînă la studiul ulterior pe care, desigur, il merită» (p. 143). De altfel capitolul din care am extras aceste citate grăitoare — «Analize optice şi radar ale cazurilor de teren» — conţine un număr relativ impresionant de observaţii rămase neexplicate, cu toate străduinţele investigatorilor: 7 din 35; deci 20%. Dar să cercetăm mai de aproape unul dintre cele 7 cazuri.

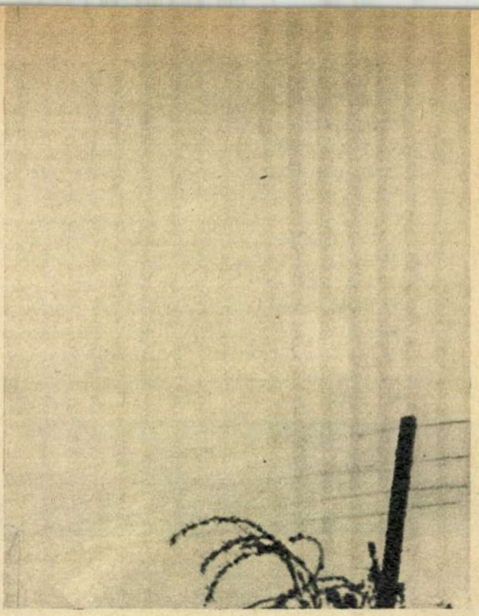

2

La 13—14 august 1956, în zona localităţii Lakenheath din Anglia, un obiect neidentificat a fost urmărit de operatorii radar de la două staţii ale aviaţiei britanice. Observat şi vizual, obiectul — rotund şi alb — se mişca rapid, schimbîndu-şi brusc direcţia de zbor. Un avion de vînătoare a încercat să-l intercepteze, călăuzit de radarul de pe sol. Pilotul a obţinut un contact radar pe ecranul de la bord. O.Z.N.-ul descria cercuri în spatele avionului, pe care l-a urmărit circa 10 minute, în ciuda manevrelor de desprindere efectuate de pilot. Concluzia Raportului Condon: «În rezumat, acesta este cel mai uluitor şi mai remarcabil caz din dosarul radar-vizual. Comportarea aparent raţională, inteligentă a O.Z.N.-ului sugerează un aparat mecanic de origine necunoscută drept cea mai probabilă explicaţie a acestei observaţii» (p. 164).

3

● MĂRTURIILE COSMONAUȚILOR AMERICANI

La 4 iunie 1965, ora 3,00, cosmonautul Mc Divitt, aflat la bordul lui «Gemini-4», a văzut un corp cilindric, cu o prelungire ca o antenă, pe care l-a fotografiat și filmat. Corpul n-a putut fi identificat drept vreunul dintre sateliții artificiali cunoscuți. După aproximativ 51 de ore de la lansare, Mc Divitt a văzut un alt corp, asemănător unei stele, trecînd pe deasupra navei cosmice, de la Sud spre Nord. Nici acesta nu putea fi un satelit artificial cunoscut, datorită altitudinii și mișcării pe o orbită polară. Tot pe o asemenea orbită evoluau și particulele iluminate văzute la 4 decembrie 1965 de cosmonautul Frank Borman, de pe «Gemini-7»; concomitent, un corp strălucitor se mișca pe o orbită similară cu cea a navei cosmice.

Concluzia Raportului Condon: «Pregătirea și perspicacitatea cosmonauților situează rapoartele lor despre aceste observații pe cea mai înaltă treaptă de credibilitate (...) Cele trei observații neexplicate, pe care le-am spicuit dintr-o mare masă de rapoarte, constituie o provocare pentru analist. Deosebit de ciudată este prima de pe listă, observația diurnă a unui obiect prezentînd detalii ca niște brațe (antene?) ieșind dintr-un corp avînd o extindere unghiulară observabilă. Dacă lista NORAD a obiectelor aflate în preajma navei cosmice «Gemini-4» în timpul observației este completă, așa cum e de presupus, va trebui să găsim o explicație rațională sau, dacă nu, să păstrăm cazul pe lista noastră de neidentificate» (p. 208).

4

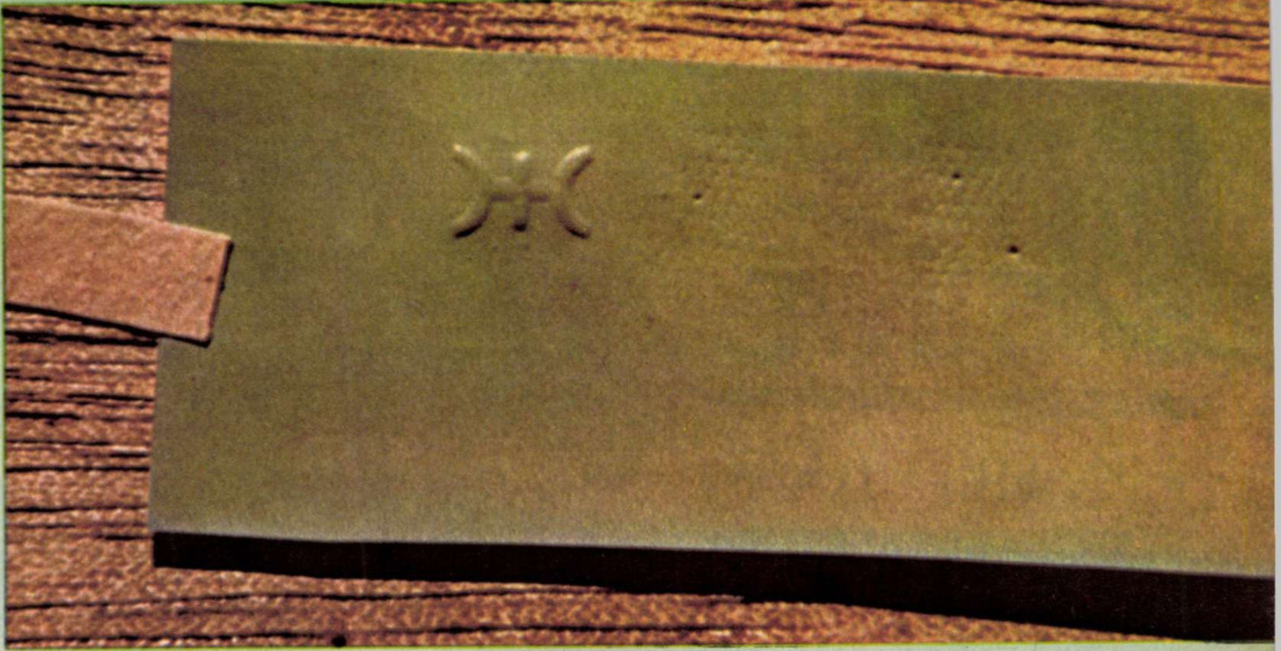

5

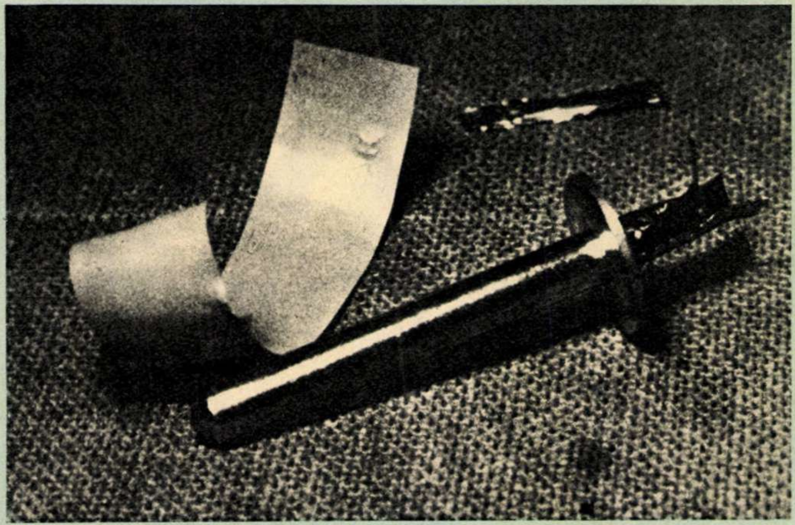

6

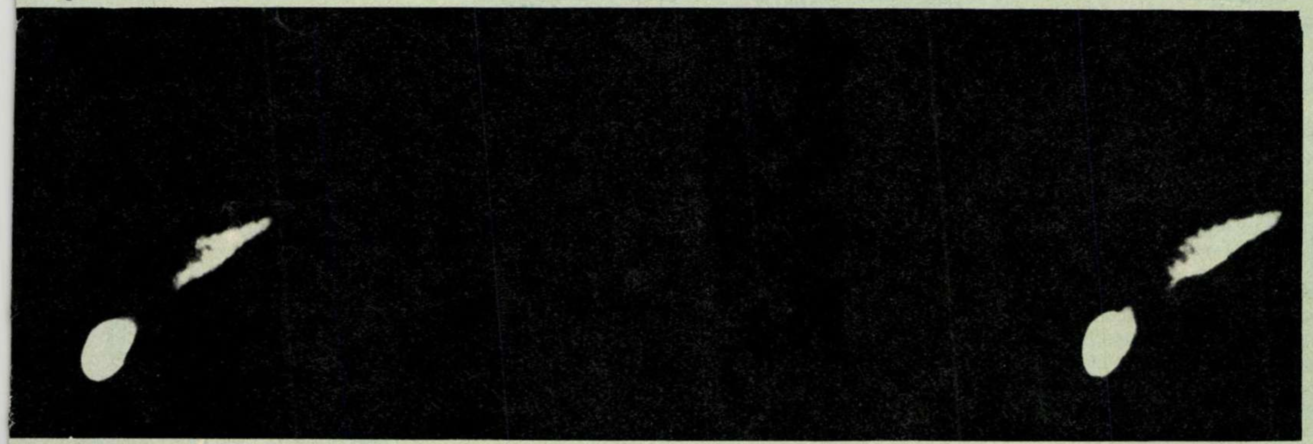

7

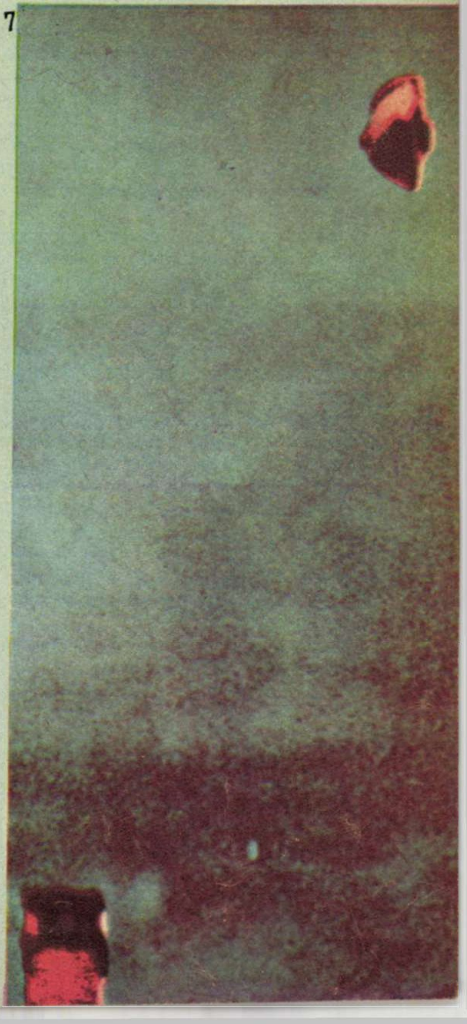

1. Acest obiect a evoluat, la 1 iunie 1967, deasupra localității San José de Valderas, de lîngă Madrid.

2. Una dintre cele două fotografii făcute de fermierul Paul Trent, la 11 mai 1950, la Mc Minville (Oregon, S.U.A.).

3. Una dintre urmele lăsate de O.Z.N.-ul care a aterizat la Aluche, cartier mărginaș al Madridului, la 6 februarie 1966.

4. Bandă de fluorură de polivinil, găsită în interiorul tubului de nichel (5) provenind, după declarațiile martorilor, de la O.Z.N.-ul văzut și fotografiat la San José de Valderas.

5—6. Două cadre din filmul de 16 mm, în culori, făcut de cosmonautul Mc Divitt la 4 iunie 1965, de pe bordul capsulei spațiale «Gemini-4».

7. Obiect fotografiat la 2 aprilie 1966, la Melbourne (Australia).

● IMAGINI NEIDENTIFICATE

În Capitolul 3 al Secțiunii IV, investigatorii Comitetului analizează 14 fotografii și filme — un număr extrem de redus, față de totalitatea probelor de acest fel existente. Sînt omise documente fotografice de importanța celor înregistrate la centrul de experimentare a rachetelor de la White Sands. În același timp, este prezentat un caz pe care nu numai adversarii O.Z.N.-urilor, dar și NICAP-ul îl considera «suspect», încă din 1964 («The UFO Evidence», p. 88), pentru motivul invocat și de Raportul Condon.

Chiar în aceste condiții, 2 din cele 14 cazuri (14%) au rezistat asaltului investigatorilor. Despre filmul făcut la 15 august 1950, la Great Falls, Montana, se spune: «Cazul rămîne neexplicat. Analizele arată că imaginile filmului pot fi interpretate cu greu drept imagini ale unui avion sau ale altui fenomen cunoscut, chiar dacă avionul nu poate fi exclus cu desăvîrșire» (p. 408). Și mai categorică este concluzia analizei celor două fotografii făcute la 11 mai 1950, la Mc Minnvile, Oregon: «Acesta este unul dintre puținele rapoarte O.Z.N. în care toți factorii investigați — geometrici, psihologici și fizici — par să confirme aserțiunea că un obiect zburător extraordinar, argintiu, metalic, în formă de disc, cu un diametru de zeci de metri și în mod evident artificial, a zburat în văzul a doi martori» (p. 407).

● DEZBATEREA CONTINUĂ

Așadar, omisiuni flagrante și cazuri nesemnificative, 7 observații vizuale-radar neexplicate, cel puțin 3 mărturii ale cosmonauților americani, 2 imagini neidentificate — și multe nelămuriri și contradicții, pe care spațiul nu ne îngăduie să le trecem în revistă. Se mai poate spune, în asemenea condiții, că «un studiu extensiv ulterior al O.Z.N.-urilor nu poate fi justificat»? În fața unei astfel de concluzii, mai curînd «avem dreptul să ne întrebăm dacă Condon a studiat într-adevăr cu atenție cuprinsul actual al acestui Raport» (dr. James E. Mc Donald, decan al Institutului de fizică atmosferică și profesor la Secția de meteorologie a Universitătii din Arizona). Oricum, tentativa de a curma dezbaterea asupra obiectelor zburătoare neidentificate apare cu totul neîntemeiată și va fi, desigur, sortită eșecului.

AMFORA SABINA

UN SERIAL DE AVENTURĂ ŞI DETECTIVISM

DE POP SIMION

21. HEP! HEP!

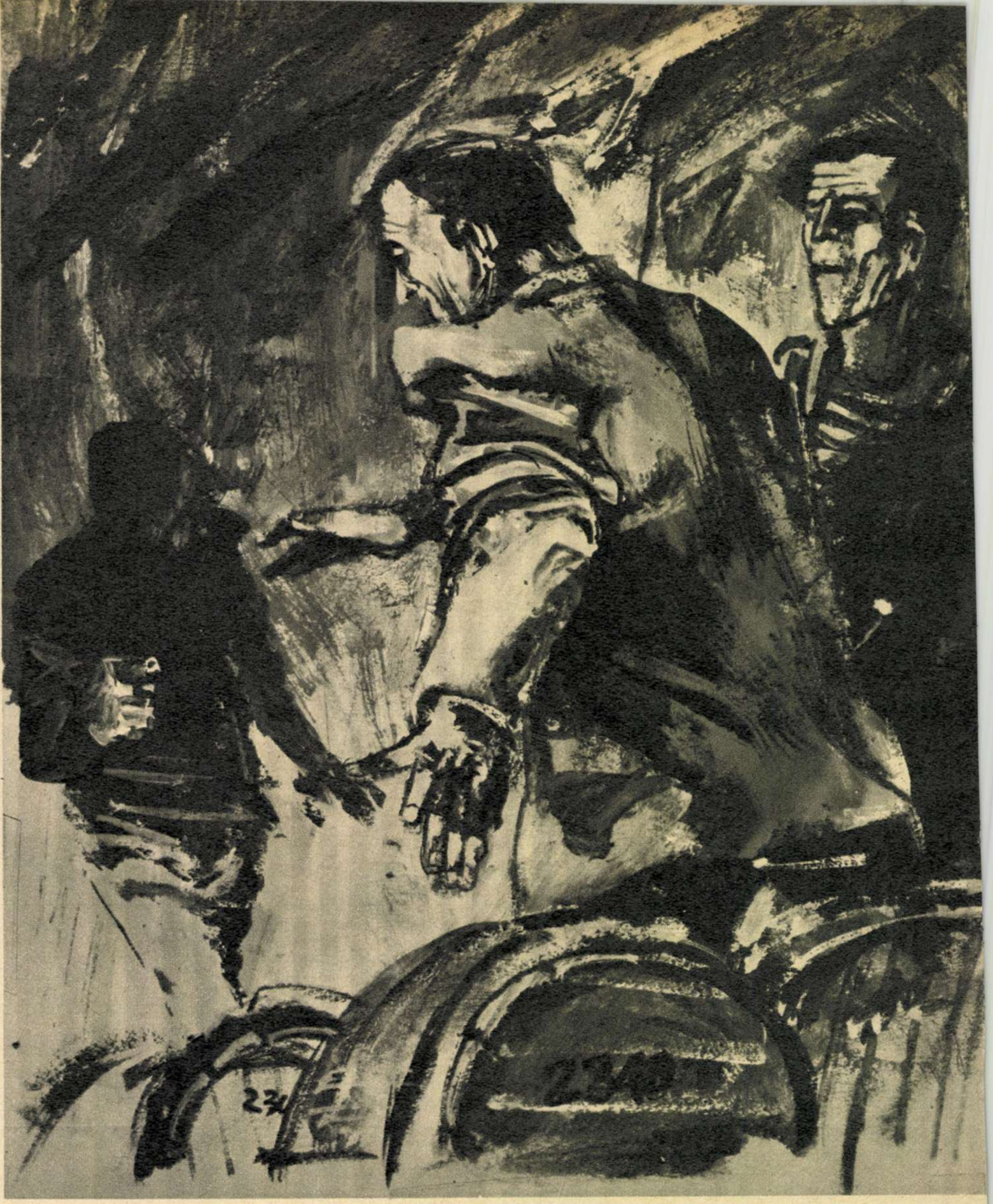

— Ce vrea să însemne biletul ăsta? întreabă pentru a doua oară Leone, fluturînd peticul de hîrtie pe care scamatorul desenase un joben şi notase vorba EGO. Marele detectiv însă nu era de fel curios de ceea ce avea să iasă din gura lui Dio Mio, pur şi simplu nu-l interesa. Pe el îl interesa caseta croită din lemn de trandafir cu încrustaţii florale, pe al cărei capac Amazoana şi scatiii lipiseră eticheta cu inscripţia «Argumentele noastre». Într-adevăr, probele acelea de caolin păreau a fi extraordinare, nişte argumente forte, al căror preţ nu putea fi încă evaluat. Ca să mai cîştige timp spre a putea privi obiectele în voie, Leon Gaspar rosteşte din nou, cu plictis şi totală absenţă, întrebarea:

— Ce vrea să însemne biletul ăsta? se aude pentru a treia oară fraza mormăită, de urs lenevos, a detectivului, ceea ce pe Dim îl enervează, îşi iese din pepeni cu strigătul:

— Mai termină cu întrebarea asta stupidă! Nu vezi că ăsta (arată spre scamator) se joacă mereu? Face goange.

— Da, da, goange, reia Dio Mio vorbele autorului de romane poliţiste.

— Bine spus. Goange. Tinto-linto-kiji-biji-hop!, răsună magica formulă a omului cu joben, care scutură sticla cu scamatorie, o agită pînă ce şoricelul alb se transformă în gogoş înfuriat, ca imediat să redevină ceea ce a fost, adică şoricel alb, iar în secunda următoare să puiască alţi şapte şoricei albi, leiţi cu primul, ca să fie opt în total, să chiţcăie şi să umble mişîind prin sticla cu minune.

— Mai bine spune ce naiba ţi-au adus dracii ăştia de copii, îi cere Dim lui Leone, întinzînd mîna spre caseta din lemn de trandafir cu încrustaţii florale, gest la care detectivul tresare, dă la o parte mîna celuilalt, după care nevoind să-şi trădeze neliniştea — afişează plictis şi indiferenţă, vorbind astfel:

— Ce să arăt? Ce? Sînt nişte fleacuri. Îşi bat joc de noi împeliţaţii, fac mişto. Se aude? Mişto.

— Mişto, punctează Dio Mio, continuîndu-şi comicăria.

«Mişto!», aude Dim, dar simte totodată cum pe laba piciorului său cade parcă un ciocan, buf!, îl calcă pe picior Leone, fixîndu-l cu o fioroasă uitătură, ca imediat să zîmbească în chip idiot şi să-şi mişte cu dese şi puternice smuciri pielea capului (ca şi cum aceasta ar fi fost o mască de gumă), arcuindu-şi în paralel sprînceana stîngă, în stil Roger Moor, fără însă a privi în sus, să-şi vadă cercul aureolat, ci insistînd asupra stupidului joc al pielii capului, cu ţinerea arcuită a sprîncenei în maniera Sfîntului, gest însoţit acum de exclamaţia de călăreţ «hep! hep!» şi Dim înţelege ceea ce trebuie să înţeleagă, răspunde la rîndu-i cu acelaşi strigăt scurt, «hep!, hep!» fără să imite însă jocul pielii capului şi arcuirea sprîncenei (sînt gesturi care nu-i reuşesc). Semnul pe care i-l transmite marele detectiv autorului de romane poliţiste înseamnă în codul A.A. A.S.S.S.: «Mucles! Tăcere pe toată linia! Infractorul e pe aproape».

Dim nu-l aprobă totuşi pe Leone, raţionînd astfel: «Bine, colega. Ştiu că infractorul e pe undeva pe aproape. În sensul că-i pe aici pe undeva, printre ruine. Dar te întreb: de ce atîta disperare cînd în încăperea asta sîntem doar noi trei, care...».

— Hep! Hep! îl smulge iar din meditaţie pe Dim ciudata exclamaţie de jocheu antrenat în galop şi simte teribila călcătură pe laba piciorului, ca jocul pielii capului să devină nebunesc şi sprînceana stufos-căruntă a detectivului să se arcuiască energic, gata să se rupă ca o semilună de argint.

— A? Aha! Hep! Hep!, confirmă Dim repede, înţelegînd în sfîrşit cumsecade semnul celuilalt: acel «Mucles etc...» se referă (la cine nimeni n-ar fi crezut) chiar la al treilea, la Dio Mio.

«E ceva nemaipomenit! se miră autorul de romane poliţiste, rozîndu-şi cu furie coada pipei — stupidă poveste! Gluma se îngroaşă rău. Am început să ne suspectăm între noi. Pe ce temei, doamne, pe ce temei?!», se întreabă Dim cu dureroasă nedumerire, în timp ce ochii gri ai detectivului sînt aţintiţi asupra conturului urechii imprimate în pasta de caolin, ca imediat să confrunte cele văzute cu ceva viu şi natural, privirile îi fug aţă la urechea lui Dio Mio, pe care o studiază atent (pîlnia urechii scamatorului e cu deschidere mică, niţel clăpăugă, păroasă, însă cu linie fină şi lob plin — exact ca cea din cutie!).

— Hep! Hep!, sughiţă Dim fără voie şi începe să-l ia cu frig.

Dio Mio înnebuneşte sticla aia pe care o ţine în mîini, o scutură, o agită, o bate cu palma, turma şoriceilor albi se schimbă — uimitoare figură! — într-un şir nesfîrşit de lucruri: apare o bilă de biliard care se modifică în păpădie, din nou şoricelul (însă de astă dată sur), apoi trei bănuţi de nichel, o nucă, un zar, o gumă Hardtmuth Koh-I-Noor, plus alte bazaconii, o adevărată bătaie de joc, deoarece omul cu joben nu mai isprăveşte, exasperează cu turul ăsta de forţă, spectacolul te scoate din papuci, mai ales că scamatorul (dat naibii) nici nu priveşte sticla, este cu ochii ba la un geam al depozitului, ba la celălalt, priveşte în pătratul celor două ferestruici cu ochii mari, cît cepele. Ce se întîmplă la geamurile acelea? În spaţiul lor apare, cînd ici, cînd colo, figura lui Voştinar, săpătorul cu mustăţi ungurene, beat pesemne (se clatină, ca bătut de vînt şi are ochii bulbucaţi), dar stăruind să-şi îndoaie mereu degetul arătător, gros cît coada lopeţii. Îl cheamă pe scamator, însoţind gestul mîinii cu un glas ca din butie:

— Hai, domnule profesor. Vino afară.

Scamatorul prinde să asude, agitînd sticla; asudă şi Dim de ceea ce îi e dat să vază (îl trec sudori reci, valuri-valuri); asudă şi marele Leon Gaspar care nu-şi ia ochii de la fantasticele probe imprimate pe plăcuţele de caolin, mai ales conturul acela de ureche pe care îl confruntă cu ceva viu şi natural. Urechea mică, uşor clăpăugă, păroasă, însă fină în linie şi în lob, a scamatorului. Ochii gri, ai detectivului, în general fără expresie, strălucesc acum şi Leone se linge pe buze cu satisfacţie.

Se aude un zgomot, ceva trosneşte sec, o şuierată respiraţie, o sticlă făcută ţăndări şi stiva de butoaie de bere se prăbuşeşte în spaţiul depozitului, stricînd consiliul şi gata să-i strivească pe consilieri, care s-au lipit cu spatele de pereţi, aşteptînd.

— Sus mîinile!, se aude vocea metalică a lui Leon Gaspar. Palma îi asudă pe mînerul pistolului pe care încă nu-l întrebuinţase în ancheta asta plină de capricii şi neprevăzut.

(va urma)

INVITAȚIE LA DRUMEȚIE

SFATURI TURISTICE

ÎN ATENȚIA MEMBRILOR ECHIPAJELOR «EXPEDIȚIILE CUTEZĂTORII»

Deoarece «Expedițiile Cutezătorii» sînt acțiuni turistice mai complexe, precum și din motivul că experiența pionierilor în domeniul acestei forme de turism nu-i prea bogată, începînd cu acest număr revista noastră va publica un ciclu restrîns de materiale în care vom face cele mai importante recomandări pentru buna organizare și desfășurare a lor de-a lungul itinerariilor alese.

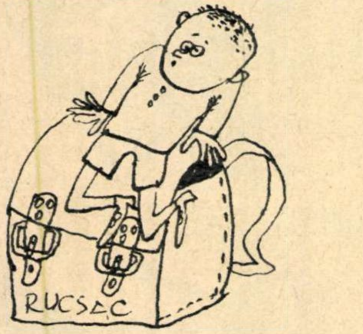

Corturile: alegerea, amplasarea și demontarea, materialele necesare pentru folosirea lor (I)

Corturile, după cum reiese și din regulament, sînt elemente principale, care nu pot să lipsească din dotarea echipajelor, ele urmînd să fie «casele» expediționarilor pe toată durata și pe tot parcursul fiecărei expediții. Cele mai potrivite în această situație ar fi corturile de 4 persoane. Avantajele care le recomandă sînt numeroase. Cîteva dintre ele: permit o organizare pe 2 sau 3 *grupe de cort* a echipajului, existînd astfel posibilitatea ca fiecare membru al grupei să aibă o sarcină precisă în ceea ce privește transportul: unul ar transporta cortul, altul materialele auxiliare, cel de al treilea alimentele etc; în ele se poate dormi pe lat și, totodată, la nevoie permit adăpostirea chiar a 5 persoane; numărul lor fiind redus (2 sau 3 pentru fiecare echipaj) volumul de muncă necesar instalării, apoi demontării și împachetării lor ar fi mult mai mic etc. În lipsa corturilor de 4 persoane se pot însă folosi cu succes și corturile de 2 persoane, cu condiția unei riguroase organizări, a unei bune repartizări a sarcinilor fiecărui coechipier în ceea ce privește transportul lor și al materialelor auxiliare.

● Corturile trebuie bine verificate înainte de plecarea în expediție. Fiecare cort trebuie să aibă următoarele anexe în bună stare: stîlpii de susținere, sforile de ancorare, picheții care se înfig cu mîna în pămînt, sforile și întinzătoarele de ancorare, picioarele montanilor (stîlpilor de susținere), sacul în care se păstrează și se transportă cortul. Pentru a nu mări greutatea și volumul materialelor transportate, țărușii de care se ancorează corturile pot fi confecționați la fiecare popas.

SACI
DE
DORMIT

● Tabăra de corturi se va instala în apropierea unor surse de apă potabilă și lemne pentru foc. În pădure, pentru instalarea corturilor se va alege un luminiș mare, în așa fel încît în cazul căderii unor arbori, corturile să nu poată fi atinse. Locul pe care vor fi instalate corturile trebuie să fie o platformă orizontală, mai ridicată decît restul solului, pentru ca eventualele șuvoaie rezultate de pe urma unei ploi să nu le inunde. În cazul în care terenul va fi totuși înclinat, se vor așeza corturile cu intrarea spre vale. E bine ca locul ales să aibă iarbă mare și deasă. Se va urmări, pe cît posibil, ca intrarea cortului să nu fie orientată în direcția vîntului dominant.

ESTE CINEVA ÎNĂUNTRU?...

● În ceea ce privește instalarea corturilor, ea trebuie să se facă după regulile precise, existente și verificate (economisindu-se astfel mult timp). Pe locul ales pentru fiecare cort se așază mai întîi un strat gros de iarbă, frunze sau alte plante (ferigă, lipan etc) și numai după aceea, peste acest strat, se întinde și se fixează foaia de sol (acest strat poate fi înlocuit cu mult succes cu saltele pneumatice foarte ușoare și de dimensiuni mici). Țărușii de susținere se bat în pămînt cu o înclinație, în așa fel încît sforile de ancorare împreună cu ei să facă un unghi de cca. 90°. În jurul cortului și în special în partea de sus a pantei se sapă un șanț de cca 10 cm adîncime, care să dirijeze în afară apa care se va scurge de pe cort. După un popas în timpul căruia a plouat, cortul nu se va strînge decît după uscarea perfectă a pînzei.

● Pentru dormitul în corturi, cel mai indicat acoperămînt este sacul de dormit cu glugă. În lipsa acestuia se pot folosi și păturile, dar cusute sub forma unui sac (pentru a evita eventualele dezveliri în timpul somnului). În afara păturilor individuale, pentru fiecare cort se vor mai lua cîte două pături — una pentru așternut pe jos, alta pentru a se înveli toate persoanele din cort.

FLORIAN FRAZZEI
profesor de educație fizică

Ilustrații: **IOSIF TEODORESCU**

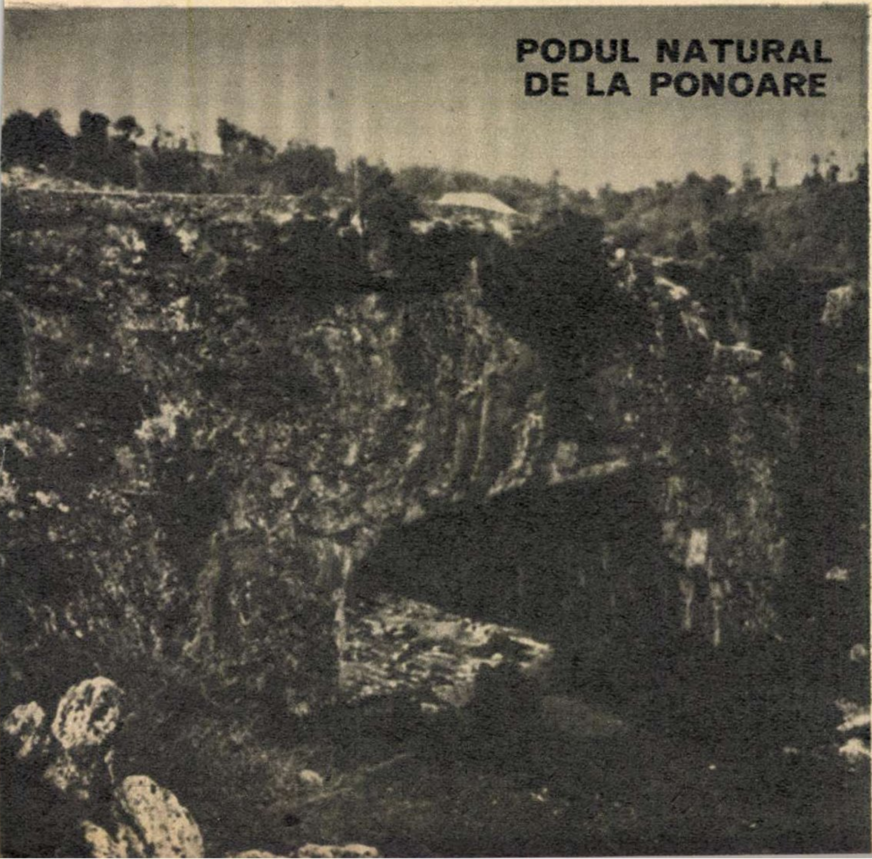

PODUL NATURAL DE LA PONOARE

Podișul mehedințean este unul dintre cele mai frumoase castruri din România, în care meșterul «apă» a dăltuit în calcare peste 100 de peșteri (cea de la Topolnița are peste 11 km, fiind printre primele 20 din Europa ca lungime), lapiezuri, puțuri și galerii care înghit uneori cîte un pîrîu pentru a-l elibera abia peste cîțiva kilometri unde acesta izbucnește la suprafață ca o mică sondă în erupție.

După ce ai făcut popas la celebra pădure de liliac de la Ponoare — unică în Europa — șoseaua ce duce de la Baia de Aramă la Turnu Severin te poartă peste un splendid monument al naturii: podul natural peste Zătonul, un grandios arc de piatră, lung de peste 50 m și lat de 17 m. Ce uriaș a construit, în joacă, acest pod, peste apa unui lac, care cînd apare, cînd dispare în adîncurile dantelăriilor de calcar? Uriașul acesta se numește... picătura de apă. Înainte vreme aici se afla o peșteră, dar de-a lungul mileniilor apa a ferestruit tavanul acesteia, prăbușindu-l. Din peșteră n-a mai rămas decît arcul de la intrare, care nu-i altceva decît podul de azi. Unele hrisoave ale căpităniei de plai din Cloșani spun că sub el se adăposteau haiducii, pîndind trecerea caleștilor boierilor.

Podul natural de la Ponoare, una dintre multele comori ale patriei noastre, își așteaptă vizitatorii. Veți fi și voi printre ei? Dacă da, atunci să nu uitați că de aici pînă la mănăstirea Tismana nu-i cale prea lungă, iar ctitoria lui Nicodim de la începuturile Țării Românești merită un popas mai îndelungat.

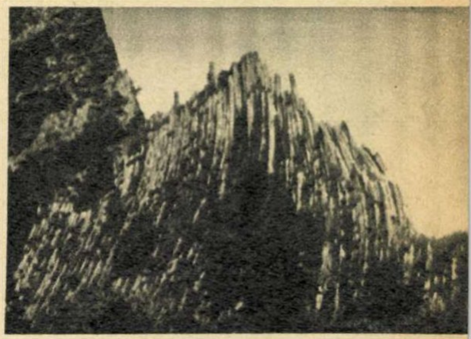

O uriașă «orgă» naturală: DETUNATA

În inima Apusenilor, din șoseaua care pornește din Abrud spre Aiud, în dreptul comunei Sașa-Poieni, se desprinde spre stînga drumul ce urcă spre unul dintre cele mai curioase monumente ale naturii din țara noastră: Detunata.

Uriașele coloane de bazalt, îngrămădite unele peste altele, par niște imense tuburi de orgă, din care tăria vîntului scoate sunete adînci și grave asemeni unor tunete în timp de furtună, de unde și denumirea Detunatei.

De numele Detunatei se leagă multe întîmplări din istoria frămîntată a moților. Aici și-au avut loc de popas și stat Horia și căpeteniile moților răsculați. În preajma Detunatei și-a ascuns Avram Iancu atelierul de făcut tunuri de cireș și pulberăria. Și tot aici, după 1848, și-au dat de nenumărate ori întîlnire membrii societății «Astra», punînd la cale noi acțiuni pentru binele asupriților din Ardeal, pentru luminarea poporului și organizarea luptei lui pentru libertate.

SEVER NORAN

PLANETA RĂPITĂ

Scenariu: HORIA ARAMĂ

Desene: POMPILIU DUMITRESCU

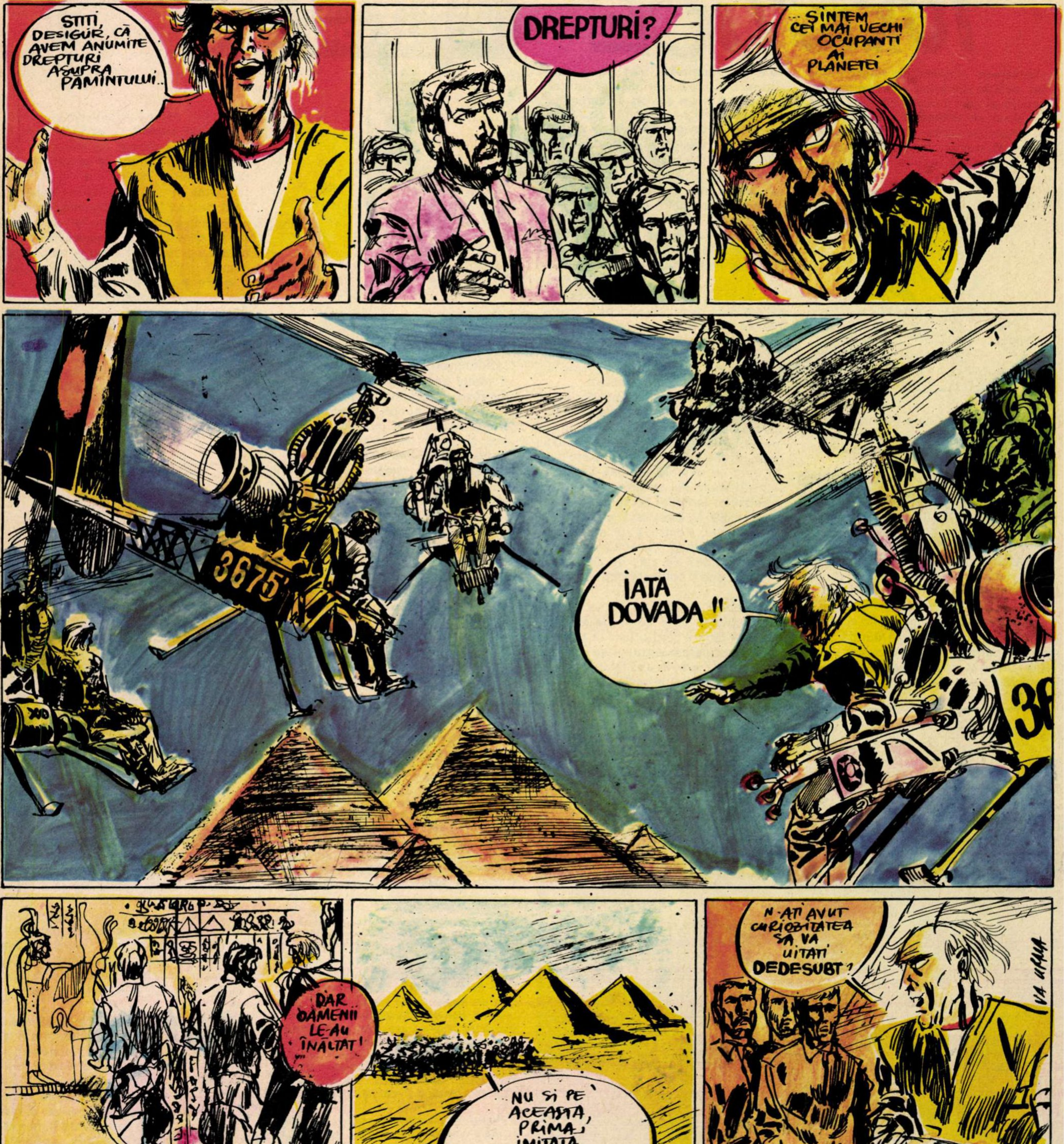
ȘTIȚI, DESIGUR, CĂ AVEM ANUMITE DREPTURI ASUPRA PĂMÎNTULUI...
DREPTURI?
...ȘINTEM CEI MAI VECHI OCUPANȚI AI PLANETEI
3675
IATĂ DOVADA!!
DAR OAMENII LE-AU ÎNĂLȚAT!
NU ȘI PE ACEASTA, PRIMA, IMITATĂ DE OAMENI!
N-AȚI AVUT CURIOZITATEA SĂ VĂ UITAȚI DEDESUBT?
VA URMA

DE ZIUA VOASTRĂ

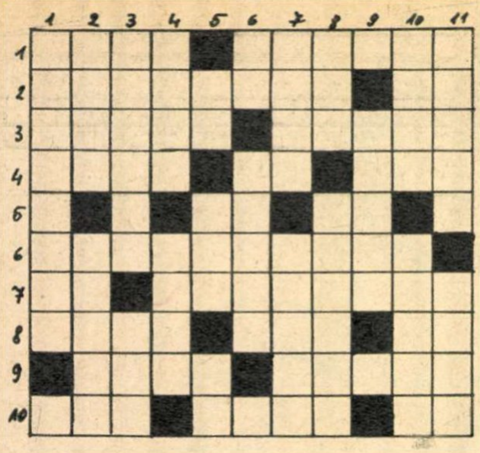

ORIZONTAL: 1. Pictor român, autorul tabloului «Mama cu fetița». Arteră de circulație contraindicată jocurilor de copii. 2. Mult îndrăgostită de nepoței (2 cuv.). 1 și 2 iunie! 3. Floarea ochilor noștri... (pl.). Ne prezintă în imagini «Vacanță la mare». 4. Neînfricatul dintr-o povestire pentru voi de Nina Cassian. Ene! Semn pe caietul de matematică. 5. Începe adunarea! Primele litere din alfabet. 6. De sport, de pildă! 7. Radu Oprescu. Astfel era echipat motanul dintr-o povestire pentru voi. 8. Poet clujan, autorul poeziei «Copii de moți pe străzile din Cluj». Pronume posesiv. Sere! 9. Program de școală. Răsărite. 10. Policlorură de vinil. Cîntec de leagăn. În sfîrșit, copii!

VERTICAL: 1. Ne-au rămas din copilăria și viața de școlar ale lui Creangă. 2. Nu-s mici. Scriitor sovietic, autorul povestirii pentru voi «Vitea Maleev la școală și acasă». 3. Scriitor italian, autorul volumului «Inimă de copil». Armă de joc. 4. Dă numele copiilor (fem.). Copii (reg.) 5. Micuți la început! Prescurtare în Botanică. Radu Nicolescu. 6. Pe cal. A da o bună creștere. 7. Jucărie miniaturală pe roți. «...file din poveste» poem de Eminescu din care cităm versurile» «Cum te cheamă, măi copile» — Ca pe tată-meu...» 8. Bară la gimnastică...; ...și alergători buni la sport. 9. Prietenul vostru de la Minitehnicus. 10. Publicație cotidiană. A ridica tonul! 11. Luna copilului. Numărul ursuleților la magazinul vostru.

Cuvinte rare: PVX; ARN; REC.

CORNEL M. DUMITRESCU

ÎN ATENȚIA PARTICIPANȚILOR LA CONCURSUL «MINITEHNICUS»

Eliberarea obiectelor de la expoziția MINITEHNICUS se va face începînd cu ziua de 26 mai a.c. pînă în ziua de 30 mai, în fiecare zi între orele 9—16.

Lucrările participanților care au trimis obiectele prin colete poștale și nu au posibilitatea să se deplaseze la București vor fi anexate județului de care aparține participantul sau casei pionierilor din localitate, unde vor putea fi găsite.

Redacția nu răspunde de obiectele neridicate în termenul anunțat.

PRETUTINDENI TRĂIESC COPII

R.P. BULGARIA

Донка Славова, город Ямбол ул Рен Заимов Бл. 6
ВХБ ап 14
(corespondență în limba rusă)

R.S. CEHOSLOVACIA

Alena Krizová, Aš Smetanova 4 Okr. CH 96
Č.S.S.R. (corespondență).

R.P. POLONĂ

Wajciech Fencke, Warszawa 2 ul. Gruszczynskiego 17 m 9 Polska (corespondență în limba rusă).

R.S. ROMÂNIA

Alexandru Jugănaru, str. Străulești nr. 1. Bloc 5, ap. 9, et. 2, Sector 1, București, județul Ilfov.

R.P. UNGARĂ

Ujvári Piroska, Szatymaz I 117 Magyarország (corespondență în limba rusă, germană, maghiară).

Un zîmbet cu «KAMARÁT» — revistă pentru copii din R.S. Cehoslovacia (Bratislava)

Tata.
— Nu sînt mulțumit de notele tale.
Fiul:
— De ce te superi, tată, doar nu le-am scris eu....

— Mașko, nu știi să găsești pe hartă Londra?
— Tovarășe profesor, dumneavoastră singur ați spus că nu se vede din cauza ceții.

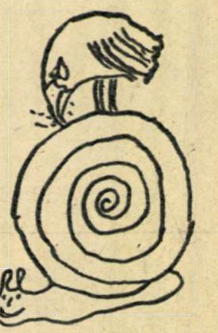

Da, intrați, sînt acasă!...

POȘTA REDACȚIEI

«...Ajunsesem în Alaska — citim din scrisoarea pionierilor ȘCOLII GENERALE LILEȘTI, jud. Prahova. Colibele albe se profilau departe în zare. De peste tot ne izbeau valuri reci de zăpadă. Ciinii înhămați la sanie înaintau tot mai anevoie...» Să nu credeți cumva că prietenii noștri au fost în Alaska. Nu. Ne-au redat doar, în scrisoarea lor, cîteva momente din captivantele povestiri pe care le-au auzit de la profesorul Dumitru Dan, temerarul călător român, cel care a făcut înconjurul lumii parcurgînd 100 000 km pe jos. Multe au fost întîmplările petrecute în cei șase ani de călătorie în jurul lumii. Multe au aflat despre patriotismul acestui cutezător, care a făcut cunoscută frumusețea artei populare și a folclorului românesc pe toate continentele.

Fotografii din școală au reținut în imagine un moment de plăcută amintire.

IULIA LIGIA IUGA ne scrie: «Sîntem purtătorii cravatelor roșii numai de patru luni și am făcut o mulțime de lucruri frumoase... Am aranjat un colț de casă țărănească cu pat, masă, scaune, toate înflorite în ștergare colorate, în cusături așa, ca pe la noi. Am alcătuit și un album de cusături din cele mai felurite, de la cele mai vechi pînă la cele noi, de azi. Am vrea să cunoaștem și alți pionieri, de la alte cercuri de folclor, să le vorbim de activitatea noastră, iar la rîndul nostru să aflăm despre ceea ce fac ei.»

La invitația Ligiei credem că veți răspunde cu interes. Iată adresa cercului lor: ȘCOALA GENERALĂ ILVA MARE, JUD. BISTRIȚA NĂSĂUD.

Pentru corespondența cu elevi din alte țări recomandăm elevilor: Gheorghe Mitu — București, Viorica Vișan — Urziceni; Marcela Epure — Petelea, Mureș; Georgian Crăciun — Buzău; Ion Vlădău — Valea Mare, Argeș și altora să urmărească rubrica noastră «PRETUTINDENI TRĂIESC COPII».

VICTOR CUPPER — BUCUREȘTI Din caricaturile trimise publicăm numai una, pe cea mai izbutită.

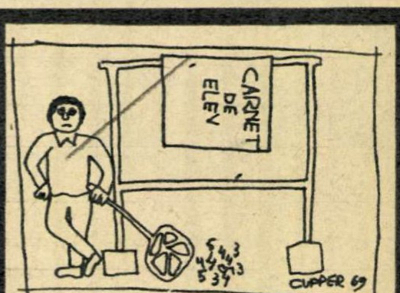

Mulțumim pentru corespondente prietenilor revistei de la Școala generală nr. 6 Turda, pionierilor: Viorica Ursachi — Roman, Dori Mentzel — Arad, Gh. Georgescu — Meroșani, Mihaela Barbu — Costești, Adriana Laura Micu — Vînători, Galați.

Caseta cu adrese

ADRIANA COLĂ, str. Rîului nr. 98 Craiova și EUGENIA DINU, Str. Buziaș nr. 40, Craiova — fotografii actori. ANTONIU COPIL, str. Măgurii nr. 731, Sebeș, jud. Arad — corespondență, fluturi, floră. DOMNICA-DOINA CIOBANU, Str. Codrescu, Bloc D-1, et. IV, ap. 7, Iași — ilustrate. SANDA VIȘINESCU, Str. Școlilor, Bloc D-2, Scara C, ap. 49, Brăila, — filatelie. VIOLETA GĂBUDEAN, Calea Victoriei nr. 13, ap. 10, Turda, jud. Cluj — muzică ușoară, fotografii cîntăreți.

ARCAȘII LUI ȘTEFAN CEL MARE

8

Scenariul: COSTACHE ANTON Desene: PUIU MANU

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT:
DUPĂ STRAȘNICUL JUDEȚ DE LA VADUL ZIMBRILOR, CĂPITANUL COSTEA GÎNJU, TOMA PITICU ȘI OANĂ CERB PORNESC ÎN CĂUTAREA CĂLUGĂRULUI MANOILĂ. ÎL GĂSESC ÎN TABĂRA CELOR SCĂPAȚI DIN ROBIE LA CĂPĂTÎIUL UNUI NEGUȚĂTOR DIN LIOV, CARE MOARE, DAR NU ÎNAINTE DE A-I DEZVĂLUI CĂ O MÎNĂ DE BOIERI TRĂDĂTORI VOR SĂ-L RĂPUNĂ PE MĂRIA SA VODĂ ȘTEFAN.

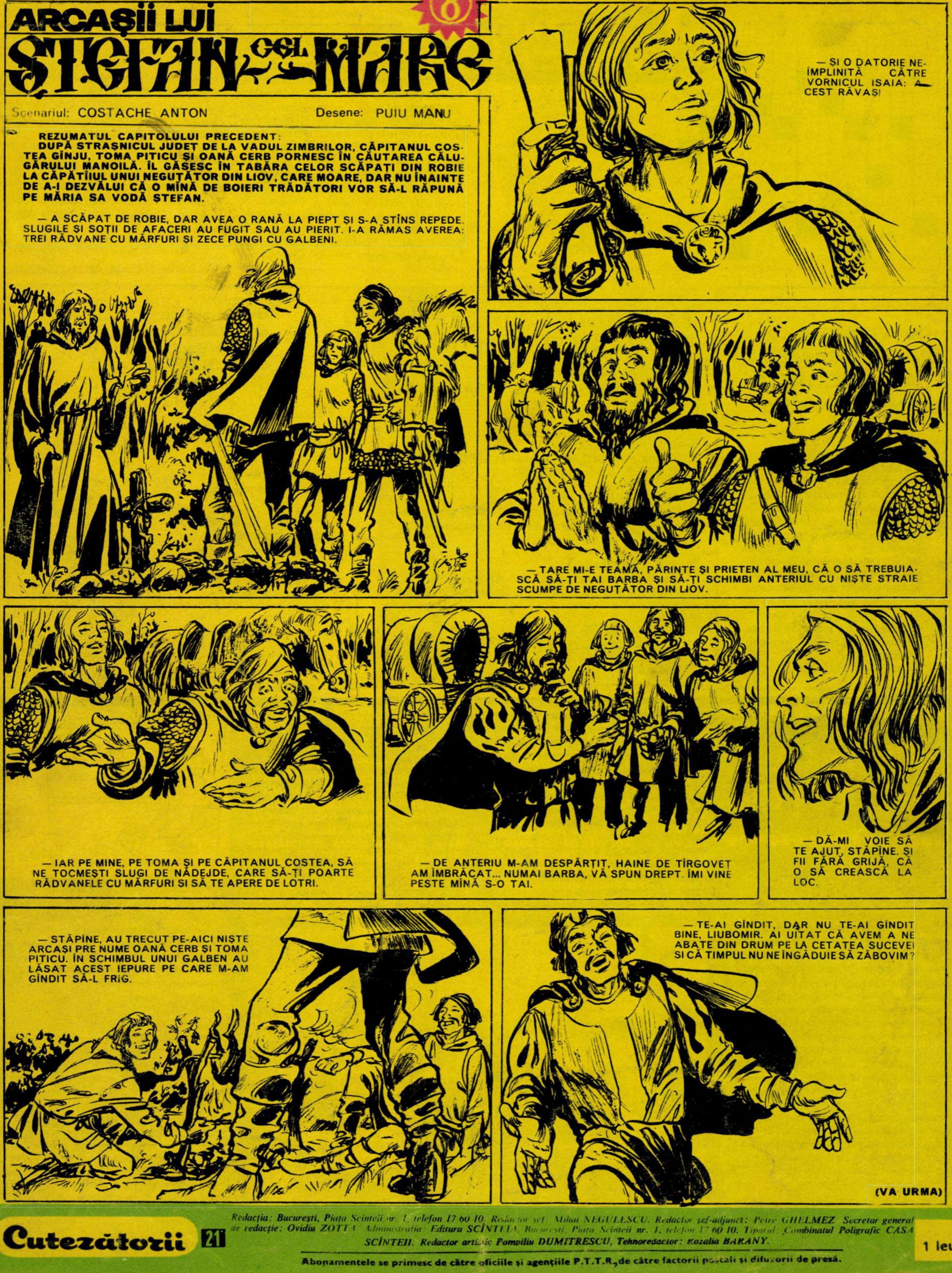
— A SCĂPAT DE ROBIE, DAR AVEA O RANĂ LA PIEPT ȘI S-A STÎNS REPEDE. SLUGILE ȘI SOȚII DE AFACERI AU FUGIT SAU AU PIERIT. I-A RĂMAS AVEREA: TREI RĂDVANE CU MĂRFURI ȘI ZECE PUNGI CU GALBENI.
— ȘI O DATORIE NEÎMPLINITĂ CĂTRE VORNICUL ISAIA: ACEST RĂVAȘ!
— TARE MI-E TEAMĂ, PĂRINTE ȘI PRIETEN AL MEU, CĂ O SĂ TREBUIASCĂ SĂ-ȚI TAI BARBA ȘI SĂ-ȚI SCHIMBI ANTERIUL CU NIȘTE STRAIE SCUMPE DE NEGUȚĂTOR DIN LIOV.
— IAR PE MINE, PE TOMA ȘI PE CĂPITANUL COSTEA, SĂ NE TOCMEȘTI SLUGI DE NĂDEJDE, CARE SĂ-ȚI POARTE RĂDVANELE CU MĂRFURI ȘI SĂ TE APERE DE LOTRI.
— DE ANTERIU M-AM DESPĂRȚIT, HAINE DE TÎRGOVEȚ AM ÎMBRĂCAT... NUMAI BARBA, VĂ SPUN DREPT, ÎMI VINE PESTE MÎNĂ S-O TAI.
— DĂ-MI VOIE SĂ TE AJUT, STĂPÎNE. ȘI FII FĂRĂ GRIJĂ, CĂ O SĂ CREASCĂ LA LOC.
— STĂPÎNE, AU TRECUT PE-AICI NIȘTE ARCAȘI PRE NUME OANĂ CERB ȘI TOMA PITICU. ÎN SCHIMBUL UNUI GALBEN AU LĂSAT ACEST IEPURE PE CARE M-AM GÎNDIT SĂ-L FRIG.
— TE-AI GÎNDIT, DAR NU TE-AI GÎNDIT BINE, LIUBOMIR. AI UITAT CĂ AVEM A NE ABATE DIN DRUM PE LA CETATEA SUCEVEI ȘI CĂ TIMPUL NU NE ÎNGĂDUIE SĂ ZĂBOVIM?

(VA URMA)

Cutezătorii 21

Redacția: București, Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Redactor șef: Mihai NEGULESCU. Redactor șef-adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacție: Ovidiu ZOTTA. Administrația: Editura SCÎNTEIA, București, Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Tiparul: Combinatul Poligrafic CASA SCÎNTEII. Redactor artistic Pompiliu DUMITRESCU, Tehnoredactor: Rozalia BARANY.

1 leu

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R., de către factorii poștali și difuzorii de presă.

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR.

22 (88)

JOI, 29 MAI 1969, ANUL III

108

CU VAPORUL ÎN

Delta DUNĂRII

Foto: GR. PREPELIȚĂ

ECRAN

FREAMĂTUL MUNCII CREATOARE

De la un capăt la altul al țării, la Porțile de Fier sau la Hunedoara, pe șantierul marelui combinat siderurgic gălățean sau pe întinsul Bărăganului se simte freamătul muncii creatoare.

Poporul întreg, angrenat cu toate forțele sale materiale și spirituale în opera de construire a socialismului, se pregătește să întîmpine prin rezultate strălucite evenimente de importanță istorică din acest an — cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român, ca și împlinirea unui sfert de veac de la eliberarea patriei de sub jugul fascist.

Coloane pe verticală.

Nu-i ușor să supui metalul.

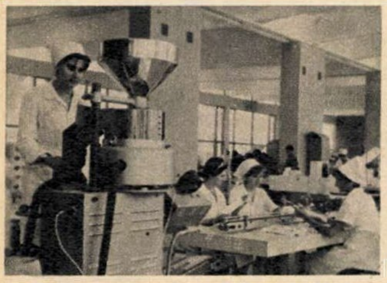

Cei care veghează la sănătatea noastră.

I IUNIE

Pămîntul — li se adresa poetul copiilor — este rotund ca un măr, numai că nu-i pentru toți la fel de dulce.

Este primul lucru pe care ni-l reamintește de fiecare dată ziua de 1 Iunie. Trăiesc pe pămînt peste un miliard de copii. Toți au venit pe lume pentru bucuria jocului, pentru marea și minunata aventură a cunoașterii, toți s-au născut cosmonauți, călători în rachetele visului. Dar viața lor nu e deopotrivă la fel.

La noi, ziua copiilor e în fiecare zi. Pe cerul copiilor noștri, în fiecare zi răsare, luminos și ocrotitor. soarele dragostei, al voioșiei. În fiecare zi vă este dăruit tot ce avem mai bun, mai frumos, mai trainic. Nimic nu-i prea scump cînd ne gîndim la voi, nimic nu ni se pare imposibil de realizat, pregătindu-vă viitorul. Printre titlurile de onoare ale socialismului este și acesta că, acolo unde el a biruit, acolo unde poporul este stăpîn deplin pe destinele sale, copilăria a fost investită cu dreptul la fericire, asigurarea acestui drept fiind o strădanie de fiecare zi, de fiecare clipă.

Mai există însă destule țări în care copilăria e o vîrstă a tristeței, a foamei, a visurilor neîmplinite. Dedicată copilului de pretutindeni, ziua de 1 Iunie cheamă neîncetat omenirea să mediteze la soarta celor mai fragede vlăstare ale ei, să le asigure în fața gravelor incertitudini, a furtunilor și incendiilor pe care planeta noastră le-a înregistrat și, din nefericire, le mai înregistrează încă. Și astfel, în chip firesc, mesajul acestei zile se preface într-o patetică chemare la înțelegere, la eforturi neostenite pentru asigurarea fericirii copiilor de azi, de mîine și de totdeauna.

În acest fierbinte an, al XXV-lea de la eliberarea patriei, sărbătoarea primei zile de iunie ne prilejuiește un bilanț însuflețitor, care ne umple inimile de mîndrie, gîndindu-ne la toate marile noastre înfăptuiri, la cele stînd sub semnul iubirii și grijii fără margini ale partidului și statului pentru voi, copiii. Ziua de 1 Iunie, cutezătorilor, vă găsește la capătul unui rodnic an școlar, în fața unei vacanțe care a și început să-și trimită spre voi, ademenitor, poveștile brazilor și cîntecele mării, vă găsește în plină sărbătoare a cravatelor roșii — împlinirea a 20 de ani de activitate a mișcării pionierești.

La mulți ani, prieteni! Jocul, cîntecul și poezia sărbătorii voastre, hărnicia și surîsul vostru din fiecare zi sînt pentru noi toți cea mai mare răsplată!

OCTAV PANCU-IAȘI

La izvoarele aurului negru.

TELEX PIONIERESC

Prețuind tot ce este mai frumos în vechea tradiție a locurilor natale, pionierii detașamentului clasei a IV-a de la Școala generală din Ulma-centru, județul Suceava, au învățat să incrusteze în lemn, să înflorească pînze noi din cusăturile de pe iile bunicelor.

În imagini: cîțiva din membrii cercului lucrînd și... un colț din recenta expoziție.

«Vă rugăm să publicați fotografia noastră, ne scriu pionierii clasei a IV-a A de la Liceul mixt din Sinaia. Să apară neapărat în ziua de 29 mai. Este ziua tovarășei comandante de detașament căreia îi oferim o dată cu zîmbetele noastre, calde urări de sănătate si fericire».

Fapte pionierești

PE CINE PREMIEM?

Întrebarea-exclamație e însoțită de obicei de o ridicare din umeri, prefigurînd sau mai degrabă incorporînd și răspunsul, transcris de fapt exact cu aceiași «accidenți» de întrebare-exclamație:

— ?!

Adică, tradus în vorbe, ceva de felul: «știu eu? habar n-am»... Subliniem, așadar, prin expresia amintită o încurcătură, punctul critic ce trebuie depășit și nu știm, nu vedem cum.

Și întrebarea, cu acest plumb al neputinței în ea, se poate găsi pe buzele noastre în destule împrejurări pe care nu-mi face nici o plăcere să le evoc și care nu mi-ar fi reținut nici o clipă condeiul la această rubrică, dacă...

Dacă n-aș fi găsit aceeași întrebare-exclamație, implicînd aceeași dramatică înălțare din umeri, în împrejurări diametral opuse. Scena se petrece pe trei suprafețe apropiate, la unul și același etaj de la sediul Consiliului Național al Organizației Pionierilor, despărțite prin două uși. Într-o cameră, nu pardosită, ci pur și simplu înecată în picturile pionierilor din întreaga țară, trimise la Concursul republican de artă plastică, juriul alcătuit din pictori de seamă urmează să hotărască premiile. Și acești oameni, intrați deja în istoria plasticii românești, dau tîrcoale sălii, se opresc la fiecare pas, ridică o planșă, două, trei, patru... le lasă pentru un moment, culeg altele două... trei... patru... apoi altele și altele... Și după ore de «selecție» le regăsesc pe cele dintîi și, cu năduful neputinței de a «selecta» excelentul din excelent, se întreabă într-un glas:

— Ce ne facem?

Și răspunsul:

—?!

Într-o odaie alăturată, lucrează juriul concursului de creație literară, alcătuit din scriitori avînd în spate ani lungi de trudă și migală pe ogorul scrisului. Invariabil, din oră în oră, îl aud pe președintele juriului, scriitorul Constantin Chiriță, autorul «Cireșarilor», întrebîndu-și confrații:

— Ce ne facem?

Răspunsul nu se aude, dar îl pot transcrie:

— ?!

Este același splendid impas de a nu putea distribui laurii, de a nu putea separa ceea ce este uimitor de ceea ce este... tot uimitor.

O altă ușă. Aici se află întrunit juriul Festivalului cultural-artistic. Artiști emeriți și maeștrii ai artei au văzut pe scena fazei republicane pe «cei mai buni dintre cei buni» 40 de coruri — cîte unul — PRIMUL — din fiecare județ, 40 de echipe de dansuri — cîte una — PRIMA — din fiecare județ ș.a.m.d.

Și acum cu caietele și programele în față, reascultînd magnetofonul, răsfoind albumul de fotografii al celor 4 săptămîni de superb spectacol, ei urmează să decidă pe **premianții premianților.**

— Ce ne facem?

Și din nou eternele semne ale aceleiași emoționante neputințe:

—?!

Este un **alt** fel de impas tonic, însuflețitor, nu-i așa?

Sînt întrebări-exclamații care ne despăgubesc sufletește de multe altele din familia diametral opusă și, mărturisesc, mă voi gîndi tocmai la acestea, ori de cîte ori celelalte îmi vor atinge ca o brumă așteptările sau mi le vor răvăși ca un torent brutal rătăcit peste sau printre ele.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

20

Ștafeta PIONIERIEI

START SPRE ÎNĂLȚIMI

Fiind unul dintre cei o sută de membri ai cercului de turism al Casei pionierilor din Pitești, am solicitat un interviu tovarășului profesor Emil Plăpceanu, cel care ne-a condus pe cărările munților, pe drumurile de apă ale deltei.

Rep. **Care sînt planurile turistice pentru vacanța de vară?**

E.P. **La cei 300 de km parcurși în ultimii trei ani vom mai adăuga și alții — prin excursia pe care o pregătim pentru escaladarea masivului Făgăraș. Vom organiza o tabără în circuit timp de două săptămîni pentru pionierii și școlarii din județ și municipiu. Va fi o tabără în corturi ceea ce va da un plus de rusticitate. Încă un proiect: o tabără cu corturi pe Valea lui Ivan pentru membrii cercului de turism.**

Rep. **Care vor fi principalele puncte cuprinse în excursia cea mare?**

E.P. **Cabana și vîrful Negoiul, lacul Călțuna și Avrig, lacul Bîlea, Pietrele Doamnei, Acele Cleopatrei. Mai avem puțin pînă la startul marii expediții. Antrenamentele pe care le-am început ne vor găsi pregătiți pentru... asaltul munților.**

Iată cîteva aspecte din timpul antrenamentelor:

1. Două lucruri pe care trebuie să le știe orice expediționar: instalarea cortului și pregătirea terenului pentru aprinderea focului.

2.Tragerea cu arcul nu e chiar un divertisment de popas. E destul de dificil să nimerești centrul cercului.

MIRCEA PLÎNGĂU,
Pitești

◆

COMORI OSTROGOTICE LA APAHIDA?

DA!

SPUN Cutezătorii

La Apahida, o comună din apropierea Clujului, cercetătorii Muzeului de istorie a Transilvaniei au descoperit o impresionantă comoară, de o importanță istorică și artistică deosebită. În legătură cu aceasta, academicianul Constantin Daicoviciu, conducătorul săpăturilor arheologice, a spus: «Pe locul unde cu cîteva luni în urmă s-au găsit mai multe obiecte de podoabă într-un mormînt al unei căpetenii probabil ostrogotice, am întreprins cercetări sistematice, care au culminat cu această descoperire surprinzătoare. De sub țărîna secolelor au ieșit la iveală o mulțime de obiecte de podoabă de o mare frumusețe și valoare. Aceste avuții — fibule, coliere, discuri, cercei, resturi de harnașamente și arme — sînt, în majoritatea lor, din aur, bătut cu pietre scumpe. Sub raport istoric, descoperirea vine să confirme o serie de date din epoca migrațiilor și anume prezența în secolul al V-lea e.n. a goților în Transilvania».

EROISM LA SONDA 32?

DA!

SPUN Cutezătorii

Mai, 1969, Valea Dîmbovnicului. Pe șoseaua asfaltată ce șerpuiește paralel cu rîul, a apărut o fisură din care ies gaze. La doar cîțiva pași, într-un puț al stației transformatoare, electricienii depistează și ei prezența gazelor de sondă. Jos, rîul începe să bolborosească și imediat apare un crater de noroi. Pericolul unei catastrofe în schela Cartojani devine cu fiecare secundă iminent. O singură scînteie și totul poate sări în aer. Directorul schelei ing. Dan Filoreanu primește un telefon scurt.

— Erupe sonda 32.

— Gazele țîșnesc cu o presiune de peste 150 atmosfere. Cine știe sigur ce este acolo, jos, la 1 000 sau mai mulți metri sub pămînt? Forajul este o artă, extracția — o știință. Natura e vicleană și capricioasă, iar oamenii trebuie să rămînă lucizi și să lucreze fără greșeală în condiții nefirești, ca acum, la sonda 32.

Șase agregate de cimentat, uriașele recipiente metalice în care se prepară noroiul, habe — în limbajul petroliștilor, instalațiile de intervenție, scripeți, reflectoare, conducte, sute de kilograme de metal, ciment, sute de tone de apă sînt manevrate rapid, precis, fără răgaz. Secundele sînt realmente vitale, timpul și spațiul capătă valori deosebite. Sonda transformă totul în jurul ei într-un amestec de noroi, gaze și metal. Mecanicul Mircea Badea realizează dispozitivul pentru frezarea penei ventilului sondei. Dar primul burghiu se așchiază, al doilea se uzează rapid. Abia al treilea perforează și treptat presiunea scade.

Dacă s-a evidențiat cineva? Mecanicul Dobre Constantin, șeful de echipă Mîndrican Marin, maistrul mecanic Tiță Ion, maistrul sondor Curelea Gheorghe, maistrul Mihalache Ion și mîndria schelei,maistrul principal Savu Emil la care s-ar mai putea adăuga încă zeci de alți eroi.

Eroi? Da. Pentru că timp de 36 de ore, într-o încordare fantastică oamenii de la sonda 32, schela Cartojani au fost eroi!

NAE GIRIMEA LA... PARIS?

DA!

SPUN Cutezătorii

Teatrul Națiunilor din Paris a găzduit, pe scena lui «Odéon-Théatre de France», spectacolul «D-ale carnavalului» de I.L. Caragiale prezentat de teatrul bucureștean «Lucia Sturdza Bulandra». O sală arhiplină a aplaudat entuziast, rechemîndu-i insistent la rampă pe interpreți. Din diferite colțuri ale sălii se putea auzi: «Bravo Roumanie!». În foaier, personalități ale vieții teatrale franceze, ca și reprezentanți ai presei pariziene aflați într-un număr foarte mare la spectacol comentau în termeni deosebit de elogioși originalitatea regiei lui Lucian Pintilie,cunoscut și apreciat de publicul francez și pentru filmul său «Duminică la ora 6».

Radio Paris și postul de radio France Culture au transmis cronici elogioase asupra spectacolului românesc. În marele cotidian «France Soir» un cronicar scria: «Ieri seară, Teatrul Bulandra din București ne-a oferit primul spectacol de înalt nivel comic al Teatrului Natiunilor, jucat cu o vervă uluitoare. Mi-a plăcut foarte mult, scria cronicarul, punerea în scenă a lui Lucian Pintilie care, la 36 de ani, este în același timp cunoscut ca om de teatru și ca regizor de cinema («Duminică la ora 6») — marele premiu al filmelor pentru tineret, Cannes 1967 Toți actorii ar trebui citați pentru verva cu care au jucat».

FLORI DIN HOTARUL SATULUI

ALEXANDRU BRAD

Există adevăruri perpetuate de mii de ani, pe care viața le acumulează într-un proces continuu, asemănător celui de formare a stalactitelor și stalagmitelor. Într-o viață, omul uită bucurii, dar mai cu seamă necazuri, uită chipuri ale semenilor pe care i-a cunoscut cîndva, locuri pe unde a trecut. Cred, însă, că nimeni, niciodată, n-ar putea uita școala al cărui prag l-a călcat întîia dată cu emoție unică, nici glasul și nici ochii învățătorului care l-a luat de mînă și i-a călăuzit pașii spre lumea mare și necunoscută pe atunci a literelor, a cuvintelor, a ideilor. Cînd vine vorba de școală, în fața ochilor ne apare imaginea acelui om de care fiecare dintre noi ne simțim legați pe viață, a învățătorului ori tulburătoarea icoană a dăscăliței.

Cînd înfloreau sînzîienele pe Tîrnave, m-am întîlnit ultima dată cu cel mai vechi dascăl din Pănade — Paraschiva Orian, care își îndeplinește de 34 de ani menirea de apostol al satului. Ființă de o rară sensibilitate și bunătate, de obîrșie fizică și spirituală cu «Dăscălița» din poezia lui Goga, doamna Pia (că așa îi spun oamenii) a venit în sat pe cînd bărbații de pe la noi purtau imaginile celor de acasă pe drumurile războiului. Pănadea, care îl dăduse pe Timotei Cipariu, era pe atunci un sat de copii, de femei și de bătrîni. Soțul îi era dus în război. Ar fi putut găsi și pe atunci un post bun la școlile din Blaj, ori din alt oraș.

Dar ea a venit și n-a mai plecat și au trecut de atunci mulți ani în calendare și primii copii pe care i-a învățat carte își trimit astăzi spre școala satului copiii lor. Cei mai mulți au luat drumul marilor centre industriale și culturale ale țării. Generații de-a rîndul au repetat zborul spre viață, învățat în clasele ei. Se pare, după cîte spunea ea, că din lista meseriilor practicate astăzi nu lipsesc decît foarte puține pe care copiii din Pănade să nu le fi îmbrățișat. Mulți dintre aceștia, pe care altă dată părinții ar fi preferat să-i trimită la păscut vitele în loc de școală, au ajuns medici, ingineri, specialiști în agricultură, profesori, ofițeri superiori, tehnicieni, muncitori iscusiți și tractoriști.

— Cînd vine vara, îmi spunea dăscălița (azi profesoară de geografie), și-i văd pe foștii mei elevi cum vin în sat pe la părinți, încerc mereu sentimentul întoarcerii cocorilor. Mă gîndesc atunci la anii trecuți, la ceasurile de veghe de deasupra abecedarelor, la viața satului și a oamenilor lui, mă gîndesc mai ales la ceea ce a fost odată, greu și chinuitor, și îmi vine să plîng că repede mai trece vremea.

Paraschiva Orian și-a închinat întreaga viață acestei munci nobile și i se pare că timpul fuge alungat din urmă. Nu i-a plăcut să-și facă din muncă un mobil al unor înlesniri. Stima de care se bucură în rîndul cadrelor didactice din împrejurimi a fost întotdeauna pentru ea un îndemn. Acum este în pragul acelei vîrste care dă omului dreptul la odihnă.

Aș vrea ca din rîndurile acestea să fie descifrată recunoștința adusă doamnei Pia de sutele de copii din Pănade. brațe pline de toate florile din hotarul satului, întinse în semn de stimă și prețuire spre mîinile și sufletul ei neobosit de mamă și dăscăliță.

◆◆◆

Prietenii păsărilor

de PATIȚA SILVESTRU

De la Dej, drumul care pleacă spre apus șerpuiește printre dealuri adesea golașe, trecînd prin Bobîlna, vatra răsculaților de la 1437 și pierzîndu-se în depărtări sălăgene. La Școala generală din satul Oșorhel, comuna Bobîlna, învață mai puțin de o sută de pionieri, dar ei sînt cunoscuți pînă și unor personalități științifice din Cluj.

De trei ani în școala aceasta s-a statornicit o frumoasă și interesantă preocupare: ocrotirea păsărilor folositoare. Pentru protejații lor, copiii construiesc cuiburi, fie împletite din iarbă sau cînepă, fie din scîndurele meșteșugit îmbinate. Sabin Mureșan din clasa a VII-a s-a «specializat» în construcția cuiburilor pentru grauri, împletind cu măiestrie cînepa în jurul unui schelet din sîrmă (el știe că acestei păsări îi place cuibul moale, în care se leagănă visătoare). Ion Mois din clasa a VI-a e «arhitect» de cuiburi pentru pițigoi (e bucuros că în cuibul plasat într-un vișin a și găsit deja două ouă albe cu puncte roșii). Laurențiu Dragonici din clasa a VI-a e constructor de cuiburi pentru familiile de codobaturi (pe care le înjghebează cu multă îndemînare din scîndurele, după un plan întocmit de el și care ține seamă de dimensiunile păsării).

Elevii încep această activitate în luna aprilie, continuînd-o pînă toamna, cînd păsările călătoare se despart de meleagurile noastre. Ei încep prin a tunde tufele, făcînd astfel loc amplasării cuiburilor și, totodată, plantează noi arbori. Numai în Săptămîna primăverii din acest an au plantat peste 2 000 puieți de carpen, salcîm, brad etc., înmulțind sălașele pentru viitorii locatari înaripați.

Inaugurarea evenimentului se face printr-o festivitate care marchează «Ziua păsărelelor». Cu acest prilej se trec în revistă rezultatele anului precedent. Așa am aflat că,din 72 cuiburi plasate în 1968 au fost ocupate 47. Verificarea a fost riguroasă și «inventarul» îmbucurător: 9 familii de grauri, 13 de pițigoi, 8 de ochiul boului, 3 de capîntortură, 5 de ciocănitoare, 2 de cucuvea, 3 de cintezoi, 4 de codobatură. «Raportul» menționează că în aceeași perioadă au fost distruse 121 cuiburi de păsări dăunătoare. În ajutorul pionierilor au venit și păsările ocrotite de ei. După calculele lor, cele 9 familii de grauri au scos 45 de pui, care au consumat zilnic 21 600 insecte, iar familiile de pițigoi au dat 260-390 pui, care au consumat circa 1 500 kg insecte dăunătoare pe an. S-ar putea să pară curios pentru cei care nu sînt «în temă», dar în felul acesta elevii de la Școala din Oșorhel contribuie la apărarea și sporirea recoltelor C.A.P.-ului lor.

La reușita «Zilei păsărelelor» își aduc contribuția și cercurile din școală. Astfel, cercul de literatură a prezentat o frumoasă expunere intitulată «Păsările în literatura română», conținînd citate din folclorul nostru și din Eminescu, Coșbuc, Topîrceanu etc. Cercul foto a imortalizat actul curățirii tufelor, al plasării cuiburilor și al plantării puieților. Membrii aceluiași cerc au proiectat diafilmul «Păsări folositoare și dăunătoare», comentîndu-l cu competență.

În timpul liber, constructorii de cuiburi dau cîte o raită pe la oaspeții lor, admiră puișorii, le ascultă gunguritul și le observă mișcările, stau nemișcați în preajma lor, urmărind cum îi hrănesc părinții, cum îi învață să zboare. Și găsesc în preocuparea aceasta nu numai o delectare, ci și posibilitatea descoperirii felului de viață al păsărelelor.

Pînă la vacanța mare vizitele la cuiburi sînt destul de scurte. Dar la vară, din zori pînă-n seară, pe pajiștile însorite, ciripitul păsărelelor se va contopi cu zvonul jocurilor copilărești într-o armonie perfectă.

TREAPTĂ SPRE MATURITATE

de C. DIACONU

Avem prilejul să vă reamintim (pentru că sîntem convinși că voi știți, atît din experiență cît și din auzite) că există anume momente în care noi, cei de pînă atunci, ne transformăm în alții, deosebiți în multe privințe față de cei care am fost. Și pentru că așa ceva nu se petrece în fiecare zi, în fiecare oră, ci doar de cîteva ori într-o viață de om, momentele acelea nu se uită niciodată, rămîn amintiri pe care nimic nu le poate șterge din memoria noastră.

Un asemenea moment au trăit, nu de mult, aceste fete și acești băieți, elevi în clasa a VIII-a a *Școlii generale nr. 11 din Buzău*. Pînă în ziua aceea jucăriile mecanice, păpușile chiar, încă mai făceau parte din preocupările lor (sau chiar dacă nu mai făceau, ei mai puteau să creadă că fac, nimeni nu i-ar fi suspectat de lipsă de seriozitate). Din momentul acela însă, toate acestea au rămas parcă în urmă, în trecutul lor. Pentru că atunci cineva le-a spus: «Ei, de-acum sînteți mari!...». Pentru că din clipele acelea erau utecişti.

Priviți-i. Oricît de mult și de atent vă veți uita la ei, nu veți descoperi nimic care să iasă din comun. Sînt niște fete și niște băieți ca oricare alții. Ca și voi, de fapt. Doar ceva — foarte puțin — mai mari. Atît. Cu toate acestea, în realitate nu mai sînt ca voi. V-am spus, nu mai sînt nici măcar ca ei înșiși, cei de ieri-alaltăieri. Și asta numai dintr-un singur motiv: pentru că au promovat cu succes deplin un examen. Nu la geografie, nu la istorie, nu la matematică. Un examen complicat, sever, în care voi încă vă mai aflați străduindu-vă zi de zi și așteptînd calificativul final. El a durat ani de zile, mai precis toți anii aceia în care au purtat la gît cravata roșie și pe bluzele albe insignele de pionier.

Așa cum știți voi acum, și ei au știut la timpul lor că *«în Organizația pionierilor elevii sînt pregătiți în vederea intrării în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist.»* Așa cum ați aflat sau veți afla și voi la timpul potrivit, și ei au aflat că *«în Uniunea Tineretului Comunist sînt primiți tinerii între 14 și 26 de ani care, prin întreaga lor activitate și comportare, se dovedesc demni de a face parte din organizația comunistă a tineretului »*. Ei fac parte, deci, dintre aceia care au promovat severul examen al întregii lor activități și comportări ca pionieri, al respectării și îndeplinirii frumoaselor îndatoriri pionierești. Ca purtători ai cravatelor roșii, prin rezultatele și faptele lor ei au dovedit că-și iubesc patria, că cinstesc trecutul ei glorios și tradițiile de luptă ale poporului nostru pentru libertate și independență națională, că au învățat cu sîrguință, au apărat și au păstrat avutul obștesc, au fost disciplinați, îngrijiți și ordonați, modești, cinstiți și drepți, curajoși și demni, că totdeauna au spus adevărul, au avut încredere în forțele lor și ale colectivului, au fost buni colegi și prieteni, și-au stimat părinții și oamenii mai în vîrstă, au iubit și-au ocrotit natura, și au cunoscut frumusețile patriei noastre.

Vă asigurăm, nici una dintre aceste calități nu le-a lipsit. Stau mărturie notele bune din cataloagele cîtorva ani de școală, fotografiile de la panourile de onoare, diversele activități pionierești la care au participat nu ca simple prezențe, ci cu tot sufletul, cu toate posibilitățile lor, caracterizările profesorilor, părerile colegilor și multe alte asemenea dovezi convingătoare.

Uitați-vă la ei. Dar vă rugăm, cu respectul pe care-l merită cei care au trecut acest examen care-i onorează, el fiind, de fapt, o treaptă spre maturitate de timpuriu urcată. Priviți-i cu respectul și admirația datorată acelora care, descifrînd în timpul pionieriei îndatoririle oricărui cetățean al patriei noastre, obișnuindu-se să-și desfășoare întreaga viață, activitatea lor de fiecare zi, după aceste norme ale eticii comuniste au hotărît să-și înalțe activitatea pe o nouă treaptă, să-i dea un conținut mult mai bogat și să-și asume noi obligații: *«utecistul trebuie să lupte neobosit pentru înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român în toate domeniile în care își desfășoară activitatea, să-și slujească cu devotament și abnegație patria, să-și dea pentru apărarea ei toate forțele, iar dacă va fi nevoie și viața, aceasta fiind cea mai înaltă îndatorire a lui »*.

Sînt niște fete și niște băieți ca mulți alții. Totuși merită respectul și admirația voastră. Pentru că de la această vîrstă fragedă încă, ei au pășit spre maturitate pe drumul cel mai drept, sînt niște tineri în care se poate avea toată încrederea. Pentru că sînt utecişti.

ÎN FOTOGRAFII: GEORGETA BÎRSAN, CRISTINA LANGHAUS, FULVIA PETRE, GEORGETA SÎRBESCU, MARIANA VASILIU, MARIAN CIOROIANU, IONEL MIREA, DUMITRU VLAD, DORINEL ZAMFIRA.

Povestea unui Concurs

Reportaj de
OVIDIU ZOTTA

Fotografii:
GR. PREPELIȚĂ

(urmare din numărul trecut)

REPLICI

Expoziția, pe care am deschis-o în Parcul Herăstrău, la pavilionul C, a fost vizitată încă din prima zi de peste șase mii de persoane. Apoi, vestea s-a răspîndit și nu numai bucureșteni, ci și grupuri de turiști din țară au inclus-o pe itinerarul lor. Zeci de mii de oameni au venit să vadă performanțele tehnice ale pionierilor.

Iată cîteva replici absolut autentice.

UN TATĂ CĂTRE BĂIATUL SĂU: «Rău ai făcut că nu te-ai ținut de treabă la cercul de radio. Uite, colegii tăi expun!»

UN INGINER CĂTRE REDACTORUL NOSTRU DE SERVICIU: «Vă rog, dați-mi adresa elevilor care au construit acest robot. Școala generală din Bod? Mulțumesc. Aș vrea să le solicit schema de principiu».

UN TÎNĂR dintr-un grup de patru canotori, abia debarcați dintr-un caiac: «Ura, băieți! Acum avem la un loc și baza nautică, și laboratorul! Cît ține expoziția puștilor, putem veni în fiecare zi să studiem schemele radio în stare de funcționare!» (N.A. E vorba de cele trei scheme de radio cu unul, cu doi și cu patru tranzistori, trusă pentru care Paul Mitriu, din clasa a VII-a, Școala generală nr. 85 din București, a primit premiul întîi).

Printre vizitatori au fost și numeroși pionieri. Cincizeci dintre aceștia ne-au răspuns la o mică anchetă. Prima întrebare a fost: «**CARE DINTRE EXPONATE AI FI VRUT SĂ FIE CONSTRUIT DE TINE?**» Patrusprezece au indicat orășelul minier spațial al minitehnicienilor din Baia Mare, doisprezece — avionul reactor al cîmpinenilor și tot doisprezece — scuterul construit de pionierii din Zalău, șapte — robotul din Bod (însă cu mențiuni de genul «Eu l-aș face să și vorbească», «Să se ducă la prăvălie

Fotografiile reprezintă instantanee din timpul probelor.

O ultimă revizie și mașina din Buftea va porni. Cine e profesorul și cine elevul? O să vă spunem noi: profesorul e cel din stînga.

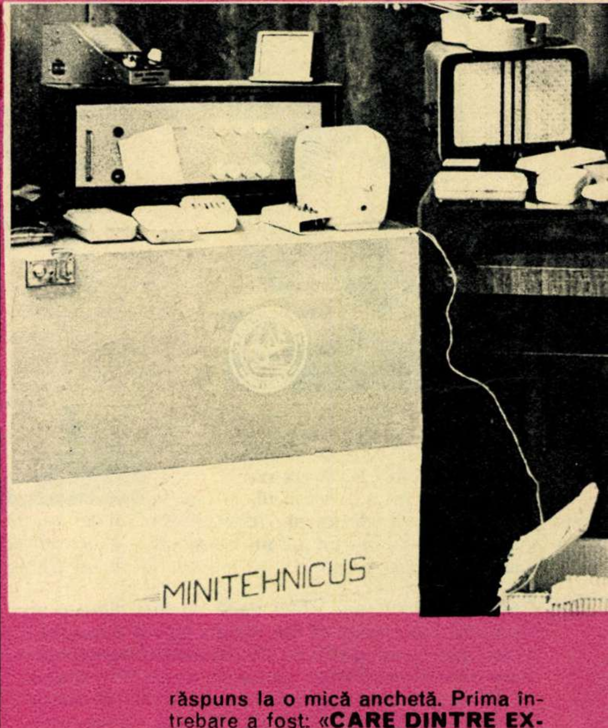

după tîrguieli»), iar restul diferite aparate. La întrebarea «**ATUNCI, CE TE ÎMPIEDICĂ SĂ ÎNCEPI CÎT DE CURÎND LUCRUL?**» am primit răspunsuri care s-ar putea grupa în patru categorii. 1. «**Nu mă împiedică nimic. O să-mi procur ce am nevoie iar la anul am să particip și eu**». **2. N-am destule cunoștințe tehnice. Cred că voi începe cu construcții mai simple». 3. «Durează mult. N-am răbdare». 4. «Aș vrea să fac ceva mai deosebit, în orice caz, o construcție care nu s-a făcut pînă acum»**

Alte răspunsuri: «**Palatul pionierilor e prea departe, mama zice că nu mă lasă singur pînă acolo**». «**Să se vîndă la magazine mai multe truse cu diferite scule și în special seturi de piese. Dacă vreau să fac un angrenaj sau o transmisie ar trebui să-mi torn și să-mi prelucrez singur piesele. Nu pot**».

ACEȘTI OAMENI MINUNAȚI

Cîteva cuvinte despre niște oameni minunați, deosebiți. Ei călătoresc cu autobuzul sau cu tramvaiul, fac tîrguieli, studiază într-o bibliotecă, se duc la serviciu, gospodăresc pe acasă — în sfîrșit, fac ceea ce face toată lumea. Și totuși, în acest timp, gîndurile lor sînt concentrate asupra unor lucruri la care nici nu te aștepți: la nave cu zbaturi subacvatice sau la cățel electronici... Sînt profesorii unor cercuri tehnice de la casele pionierilor sau din școli. Este o încîntare să-l vezi pe profesorul **Diaconescu** din Pucioasa lansînd cu discipolii lui rachete și «farfurii zburătoare», sau pe profesorul **Aurel Doroș** din Baia Mare umblînd veșnic la dînsul cu un caiet «de vînătoare». Oriunde întîlnește o noutate tehnică, își notează schema de principiu, ca s-o prezinte neîntîrziat elevilor. **Constantin Popescu** din Buftea nu are o calificare tehnică, ci una pur pedagogică: e învățător. Totuși, fiind un radioamator pasionat, a înființat un cerc de radio al pionierilor, care au reușit să obțină de la bun început nici mai mult nici mai puțin decît premiul întîi la concursul «Minitehnicus», cu mașina radioghidată! Cînd l-am văzut prima oară, l-am întrebat: «**E frumoasă, vrei să-mi spui cum îl cheamă pe profesorul cercului vostru?**». «**Eu sînt...**». E atît de tînăr încît îl luasem drept un elev de printr-a opta.

Tuturor celor care îndrumă cercurile tehnice pionierești le adresăm stima și prețuirea noastră. Ei sînt antrenorii gîndirii voastre creatoare, ai hărniciei și priceperii voastre. Poate că într-un viitor apropiat... Nu «poate», ci sigur că, peste 20—30 ani, mulți dintre inventatorii, savanții și academicienii în plină forță creatoare își vor aminti cu emoție că primii pași timizi spre consacrare i-au făcut sub îndrumarea acestor oameni modești și talentați.

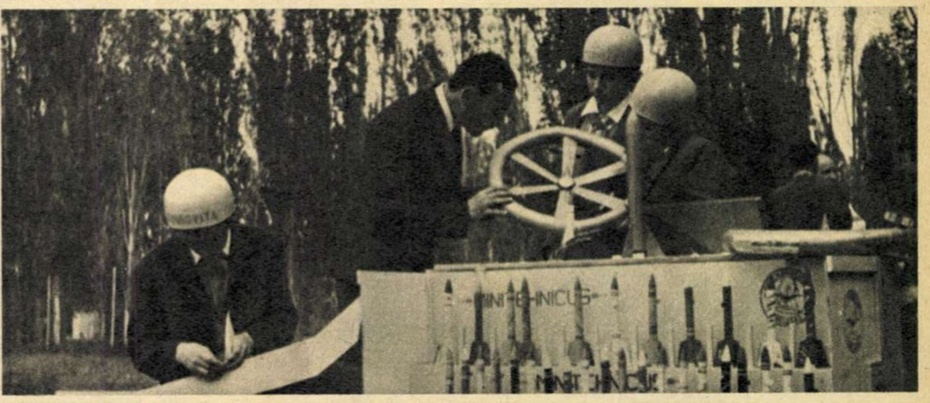

TOȚI PENTRU UNUL, UNUL PENTRU TOȚI!

Soare și tehnică pe apele Herăstrăului. Se desfășoară probele de concurs pentru navomodele. Oficialii și arbitrii, delegați de Federația de specialitate, sînt de cîteva ori mai numeroși decît elevii-concurenți! Explicabil: majoritatea autorilor sînt din alte orașe, navele evoluează în lipsa lor. Dar cîte nu se pot întîmpla: o deviație a cîrmei, un motor care nu vrea să pornească, o velă strîmbă... Cîțiva băieți de la Palatul pionierilor din București, concurenți ei înșiși, se ocupă sîrguincioși împreună cu profesorul lor, **Nicolae Dumitrașcu,** de navomodelele... altora, ale celor care le-au expediat la concurs prin poștă. «**Tovarășu' profesor, la urma-urmelor nu sînt navele noastre!**» mormăie un arțăgos. «**Taci și lucrează!**» îi răspunde încruntat profesorul, și navele trimise de necunoscuții colegi din țară sînt puse la punct, lansate și urmărite cu toată grija.

Scene curioase, care ne plac. **Victor Dăscălescu** (clasa a VIII-a, Școala generală nr. 166) trimite pe apă un hidrobuz condus prin radio

Apoi, își pregătește a doua navă proprie, un aeroglisor cu motor de 2,5 cmc.

Între timp, se dezbracă, sare în apa destul de rece și înoată voinicește pentru a aduce la mal cîteva navomodele scăpate de pe culoarul de concurs. Pe urmă, vrea să pornească motorul aeroglisorului. Învîrtește elicea, o dată, de două ori... o neatenție, și elicea îl rănește la deget. Într-o clipă, iată-l în situația de a nu-și mai putea porni motorul. Nu-i nimic! Un coleg se oferă să-i facă el acest serviciu — pornirea și lansarea. Hidroglisorul pleacă și obține... cel mai bun rezultat, 85 km pe oră. Victor, cu degetul înfășurat într-o batistă, primește felicitări, dar nu-i putem strînge mîna: e ocupat cu punerea la punct a unei nave trimise de ploieșteanul **Cornel Gavrilă...**

DE LA 12, LA 52!

Mina 1, trei grame. Mina 2, 4 grame. Sînt cele două broscuțe astronaute care vor ocupa cabina rachetei «Sibi 1—69» Constructor. **Vasile Sibianu**, clasa a VII-a, Pucioasa. Amîndouă mai au și alte zboruri la activ. Deocamdată, se relaxează în borcanul cu apă în care au fost aduse de acasă. Au deplină încredere în posibilitățile lor și în experiența constructorului care și-a petrecut aproape o treime din viata de pînă acum pe rachetodrom...

Într-adevăr, în ziua desfășurării probelor din cadrul concursului «**Minitehnicus**» cele două astronaute au zburat fără emoții, întorcîndu-se pline de glorie în borcanul lor, prin sticla căruia au contemplat apoi evoluția rachetelor colegilor lui Vasile. Anul trecut, grupul «Minitehnicus» din Pucioasa număra 12 membri. În acest an, sînt 52!

OMAGII

Am notat cîteva impresii asupra concursului și expoziției «Minitehnicus»-Cutezătorii.

Prof. univ. **EDMOND NICOLAU**: «Sînt uimit și bucuros de faptul că majoritatea concurenților au atacat... cutezători principiile electronicii și automatizării, dîndu-le cele mai variate întrebuințări. Nu pot spune că m-am întîlnit aici doar cu copii care încearcă; mulți dintre ei sînt tehnicieni aproape formați ».

ȘTEFAN COSTEA, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului: «O idee, o acțiune și o manifestare de mare valoare instructivă și educativă, perfect înscrisă în profilul și domeniul activității Organizației pionierilor. Pentru marea reușită — felicitări sincere organizatorilor ».

Ing. LIVIU MACOVEANU: «Eu știam că tinerii dv. cititori sînt doar cutezători, dar acum văd că sînt și foarte îndemînatici și harnici. Pe scurt, ei lucrează inginerește. În majoritatea obiectelor trimise la concurs, se simte o gîndire îndrăzneață, realistă, ajutată de solide cunoștințe tehnice. Nimic nu e făcut «după ureche» se cunoaște imediat că la început au fost niște proiecte bine întocmite și că transpunerea lor în practică s-a făcut cu acuratețe. E mai mult decît un semn bun, e o certitudine ».

ION BOBOCEL, secretar general al Federației române de modelism: «Totul e minunat în acest concurs. Felicit revista «**Cutezătorii**» și **Consiliul Național al Organizației Pionierilor.** Doresc ca, în timpul cel mai scurt, asa cum ne mîndrim cu sutele de mii de elevi participanți la un concurs de artiști amatori, să ne mîndrim și cu sute de mii de elevi meșteri în ale tehnicii, care, datorită deprinderilor căpătate la această vîrstă, vor deveni specialiștii de mîine, oamenii cu care uzinele și fabricile și institutele noastre de cercetare se vor mîndri ».

UN PĂRINTE CARE SEMNEAZĂ INDESCIFRABIL ÎN CARTEA DE ONOARE A EXPOZIȚIEI: «Să ne trăiți, copii!»

Labirintul verde

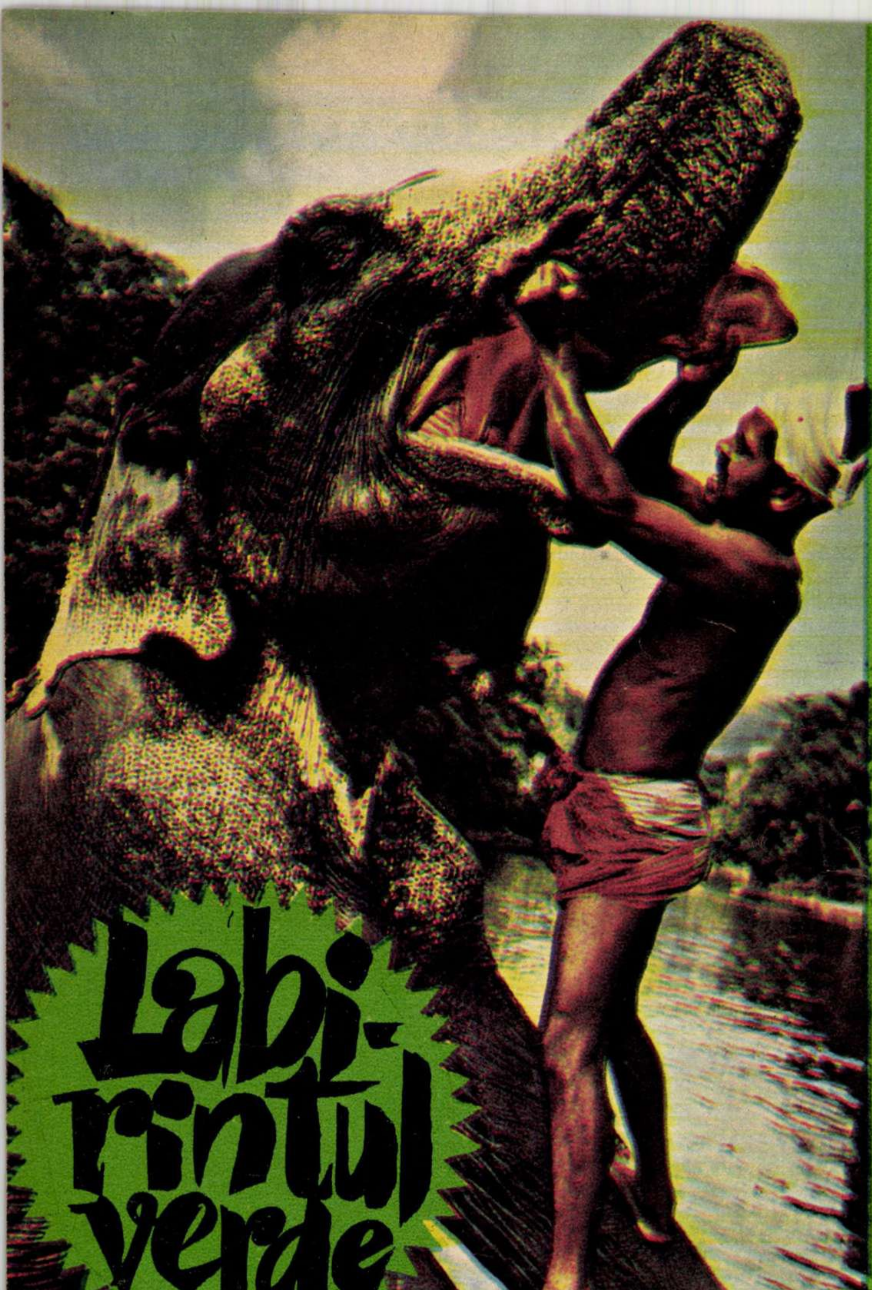

Speriați de repetatele incursiuni ale fiarelor junglei, locuitorii cîtorva așezări de la poalele munților Himalaia (India) au cerut autorităților din orașul Lahor organizarea unei vînători pentru a alunga, cel puțin pentru o perioadă, panica ce pusese stăpînire pe locuitori.

Așa s-a alcătuit grupul de vînători care au pornit la un adevărat asalt al junglei.

Misiunea era dificilă căci, la ele acasă animalele junglei sînt mai periculoase ca oriunde. Din cauza vegetației abundente care crește cu o repeziciune uimitoare, vînătorii trebuie să-și croiască singuri drumurile. Pericolul de a se rătăci în acest uriaș labirint verde îi pîndește la tot pasul. Cu toate acestea, temerarii au pornit la drum.

Conducător al grupului a fost numit indianul Șanum, care și-a luat cu el cîțiva indigeni cu multă experiență în arta vînatului. Din grup mai făceau parte alți șase vînători, buni țintasi.

După un drum anevoios, pe cărări aproape neumblate, sufocați de căldura înăbușitoare, poposiră pentru noapte în preajma codrului secular.

În seara sosirii s-au culcat mai devreme, iar dimineața, înainte de răsăritul soarelui, au pornit la drum. La intrarea în junglă s-au răsfirat în așa fel ca animalele, cu mirosul lor extrem de dezvoltat, să nu-i poată adulmeca prea ușor. Legătura între vînători o ținea Șanum, prin semnale scurte, asemenea strigătului păsărilor. Zadarnic au colindat în ziua aceea. Din cauza zgomotului produs de toporașele cu care oamenii tăiau lianele spre a-și croi cărare, animalele se refugiaseră în inima junglei.

A doua zi însă, amărăciunea vînătorilor a fost compensată de un spectacol rar.

Tupilați în spatele copacilor, recepționau fiecare foșnet al frunzelor. Deodată, un fîlfîit neobișnuit de zgomotos îi făcu să privească spre marginea îndepărtată a unui luminiș. O pasăre enormă, de mărimea unui curcan, se repezise în spatele unui tapir. Cu ghearele înfipte în spinarea animalului îngrozit, pasărea începu să-l bată cu aripile-i puternice, iar cu ciocul său lung îi sfredelea țeasta. În cîteva minute, tapirul zăcea pe iarbă, răpus. După alte cîteva minute, al doilea tapir, care venise să-și salveze semenul, avu aceeași soartă. Doar un pui de tapir fu salvat. Vînătorii l-au donat mai tîrziu grădinii zoologice din Lahor. Misterioasa pasăre, pe care vînătorii nu reușiseră s-o identifice, își luă zborul fără să se uite măcar la pradă.

...Cu toate că mai era încă timp pînă la asfințit, vînătorii nu reușiră să împuște nici de această dată vreo sălbăticiune. Gureșii papagali și maimuțele care săreau speriate din copac în copac au început un vacarm asurzitor care a făcut ca animalele să fugă.

Abia după cîteva zile vînătorii au capturat cîteva din primejdioasele animale trecînd prin peripeții cu totul și cu totul deosebite.

Răsfirați în lanț, așa cum se obișnuiește la asemenea vînători, au pornit din nou asaltul. La un moment dat se observă lipsa lui Geo Barril, unul din membrii grupului.

Acesta, încîlcit în ierburile înalte, pierduse legătura cu tovarășii săi. Pentru a se putea apăra de un eventual atac al fiarelor, se urcă într-un copac rămuros și, de acolo, începu să scruteze împrejurimile. Urmări cu răsuflarea întretăiată un spectacol cum nu mai văzuse niciodată deși era un vînător încercat. Prin ierburi, o leopardină de o rară frumusețe urmărea, aproape lipită de pămînt, o antilopă care, zăpăcită de groaza morții, părea că se împleticește. Dar tocmai cînd fiara se pregătea de asaltul final, antilopa o zbughi într-o goană nebună, săltînd peste ierburi, chiar în direcția copacului în care se afla Geo Barril.

Uluită de neașteptata farsă, leopardina rămase pentru cîteva clipe locului. Porni apoi, cu pas măsurat, chiar în direcția copacului unde se afla rerfugiat vînătorul. Geo își pierdu respirația. În situația creată, singura sa scăpare era să tragă în fiară. Animalul trebuia să fie ucis de la primul foc. Altfel lupta ar fi devenit inegală, cu puține șanse de scăpare pentru vînător.

Cînd Geo puse arma la ochi, leopardina îl și descoperi, scoțînd răgete amenințătoare. Salvarea veni însă repede. O salvă puternică de focuri îl vestea pe Geo că tovarășii sînt prin apropiere. Speriată, fiara furioasă se strecură printre copaci în direcția unei coline, prevenind pe celelalte animale ale junglei cu răgete prelungite.

Pînă la sosirea lui Șanum și a celorlalți vînători, Geo așteptă înfrigutat. Maimuțele îl asaltară cu țipete asurzitoare, făcîndu-l să coboare din copacul în care se adăpostise. Acum era singur, înotînd parcă printre ierburi în direcția de unde se auziseră salvele de pușcă, dar tocmai cînd se socoti ieșit din zona primejdioasă atenția îi fu atrasă de un fîșîit de frunze. Cînd întoarse capul, încremeni. În fața lui, la circa 50 de metri, o mică viețuitoare, cu o înfățișare aproape omenească, se retrăgea pe patru labe în direcția vizuinei de sub colina unde pornise leopardina și care acum își chema speriată puiul.

Auzind însă chemarea camarazilor, Geo se îndreptă extenuat spre ei. Revenindu-și din spaimă, le istorisi apariția micii viețuitoare cu înfățișarea ei atît de neobișnuită și porniră împreună într-acolo, trăgînd în aer. Leopardina, speriată, se pregăti să-și înșface puiul și să fugă, dar vînătorul trase și o răni în picior. Puiul rămase singur pînă cînd fiara rănită îl aduse în preajma sa pe bătrînul leopard. Acum situația era destul de critică,

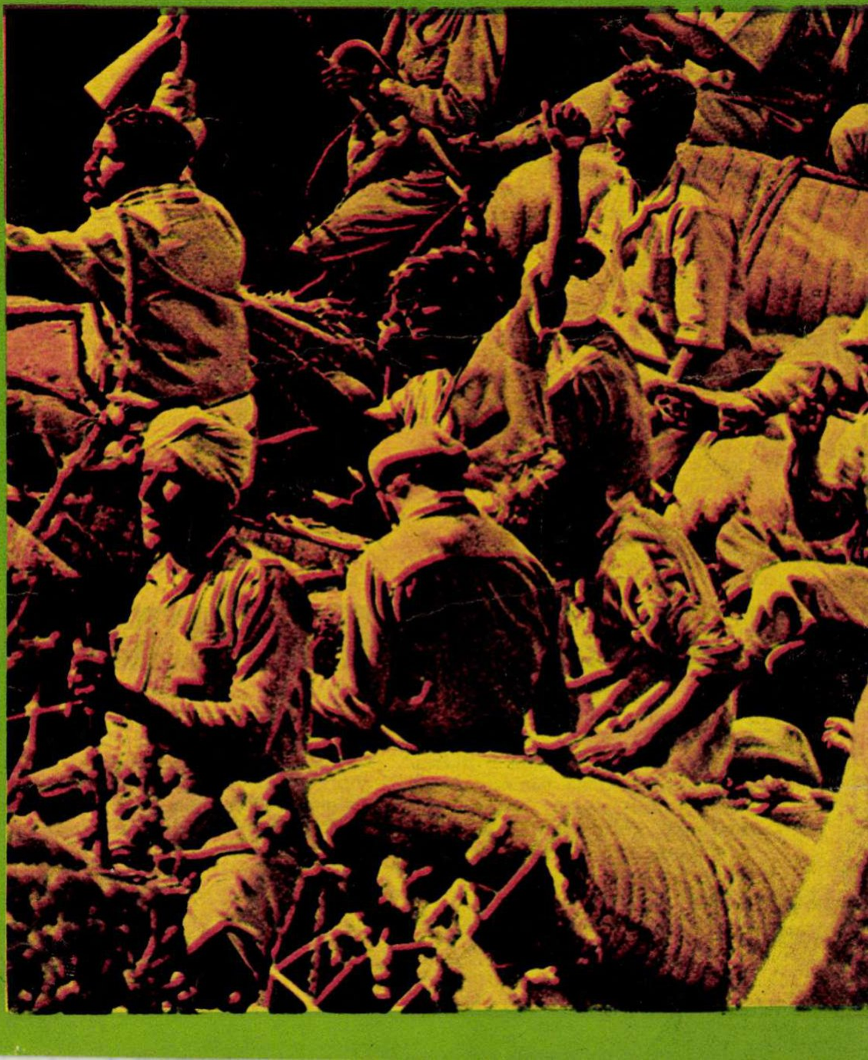

fiindcă leopardul devine feroce cînd familia îi este atacată de om. Cu mare greutate reuşiră să-l răpună pe leopard, iar pe leopardina rănită s-o alunge undeva în hăţişuri. Acum tot grupul se pregătea să captureze puiul spre a-l duce la grădina zoologică.

Uimirea încercaţilor vînători a fost însă peste măsură de mare atunci cînd văzură că mica vieţuitoare pe care leopardina o îngrijea cu atîta atenţie era de fapt un pui ... de om, un copil cam de 5 ani! Cu palmele îngroşate şi genunchii bătătoriţi de umbletul de-a buşilea, cu ochii scînteietori de spaimă, copilul, faţă în faţă cu semenii lui tremura din tot corpul. Cu mare greutate oamenii au reuşit să-l împacheteze într-o foaie de cort pentru a-l transporta fără să fie atacaţi de tigri, lei, leoparzi sau alte animale tot atît de periculoase.

Abia a doua zi grupul porni spre Iambu, satul cel mai apropiat.

Coborît din camionul cu care fusese adus, copilul a fost desfăşurat din foaia de cort, dar ţinut legat de mijloc. Lumea se strînsese grămadă, dar nimeni nu îndrăznea să se apropie. Atunci Şanum, hotărît, ceru o căldare cu apă, apoi îl întinse pe copil pe foaia de cort şi începu să-l spele. Pentru prima oară s-a auzit acum veritabilul scîncet de copil îmbăiat. Binefăcătoarea reacţie a apei reci îl adormi pe dată.

După un somn adînc, băiatul, care fusese extenuat de atîta zbucium şi înspăimîntat de noua lui situaţie, se mai linişti, lungindu-se jos ca un animal, spre uimirea curioşilor adunaţi împrejurul lui. Din cînd în cînd, îşi lingea buzele uscate. O femeie care-l observase, înţelegînd că îi era sete, îi aduse un vas cu apă, punînd-o cu sfială înaintea copilului. Acesta cum văzu licăritul apei, se repezi să-şi potolească setea. Lumea îngrămădită se uita la ciudata vietate cu chip de om şi fiecare se întreba cine putea fi băieţaşul acesta?

*

Cîţiva dintre săteni îşi reamintiră de femeia Iogunda, care în urmă cu vreo 3 ani îşi pierduse copilul. Ce-ar fi s-o aducă aici? După aproape două ore, Iogunda sosi. Tot plimbîndu-şi ochii pe faţa lui, înfăţişarea femeii începu să se schimbe. Recunoscuse pe obrazul băiatului, sub ochiul drept, aluniţa pe care o mîngîiase de atîtea ori. Convingerea ei fu definitivă cînd descoperi şi mica cicatrice de sub bărbie, rămasă în urma unei răni. Nu mai încăpea nici o îndoială, copilul găsit era băiatul ei drag, Ananda, care dispăruse de vreo trei ani într-un mod straniu, pe cînd ea lucra la cîmp. Îl culcase lîngă un dîmb de unde dispăruse fără a i se putea descoperi o cît de mică urmă.

Intrigaţi de cele petrecute, vînătorii, însoţiţi de Şanum, s-au dus a doua zi cu camionul la locul unde locuia indiana Iogunda ca să afle prin ce împrejurări a putut ajunge băiatul în junglă fără să fi fost sfîşiat de animalele sălbatice.

Femeia, bucuroasă la revederea binefăcătorilor ei, le istorisi că, rămasă văduvă cu un copil, trudea din greu pe fîşia de pămînt aşezată departe de cătunul ei, tocmai la capătul pantei care se lăsa spre gura pădurii. Pleca cu copilul în zorii zilei şi se înapoia după-amiază înainte de asfinţitul soarelui, cînd răgetele animalelor începeau să se audă, în faptul serii dinspre codru. Fiarele plecau după pradă, dar la ei nu veneau niciodată pentru că nu aveau ce lua din sărăcia sătucului. Într-o zi însă, cînd ostenită se duse să-şi ia copilul de la umbra copacului sub care-l culcase, constată cu groază că acesta dispăruse. Degeaba l-a căutat disperată. N-a găsit nici măcar o urmă cît de mică cu toate că, mai tîrziu, tot satul a pornit în căutarea micului Ananda. De atunci trecuseră trei ani. Nădejdea regăsirii copilului se spulberase.

...În urma celor întîmplate, un grup de naturalişti au întreprins o expediţie ştiinţifică în junglă. Ei au ajuns la concluzia că femelele din familia felinelor care îşi pierd puii într-o împrejurare oarecare, pleacă mînate de instinct în căutarea unei vietăţi plăpînde căreia să-i dăruiască prinosul simţămintelor materne, potolindu-şi astfel dorul după odrasla dispărută. Aşa fusese Ananda crescut de o leopardină!

I. REMER

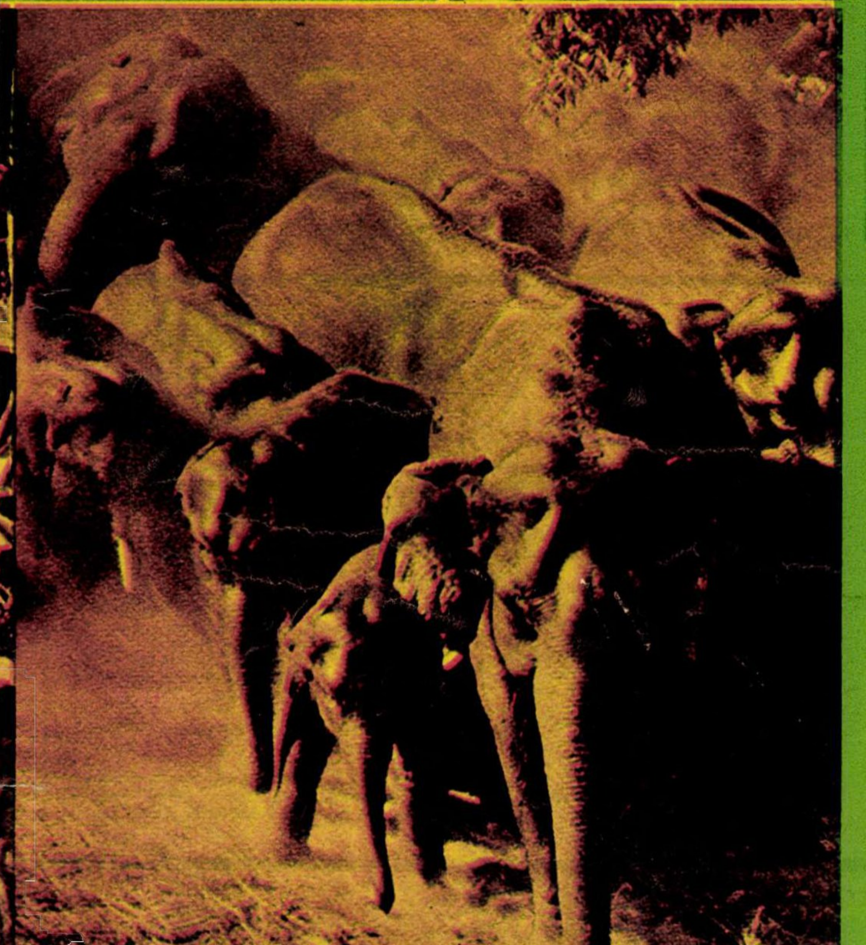

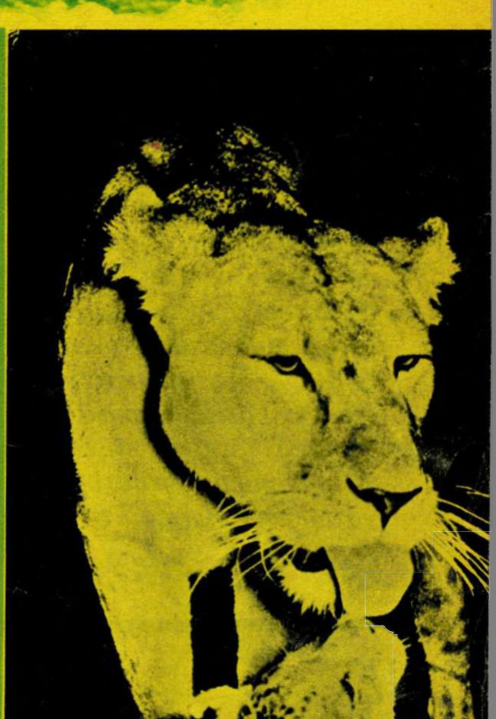

Fotografiile reprezintă cîteva aspecte din jungla indiană.

Pajtás

REVISTA
PIONIERILOR
DIN R.P. UNGARĂ

ÎN VIZITĂ LA «Cutezătorii»

CALEIDOSCOP

În urmă cu 10 ani, la Casa pionierilor «Sándor Löwy» din Debrețin lua ființă un cerc de păpușari. Astăzi, pionierii cercului dispun de o adevărată galerie de păpuși îmbrăcate cu pitoreștile costume din Recsk, Ajak, Siógárd, Kalocsa, Kazár, Baranya și, bineînțeles, din Debrețin. La realizarea fiecărei păpuși pionierii au lucrat în medie 8—10 ore.

...Din inițiativa revistei «Pajtás» a fost reconstruit trenul blindat nr. 12 al Republicii Sovietice Ungare din 1919. În ziua de 21 martie, a.c. cu prilejul aniversării a 50 de ani de la proclamarea republicii, trenul a fost trecut în mod solemn în patrimoniul organizației de pionieri. El are în dotare diferite arme folosite în luptele din 1919, precum și, numeroase documente ale vremii. Timp de 2 ani, acest «muzeu» va trece prin toată țara. Se va opri în fiecare oraș, în fiecare sat.

La concursul «Cine știe, cîștigă» (pe tema orientării profesionale) organizat de pionierii școlii de pe strada Thäelmann din Budapesta au învins cei trei eroi din fotografia noastră: un viitor lăcătuș, o viitoare specialistă în ale cofetăriei și o viitoare coafeză.

Expediția „Leontium"

Zalalövö este o comună cu împrejurimi încîntătoare. Pionierii reușiseră să afle că, în vechime, comuna s-a bucurat de atenția romanilor, care i-au dat numele de Leontium. Pe acolo își făcuseră ei loc de popas în drum spre Roma. Apoi, s-au statornicit pe acele locuri oameni care se ocupau cu meșteșugul armelor, pricepuți sculptori în lemn, meșteri în olărit și țesătoare iscusite.

Despre toate acestea, copiii aflaseră doar din auzite, căci dovezile certe despre existența acestora dispăruseră.

De-a lungul timpului, vasele de lut fuseseră înlocuite cu cele de porțelan, casele acoperite cu paie dispăruseră și ele, iar locatarii noilor case n-au mai dat atenție obiectelor rămase din bătrîni.

Primii care s-au gîndit să pornească să cerceteze trecutul comunei lor au fost pionierii clasei a VIII-a. Asta s-a întîmplat în 1963. De la vechiul nume al comunei ei și-au intitulat expediția «Leontium».

Și au pornit la lucru. Mai întîi au cercetat ogrăzile, șurele, podurile. Apoi, în grupuri mici, au colindat ulițele, cătunele din împrejurimi, casele din Csöde, Zalapataka, Dedes... Au adunat tot felul de obiecte care aminteau de oamenii care au trăit pe meleagurile acelea. Au fost chiar cartografiate hărți care consemnau tot ce merita interes. Obiceiurile, tradițiile, originea denumirilor pe care le au cătunele din jur au fost și ele notate cu grijă.

Într-o zi, Marika Miszeri aduse o butie veche pentru vin pe care i-o dăruise bunica ei.

— Are 195 de ani.

— Cum de ai reușit să afli, se întrebară colegii mirați...

— Foarte ușor. Făurarul butiei a notat într-un loc ascuns anul în care a terminat-o. Dacă te uiți atent îl descoperi.

Dar vechimea obiectelor nu se descoperă numai așa. Muzeologii i-au învățat pe pionierii expediției cum se poate stabili vîrsta unui obiect prin metoda comparației. Tăcutele obiecte au început astfel «să grăiască».

...Timpul trecea. Grupul cercetătorilor se mărise la 90, iar la Casa de cultură a comunei se adunau tot mai multe obiecte: unelte făurite din metal și lemn, fel de fel de vase din lut, țesături, incrustații în lemn, fragmente de arme vechi... Toate vorbesc de munca grea a înaintașilor, dar și despre priceperea și iscusința lor.

Printre obiectele descoperite se află și uneltele ultimului «fabricant» de turtă dulce și lumînări, Józsi Miklics-baci. Pentru prepararea turtei dulci, bătrînul își procura faguri de miere. Tot din miere el pregătea siropuri și bere.

...Anii au trecut. Acum toți cei ce trec prin Zalalövő se opresc pentru cîteva clipe să viziteze muzeul etnografic amenajat aici de pionieri. Conducătorul «Expediției Leontium», Károly Agg, care este și directorul școlii, îi călăuzește prin sălile muzeului, vorbindu-le despre istoria fiecărui obiect descoperit de copii.

FARAGO GYÖRGY

(urmare din numărul trecut).

REZULTATELE CONCURSULUI MINITEHNICUS '69

CINE PRIMEȘTE TROFEUL

Pentru numărul de participanți, pentru numărul de lucrări trimise, pentru calitatea acestor lucrări, pentru numărul de premii obținute, pentru activitatea neobosită depusă în vederea lărgirii mișcării Minitehnicus juriul hotărăște decernarea **Trofeului Minitehnicus pe anul 1969** *precum și* **diploma de onoare:**

JUDEȚULUI BRAȘOV

Primiți-l, dragi brașoveni, cu cele mai calde felicitări din partea revistei

Cutezătorii

****

PREMIUL DE ORIGINALITATE INDIVIDUAL:

1) CULICEANU EUGEN, Școala generală nr. 2 Buhuși, județul Bacău, pentru lucrarea — **Amplificator de înaltă fidelitate;**

2) KLOYBER SIEGFRIED, Școala generală nr. 2 Cugir, județul Alba, pentru lucrarea — **Ceas electric;**

3) PAPAZIAN RADU — Școala generală nr. 70 din București, pentru lucrarea — **Dispozitiv pentru detectarea denivelărilor de sol;**

4) CHIRICĂ AURELIAN, de la Casa pionierilor Cîmpulung-Moldovenesc, pentru lucrarea — **machetă avion H. Coandă;**

5) TURICEANU VASILE, de la Casa pionierilor din Botoșani, pentru lucrarea — **Machetă avion Vlaicu I;**

6) ILIE MIHĂIȚĂ, Liceul nr. 2 din Tulcea pentru lucrarea — **Aparat pentru verificarea cunoștințelor.**

7) MICLEA ION, Școala generală nr. 5, Sibiu, pentru lucrarea — **Macara;**

8) RĂDULESCU CĂLIN, Liceul nr. 1 din Roșiorii de Vede, județul Teleorman, pentru lucrarea — **Profesorul automat;**

9) ONOFREI DUMITRU, de la Casa pionierilor din Arad, pentru lucrarea — **Ciocan de lipit;**

10) FLORESCU MAGDA, Școala generală nr. 3 Sibiu, pentru lucrarea — **Creion luminos.**

11) FLORESCU PAULA, Școala generală nr. 3 Sibiu, pentru lucrarea — **Creion pentru pirogravură pe metal.**

12) CONTA VASILE, Școala generală nr. 7, Cluj, pentru lucrarea — **Traforaj pedalat cu picior.**

PREMIUL DE ORIGINALITATE COLECTIV:

1) PĂRĂIANU TIBERIU, Băcilă Adrian, Bojiță Mircea, Rădulescu Olimp, Ștefănescu Liviu și Dohotă Radu, de la casa

Pajtás

VĂ PREZINTĂ CÎTEVA DIN FRUMUSEȚILE BUDAPESTEI

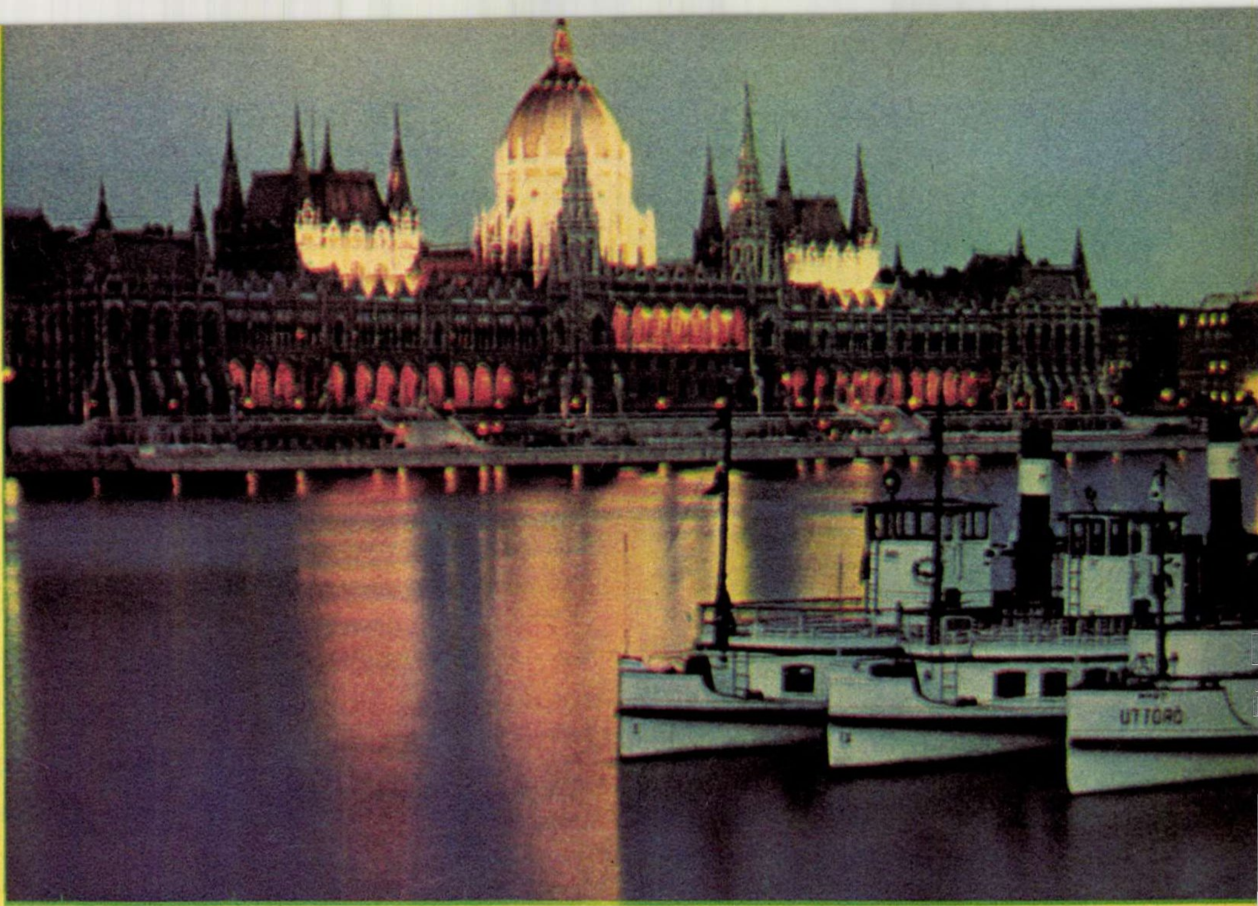

1

3

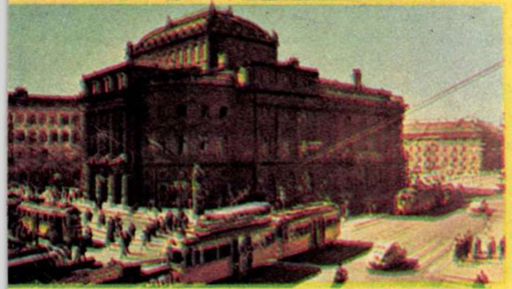

1 *Vechea clădire a Parlamentului.*

2 *Unul din celebrele poduri budapestane.*

3 *La orice oră din zi, pe bulevardele din centrul orașului domnește o vie animație.*

4 *Bastionul pescarilor este unul din punctele de atracție al turiștilor.*

5 *Acest vechi edificiu amintește de iscusința meșterilor constructori ai evului mediu.*

4

5

pionierilor din Sibiu, pentru lucrarea — **Orgă electronică.**

2) GRUPUL MINITEHNICUS CUTEZĂTORII de la Școala generală din comuna Vladimir, județul Gorj, pentru lucrarea — **Stație de amplificare** — 5 concurenți la alegerea conducerii cercului.

3) CERCUL AUTO de la Casa pionierilor din Cîmpina, județul Prahova, pentru lucrarea — **Avionetă «Pionier 001»,** 5 concurenți la alegerea conducerii cercului.

4) GRIGORE DAN și MARTIN CONSTANTIN de la Palatul pionierilor din București, pentru lucrarea — **Robot radioghidat.**

PREMII SPECIALE INDIVIDUALE

1) POPA CORNELIU de la Casa pionierilor Deva, județul Hunedoara, pentru lucrarea — **Hartă geografică electrică.**

2) PAVEL DĂNUȚ, Școala generală nr. 3, Fălticeni, județul Suceava, pentru lucrarea — **Planor A 2.**

3) HORGOȘ TIBERIU, Liceul nr. 1 Dej, județul Cluj pentru lucrarea — **Automobil electric comandat.**

4) KADAR LAJOS, Școala generală, comuna Zetea, județul Harghita, pentru lucrarea — **Ferăstrău electric.**

5) SIK GHEORGHE, Liceul nr. 2 Reghin, județul Mureș, pentru lucrarea — **Navomodel autopropulsat.**

6) PREOTEASA DANIEL, Școala generală nr. 1 din comuna Bărăganul, județul Brăila, pentru lucrarea — **Mașină de călcat electrică.**

7) MOȚOC SORIN, de la Casa pionierilor din Tîrgoviște, județul Dîmbovița, pentru lucrarea — **Aeromodel captiv.**

8) MIHAI NELU, Școala generală nr. 18 Sibiu, pentru lucrarea — **Oraș spațial.**

9) TEAR GEZA, comuna Cechești, județul Harghita, pentru lucrarea — **Macara electromagnetică.**

10) CRĂCIUNOIU FLORIN, Palatul pionierilor București, pentru lucrarea — **Șalupă electrică.**

PREMII SPECIALE COLECTIVE

1) VRĂJITORU MIHAI, MARINESCU GHEORGHE, PINTRIGEL VASILE, LUCA SORIN, TĂNASE VASILE ȘI PĂDUREANU GHEORGHE de la Casa pionierilor din Dorohoi, județul Botoșani pentru lucrarea — **Interfon cu 5 posturi.**

2) CERCUL RADIO de la Casa pionierilor din Galați, pentru lucrarea — **Amplificator de audio frecvență «Mini'69»** — 5 concurenți la alegerea conducerii cercului.

3) DEAK IOAN, BOLOZS ȘTEFAN și TOTH EMERIC, de la Școala generală nr. 6 din Cluj, pentru lucrarea — **Arc voltaic.**

4) CIOCOIU ION, FILIP FLORIN, NICOLAU ION, OSIERU OCTAVIAN și TREISTARU CONSTANTIN de la Casa pionierilor din Roman, județul Neamț pentru lucrarea — **Combină-Radio.**

5) CERCUL NAVO de la Casa pionierilor din Galați pentru lucrarea — **Hidroglisor** — 3 concurenți la alegerea conducerii cercului.

6) ALMAȘI ȘTEFAN, CÓVÁCS GHEORGHE, de la Școala generală nr. 9 Sighetu Marmației, județul Maramureș, pentru lucrarea — **Electromotor cu axă în spirală.**

7) CERCUL DE RADIO TEHNIC de la Casa pionierilor Beiuș pentru lucrarea — — **Complex de control al lămpilor electronice** — 5 concurenți la alegerea conducerii cercului.

(Continuare in nr. viitor)

AMFORA SABINĂ

UN
SERIAL
DE
AVENTURĂ
ŞI
DETECTIVISM
DE
POP SIMION

22. PISICA VĂRGATĂ

Cel somat de Leone prin disperatul «sus mîinile!», cu browning desferecat şi glonț tras pe țeavă, n-a catadicsit să asculte, n-a avut cum, pentru că n-a priceput somația; dintre butoiaşele goale a țîşnit (ptiu, drace!) pisica hangiului, una mare, vărgată, cu un şoarece în gură (nu al scamatorului, unul adevărat).

— Ptiu, drace!, scuipă marele detectiv şi se ruşinează foc pentru arma pe care o ține în mînă (o vîră în toc); aşa ceva nu i s-a mai fost dat să i se întîmple. I-ar da un şut pisicii vărgate, dar îi este ruşine de cei ce-l asistă; se enervează însă şi strigă spre cei doi: «Ei, gata. Ce stați cu limba în gură?! La treabă! Tu, Dim, pune-ți în regulă sculele de fotograf ambulant; vei avea de lucru curînd-curînd. Iar tu, scamatorule, pregăteşte pentru mîine seară un spectacol cu public şi numere de senzație, cu «uite apare şi dispare». Mă rog, ce vrei tu, însă, reuşit să fie, să-i distrezi pe oamenii locului. Dacă vei găsi un mediu bun, vei încerca şi puțin hipnotism. Salut».

Cu aceste spuse, Leone părăseşte strîmta încăpere a depozitului cu mirosuri tari, cu butoaie şi sticlărie, pune astfel capăt celei de a doua şedințe a «Consiliului celor trei». Are nevoie de puțin răgaz, doreşte să stea singur, să mediteze. Pentru întîia dată în lunga lui carieră Leon Gaspar e stăpînit de senzații ciudate; simte că îl părăseşte calmul, că nu-i sigur pe propriile sale decizii, că nu elaborează idei îndeajuns, că-i autorul unor greşeli aproape copilăreşti, că începe să n-aibă ținere de minte, că mintea îi devine cumva alunecoasă, că umblă cu frica în sîn, că se încurcă în propriile sale acțiuni ca un polițai de rînd, că i-a pierit şi pofta aia grozavă de a mînca oricînd şi orice, că îi asudă chelia mai abundent decît altădată, că un tremur îi smulge uneori pleoapa dreaptă a ochiului şi simte că-l loveşte setea de a bea ceva tare (whisky sau drojdioară, nu contează ce), că pălăria lui gri, melon englezesc cu boruri întoarse mici, nu-l mai încape (i s-o fi micşorat bila?), că are dimineața un soi de mîncărime de nas (cum au copiii ce bolesc de viermi intestinali), că nu-i mai prieşte cafeaua, că în raza vederii i se preling seara, pe amurg, nişte pete străvezii care-i strică limpiditatea văzului (cîndva avea ochi ager, ca o pasăre de pradă), că îl doare în fiecare duminică osul spongios, călcîiul lui Ahile. că... In sfîrşit. Va trebui să se ducă la un doctor. Dar nu unui de nas-gît-urechi, sau unul de ochi, sau unul de pîntece. Se va duce la un psihiatru, doctorul care îi consultă pe cei ce au tra-la-la. Leone poate încă n-are tra-la-la. Dar sînt semne. Sau dacă nu-s semne de tra-la-la, e un început de ramolisment. «Oricum, trebuie să fac ordine în persoana proprie», îşi zicea Leon Gaspar şi cu acest gînd iese foarte tulburat din descrisul depozit al cîrciumei «La hanul Burebista». O dată cu el, o zbugheşte pe uşița de lemn, împleticindu-i-se printre picioarele încălțate în ghete gri, de antilopă cu elastic, pisica vărgată a hangiului, care miaună sinistru, chemîndu-şi puii la şoarece.

De la pisica din depozitul hanului trecem direct la pisica din şosea unde coboară din autobuzul de călători, zbănțuita aia de Nitache-Nitouche, colega de balet a Sabinei, veşnic înfometata domnişoară Şuncă, nume tocmai bun să-l pui pe afiş. Dar i se poate zice Pisică, la urma urmelor sau chiar Pisică Vărgată, pentru că umblă exact ca felinele. Nitache-Nitouche are pantofi de culoare lila, lăcuiți, cu catarame metalice, portocalii, cît palma de mari, ciorapi asortați, tot lila (de plasă), «blugi» negri, acei pantaloni englezeşti mult evazați, croiți din piele de capră (li se zice blugings), prinşi în bretele (de piele şi acestea) foarte late şi încărcate de ecusoane cu imagini, apoi e bluza pe fond mov, asortată cu încălțămintea şi în sfîrşit haina fetei, mai exact redingota, de piele şi ea, cu revere satinate şi largă în poale, prevăzută (în loc de nasturi) cu cheutoare metalice, tot portocalii, de aramă, şi desigur cu buzunare (nouă la număr), aplicate direct şi fistichiu; dar să nu uit şoarecele (că Natache-Nitouche are un şoarece personal) de catifea, pe care îl poartă atîrnat pe reverul hainei, o mascotă cu ochi de porțelan şi codiță mişcătoare de gumă.

— Hello, Saab! salută Nitache-Nitouche coborînd din autobuz pe panglica de asfalt a şoselei.

— Hello, Nita, răspunde Amazoana şi ia din mîna prietenei sale valijoara, mai exact poşeta mare, tronconică, făcută din skay, în care zbănțuita îşi îngrămădise probabil toate lucrurile de voiaj.

— Ce-i nou la voi, Saab?, vrea să ştie Nitache-Nitouche, după care contemplă natura cu soare, deschide umbreluța hyppie, cu flori mov pe galben, face cîțiva paşi unduiți, ca să revină cu vorbele — Nu-mi răspunzi dragă?

— Ia nu mai face pe nebuna, se înfurie Sabina, luînd un aer de severitate care îi subțiază buzele şi îi dă o linie severă a gîtului (de parcă ar fi în plin attitude de lebădă mică); cînd se enervează profilul îi seamănă leit cu acela al reginei din Saaba, de pe monedele vechi, de unde şi diminutivul de Saab, cum îi zice Nitache-Nitouche — Uite, ți-i prezint pe cei trei, reia Amazoana (arătînd spre scatii). Ei sînt scutierii noştri.

Adrian, care o cunoaşte pe Nitache-Nitouche, face prezentările, în timp ce Sabina scoate în zona şoselei bicicleta cu care venise s-o întîmpine pe zbănțuită; în iarba şanțului mai stau culcate încă patru biciclete care aşteaptă să fie încălecate (cinci cu a Sabinei). Au împrumutat velocipedele de la lucrătorii cu ziua care fac săpături arheologice.

— Ştii că mîine avem un spectacol?, conversează Sabina, pedalînd paralel cu Nitache-Nitouche.

— Scamatorie şi duiet coregrafic, precizează unul dintre scutieri (Adrian, se pare).

— Se întitulează «Histria în flăcări», intervine Mircea.

— Sau «Stafiile la ora adevărului», adaugă Nițeluş Purceluş.

— Va fi o chestie colosală!, se exaltă Amazoana şi umblă cu bicicleta în opturi lungi, dantelate pe poteca de lut bătut care duce la hanul din cîmp; o imită şi prietena ei, zicînd:

— Okey, Saab! Vom dansa cum n-am mai dansat.

Şoricelul personal al domnişoarei Nitache-Nitouche rîde din ochii de porțelan şi îşi leagănă codița de gumă.

(va urma)

BAL la castel

Povestire istorică de
ALEXANDRU MITRU

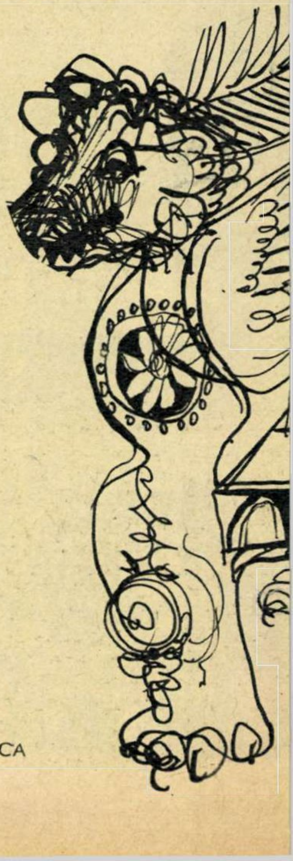

DESEN: IOAN DONCA

Sîntem cu aproape 455 de ani în urmă. E ceasul tulbure al amurgului şi-n falnica cetate a Timişoarei, prin case, se aprind lumini. Raze palide încep să se strecoare printre obloanele ferestrelor, în dreptul uşilor ferecate. Numai castelul comitetului Ştefan Bathory străluceşte alb, în lumina făcliilor şi-a lumînărilor. Nobilii petrec. Nobilii se bucură. Țăranii, iobagii de pe moşiile lor care s-au răsculat, au fost înfrînți...

În timpul acesta, o căruță trasă de patru cai voinici, aleargă pe ulițele Timişoarei. Înăuntru, legat în lanțuri şi răsturnat pe scînduri, stă un bărbat cu o cuşmă de oaie peste plete, bărbos şi cu mustețele lungi. Pe cei doi cai din dreapta, înhămați la căruță, călăresc oşteni cu făclii aprinse în mîini. În față goneşte un căpitan pe-un cal focos. În spatele şi pe laturile căruței îl însoțesc oştenii înzăuați, purtînd săbiile scoase. Pe drumul podit cu scînduri, ce duce prin inima cetății, nu se vede nici țipenie de om. Numai la poarta castelului comitelui Bathory s-a adunat mulțimea şi-ascultă glasul răguşit al unui crainic, care vesteşte prinderea lui Gheorghe Doja.

Căruța se opri la poarta castelului. Oştenii se repeziră de-l ridicară pe bărbatul ferecat în lanțuri. Alții goniră oamenii ce se strînseseră în jur. Dar unul dintre ei, un meşteşugar din breasla fierarilor, tot apucă să-l vadă şi strigă tare: «E Doja, fraților!» În mulțime se iscă un murmur. Oştenii întinseră săbiile. Unii loviră. Gloata se risipi şi se trase în părțile mai întunecate ale uliții. Însă vorba rămase. Prinse temei. Începu să se împrăştie cu iuțeală: «L-au adus pe Doja la Bathory. Vor să-l ucidă, aici, la el. Zapolya îl va judeca...».

Prins în fiare, cu cătuşe la mîini şi la picioare, şchiopătînd de piciorul stîng lovit de sabie, Doja urca scările luminate ale castelului. De sus se auzeau chiote, muzică, clinchete de pahare. Căpitanul șopti ceva unui slujitor și acesta se repezi pe scări. Se făcu liniște. Împins de oșteni, Doja ajunse sub coloanele de la intrarea cea mare. În fundul sălii, pe un tron din lemn de cedru bătut în ținte de aur sta voievodul Ardealului, Ioan Zapolya, avînd pe cap o pălărie cu pene de vultur. Privea încruntat, sprijinit cu o mînă de sabie. În jurul lui, ședeau curteni. În sală era un miros greu de vin și parfumuri, de ceară arsă și flori ofilite. Făcliile cu smoală de rășină ardeau pîlpîind.

Slujitorul de la ușă vesti în rîs, după cum avea porunca, bătînd cu toiagul de argint pe podea:

— Gheorghe Doja, «regele iobagilor»...

Cîțiva dintre nobili izbucniră în hohote. În clipita aceea, Doja intră în sală. Bărbat scund, gros și puternic, ca un trunchi de stejar, cu chipul osos și bărbia ieșită înainte, răsculatul era îmbrăcat în haine țărănești. Purta opinci și suman aspru de pănură. Barba roșie căruntă îi creștea în neorînduială pe obraji. Obielele, ițarii și cămașa îi erau pline de sînge, așa cum căzuse prins în bătălie. Pe frunte, deasupra împerecherii sprîncenelor, avea o altă împunsătură de suliță. Deși legat, Doja pășea cu semeție.

Îmbrîncit de slugi, prizonierul ajunse lîngă tron. Careva dintre curteni îi strigă:

— Îngenunchează și cere iertăciune măriei sale!

Doja nu se clinti. Își încleștă numai fălcile, îl fulgeră cu privirea pe voievod și rosti rar:

— Tu ești pe tron, Zapolya, și eu legat. Dar tu vei fi acela care vei fi osîndit!... Tu, și toți ai tăi!...

Cu obrazul crispat de ciudă, voievodul întrebă:

— Pe mine? Pe Zapolya? Și cine va îndrăzni?

— Poporul!...

— Ha, ha! rîse voievodul. Desculții?...

— Ei!... Toți aceia pe care voi nobilii îi lăsați desculți și flămînzi... Poporul, pe care voi nobilii îl batjocoriți. Și care nu vă va ierta!

În jurul voievodului, nobilii își ridicară săbiile, așteptînd un semn; dar Zapolya urmă cu glasul prefăcut:

— Cutezi prea mult,Doja... Te-ai răsculat și meriți moartea. Te vom ucide. Și totuși, te-am putea ierta, dacă...

— Dacă vei trece alăturea de noi! șopti mieros episcopul Nicolae Csaki, care își condusese și el trupele împotriva iobagilor lui Doja și-acum se găsea lîngă tron. Dacă vei scrie anume aici, în fața noastră, că te căiești, te lepezi de țărani si recunoști că nici un drept n-au ei în fața nobilimii!...

— Altminteri vei muri! mai zise Zapolya. Vei fi ars de viu, pe-un scaun de fier înroșit în foc!

— Mai bine scrie că te lepezi de popor! mai șopti episcopul lingîndu-și buzele subțiri și mîngîindu-și barba.

Doja se-ntoarse greoi. Lanțurile zornăiră. Privi îndelung, întreaga adunare. Ochii săi erau aspri, culoarea oțelului. Toate glasurile amuțiră. Se făcu atîta liniște, încît se auzea și ploaia cum picura pe prichiciul ferestrelor. Un nobil se înecă, tușind speriat; un altul scăpă din mînă un pahar ce se zdrobi în țăndări. Doja își răsuci gîtul prins într-un inel de fier, încuiat cu lacăt, și, în tăcerea aceea amorțită glasul lui răsună plin de mînie, zguduind parcă pereții de piatră ai sălii de petrecere.

— Vrei să mă lepăd de popor?... De poporul cel bun și asuprit?... De țăranii, iobagii, pe care voi îi călcați în picioare?... O! Lupi!... Lupi, în mătăsuri și catifele. Fiare. Fiare turbate... Nu știți că dacă n-oi fi eu, o fi altul?... Alt Doja... Și altul... Și pînă la urmă tot veți fi răpuși... Tot veți pieri... Cu toții veți pieri!...

Pletele lui roșii se amestecau, se lipeau cu sîngele scurs pe obraz, din urmele bicelor. Gemu din adînc:

— Duceți-mă și ardeți-mă de viu, pe scaunul de fier înroșit, așa cum m-ați osîndit!

Își ridică mîinile prinse în cătușe și făcu un pas spre voievodul Ardealului. Lanțurile sunară trist. Nobilii săriră cu săbiile, izbindu-l pe omul strîns în cătușe, îl tîrîră pe jos, în tot lungul sălii. Îl azvîrliră pe scări și, din tindă, porunciră să-l ducă din nou la temniță, să-l pregătească pentru moarte...

……

Vestea morții lui Gheorghe Doja se împrăștia, acum, cu iuțeala fulgerului, pe tot întinsul țării. Cu trupul gol, pe-un tron de fier, sub care ardeau flăcări din trunchiuri uscate de brad, precum îi făgăduiseră nobilii, pe cap cu o coroană de fier înroșită în foc, în mijlocul căpeteniilor sale de oaste trase în țeapă, așa și-a dat sufletul Doja.

Bucăți din trupul lui ars fuseseră înfipte în sulițe, la porțile orașelor Oradea, Alba Iulia, Pesta și Buda. Iar capul se afla la Seghedin.

Vremea se învolburase de-a binelea. Ploua mărunt și des, și-n depărtări se auzea mugetul vîntului, ce aducea cu sine trîmbe vinete de cețuri și nori... Iar pe ulițe, prin cetăți sau prin satele sărace și urgisite, alergau oameni cu fețele galbene și trase de durere, care strigau:

— Doja! Sîngele tău s-a vărsat pentru ca suferințele noastre să se curme... Poporul nu te va uita, în veacul veacului, Doja!...

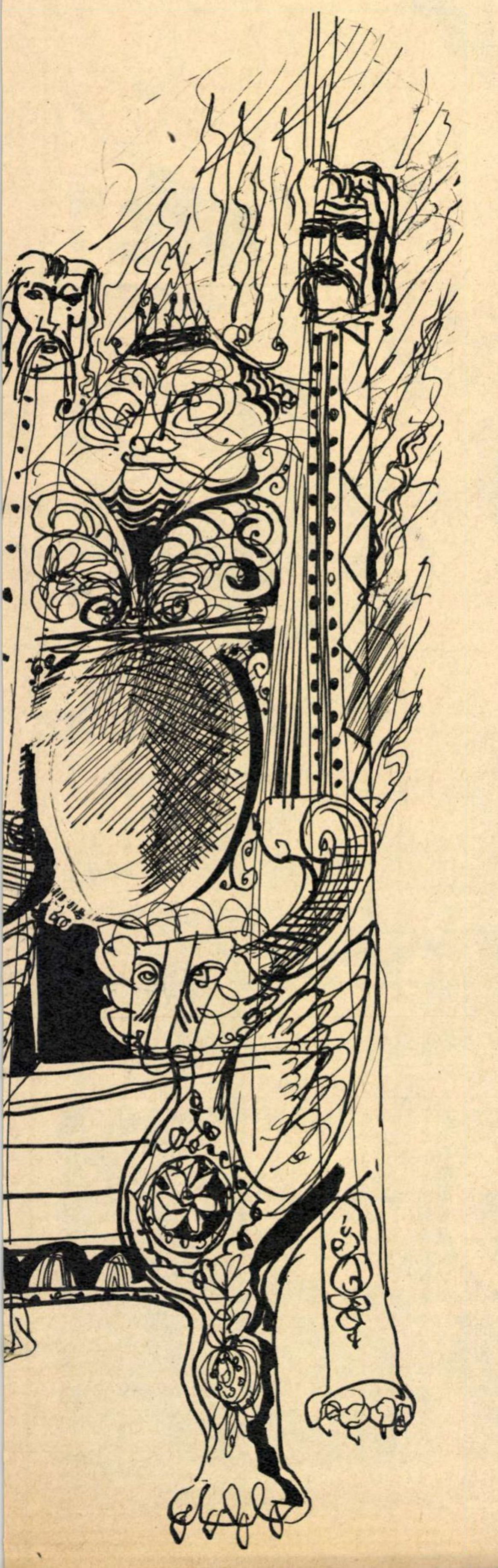

CÎND PE STADIOANE PĂTRUND

INVENTATORII

Pistolul starterului i-a făcut pe cei șase atleți să zvîcnească din gropile de plecare. O luptă strînsă se derulează cu o iuțeală extraordinară, de-a lungul celor 100 de metri de alergare. Și iată că firul alb de la sosire a fost rupt. Cronometrorii își controlează cronometrele. Se pare că a fost stabilit un nou record. Dar va fi valabil atîta vreme cît cele șase cronometre oficiale nu arată același timp? Evident că nu. Între momentul declanșării pistolului starterului și al apăsării pe declanșatorul cronometrului există un decalaj, normal, ținînd seama că fiecare dintre cronometrori a înregistrat plecarea atletului în cursă în funcție de iuțeala fiecăruia.

Temistocle Lazaride este primul realizator al unei aparaturi complexe de cronometraj, cu o precizie de sutime de secundă a deplasărilor rectilinii, aplicabil curselor de atletism, canotaj și ciclism, pe porțiuni plate. Această invenție românească, a cărei denumire este «Telesid» a impresionat pe nenumărați specialiști străini care și-au exprimat admirația pentru randamentul ei perfect.

„ROBOTUL SCRIMER"

Vă este cunoscut faptul că scrimerul Ionel Drîmbă a cucerit medalia de aur la olimpiada de la Ciudad de Mexico din 1968, că scrima românească, prin echipa masculină de floretă, deține supremația mondială în această ramură sportivă. Desigur că vă imaginați faptul că pentru a atinge această măiestrie sportivă s-au depus multe eforturi la antrenamente și s-au căutat cele mai bune mijloace tehnice pentru realizarea ei. Mai puțin cunoscut sau poate chiar de loc este faptul că tehnicienii români, în dorința de a veni în ajutorul scrimerilor au inventat un aparat denumit «Robotul scrimer». Aparatul, inventat de inginerul Cristian Cismaru și antrenorul de scrimă Istrate, se prezintă sub forma unui partener de antrenament controlat, cu ajutorul căruia scrimerii pot să-și verifice singuri precizia loviturilor și viteza de execuție a mișcărilor.

PRIETENUL ARBITRILOR

Spațiul nu ne îngăduie a continua să vă amintim și de alte invenții la fel de interesante. Totuși, în încheiere, vom mai menționa «Semnalizatorul de greșeli», o invenție aparținînd unui grup de tehnicieni, constînd dintr-o instalație electrică care semnalizează cea mai mică atingere a liniilor de penalizare la săriturile efectuate la aparatele de gimnastică sau la «pragul» de sărituri în lungime din atletism. Această invenție ar fi deosebit de utilă dacă s-ar putea aplica și în volei pentru a semnaliza cu precizie atingerea fileului sau depășirea liniei de centru de către jucători, dar mai ales la fotbal cînd s-ar comite un hent sau un fault în careu, eliminîndu-se astfel, o dată pentru totdeauna, eternele discuții la acordarea unei lovituri de la 11 metri.

MIRCEA POPESCU

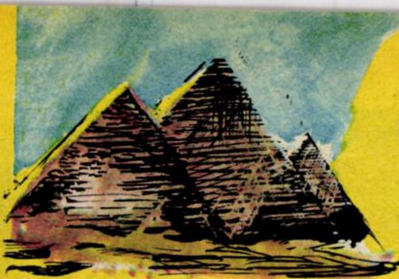

PLANETA RĂPITĂ

Scenariu: HORIA ARAMĂ

(5)

Desene: POMPILIU DUMITRESCU

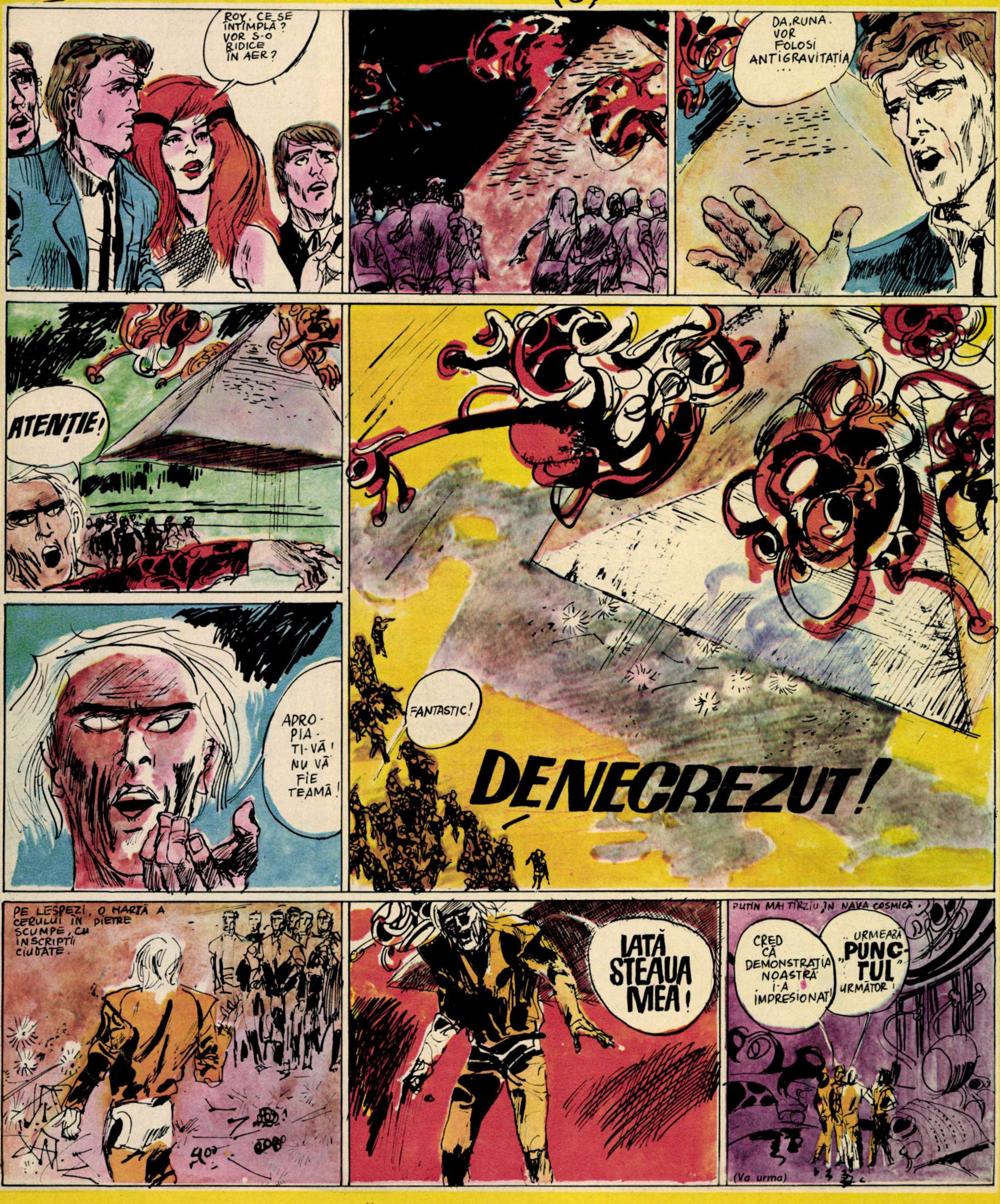
ROY, CE SE ÎNTÎMPLĂ? VOR S-O RIDICE ÎN AER?
DA, RUNA. VOR FOLOSI ANTIGRAVITAȚIA...
ATENȚIE!
APROPIAȚI-VĂ! NU VĂ FIE TEAMĂ!
FANTASTIC!
DE NECREZUT!
PE LESPEZI, O HARTĂ A CERULUI ÎN PIETRE SCUMPE, CU INSCRIPȚII CIUDATE.
IATĂ STEAUA MEA!
PUȚIN MAI TÎRZIU, ÎN NAVA COSMICĂ.
CRED CĂ DEMONSTRAȚIA NOASTRĂ I-A IMPRESIONAT!
...URMEAZĂ „PUNCTUL" URMĂTOR!

(Va urma)

POȘTA REDACȚIEI

Ca de obicei, spicuim din poșta săptămînii noutăți de la prietenii noștri corespondenți. În primul rînd trebuie să vă anunțăm că, de cîtva timp, prin țară...

CĂLĂTOREȘTE UN ALBUM.

Intitulat «Să ne cunoaștem țara și pionierii ei», albumul pionierilor din **VĂCĂRENI-TULCEA** intenționează să adune în filele sale aspecte din cele mai frumoase activități pionierești, lucrări literare și artistice ale pionierilor, și... ilustrate ale celor mai frumoase locuri din satele și orașele prin care va poposi. Voi, pionierii din Galați, Mircești, Tg. Neamț, Ipotești, Năsăud, Cluj, Siria, Tg. Jiu, Avrig și din alte localități în care va sosi, primiți cu drag acest semn al prieteniei. Scrieți despre tot ce poate aduce cinstire Organizației de pionieri la cea de a XX-a aniversare a sa, aceasta este dorința inițiatorilor. ‚Succes!

VIRGINIA BUZOIANU — Tr. Măgurele. Sperăm să fii bucuroasă. Ai văzut? Ne-am ținut de cuvînt. În revista cu nr. 17 am publicat ceea ce te-a interesat «Corrida». Am răspuns în felul acesta și dorințelor exprimate de alți cititori.

ELISABETA PURJA — Viile Vechi-Nădlac. Dacă vă jucați atît de frumos după cum ne-ai scris, sîntem siguri că acolo unde sînteți voi este și veselie. Publicăm fotografia trimisă de tov. înv. Lehotsky și așteptăm alte imagini, alte scrisori de la voi. Aveți un cerc pentru fotografii amatori? Scrie-ne.

CĂSUȚA CU ADRESE

SILVIA ȘERBAN, Cal. Griviței nr. 49, Sectorul 8, București — ILUSTRATE,
LUIZA FIRU, str. Dr. Marinescu nr. 8, Sector VI, București — FOTOGRAFII ACTORI,
ILEANA VLAICU, Cal. Victoriei nr. 128 A, ap. 1, Sector 1, București, Of. poștal 22 — NUMISMATICĂ,
HENRIETA MARMONȘTEIN — Oțelu Roșu, str. Ștefan cel Mare, jud. Caraș-Severin — FILATELIE.
DORU TURTUREA, Căsuța poștală 1401, Of. 6, Sector 5, București, ILUSTRAȚII ȘI FILATELIE.

Orizontal: 1) Legendar erou grec, care a zdrobit cele nouă capete ale hidrei din Lerna, ultimul fiind capul nemuritor, pe care l-a îngropat adînc în pămînt. A te da peste cap. 2) Cap în publicistica românească (sau) Compozitor austriac, care a cîștigat un pariu, executînd la pian un acord de unsprezece note, ultima executînd-o cu o mișcare neașteptată a capului, atingînd clapa cu vîrful nasului. 3) Cu cap (pl.). Cu capul plecat. 4) Vine pe la gene! A fi de capul tău. Nume de fată. 5) În plus. Leagă capul de trunchi (sau: Interpretat de actorul Gh. Dinică, care își pierde la un moment dat capul în piesa «Umbra»). Costache Sandu. 6) Zăpadă. Capabilă. Frumoasa de care s-a îndrăgostit Zeus și care a fost eliberată de sub paza lui Argus, cel cu o sută de ochi, după ce Hermes, fiul lui Zeus l-a adormit și i-a tăiat capul. 7) Rîu în U.R.S.S. Uite. Vasile Preda. 8) Cu capul în nori. Ele. 9) A lucra pămîntul. Zeul rîului din mitologia greacă, reprezentat printr-un tînăr cu o cunună de trestie pe cap. Țesătură de in. 10) În capul tatii! Vestit romancier portughez (1845-1900). Țese! Rîu în U.R.S.S. 11). A băga capul (sau În cap). Partea dinapi a capului(pl.).12) Cap în Europa. Se trage și peste cap. 13). Capi. Conducător.

Vertical: 1) Stăpînitorul împărăției subpămîntene la vechii greci, posesorul unui coif care făcea nevăzut pe oricine și-l punea pe cap. A da din cap. 2) Poet rus, autorul poeziei «Șapca mi-e pe ceafă. Merg de-a lungul văii». Soțul zeiței Geea, tatăl a trei uriaș cu cîte cincizeci de capete. 3) Tunse cu briciul pe cap! «Gura de foc» a Siciliei. Prefix de triplare. 4) Cap de acuzare. A descoperit calea maritimă spre India, ocolind Africa pe la Capul Bunei Speranțe (1497). A treia zi a lunii la perși. 5) A pierde podoaba capilară. A da la cap (fig.) Pusă cap la cap. Localitate în Suedia. Din cap în cap! 7) Capete de tub! Mic. Parte de uscat care înaintează în mare. 8) Baniță (reg.). Însemn al Moldovei pe care era reprezentat un cap de bour (pl.).9) O felie de tort! Cerc. Dat cu cap. 10) Oraș în U.R.S.S. El. Est-sud-est. 11) «Capul» familiei în matriarhat. Pînă la un cap de ață. I se pune capăt la 31 decembrie. 12) Nefericit domn al Țării Românești, care a asistat la decapitarea celor patru fii ai săi, apoi a fost și el decapitat de către turci. 13) Titan din mitologia greacă, care privind capul Meduzei, ucise de Perseu fiul lui Zeus, s-a prefăcut în munte, iar capul său se prefăcu într-un vîrf care se ridică la cer. Acoperămînt pentru cap.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1								■					
2							■						
3									■				
4				■						■			
5			■				■				■		
6	■				■					■			■
7		■				■					■		
8								■					
9				■					■				
10			■				■			■			
11						■					■		
12					■							■	
13				■									

Dicționar: TMA = Rîu în U.R.S.S. ECA = Vestit romancier portughez (1845—1900). TNA = Rîu în U.R.S.S. ERD = A treia zi a lunii la perși. EKA = Localitate în Suedia. UZU = Oraș în U.R.S.S.

ARITMOGRIF

Înlocuind cifrele prin litere veți afla de la A—B numele unui poet român, iar pe orizontal 10 din poeziile sale.

A

		9	14	13	1	14	12	11		
			2	3	16	14	11			
		10	8	12	2	13	11	4		
		11	2	13	8	3	8	9		
	8	12	5	9	13	11	13	9	11	
		11	13	8	17	8	14	3		
11	17	17	9	3	9	13	11	1	14	3
		13	16	7	11	12	1	11		
1	11	8	12	11	12	16	2	1	8	8
		11	3	6	14	7	14	3		

B

ÎN ATENȚIA CELOR CARE DORESC SĂ PARTICIPE LA
EX-TERRA

Colegii noștri de la redacția pentru copii a televiziunii ne-au rugat să publicăm aceste scheme precum și brevetul care sînt indispensabile celor care doresc să participe la concursul «Ex-Terra '69»

TELEVIZIUNEA ROMANA + CONCURSUL DE CONSTRUCȚII PENTRU TINERET + RACHETOMODEL CU CONTAINER ȘI „PASAGER" LA BORD

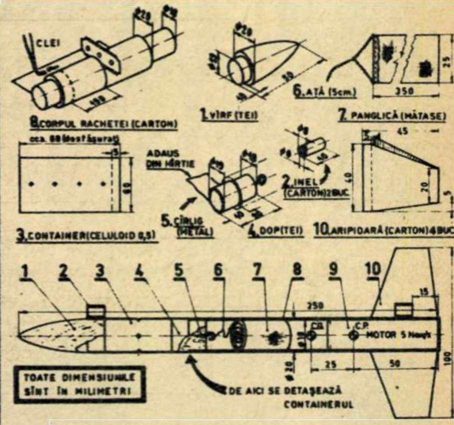

RACHETOMODELUL «TRANSPORTOR» CU MOTOR DE 5 NEWTON/S + D

EX-TERRA '69 BREVET Nr ____

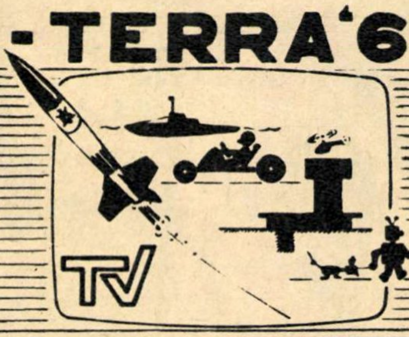

NUMELE ________________ «TRANSPORTOR» ☐
PRENUMELE ________________ «DELFIN» ☐
VÎRSTA ___ CLASA ___ ȘCOALA ____________ «ROLEX» ☐
LOCUIESC ÎN JUDEȚUL ______ ORAȘUL ______ «FANTASTICA» ☐
COMUNA ______ STR. ____________ NR. __ AP. ___ «MECANICUS» ☐
VOI PARTICIPA LA CONCURS CU LUCRĂRILE PE CARE LE NOTEZ CU „X" ALĂTURI ȘI CU UNA LIBER ALEASĂ NUMITĂ: ______________

ARCAȘII LUI ȘTEFAN CEL MARE

9

Scenariul: COSTACHE ANTON Desene: PUIU MANU

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT:

SPRE A PUTEA DA DE URMELE ACELOR BOIERI TRĂDĂTORI CARE URZESC SĂ-L RĂPUNĂ PE MĂRIA SA VODĂ ȘTEFAN — CĂLUGĂRUL MANOILĂ SE VEDE NEVOIT SĂ-ȘI TAIE BARBA ȘI PLETELE, SĂ LASE ANTERIUL, SPRE A LUA LOCUL LUI PAN MASCHIEWICI, NEGUȚĂTOR DIN LIOV. AJUTAT DE TREI SLUGI DE NĂDEJDE, EL ÎȘI PORNEȘTE RĂDVANELE CU MĂRFURI SPRE CETATEA SUCEVEI.

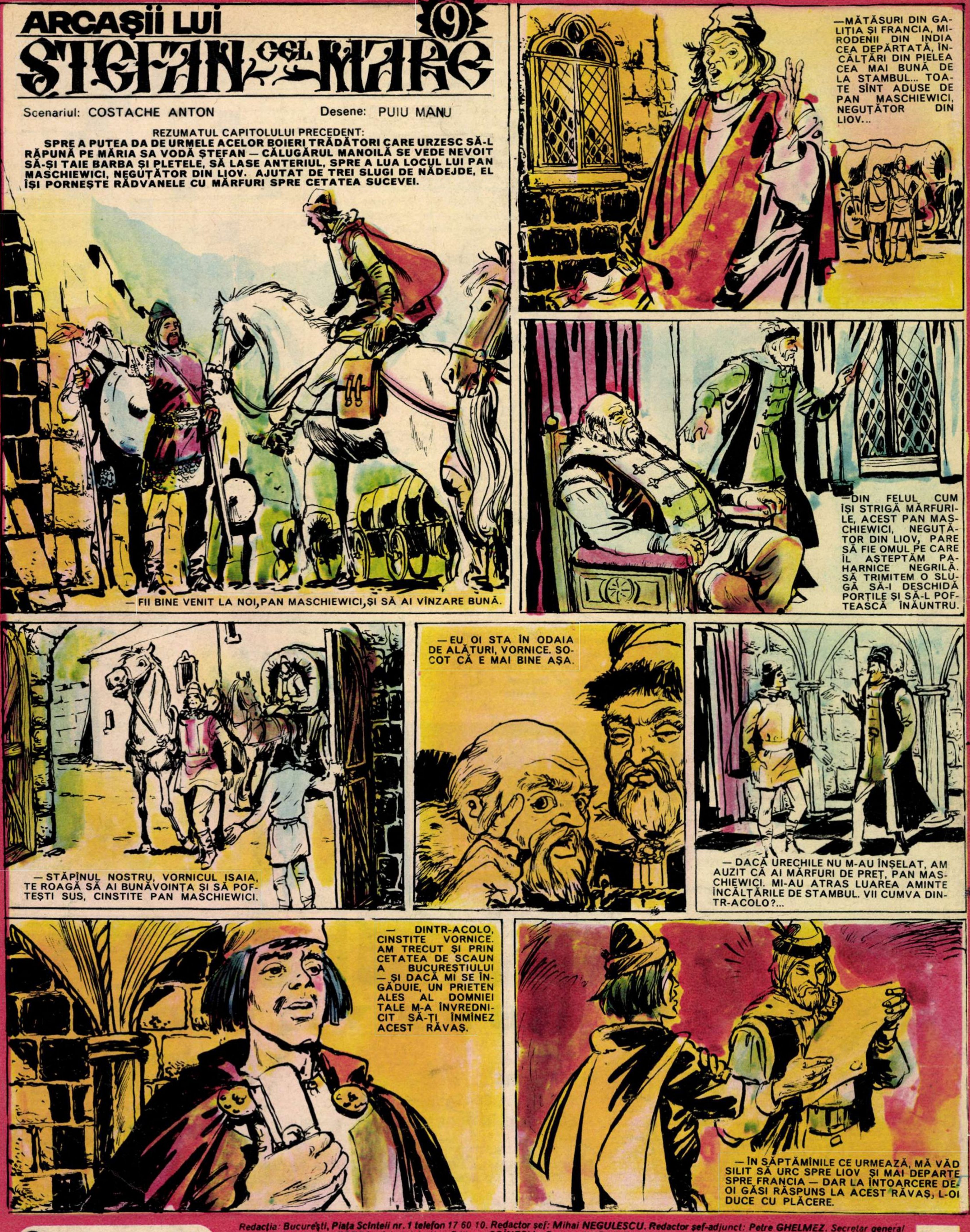
— FII BINE VENIT LA NOI, PAN MASCHIEWICI, ȘI SĂ AI VÎNZARE BUNĂ.
— MĂTĂSURI DIN GALIȚIA ȘI FRANCIA, MIRODENII DIN INDIA CEA DEPĂRTATĂ, ÎNCĂLȚĂRI DIN PIELEA CEA MAI BUNĂ DE LA STAMBUL... TOATE SÎNT ADUSE DE PAN MASCHIEWICI, NEGUȚĂTOR DIN LIOV...
— DIN FELUL CUM ÎȘI STRIGĂ MĂRFURILE, ACEST PAN MASCHIEWICI, NEGUȚĂTOR DIN LIOV, PARE SĂ FIE OMUL PE CARE ÎL AȘTEPTĂM PAHARNICE NEGRILĂ. SĂ TRIMITEM O SLUGĂ SĂ-I DESCHIDĂ PORȚILE ȘI SĂ-L POFTEASCĂ ÎNĂUNTRU.
— STĂPÎNUL NOSTRU, VORNICUL ISAIA, TE ROAGĂ SĂ AI BUNĂVOINȚA ȘI SĂ POFTEȘTI SUS, CINSTITE PAN MASCHIEWICI.
— EU OI STA ÎN ODAIA DE ALĂTURI, VORNICE. SOCOT CĂ E MAI BINE AȘA.
— DACĂ URECHILE NU M-AU ÎNȘELAT, AM AUZIT CĂ AI MĂRFURI DE PREȚ, PAN MASCHIEWICI. MI-AU ATRAS LUAREA AMINTE ÎNCĂLȚĂRILE DE STAMBUL. VII CUMVA DINTR-ACOLO?...
— DINTR-ACOLO, CINSTITE VORNICE. AM TRECUT ȘI PRIN CETATEA DE SCAUN A BUCUREȘTIULUI — ȘI DACĂ MI SE ÎNGĂDUIE, UN PRIETEN ALES AL DOMNIEI TALE M-A ÎNVREDNICIT SĂ-ȚI ÎNMÎNEZ ACEST RĂVAȘ.
— ÎN SĂPTĂMÎNILE CE URMEAZĂ, MĂ VĂD SILIT SĂ URC SPRE LIOV ȘI MAI DEPARTE SPRE FRANCIA — DAR LA ÎNTOARCERE DE-OI GĂSI RĂSPUNS LA ACEST RĂVAȘ, L-OI DUCE CU PLĂCERE.

Cutezătorii

Redacția: București, Piața Scînteii nr. 1 telefon 17 60 10. Redactor șef: Mihai NEGULESCU. Redactor șef-adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacție: Ovidiu ZOTTA. Administrația: Editura SCÎNTEIA, București, Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Tiparul: Combinatul Poligrafic «CASA SCÎNTEII» Redactor de număr: E. ROȘCA. Redactor artistic: Ioan DONCA. Tehnoredactor: Lucia SICOMAȘ

1 leu

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR.

108

89

23

JOI, 5 IUNIE
1969, ANUL III

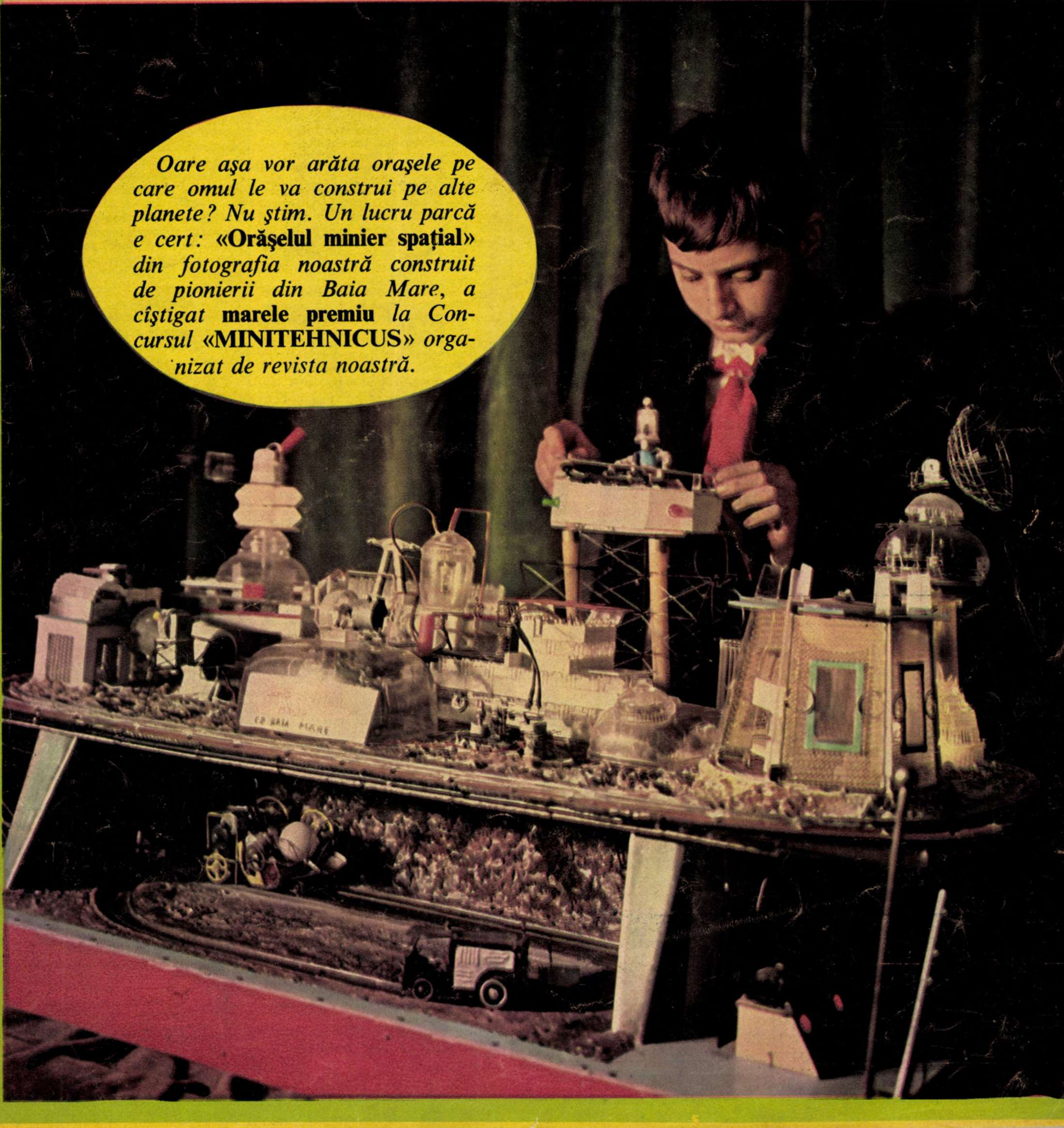

Oare aşa vor arăta oraşele pe care omul le va construi pe alte planete? Nu ştim. Un lucru parcă e cert: **«Orăşelul minier spațial»** *din fotografia noastră construit de pionierii din Baia Mare, a cîştigat* **marele premiu** *la Concursul* **«MINITEHNICUS»** *organizat de revista noastră.*

Foto: Gr. PREPELIȚĂ

ECRAN

CONGRESUL AL X-LEA AL P.C.R. — EVENIMENT DE O EXCEPȚIONALĂ ÎNSEMNĂTATE ÎN VIAȚA ROMÂNIEI SOCIALISTE

Trăim, în preajma marii sărbători a împlinirii unui sfert de veac de la eliberarea patriei, un eveniment de o deosebită însemnătate în viața României socialiste: convocarea, la 4 august 1969, a celui de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Făcînd bilanțul însuflețitor al vastei și multilateralei opere realizate de poporul nostru, sub conducerea partidului, în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea, înaltul sfat al comuniștilor va stabili sarcinile de viitor, direcțiile de dezvoltare a țării, politica internă și externă a statului nostru pentru anii următori.

Moment de seamă în istoria partidului și a poporului român, Congresul al IX-lea al P.C.R. a intrat în nemurirea unei opere excepționale, în conștiința tuturor, prin spiritul său înnoitor, printr-o substanțială creștere a ritmului de edificare socialistă, prin ample măsuri care au condus la perfecționarea vieții sociale, prin trasarea unei politici care a ridicat prestigiul României în lume. Viața de fiecare zi a confirmat justețea întregului program stabilit de Congresul al IX-lea, a relevat capacitatea partidului nostru de a îmbina în mod creator abordarea științifică, plină de cutezanță a problemelor construcției socialiste, cu cerințele obiective ale realității României contemporane.

Congresul al X-lea al partidului este menit să înalțe această operă uriașă pe o treaptă superioară, să accelereze desăvîrșirea construcției socialiste, pregătind trecerea României spre orînduirea comunistă, asigurînd poporului nostru condițiile materiale și spirituale pentru a-și făuri, pe măsura marilor sale virtuți, un destin exemplar.

Iata de ce întregul nostru popor a primit cu mare bucurie convocarea celui de al X-lea Congres al P.C.R., iată de ce, în cinstea acestui eveniment, colectivitatea noastră își exprimă voința de a nu precupeți nici un efort pentru a obține, în toate domeniile de activitate, succese definitorii pentru stadiul de dezvoltare al economiei, culturii, vieții sociale a României de azi.

OCTAV PANCU-IAȘI

TELEX PIONIERESC

NE DESPART DOAR CÎTEVA ZILE DE MAREA SĂRBĂTOARE A PURTĂTORILOR CRAVATELOR ROȘII — 15 IUNIE, **ZIUA PIONIERILOR.** ÎN ȘCOLI, ÎN UNITĂȚI SE FAC ULTIMELE REPETIȚII ÎNAINTE DE A APĂREA PE SCENĂ, LA SĂRBĂTORIREA CELOR DOUĂZECI DE ANI AI ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

- Pionierii din **Dolheștii Mari,** jud. Suceava, au alcătuit un taraf al lor. Este primul de acest fel în sat. Apariția pe scenă, melodiile pe care le vor interpreta vor constitui cu siguranță cea mai plăcută surpriză pe care o vor face părinților.

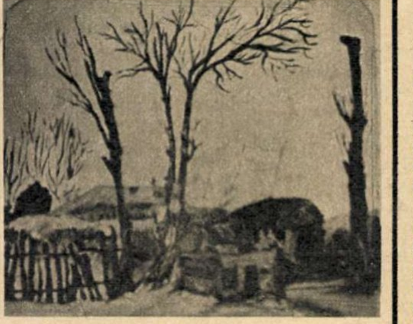

- «Țară dragă, țara mea» este intitulată expoziția de desene realizată de pionierii Școlii generale **Lița,** municipiul **Turnu Măgurele.** Dintre numeroasele lucrări care se remarcă amintim planșele semnate de pionierii Victor Julea și Ciprian Cărnută.

- Piesa «Prințesa Turandot» de Carlo Gozzi a sosit la... Fălciu! În talentații actori, îmbrăcați în costumele epocii, spectatorii i-au recunoscut pe elevii clasei a VI-a B, de la Școala generală din localitate.

- Ca prin farmec, Școala generală din localitatea **Podul-Vadului, Breaza,** și-a schimbat așa, într-o zi, înfățișarea. Ferestrele au fost împodobite cu draperii, de pînză țărănească, înflorite în frumoase cusături românești. Într-un loc a apărut tot așa, dintr-o dată, un colț de casă țărănească, un album de cusături, costume populare în miniatură. Autorii acestor frumuseți sînt fetele — pionierele cercurilor de artă populară din școală!

Fapte pionierești

VALEA PRAHOVEI

De fapt, o variantă... Așadar, nu acea binecunoscută Vale a Prahovei în care, vrăjiți, intrăm la Comarnic și ieșim la Timișul de Sus — sau viceversa — traversînd cu fiecare serpentină, din paranteză în paranteză, polinomul nesfîrșit al pitorescului, cu fracții succesive de urbanism și sălbăticie cînd la numărător — spre crestele Bucegilor, cînd la numitor spre zbuciumul văii. Vă propun, cum spuneam, o variantă. Rămîneți mai departe la fereastra compartimentului sau, după împrejurări, lipiți de geamul autobuzului. Mai mult, ca să executați varianta mea, închideți, vă rog, ochii. Măcar cîteva clipe, cam cît distanța dintre o sută de brazi. Gata?

Acum urmați-mă. Itinerarul meu vă va purta în paralel cu Valea Prahovei sau cruciș și curmeziș, cam pînă la 100 de km pe drumul nostru. Nu vă speriați. Totul în mai puțin de 3 minute. Ghid? Un teanc de scrisori. Merită, vă asigur, să cunoașteți și această Vale nr. 2 de pe Valea Prahovei.

Iată-ne la Florești. De ce curtea școlii este invadată de măcieș? Aceleași crînguri de măcieș în curtea școlii din Chiojdeanca. Numai că, altoiți, aceștia sînt gata să se prefacă în alei de trandafiri (Petalele lor se scutură mai greu). Valea Prahovei — o vale a trandafirilor? Nu. Dar copiii, vizitînd muzeul Nicolae Grigorescu din Cîmpina, au aflat despre pasiunea pictorului pentru florile de măcieș. E un pios omagiu, adus frumuseții în sine. Dar să fugim repede, cu o altă scrisoare, la Liliești. Tot printre flori. Aici, fiecare copil îngrijește o mușcată. Un recensămînt al copiilor? Numărați mușcatele, e mai simplu, sînt 500! Și acum, fuga la Băicoi. Aici a răsărit o altă floare, prima, cred, în felul său: este o revistă literară a celor mai fragezi condeieri din țară. Redactori și colaboratori, pionierii din detașamentul 8 al clasei a III-a. Neștiindu-i titlul, îngăduiți-mi să o botez cu numele celei mai plăpînde și curajoase flori: «Ghiocelul». Din fuga trenului sau a autobuzului ne putem cu ușurință întregi buchetul. Pe acest itinerar ne este nu numai îngăduit, dar sîntem chiar îndemnați să culegem flori. O clipă, sîntem la Țintea. Stop. De ce roiesc aici copiii în jurul ciudatelor moriști și pîlnii din curtea școlii? Sînt micii meteorologi care zilnic pun sub ochii cooperatorilor din localitate «buletinul meteorologic local».

Din nou la drum. Auto-stop cu o nouă scrisoare, pînă la Mislea. Aici, copiii au dat naștere din cutii de conserve și de borcane, din sîrme, beculețe și țevi, uneia din cele mai fantastice jucării. Au văzut-o milioane de oameni (prin mijlocirea Televiziunii, a Jurnalului de actualități și a expoziției «Minitehnicus»). Hai să o vedem și noi! Este macheta unui... secol de extracție și prelucrare a țițeiului. Putem poposi și la Cîmpina. E drept, aici drumul se bifurcă: o scrisoare ne invită la «Casa pionierilor» să vedem avioneta «Pionier 001», alta ne cheamă la Școala nr. 2 la o întîlnire cu luptători din gărzile muncitorești care acum 25 de ani, în august, au salvat instalațiile de pîrjolul hitlerist.

Acum deschideți ochii, au trecut 100 de brazi. Putem porni însă, pe alte variante, pe nenumărate alte variante. Ghizii noștri sînt și făuritorii lor. Drum bun!

MIRCEA SÎNTIMBREANU

PRELUDIILE BUCURIEI

Se întîmplă cu tine ceva, cutezătorule. Bătăile inimii ți s-au schimbat, obrajii ți s-au îmbujorat, o nerăbdare și-o așteptare curată îți furnică gîndurile. Radarul nostru, sensibil la toate temperaturile tale sufletești, a înregistrat faptul și eu încerc acum să mi-l explic. Dar lucrul nu-i ușor. Pentru a înțelege aceste semnale ar trebui să fiu și eu copil ca tine. Ar trebui să am o servietă cu cărți școlare și un carnet cu note foarte bune, pe care, acum, la sfîrșitul anului școlar, să-l prezint cu mîndrie părinților, rudelor și prietenilor, și să întreb firesc, așa cum întrebi tu; vă place cum arată carnetul meu? Ar trebui să port și eu cravată roșie, să mă pregătesc pentru întîmpinarea frumoasei Zile a pionierilor, să mai repet încă o dată și încă o dată recitarea, sau cîntecul, sau jocul pentru serbarea la care voi lua parte, în această zi sărbătorească. Ar trebui să am treisprezece sau paisprezece ani, să construiesc navomodele și aeromodele, strunguri automate în miniatură, orășele spațiale pentru viitor, sa iau parte la concursul Minitehnicus și să aștept cu nerăbdare, așa cum aștepți tu acum, să pleci în tabăra special organizată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor pentru minitehnicieni, unde aș putea lua parte la prima sesiune științifică din viața mea, în cadrul clubului Minitehnicus. Ar trebui, de asemenea, să fiu un bun cunoscător al drumurilor patriei, așa cum ești tu, să-mi pregătesc de pe acum rucsacul, să învăț cîntecele tale frumoase și să pornesc în Expedițiile «Cutezătorii» pe drumuri de soare și poveste, ca un adevărat descoperitor de comori. Ar trebui... ar trebui... ar trebui... Dar eu, cutezătorule, nu mai am nici carnet de note, nici paisprezece ani cum ai tu. Și totuși, gîndindu-mă la toate acestea, inima mea a început să bată la fel cu a ta, o nerăbdare și-o așteptare frumoasă îmi luminează gîndurile și-am început să înțeleg care sînt emoțiile tale, de unde vine neastîmpărul tău. Sînt preludiile bucuriei cutezătorule. Ale bucuriilor care au fost de-a lungul unui întreg an de muncă la școală, și-ale celor ce vor veni, ca o binemeritată răsplată, în vacanța care și-a arcuit curcubeie fantastice, întru primirea ta.

PETRE GHELMEZ

ATENȚIUNE! ATENȚIUNE!

«UNIVERSUL PIONIERIEI»

expoziție jubiliară a presei și cărții pentru copii!

Deschisă între 10—22 iunie a.c., sub auspiciile Consiliului Național al Organizației Pionierilor, expoziția vă prilejuiește, prin pagini de reviste, cărți, fotoreportaje, documente, o întîlnire retrospectivă cu universul copilăriei, cu voi înșivă.

Expoziția va fi deschisă la Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, **București, Șoseaua Kiseleff (autobuzele, 76, 34, troleibuzele 81, 82, tramvaiele 3, 4, 20).**

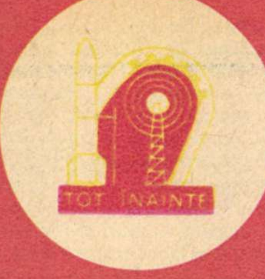

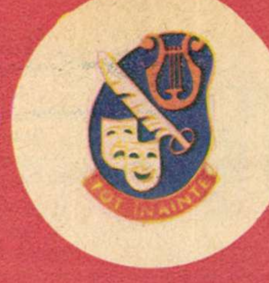

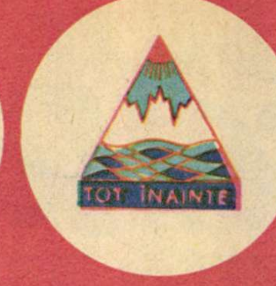

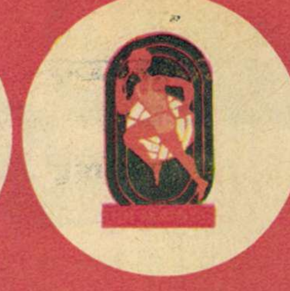

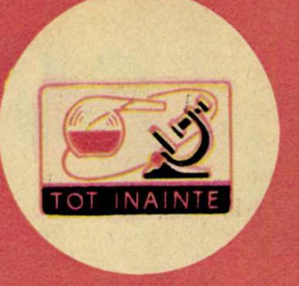

DISTINCȚIILE PIONIEREȘTI

*Continuînd o mai veche tradiție, îmbogățind-o cu noi elemente corespunzătoare momentului actual, Consiliul Național al Organizației Pionierilor a instituit un sistem de «***Distincții pionierești***». Ele sînt destinate să stimuleze și să recompenseze pe acei pionieri, acele detașamente și unități care se remarcă în mod deosebit în toate domeniile de activitate. Ne facem o datorie față de voi, prezentîndu-vă toate aceste distincții — diplome și insigne — însoțite de extrase din regulamentul acordării lor.*

EXTRASE DIN REGULAMENT

Tresele de gradul I, albastre, *pentru pionierii din clasele III—IV și* **gradul II, galbene,** *pentru cei din clasele V—VII se pot obține anual de către orice pionier care îndeplinește următoarele condiții: respectă legămîntul și îndatoririle pionierești; învață cu sîrguință și obține la sfîrșitul anului medii de la 8 în sus la toate obiectele, iar la purtare nota 10; face parte dintr-o formație cultural-artistică, sportivă sau dintr-un cerc de elevi din cadrul școlii, casei sau Palatului pionierilor și desfășoară o activitate meritorie pe tot parcursul anului școlar; participă la acțiunile social-utile inițiate de către detașamentul sau unitatea de pionieri.*

*Titlul «***Pionier de frunte***» (diplomă și insignă) se acordă pionierului care obține în perioada de pionierat cel puțin trei ani școlari consecutiv medii de 9 și 10 la toate obiectele de învățămînt, iar la purtare nota 10; este purtător a cel puțin două trese, din care una primită în clasele III—IV.*

*Titlul «***Cutezătorul***» (diplomă și insignă) se acordă pionierului care săvîrșește fapte deosebite ca: servicii aduse apărării și securității patriei; salvarea unor vieți omenești; contribuții la apărarea bunurilor obștești prevenirea incendiilor și inundațiilor, descoperirea unor răufăcători; prevenirea unor accidente grave de circulație.*

Diploma **«Detașament fruntaș»**, *împreună cu panglică de mătase de culoare galbenă, se acordă detașamentului de pionieri care îndeplinește următoarele condiții: toți pionierii detașamentului au situația de promovat la sfîrșitul anului școlar și au avut o comportare model în scoală; are cel mai mare număr de purtători ai treselor pionierești din școală obținute în anul în curs pe cele două cicluri existente; a desfășurat o activitate cultural-artistică și sportivă evidențiată pe școală; a organizat în cursul anului cel puțin o excursie de 1—2 zile și 4—5 drumetii; are cea mai îngrijită sală de clasă din școală; a participat cu toți pionierii la diverse acțiuni patriotice de folos obștesc.*

*Diploma «***Unitate fruntașă***», împreună cu panglica de mătase de culoare albastră, se acordă unității de pionieri care: are cel mai mare număr de pionieri purtători ai treselor pionierești pe comună, oraș sau municipiu, în raport cu numărul pionierilor din unitatea respectivă; are cel mai mare număr de pionieri pe comună sau oraș purtători ai insignelor acordate pentru activitate în cercurile de elevi și cel mai mare număr de lucrări admise la expozițiile organizate pe plan local (comună, oraș, municipiu sau județ), în raport cu numărul pionierilor din unitatea respectivă; a organizat o expoziție permanentă, un muzeu școlar sau editează o revistă școlară; are o formație cultural-artistică sau sportivă clasată pe unul din primele trei locuri la concursurile organizate la nivelul municipiului sau județului; are cea mai curată și îngrijită școală din comună, oraș sau municipiu; are amenajată o bază sportivă complexă pe care o folosește și o întreține în mod corespunzător.*

Insigna cercurilor științifice *se acordă membrilor acestor cercuri care: desfășoară lucrări în laboratoare, pe terenuri experimentale, participă la diferite expediții cu caracter științific, olimpiade etc; realizează diferite colecții (ierbare, insectare, pietrare, preparate biologice, albume, hărți, planșe etc.); colaborează la revistele de specialitate.*

Insigna cercurilor tehnice *se acordă membrilor acestor cercuri care: construiesc individual sau în grup diferite machete, aparate, dispozitive, instalații etc. specifice cercurilor; participă cu lucrări executate în cercuri la diferite expoziții și concursuri.*

Insigna cercurilor și formațiilor cultural-artistice *se acordă pionierilor care: activează într-o formație cultural-artistică; desfășoară o activitate în cadrul cercurilor cultural-artistice (cenaclu, cerc literar, de artă plastică, folclor etc.).*

Insigna turistică *se acordă pionierilor care: participă cu regularitate la diferite forme de turism; cunosc principalele mijloace de orientare în natură și principalele semne ale schimbării vremii; știu să acorde primul ajutor în caz de inundație, înec, fracturi, degerături, mușcături de animale; cunosc și respectă regulile de circulație pe drumurile publice; cunosc sistemul de semnalizare cu ajutorul mijloacelor vizuale.*

Insigna sportivă *o pot primi pionierii care: fac parte dintr-o echipă sau grupă sportivă a detașamentului sau unității și participă la competițiile școlare și pionierești, cunosc și practică unul dintre sporturi ca: înot, schi, ciclism, atletism, gimnastică, fotbal, tir etc.; îndeplinesc baremurile stabilite de programa de educație fizică.*

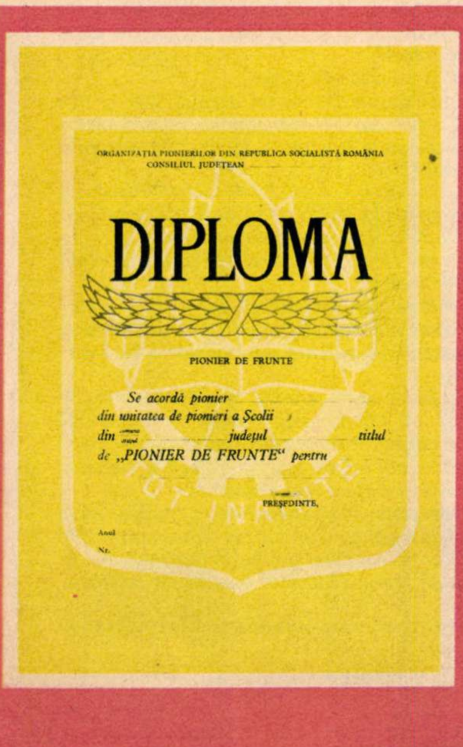

ORGANIZAȚIA PIONIERILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEȚEAN

DIPLOMA

PIONIER DE FRUNTE

Se acordă pionier
din unitatea de pionieri a Școlii
din [illegible] județul titlul
de „PIONIER DE FRUNTE“ pentru

PREȘEDINTE,

Anul
Nr.

TOT ÎNAINTE

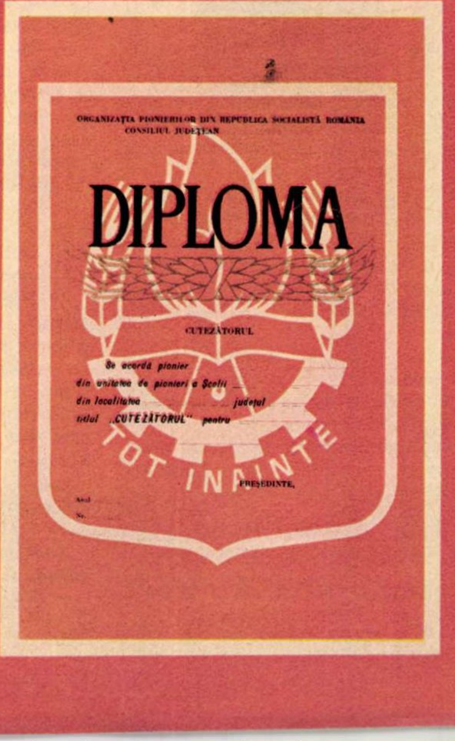

ORGANIZAȚIA PIONIERILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEȚEAN

DIPLOMA

CUTEZĂTORUL

Se acordă pionier
din unitatea de pionieri a Școlii
din localitatea județul
titlul „CUTEZĂTORUL“ pentru

PREȘEDINTE,

Anul
Nr.

TOT ÎNAINTE

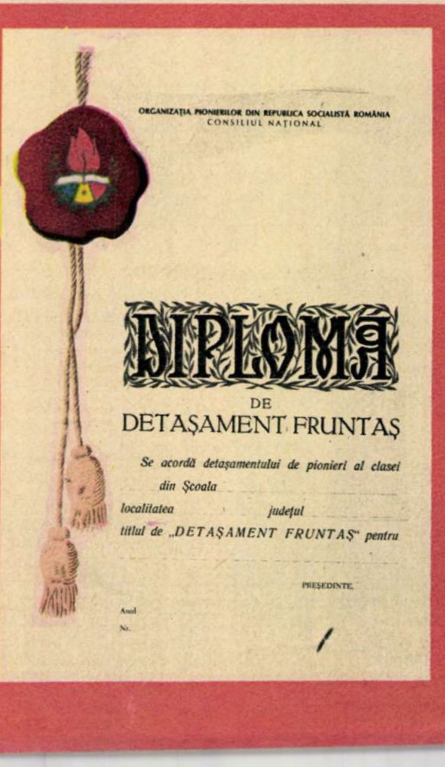

ORGANIZAȚIA PIONIERILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
CONSILIUL NAȚIONAL

DIPLOMA
DE
DETAȘAMENT FRUNTAȘ

Se acordă detașamentului de pionieri al clasei
din Școala
localitatea județul
titlul de „DETAȘAMENT FRUNTAȘ“ pentru

PREȘEDINTE,

Anul
Nr.

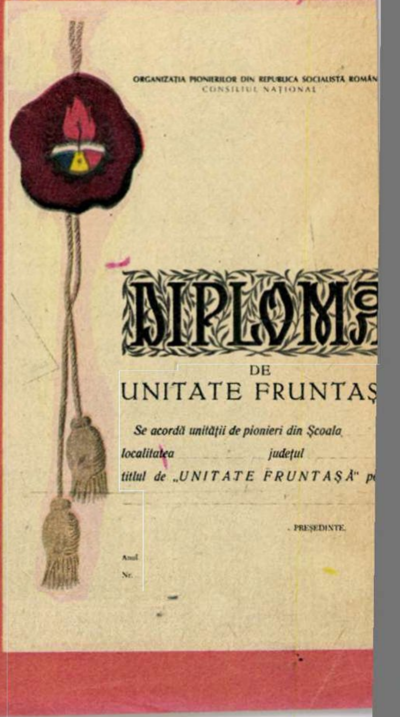

ORGANIZAȚIA PIONIERILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂN
CONSILIUL NAȚIONAL

DIPLOM
DE
UNITATE FRUNTAȘ

Se acordă unității de pionieri din Școala
localitatea județul
titlul de „UNITATE FRUNTAȘĂ“ p

PREȘEDINTE,

Anul
Nr.

O ŞCOALĂ DE PE SOMEŞ

O ŞCOALĂ DE PE SOMEŞ ŞI-A SĂRBĂTORIT CENTENARUL! AU TRECUT O SUTĂ DE ANI DE CÎND A ÎNCEPUT SĂ LUMINEZE MINŢILE COPIILOR, SĂ DESCHIDĂ DRUM DREPT SPRE VIAŢĂ PROMOŢIILOR DE ELEVI.

AZI, PROFESORI ŞI PIONIERI AI ŞCOLII GENERALE DIN SURDUC, JUD. CLUJ, NE SCRIU DESPRE TOT CE ESTE MAI FRUMOS PE LA EI, DESPRE TOT CE AU FĂCUT ŞI FAC PENTRU CA ÎMPREUNĂ SĂ SĂRBĂTOREASCĂ PIONIERIA LA CEA DE A XX-A ANIVERSARE.

Centenarul şcolilor româneşti din satele comunei Surduc ne-a găsit pregătiţi cu un... muzeu. Am adunat aici tot ce am găsit mai valoros în viaţa oamenilor care au trăit pe aceste meleaguri româneşti de-a lungul veacurilor. Sînt numeroase piese de o deosebită valoare istorică şi literară. Astfel, printre exponate se află un abecedar, exemplar rar, scris în alfabetul chirilic şi latin, datînd de prin 1860. Multe materiale vorbesc despre înaintaşii care au preţuit şcoala şi prin ea au făcut părtaş poporul la ştiinţă şi cultură. Dascălii de ieri au purtat dintr-un sat în altul făclia luminii şi a încrederii în zile mai însorite, zile ale libertăţii şi unităţii naţionale. De pe atunci, poporul nostru s-a pregătit pentru luptele ce au urmat şi care, sub conducerea partidului, l-au dus la izbînda deplină a eliberării patriei, la ridicarea ei, în zilele noastre, pe noi trepte de strălucire.

Lîngă primele cărţi, tipărite în limba română în Transilvania, se găsesc aranjate într-o armonie perfectă numeroase obiecte etnografice. Ştergare înflorate, cusute la şezători, împodobesc pereţii încăperii ca un buchet de flori care nu se veştejesc niciodată. Obiecte de ceramică impresionează prin fineţea şi expresivitatea modelării.

Atrăgător este şi colţul rezervat numismaticii. Dar, cred că partea cea mai interesantă o constituie evoluţia manualelor şcolare. Aranjate în vitrină, vechile cărţi de limba română şi de matematică, ne amintesc de anii de şcoală ai bunicilor noştri...

Noi, pionierii, păstrăm cu grijă tot ce am reuşit să adunăm şi îmbogăţim continuu colecţiile muzeului nostru de care sîntem atît de mîndri.

1

2

1. Noua şcoală din Surduc.
2. Primul local de şcoală.
3. Prof. Ioan Rusu prezentînd un valoros exponat.
4-5. Doi harnici colecţionari: Cîmpean Ioan şi Poka Ştefan.

SĂ NE LUMINĂM POPORUL DACĂ VREM SĂ FIM LIBERI
N. BĂLCESCU
3

4

5

Poate că unul dintre numeroasele motive ce au determinat formarea muzeului pionierilor şi şcolarilor a fost şi existenţa folclorului atît de bogat în satul nostru şi în satele vecine.

De-a lungul veacurilor poporul subjugat s-a ridicat deseori la luptă. Numele eroilor acestor lupte, s-au întipărit adînc în sufletul şi-n mintea poporului. Poporul i-a pomenit în cîntece. Multe dintre aceste cîntece s-au păstrat pînă azi, iar noi, pionierii şi şcolarii le-am adunat cu grijă ca pe comori de nepreţuit ale neamului nostru.

În muzeu, ca un mesaj al trecutului spre viitor stau cîntecele, doinele şi baladele.

Un loc însemnat îl ocupă şi strigăturile, ghicitorile, proverbele, numeroasele cîntece satirice.

De curînd, la îndemnul tovarăşilor profesori am început să culegem creaţii noi, cîntece despre patrie şi partid, despre viaţa de azi a oamenilor de pe la noi.

Prof. IOAN GH. RUSU
Directorul Şcolii generale, Surduc

CÎMPEAN DENISA, cl. a VII-a

«Cum adică «Noapte bună?!»... Noapte bună. Bună dimineaţa...Dar ce, întîlneşti eroi aşa, în orice zi, la orice colţ de stradă? Păi dacă un erou n-are curajul lui Achile, inteligenţa lui Napoleon şi muşchii lui Hercule... nici să nu mai stăm de vorbă».

Prieteni, nu vă oţărîţi la mine. Fiindcă opinia exprimată-n titlu aparţine nu atît mie cît mai ales interlocutorilor discuţiei noastre, cei cinci şcolari ai clasei a VI-a B de la Şcoala generală nr. 1 din Iaşi. *Ştiţi ce mi-a spus — aparte, evident — unul dintre ei? Că dacă trece o săptămînă şi n-ai făcut măcar o faptă... eroică înseamnă nu că n-ai avut prilejul, ci că le-ai ratat şi că-n locul lor ai pus tot atîtea fapte... urîte. Cam neplăcută aritmetică, dar aşa crede amicul în discuţie. Cică orice om, în orice zi poate trăi* situaţii eroice. *Şi că nu numai în război, la Polul Nord, în craterul unui vulcan sau pe Lună ai asemenea ocazii.*

Dar s-o luăm de la cap, pe îndelete. Veţi observa că fiecare participant la discuţie are ataşată într-o paranteză o scurtă caracterizare, făcută cu ajutorul profesorului, al colegilor înainte ca «eroii» să ia parte la discuţie. Poate nu e lipsit de interes ca atunci cînd îi «ascultaţi» să trageţi un pic cu ochiul şi la caracterizare.

Cornel Necula *(Isteţ la minte, dar cam indisciplinat).*

Red. — *Am auzit că citeşti cărţi poliţiste, că-ţi plac filmele «tari». Dacă-i aşa ia să judecăm o situaţie. Într-o aventură avem de regulă triunghiul eroilor: banditul — tip puternic, bun ţintaş, maestru în upercuturi; comisarul — vulpoi bătrîn, deştept şi priceput şi un tînăr, aşa ca Andrè Belgarde din Belphegor — un pasionat din afară, dar care contribuie substanţial la victoria finală a binelui. Care dintre ei e «mai erou» pentru tine?*

— Tînărul.

— Dar, el, săracu', ţintaş bun nu e, cît despre «puteri» din orice încăierare el iese cel mai jumulit.

— Da, dar el are creierul mai limpede.

— Nu mai limpede decît al comisarului.

— Poate, dar el nu stă pe gînduri: caută, încearcă, face ceva.

— Ei, asta cam aşa e. Eroul e un om de acţiune, nu un visător. Sau mai pe româneşte, lasă-mă să te-las.

— Da, dar eu nu cred că-s leneş!

— Am auzit că la hartă însă eşti foarte silitor. Sau dai şi fugi?

— Păi dacă-mi dă una şi văd că-i mai tare...

Aignătoaiei Gheorghe *(Harnic, inteligent, respectuos, chiar timid).*

— Se pare că ţie nu-ţi place să te-ncaieri. Poate totuşi...

— Nu, nu mi-e frică, dar nu-mi place. Chiar dacă unii zic că-s fricos.

— Ai dreptate, Gheorghiţă. Eroul e un om activ, dar nu un scandalagiu. Dar dacă ai avea un aliat te-ai bate?

— Da' de ce? Dac-aş face-o, numai singur aş face-o.

— Spune-mi: minţi uneori?

— Da, mai mint. Am luat odată o notă rea. Am tăcut două zile, am încropit o poveste că nu m-a ascultat etc. Apoi am spus. Ştiţi, e foarte greu să spui adevărul.

— Este, Gheorghiţă, uf, ce greu! Păi altminteri de ce l-am ocoli? De ce n-am crede mărturisirea lui drept un act de eroism? Galilei a fost mai erou nu atunci cînd a inventat luneta, ci cînd a spus, sub ameninţarea inchiziţiei «Şi totuşi se învîrteşte» Şi cum te simţi cînd spui adevărul?

— Aşa, parcă-mi place de mine.

— Ei, nu mai spune! Dar ai tot dreptul, uite şi mie îmi placi... Ce zici, din cîţi eroi cunoşti tu (din auzite, din citite) ce calitate a acestora — în afară de muşchi şi curaj — îţi place?

— Faptul că nu se lasă. Eroul crede c-o să reuşească, insistă. Aşa, ca exploratorii, ca savanţii, ca sportivii...

— Vezi? Numai calitatea asta de-am avea-o toţi şi ce treburi eroice am face. N-ar mai exista corigenţi, repetenţi, neîndemînateci.

Ursache Margareta *(Inteligentă, liniştită, amabilă).*

— Dintre oamenii obişnuiţi din jurul tău, — profesori, părinţi, cunoscuţi, — pe care l-ai considera tu erou? Şi pe ce criterii?

— Oamenii buni, aceia care fac ceva pentru alţii. De pildă, cunosc un doctor care rămîne la consultaţii mult după program. Profesoara noastră de geografie care face pentru noi uneori mai mult decît ar trebui şi noi simţim asta şi sîntem recunoscători.

— Şi tu ai dreptate, Margareta. Pentru că chiar eroul de pe cîmpul de luptă nu e un grozav care se-aruncă în gura tunului, ci un om care-şi iubeşte ţara, oamenii ei.

Anaximoaiei Maria *(Bună la învăţătură, săritoare, vioaie).*

— Am auzit că ai o prietenă foarte bună, Stela. Vă

certați și vă împăcați uneori?

— Cam așa ceva.

— Și de obicei cine e cu cearta și cine cu împăcarea? Sau sînteți cu rîndul?

— La început cine credea că are dreptate aștepta ca celălalt să facă primul pas. Și cum amîndouă credeam c-o avem... Ultima dată ne-am certat dintr-un fleac. Am stat foarte mîndre, bosumflate, apoi m-am gîndit că asta e o prostie, am întîlnit-o pe stradă și am început iar să vorbim.

— Erai sigură că o să accepte?

— Eram. Dar eram și emoționată, timidă chiar. Mi-era, nu știu de ce, greu. Credeți-mă, mi-a trebuit curaj!

!?....

NOAPTE BUNĂ, eroule!

Anchetă de ILIE TRAIAN

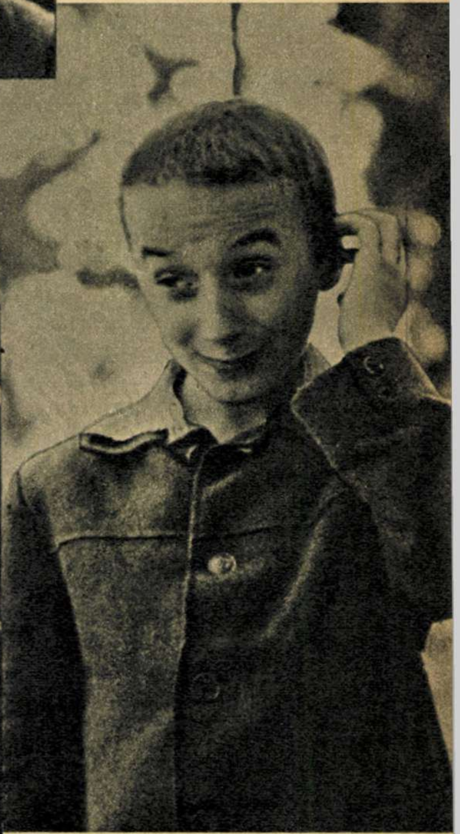

— Te cred. Ce greu este să treci peste «mîndria» asta de paie, să lupți cu tine, să fii erou cu tine însuți.

Paulescu Viorel *(Inteligent, delăsător la carte, impulsiv, voinic).*

— Fiindcă am aflat că ești foarte activ, curajos, mare fotbalist și pașă de cartier — maestru al harțelor, hai să ascultăm o definiție a eroului așa cum ar suna ea după tine.

— Poate rîdeți de mine... da' eu v-o zic. Bunăoară erou e acela care-și riscă viața.

— Viața zici? Mă rog fie, dar pînă acolo mai sînt atîtea de riscat... Ce spui: dacă te-ai afla pe-o stradă în drum spre casă: mai sînt 2 minute și-ncepe finala C.M. de fotbal România-Anglia și tocmai atunci vezi o fetiță care încearcă să tîrască într-o curte un colet, nu poate, nu-i nimeni pe-aproape decît tu, ea plînge. Ce-ai face?

— D-apăi, nu știu.

— Eu cred că știu. Te-ai duce la meci. Știu că ești prieten cu Nicola. O duceți bine?

— Da. La fotbal ce ne mai ciondănim.

— L-ai prins vreodată cu vreo boacănă și nu l-ai spus pentru că ți-e prieten sau invers, el pe tine?

Nicola — Eu era să-l pîrăsc (făcuse o poznă pentru care a suferit altul), fiindcă nu m-a lăsat să joc și eu.

— Și de ce nu l-ai spus? N-ai avut curaj?

— El îi mai tare ca mine, în toate și la fotbal. Aș fi avut de suferit, n-aș mai fi intrat în echipă niciodată. De ce să mint, el îi de față acum.

— Bine că spui adevărul. Iar tu, Paulescu: ce spui de... teoria riscului — cu care începurăm? Pînă să-și riște viața amicul Nicola n-a catadixit să-și riște postul pentru o miuță oarecare în schimbul adevărului și dreptății altuia! Pentru că, vedeți: eroul e omul care mereu pierde ceva în folosul altora, *(la al doilea aspect) Cornel s-a gîndit și mai puțin) scapă un amenințat la înec sacrificîndu-și singurul lui costum ca lumea... și-și pierde liniștea... Nu-i așa că-i foarte inconfortabil să fii erou?*

Dar acum spre sfîrșitul discuției parcă văd că se ridică unul: «Stai dom'le, că parcă era vorba de eroism adică: bărbăție, neînfricare, forță. Cum adică: eroul — e doar atît: un om (un școlar, da, un școlar!) cinstit, activ, bun, drept, perseverent, altruist? Așa, fără zale, buzdugan și aureolă?».

Da, fără. Adică, nu fără. Fiți și voi așa, cu alții și cu voi înșivă și noi, ceilalți, vom vedea în mîna voastră buzduganul dreptății, pe piept platoșa adevărului și chiar deasupra capului... aureola. Nu, nu una de cretă, ca a unui «Sfînt» de pe asfalt, ci una invizibilă, dar foarte prețioasă. Cum să vă spun eu...

Închipuie-ți prietene că tu într-o zi ai fost doar atît: un școlar harnic, cinstit, drept, altruist, perseverent... închipuie-ți zic, că seara cînd te culci și vrei să tragi plapuma peste urechi parcă auzi o voce:

«Noapte bună, eroule!»

Îmi închipui și eu. Și dacă așa ai fost în acea zi sînt sigur că n-ai să te miri: «Eu, erou!»

...Și ai să adormi mulțumit, ai să dormi buștean.

URMĂRIREA

Povestire de ŞT. ZAIDES

Singură, în holul cel mare al şcolii, Valeria privea îngîndurată garoafa cu codiţă scurtă, pe care cineva i-o strecurase iar în bancă. Floarea avea petalele albe şi un parfum amărui de frunze ofilite. Numai Manguru, colegul ei de bancă, putea să fie cel care, şi astăzi ca şi ieri, ca şi alaltăieri, ca şi acum trei zile, a «uitat» garoafa în bancă! Mînată de un gînd, o porni spre ieşire.

În dreptul chioşcului de ziare un băiat înalt, cu păr bălai şi cu picioarele lungi, în nişte pantaloni de un gris-spălăcit, dangarezi, părea absorbit de lectura unei reviste. Cînd o zări însă pe fată, lăsă lectura, întoarse cîteva pagini, fără să se mai uite însă peste ele.

— Bună ziua, Valeria! spuse timid atunci cînd fata ajunse doar la cîţiva paşi. N-ai... Nu... l-ai văzut cumva, pe Marcu? articulă el în sfîrşit.

Fata îşi încruntă privirile şi se opri bătăioasă în faţa lui.

— Ştii ce. Manguru Vasile? Eu...

Ochii ei se opriră pe pistruii mici, risipiţi la nimereală pe obrajii băiatului. Surîse, şi, mutîndu-şi privirea spre mîinile mari, puternice, care frămîntau cu înverşunare revista, continuă, ceva mai blînd:

— Crezi că eu n-am decît grija lui Marcu?!

— Să vezi... încercă, spăşit, Manguru.

— Văd ceea ce *văd*, îl întrerupse fata. Şi acum, dă-mi voie să trec!

Înfipsese garoafa pe sub clapeta servietei şi petalele albe, uşor zimţate, păreau parcă triste. Băiatul zări sacrilegiul şi, zăpăcit, îngăimă:

— Vezi că... floarea...

Valeria îşi mută servieta dintr-o mînă într-alta şi plecă fără să se mai uite înapoi.

Şi de ce s-ar mai fi uitat? Acum ştia totul şi n-avea să îngăduie nimănui să se joace cu ea, în felul acesta. Auzi cine să-i lase ei flori în bancă: Man-guru!

Pufni ca o mîţă furioasă. «Manguru! Molatecu de Manguru! Păcat de ochii lui atît de albaştri şi de luminoşi! Că încolo!...».

Se opri şi începu să-l pîndească de după colţ. Stătu acolo aproape o jumătate de ceas. Dar ca un făcut, băiatul nu mai pleca de lîngă chioşc. Poate că ar fi renunţat, dar voia să vadă cu ochii ei de unde lua Manguru garoafele. În sfîrşit, băiatul se hotărî, plăti revista şi se depărtă în susul străzii. Valeria se luă repede după el. Îşi lăsă gluga de la pelerină să-i ascundă faţa, deşi nu ploua şi trecătorii o priveau miraţi.

De pe o stradă laterală ţîşni, pe o bicicletă de curse, Bascalu, un coleg de clasă, care-l salută din zbor pe Manguru. Valeria se opri şi se aplecă repede să... lege un şiret rebel. Dar Bascalu n-o zări şi trecu ca un bolid mai departe.

Pe Calea Horea, Manguru se opri îndelung în faţa unei florării şi Valeria, surîzînd, avu pentru cîteva clipe satisfacţia victoriei. Se apropie de băiat, ferită de trunchiul unui copac, pînă la mai puţin de zece paşi. Îl privi. Faţa băiatului se făcuse una cu geamul vitrinei. «Aha! te-am prins, Mangurule! se trezi Valeria strigînd, dar imediat îşi duse palma la gură, binecuvîntînd în gînd zgomotul străzii. Rămase mai departe, pitită.

După o clipă, Manguru intră în florărie. Valeria nu îndrăzni să se apropie de vitrină, de teamă să nu fie văzută. După cîteva clipe Manguru apăru în pragul magazinului. Privi cu atenţie în dreapta, apoi în stînga, şi o apucă în sus, spre Calea Moşilor.

«Unde s-o fi ducînd?!» se minună fata, şi se luă după el.

Cînd îl văzu apucînd-o pe ulicioara de sub Zidul Cetăţuii, nu mai avu nici o îndoială: Manguru se ducea la şcoală. «Ţine garoafa sub haină, chicoti ea, da, nu-i nimic. Îl prind eu! Chiar în clipa în care o să creadă că totul e gata, că n-a văzut şi n-a auzit nimeni nimic. am să pun mîna pe el. Şi-apoi, lasă-l pe mine!...»

Se strecură după el, ca o umbră. Un zvon uşor de glasuri plutea abia simţit pe coridoarele şcolii. Manguru se opri în faţa uşii clasei a VIII-a C şi, după ce se asigură iar că nu-l vede nimeni, intră. Fata se cuibări şi ea, cît putu de repede, la a VII-a C. Dar locul nu i se păru bun — nu putea să vadă nimic! Ieşi iar pe coridor. Începu să-l urmărească prin uşa întredeschisă. Băiatul privi îndelung harta României. «Te pomeneşti c-a venit să repete la geografie!» se trezi şoptind furioasă. Se linişti însă cînd îl văzu aşezîndu-se pe locul lui, în banca de lîngă fereastră. O vreme stătu aşa, fără să facă nimic, cu capul în mîini, cum avea obiceiul să rămînă cîteodată la teze, cînd nu ştia subiectul. Apoi Manguru scoase din buzunar o oglinjoară pătrată şi-şi potrivi freza. Fata îl văzu apoi ridicîndu-se şi după o clipă de şovăială îndreptîndu-se iar spre băncile din faţă. Ce face? Pleacă fără să fi lăsat garoafa? Valeria închise uşa uşor şi o zbughi iar în clasa vecină. Dar trebui să aştepte mult, pînă ce îl auzi pe Manguru îndepărtîndu-se spre capătul coridorului. Ieşi atunci grăbită şi, din cîţiva paşi, ajunse lîngă banca ei. Ridică nerăbdătoare pupitrul, dar nu văzu nici o garoafă. «Cum aşa?» Privirile i se rotiră parcă fără rost prin încăpere. O porni încet spre uşă. În prag se opri, mai privi o dată banca goală, apoi cînd vru să iasă, pe tablă i se păru ceva în neregulă. Cineva scrisese mare, caligrafic, două cuvinte: «Valeria = Frumuseţe». Privi literele mari şi rotunde; nu erau scrise de Manguru. El avea un scris mărunt şi colţuros. Îi părea rău că nu găsise garoafa în bancă şi mai ales că literele acelea erau atît de mari şi de rotunde.

Şterse tabla cu pelerina şi o porni către uşă.

În curtea mare, plină de soare şi de larma copiilor îl zări pe Manguru. Merse spre el şi i se alătură fără nici un cuvînt. Băiatul o văzu abia tîrziu şi o întrebă mirat:

— Ce faci la şcoală, Valeria?

Ea îl privi drept în ochi, dar nu-i răspunse. Cînd ajunseră lîngă poartă, Manguru rupse cu greu tăcerea:

— Ştii, îmi uitasem stiloul în bancă... Şi dacă nu mă întorceam...

Fata nu-l mai ascultă. O porni alergînd în josul străzii. Pelerina i se umflase şi bătea aerul ca nişte aripi mari de fluture.

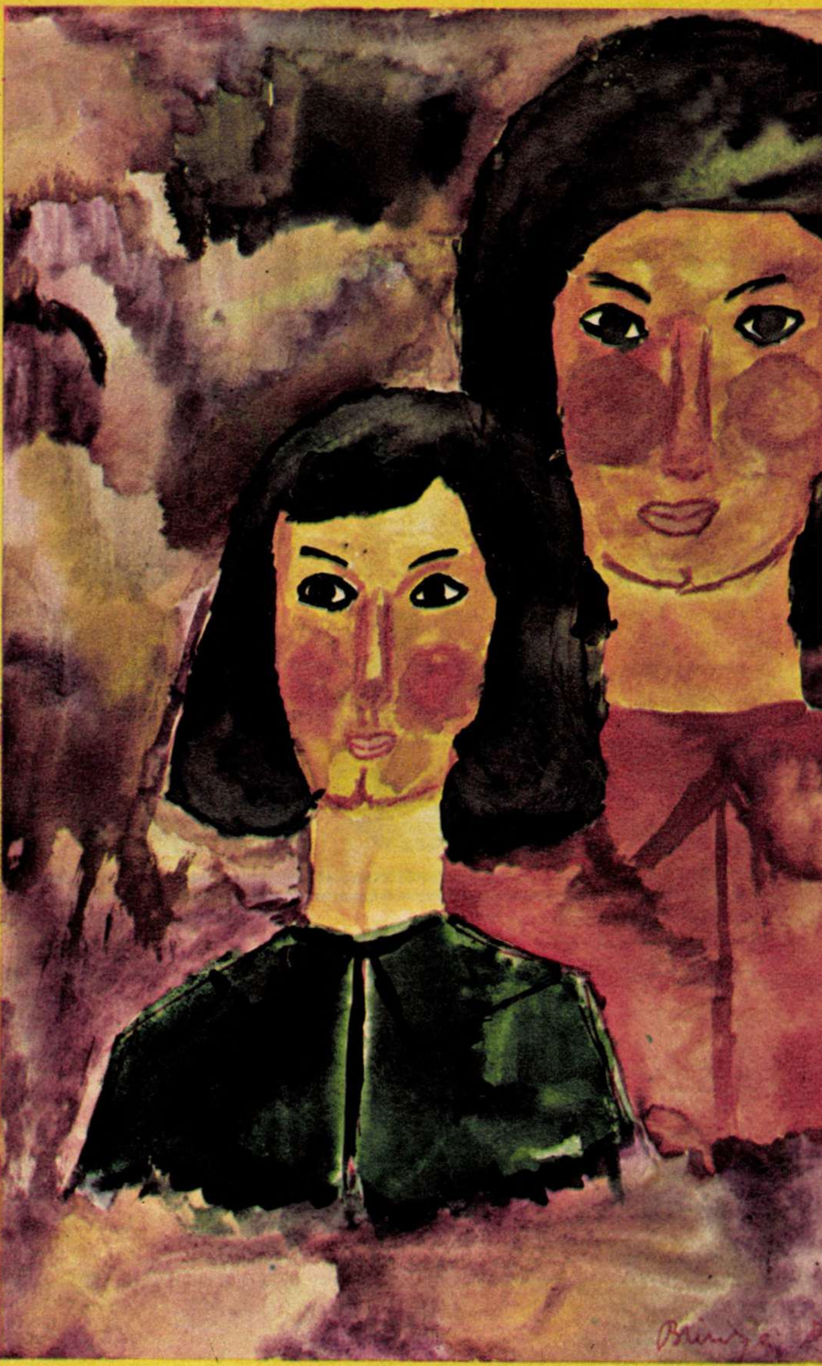

Desen de IRINA BRÎNZEI
cl. a VI-a, Şc. generală 122, Bucureşti

Mureşul este al doilea rîu, ca lungime, din ţară. De lîngă satul zis Izvorul Mureş, dintre aluni şi cetine răzleţite, ajunge lîngă o aşezare mai mare, Voşlobeni. Şi trecînd mai departe, Mureşul îşi tot sporeşte apele ajungînd la Remetea flăcău voinic: de la izvorul său, anemic în aparenţă, a străbătut curajos primii 30 de km. A adunat însă în ţesătura pînzei sale verzui, ca o sticlă topită, nu mai puţin de 30 de fire de pîraie, ce i-au sporit frumuseţea şi puterea. De la Remetea încolo, apele lui sporesc, cu pîraiele din împrejurimile aşezărilor Sărmaş, Hodoşa, Subcetate de Mureş. Apoi după ce lasă în urmă Topliţa, bariere de piatră i se ridică puternice în cale. Sînt munţii sălbatici de la Stînceni şi Răstoliţa. Acoperiţi cînd de tundra verde a pinilor, cînd de albele straie de mesteceni, ei par o compactă oaste în calea Mureşului, care tălăzuieşte către larga şi calda cîmpie transilvană, către Reghin şi Tîrgul, ce i-a luat cu drag şi mîndru numele: «Mureş, Mureş, apă lină, cine bea de dor i-alină».

Mureş, Mureş, apă lină

Reportaj de TUDOR MANTA

Am poposit un ceas şi la muzeul din Gheorghieni, oraş ce iese în întîmpinarea Mureşului cu vechi catedrale şi blocuri albe şi zvelte, cu impunătoare turnuri de fabrică. Din toată inima un omagiu muncii profesorului de istorie şi cercetătorului ştiinţific Martin Tarisniaş, ajutoarelor sale, elevi sau lucrători, care au adunat din sedimentele Mureşului şi aşezărilor fragmente vii alcătuitoare de cronică.

Muzeul îşi adună spornic, din fiecare săpătură, de pe aceste văi, mărturii ale muncii, talentului, felului de viaţă al oamenilor, de-a lungul timpului. Unelte, arme, ceramică. Toate vorbesc în limba lor sfîntă despre geniul omului. La Gheorghieni, de pildă, au fost descoperite ruinele cetăţii lui Both, osîndit în această cetate, la ştreang, în anul 1764, pentru că a strîns în jurul lui români şi maghiari şi, cu armele, s-au opus înregimentării forţate în oastea habsburgilor.

Cetatea a fost edificată încă în secolul XV. Ea avea rostul să păzească vechile drumuri comerciale şi de transhumanţă, dintre Ardeal şi Moldova. Peste apa Mureşului, pe aci, treceau spre Bistriţa zglobie, drumuri bătute neîntrerupt, fără oprelişte, dintr-o parte şi alta, de negustori, de la Lipsca şi de la Buda, de la Cluj şi de la Braşov sau din tîrgurile moldovene, de la Neamţ şi de la Suceava.

*

Am călătorit adesea pe drumurile de fier şi de piatră de pe ambii versanţi ai Carpaţilor răsăriteni şi m-a impresionat paralelismul natural al celor două cursuri de apă, Bistriţa şi Mureş, trăsăturile comune ale istoriei şi vieţii oamenilor.

Bistriţa a devenit un monument al energiei cărbunelui alb, înscris în salba de lumini a patriei, cu treptele celor 13 hidrocentrale. Pe Bistriţa a călătorit şi mai călătoreşte şarpele arămiu al plutelor. Dar în vechime şi pe Mureş au călătorit plute.

Bistriţa, cu monumente albe de energie ale apelor. Mureşul, cu zveltele catarge ale brazilor, prezenţi puzderie într-o neîntreruptă salbă a fabricilor de cherestea, mai ales de la izvor şi pînă la Reghin.

Pe ambele rîuri s-au tălăzuit cîntecele de luptă, de dor şi de viaţă mai bună. Apele Mureşului au potolit setea călăreţilor, plăieşilor şi secuilor din oastea lui Ştefan Voievod. L-au cunoscut apoi pe Rareş, fiul său vrednic, găzduit în castelul de la Lăzarea, vechi cuib al luptei pentru libertate. Castelul din Lăzarea l-a adăpostit şi pe Mihnea, domnitor posterior epocii de lumină a Măriei sale Mihai Vodă Viteazul.

Şi istoria, filă cu filă, prezentă pe Mureş, ca oriunde în ţara liberă şi frumoasă, se adaugă zi cu zi într-o impresionantă coloană fără sfîrşit. Sîngele şi osemintele celor ce au apărat Mureşul în năvălirile tătare, al iobagilor, plecaţi de pe Mureş în cetele răsculaţilor de la Bobîlna, în oştile lui Doja — totul şi toate sînt prezente aici, în vestigii de piatră, de spade scoase la lumină din lut, în inimile oamenilor care azi ridică, etaj cu etaj, cristal şi beton, coşuri de uzine, hale, monumente ale socialismului biruitor.

*

Mureşul a venit pe lume la «polul frigului» ţării româneşti. Pe valea lui sînt localităţile Joseni şi Topliţa, unde se înregistrează cele mai scăzute temperaturi. Un vechi proverb din Joseni spune: «Vara,la noi, trei luni nu e cald... restul e tot frig».

Vară scurtă, iarnă lungă, natură aspră. Codrii bogaţi în lemn şi în vînat: cerbi şi urşi, rîşi şi jderi, vulturul de stîncă, iepurii şi capra neagră sînt minunaţii băştinaşi ai pădurilor. Agricultura scurtă, după cum am vorbit, vînătoarea, lucrul în pădure, la doborît arbori, fabricile de cherestea, carierele de piatră sînt locurile predilecte şi la îndemînă ale locuitorilor acestor văi. Unii s-au specializat în cioplitul pietrei, alţii în construcţia caselor de lemn, ca meşterii din Ciumani, renumiţi pretutindeni în urcatul schelelor.

Din tată-n fiu, oamenii îşi încrustează cîntecele şi dorurile inimii în grinzile odăii de oaspeţi, în lemnul porţilor. O poezie scurtă, alcătuită din linii şi cercuri, cu săpături fine, colorate.

...Alţi kilometri, şi rîul cuprinde în oglinda sa Gălăuţaşul. Este mîndria sa din munţi. Halele sînt frumos arcuite, cu sute de geamuri scăldate în lumini de neon. Aci poposesc buşteni de lemn tare, mai ales fagul. Maşinile speciale îi derulează în foi subţiri ca hîrtia. Presate, foile se alcătuiesc în placaje. Scurtăturile, talaşul, aşchiile sînt masticate de maşini speciale, debordate în buncăre, dirijate de benzi rulante, la prese de unde, amestecate cu un liant, sînt transformate în cunoscutele plăci fibrolemnoase şi aglomerate, fără de care nici nu se mai poate concepe o industrie modernă de mobilier.

Acesta este Gălăutaşul, care anual ar putea cuprinde cu plăcile sale o jumătate de ţară. Dormiţi pe studiouri din lemn Gălăutaş, aveţi biblioteci Gălăutaş. Lemn măcinat, alcătuit în pereţi drepţi şi duri de mobilă, neinfluenţabilă la elementele naturii, căldura, frigul, şi nici la uzura de vreme.

Ultimul popas pe Mureş îl facem la Reghin.

— Cu ani în urmă, ne povesteşte Adalbert Kis, directorul modernului combinat, «fabricam» ambalaje din lemn. Acum, produsele noastre, ambarcaţiuni de vreo 15 tipuri, aparataj sportiv şi instrumente muzicale din lemn duc faima meşterilor din Reghin pînă dincolo de hotare. Şi ce oameni avem!

Nu de mult s-a pensionat bătrînul maistru Vasile Varga. Este omul care a construit prima barcă la Reghin. A pornit în viaţă ca simplu tîmplar. A lăsat în urmă meseria, «tainele» celui mai priceput meşter de caiace, iole şi alte bărcuţe sprintene, prezente în marile Olimpiade. A lăsat pe foştii săi ucenici, azi lucrători cu faimă pe care aproape zilnic vine să-i vadă. Şi-a legat sufletul de comunist de fabrica sa, de ambarcaţiunile pe care mai întîi Mureşul le botează şi le leagănă în unda sa, aici întinsă şi bogată în ape.

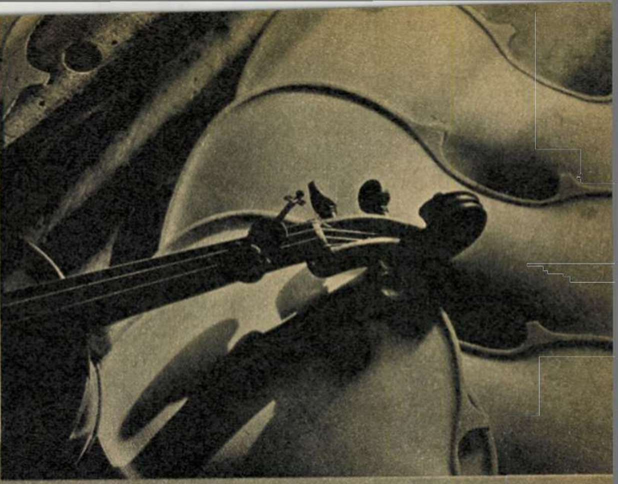

Meşterul Varga are doi feciori. Cît de fericit trebuie să fie! Ştefan este acum inginer. Lucrarea sa de diplomă a fost concepută aci, în secţia de ambarcaţii, pe atunci condusă de tatăl său. Fratele mai mic se va întoarce în curînd cu diploma şcolii tehnice de maiştri, pe care o face la Braşov. Pe ambarcaţiile construite la Reghin, Leon Rotman a cîştigat medalia de aur la Olimpiada de la Melbourne. Şi exemple sînt multe. Lemnul de pe Mureş, prelucrat şi alcătuit măiestru de tîmplarii din Reghin a fost şi este împodobit cu aur, cu medalii, pentru perfecţiune şi frumos.

— Sîntem în competiţie, ne spune inginerul Varga, cu ţări ca Danemarca, Suedia, Anglia, de mult renumite în construcţia de ambarcaţii. Şi cu toate acestea, bărcile noastre de agrement, iolele, dau culoare peisajului ţărilor fiordurilor.

Închei şi spun: din viorile de la Reghin se cuvine a se înălţa o simfonie închinată lemnului şi oamenilor, dăruită rîului, care să o poarte şi să o murmure din val în val.

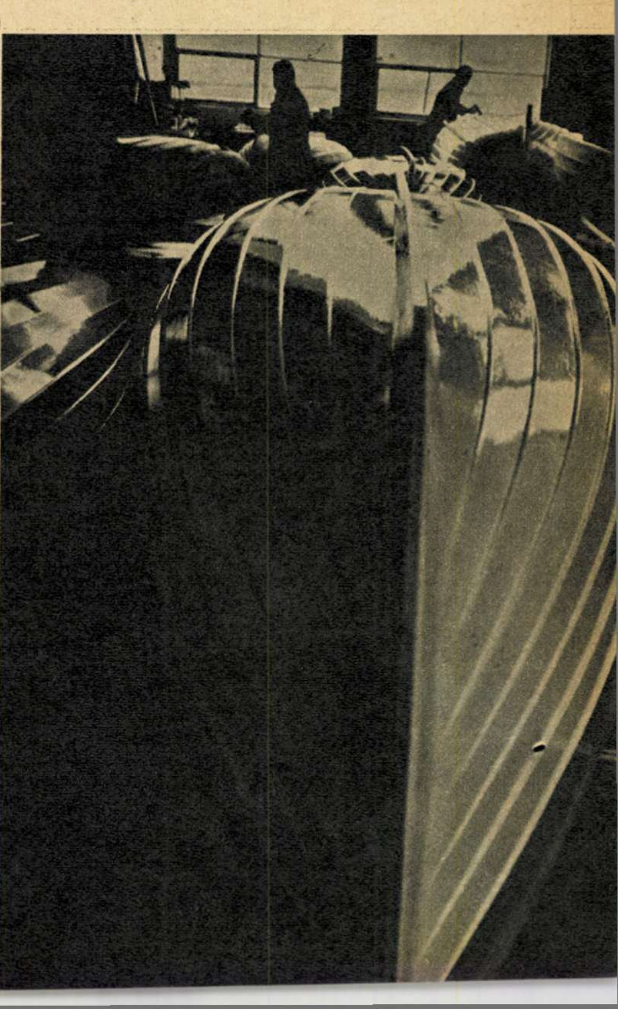

Răsfoind CATALOGUL COMORILOR

Cine nu știe ce este o comoară?... O comoară adevărată. De pildă, un sipet bine ferecat, cu meșteșugită-ncuietoare, pe care cînd o înfrîngi în sfîrșit și ridici capacul greu, bătut în ținte de fier, rămîi cu ochii luați de strălucirea atîtor minunății, ca luciul de soare tînăr al aurului, sclipirea nestematelor și cîte și mai cîte. Fără să vrei, gîndul te poartă spre Feți-Frumoși care altădată retezau dintr-o singură lovitură cele șapte capete otrăvite ale balaurului ori puterea vestitelor vîlve ale codrilor, ca să ajungă la locul de taină al comorii fermecate, sau, mai real și mai aproape de noi, spre echipajele corăbiilor de pirați care au jefuit și îngropat ici-colo, prin insule pierdute în ocean prisosul tîlhăriilor lor.

În orice caz ar fi greu să-ți închipui nu una, ci sute, poate chiar mii de comori ascunse-ntr-un teanc de cartonașe din raftul unui birou.

Biroul de care spuneam este masiv, din lemn canadian de pin roșu, încăpător ca mai toate mobilele de acest fel, cu capac-jaluzea și cu nenumărate sertare în care ar putea să încapă o întreagă arhivă. Așezat în apropierea unei ferestre care dă asupra unei străzi largi mărginite de platani, în mijlocul Parisului, biroul acesta conține documentația strînsă de-a lungul multor ani și mereu ținută la zi a **Clubului internațional al căutătorilor de comori.** Închipuiți-vă vreo treizeci de oameni, ziariști, ingineri, arhitecți, medici, oameni de artă, uneori adevărați lupi de mare, care își consacră orice fărîmă de timp liber «celei mai complexe și mai istovitoare dintre activități: căutarea comorilor», după cum, comod instalat la biroul său, îmi relata prietenul meu, și prin mine și al vostru, dragi cititori, cunoscutul scriitor francez **Robert Charroux,** președintele Clubului internațional al căutătorilor de comori, în după-amiaza zilei în care l-am vizitat.

Am privit cu emoție lista bătută la mașină pe hîrtie velină și pe care se-nșirau cincizeci de comori mari din întreaga lume care își așteaptă cercetătorii și, evident, redescoperitorii. Cea mai mare parte dintre ele zac sub mobilul (dar greu de dat la o parte) acoperiș al valurilor oceanelor, altele sub stînci ale pămîntului...

Am spicuit la întîmplare:

— rada portului insulei Sfînta Lucia, galion spaniol, naufragiat în anul 1597 avînd la bord cca 200 tone de aur în obiecte prețioase și lingouri;

— lacul Guatavita, Columbia de Nord, 320 km de Bogota, bogății în aur și argint azvîrlite de localnici ca să le ferească de jaful conchistadorilor, în secolul al XVI-lea. Adîncimea locului: aproximativ 85 metri. Lacul invadat de vegetație submarină. Valoarea estimată a tezaurului de sub apă: 120 de milioane de lire sterline!

Vă amintiți de «Santa Maria», corabia lui Cristofor Columb? Iat-o din nou întreagă (1), ieșită de sub mîna talentată a lui Alexandru Francisc Jelenici, **cunoscut realizator de machete navale, căruia îi datorăm și versiunea miniaturală a navei «Great Harry», care a brăzdat apele Angliei în secolul al XVI-lea (3).**

Iată cum se semnala, pe portolanele portugheze din secolul al XVI-lea, locul de naufragiu al unei corăbii importante (2).

Regele Alfonso al Portugaliei **consacra prin diplome speciale dreptul navigatorilor de a beneficia de toate comorile pe care le vor intîlni pe drum, cu condiția să-i rezerve trei sferturi din ele. În imagine: Împuternicirea eliberată lui Jao Vaz Cortereal în 1461 de a pluti spre apus (4).**

— epava cuirasatului englez «Hampshire». Loc: 24 mile marine în largul insulelor Orkney, unde vasul a fost torpilat de un submarin german în 1916. Valoarea tezaurului aflat la bord: 10 milioane de livre de aur, în bare de aur, de 18 carate. Adîncimea: 60 metri. Situația comorii pe vas: în seifuri blindate sub puntea cuirasată (17 cm oțel dur)!

— mănăstirea Bithur, India, castelul lui Nana Sahib. Comoara din Cawnpur, îngropată în subterana năruită de sub un turn încă neidentificat. Valoarea inestimabilă. Data acțiunii de ascundere: 1857, în cursul revoltei șipailor... etc. etc. etc....

Am abandonat lista, pentru ca, umblînd în cartotecă, printre cartonașele care deschid fiecare cîte o «problemă», să mă opresc asupra cîtorva dintre ele.

— Căpitanul Kidd, Levasseur, L'Ollonois... pirații, comoara incașilor, pronunțam din cînd în cînd cîte un nume care-mi aducea din amintiri fiorul unor adevărate pagini de roman. Interlocutorul meu mi-a întrerupt însă brusc firul gîndurilor:

— Nu, nu! Aventura celor care au îngropat comorile sau le-au ascuns după ce le dobîndiseră uneori nici nu se compară cu a celor care caută să le recupereze... Și una, și alta, sînt două romane cel puțin la fel de interesante. E ca un fel de dramă a aceleiași comori, jucată în două acte, dintre care al doilea începe de multe ori în arhive și biblioteci, pentru a se desfășura mai departe uneori într-o titanică luptă cu stihiile naturii... Aproape fiecare cartonaș conține, trăită sau în devenire, mai corect spus în continuare, o asemenea dramă...

COMOARA DIN ADÎNCURI

Dacă este un lac pe lume a cărui istorie să aparțină fantasticului la fiecare pas, apoi acesta e lacul Titicaca, cea mai înaltă mare interioară a globului, lungă de 220 de km, aparținînd pe jumătate Perului și pe jumătate Boliviei, ale cărei ape se leagănă maiestuos la altitudinea de 3 919 metri. În insula principală a acestui lac, după anul 1 100, cel dintîi mare Inca, pe numele lui Manco Capak, a avut viziunea ilustrului său destin viitor și de aici a pornit la întemeierea statului incașilor, închinat zeului-soare, adorat pe țărmurile marelui lac.

În insula care acum este teritoriu bolivian, amerindienii au ridicat sub porunca marelui Inca un templu de o imensă bogăție, ai cărui pereți, afirmă cronicarii, erau placați cu aur. Era templul sfînt al incașilor, despre care, în secolul al XVII-lea, inca *Garcilasso de la Vega*, un cronicar spaniol înrudit cu familia marelui Inca a scris: «În această insulă se află templul cu pereții acoperiți cu plăci de aur. În fiecare an provinciile împărăției trimiteau templului ofrande în aur masiv și argint spre a mulțumi zeului-soare pentru protecția pe care acesta o asigura incașilor».

Istoricii conchistei afirmă la rîndul lor că mitimacii, aflînd de sosirea spaniolilor și de nemăsurata lor poftă de aur, au aruncat pur și simplu în apele lacului nu numai tezaurul templului, dar și plăcile cu care erau căptușiți pereții acestuia. Cînd au ajuns aici, spaniolii, mînați la drum de faima averilor aylușilor, nu au mai găsit decît niște grandioase ziduri goale.

Prilej de mare necaz! Aceasta cu atît mai mult cu cît ei cunoșteau cele găsite în templul soarelui din Cuzco, capitala imperiului incas. Aici, pe rîușorul Guatanay, se afla locul «sacru» constituit de o grădină și un templu construite după modelul celor de pe insula lacului Titicaca. Grădina era numită curicancha (curi= aur și cancha = îngrăditură, în limba quiché pe care o vorbeau incașii). *Cobo*, un cronicar spaniol care a trăit în Mexic și în Peru în secolul al XVII-lea, povestește că această curicancha era împodobită cu obiecte din aur masiv, iar templul avea pereții placați cu aur gros de mai bine de un deget, acoperișul însuși fiind învelit cu plăci din același metal. Aceasta ca să nu mai amintim statuietele de aur din interior, imagini ale zeilor mai mici și mai mari, realizate la scară umană din aur masiv! Despre curicancha de la Cuzco, ale cărei dimensiuni erau la jumătatea celor ale surorii sale mai vîrstnice de pe insula din lacul Titicaca, *Garcilasso de la Vega* precizează: «Dar în afara oricăror altor minunății, aici apăreau cîmpuri de porumb copt, în mărime naturală, cu rădăcini și tulpini, flori și spice din argint, dar cu vîrfurile de aur, precum și animale mari și mici, toate în mărimea lor din realitate, confecționate și ele prin turnare din aur și argint în piese masive. Erau o mulțime de iepuri și șoareci, șopîrle și năpîrci, vulpi și pisici sălbatice, prin iarba cu fire de aur, iar pe florile din aur și ele, se odihneau fluturi cu aripile subțiri din aur și argint, lucrate împreună, așa cum numai ei știau să facă. De asemenea, pe crengile de aur ale copacilor cu tulpini de argint se aflau gata de zbor păsări de aur, cu ochii din pietre prețioase. Nu lipseau din curicancha nici jaguari și pume și alte animale în mărime naturală....»

Iată un tablou pe jumătate mai sărac decît cel al fabuloaselor bogății ale templului de pe lacul Titicaca. Dar mai era ceva. Cronicarul *Cieza de Leon* amintește că: «Puțin după ce veni pe lume fiul cel mai vîrstnic al marelui Inca Huayna Capak, acesta din urmă porunci să se făurească un lanț atît de lung și de gros, încît șirul verigilor lui cu grosimea inelului cît piciorul unui om sub genunchi trebuia să fie purtat de o procesiune de 200 de oameni»... Tradiția, relatată de cronicari, asigură că lanțul a avut aceeași soartă cu plăcile de pe pereții templului din insulă...

Aparent, așa stînd lucrurile, nimic nu ar fi mai ușor decît să se scoată tezaurul din fundul nămolos al lacului, aceasta cu atît mai mult cu cît tradiția a lăsat și o însemnare a locului în care au fost aruncate obiectele. Este o faleză din imediata apropiere a templului, dar la poalele de valuri ale căreia se cască una dintre «găurile» adînci ale lacului. Aici, la trei metri de țărm, fundul are 185 de metri adîncime! Dar scafandrii autonomi moderni nu au reușit o coborîre eficace sub nivelul de 25 metri adîncime.

Arhiva Clubului așază tezaurul din lac pe locul 13 printre marile comori ale lumii, fiind totuși cu puțin «mai sărac» decît tezaurul înecat de amerindieni în apele lacului Guatavita din Columbia.

Pînă în prezent, peste opt expediții au gustat din apele lacului, fără a reuși să scoată nimic la iveală. O știre venită în luna noiembrie 1968 din America de Sud anunța că *Yves Cousteau*, celebrul acvanaut francez, se află, împreună cu o echipă a sa, pe țărmurile lacului, în scopul unor cercetări hidrologice. Alte glasuri, tulburate de pretenția unor observatori locali care văzuseră «farfurii zburătoare» ieșind, chipurile, din lac, susțineau că pe acestea le-ar căuta Cousteau. «Să nu dea peste comoara incașilor». au spus, semnificativ, alții. Dar cercetătorul i-a asigurat pe ziariști că nici ipoteticele farfurii și nici păsările și caimanii de aur din curichancha înecată nu-l interesează, ci doar niște măsurători ale presiunii și temperaturii apei la diferite adîncimi și în diverse locuri, printre care, întîmplător, și cel de la poalele falezei de pe care mitimacii și-au aruncat comoara în valuri.

Tainică precum originea ei, «comoara din adîncuri» așteaptă...

D. TODERICIU

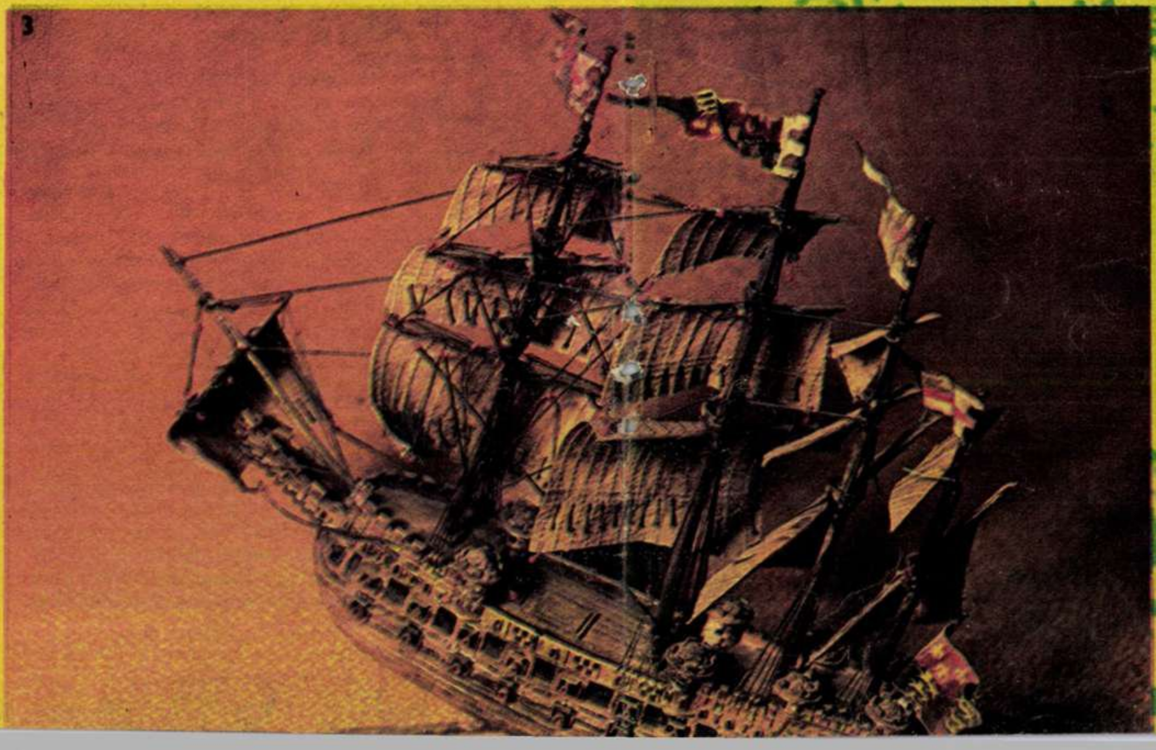

Пионерская правда
în vizită la Cutezatorii

GAZETA PIONIERILOR SOVIETICI

◆◆◆

STOP: SEMAFORUL

Pe asfaltul neted se apropie o Volgă cu viteza de 60 km pe oră. La nici 20 de metri de automobil, un pieton încearcă să treacă în fugă prin fața mașinii. E periculos acest lucru? Cum se trece reglementar, cît timp va necesita punerea frînei și oprirea mașinii?

Toate aceste probleme care nu fac parte din obiectele ce se predau la școală — au constituit tematica unui concurs inițiat de «Pionerscaia Pravda», concursul intitulat «*Semafor*» la care au participat mii de pionieri si scolari din toate colțurile Uniunii Sovietice. Concursul nu a fost ușor. Participanții au avut de rezolvat o mulțime de probleme de calcul, de tehnică, au înregistrat toate bicicletele din școală, au organizat posturi fixe pe șosele, în zilele recoltatului, posturi permanente care să-i inițieze pe copiii mai mici în regulile circulației. Un an întreg, în paginile revistei, «au luminat» lămpile «Semaforului». Unitățile de pionieri și-au îndeplinit misiunea. Pionierii și-au însușit cunoașterea semnelor de circulație, s-au învățat unii pe alții cum se trece disciplinat la o intersecție, au învățat să respecte regulile de circulație. La acordarea premiilor, juriul a avut mult de chibzuit. Și cum numeroși participanți și-au exprimat regretul că acest concurs ia sfîrșit, juriul a hotărît ca el să se continue, iar «Semaforul» să-și aprindă din nou lămpile și în anul ce urmează. Dar să vedem, care sînt fericiții cîștigători și ce premii au obținut.

MARELE PREMIU — un autoturism Moskvici-408 a fost acordat pionierilor din Orel. Toate unitățile, toate școlile din acest oraș s-au angajat în întrecere și s-au comportat excelent.

Trei premii II: Cîte un televizor.

Cele mai bune unități de pionieri au primit locuri pentru tabăra internațională din Artek; în 285 de școli se vor distribui insigne ale «Semaforului».

Primăvara pionierească

- Satul Elizavo din Kamciatca este un centru al serelor peninsulare. Pionierii de aci cultivă castraveți și roșii în tot cursul anului, deși soarele apare destul de rar pe cerul acestor locuri.
- Copiii din raionul Terenozensle, din Kazahstan, au plantat numai într-o singură zi 6 000 de puieți de pomi fructiferi. În aceeași zi ei au curățat canalele de irigații și le-au umplut cu apă.

PE ORBITA PĂMÎNTULUI *

A devenit o tradiție ca, după efectuarea zborurilor cosmice, cosmonauții să fie invitații de onoare ai pionierilor. La una dintre întîlniri, invitatul de onoare a fost Gheorghii Timofeevici Beregovoi. El a vorbit cu acest prilej despre felul cum s-a pregătit pentru zborurile cosmice.

MICRO ENCICLOPEDIE

PĂSĂRI

1 Nigerul reprezintă principala cale de comunicație în statele africane Mali, Niger și Nigeria unde lipsesc căile ferate. Așa se explică de ce majoritatea așezărilor din țările străbătute de acest fluviu, sînt situate pe malurile sale. Problema aprovizionării cu apă continuă însă să rămînă unul din punctele dificile.

În multe părți struții domesticiți însoțesc femeile și copiii care se duc la Niger să se aprovizioneze cu apă dulce. Femeile din tribul «yorubas» pun pe spinarea struților un fel de șea de care agață în părți cîte un ulcior plin cu apă.

2 Broaștele țestoase din Galapagos au un prieten nedespărțit, un cintez care stă ore întregi pe carapacea broaștei unde găsește hrană din belșug.

3 În pădurile din estul Australiei trăiește o specie de papagal cu coadă plată (Platycerus browni) numit de aborigeni «curcubeul» din cauza penelor care au toate culorile curcubeului. Aceste păsări își fac cuiburile în crăpăturile copacilor și în mușuroaiele de termite părăsite.

4 Tucanul din Paraguay (Rhamphastos dicolor) face parte din familia păsărilor strălucitoare și se remarcă mai ales prin frumusețea penajului său. Ciocul urias curbat la vîrf și prevăzut pe margini cu crestături este foarte ușor, deoarece conține în țesătura sa fibroasă spații de aer. Această pasăre sedentară, cu mișcări încete, se hrănește cu sîmburi și fructe.

5 Naturalistul englez Richard Forster s-a împrietenit cu o mulțime de păsări și mici animale din insulițele arhipelagului Galapagos unde a făcut cercetări un timp îndelungat.

6 Singura pasăre de pe glob care întrebuințează o unealtă pentru a-și procura hrana este cintezoiul din Galapagos. El scormonește cu un băț ascuțit atît în scorburi cît și sub coaja arborilor în căutarea larvelor.

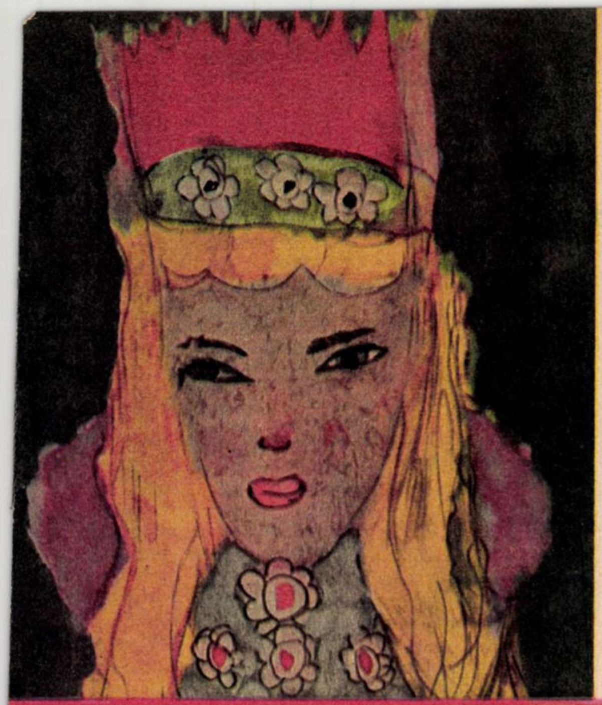

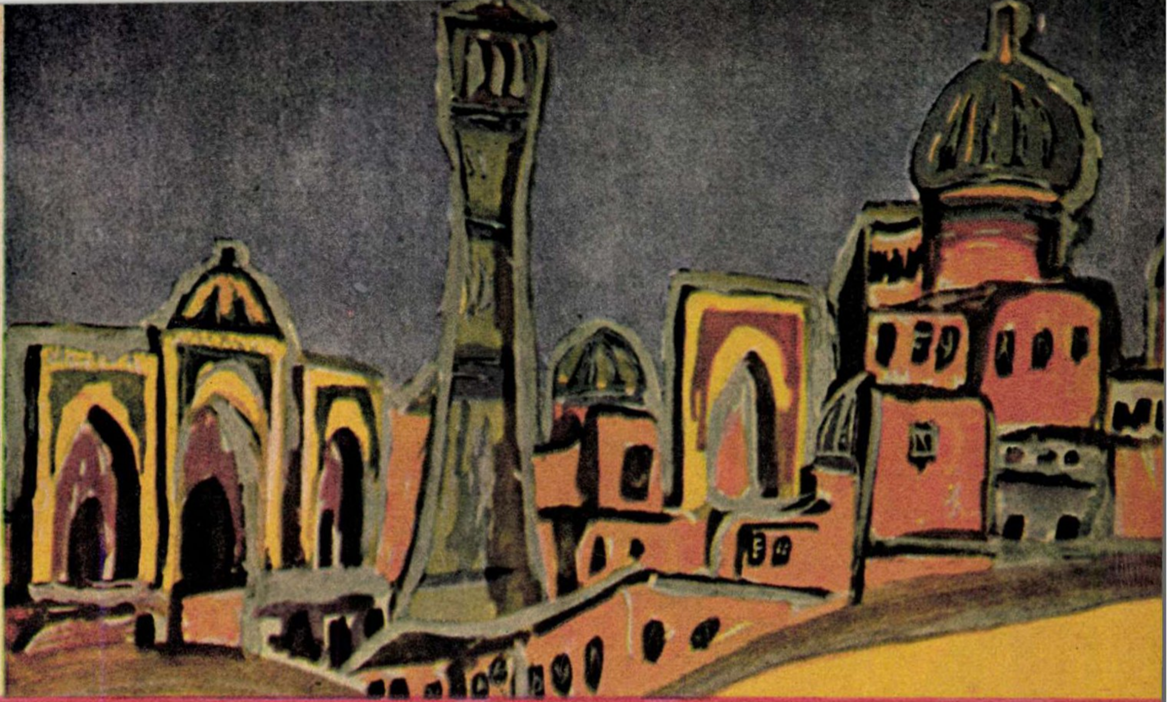

LUMEA CULORILOR

Cea mai îndrăgită gazetă a pionierilor și școlarilor sovietici, «Pionerscaia Pravda», pe lîngă interesantele știri, reportaje, poezii, schițe, interviuri pe care le publică, este și inițiatoarea unor acțiuni de larg răsunet, acțiuni pe țară, sau chiar internaționale. Găzduim astăzi în această pagină cîteva din desenele premiate în cadrul concursului internațional «Patria mea, casa mea» organizat anul trecut de «Pionerscaia Pravda». Au fost premiate 36 desene din cele trimise de băieți și 45 din cele trimise de fete din U.R.S.S., precum și lucrări ale tinerelor talente din multe alte țări.

Prin linii și culori, desenele spun povestea copilăriei pline de farmec și a celor văzute în jur.

De la Sevastopol pînă la Samarcand e cale lungă. Dar culorile calde ale lui Gulian Hairullaev (16 ani) ne conduc în feeria Samarcandului, unde cîndva nepotul lui Timur, înțeleptul Ulugbeg a construit un Observator Astronomic, pentru a putea observa Soarele, Luna, Stelele. Și în zilele noastre astronomii sînt fermecați de cerul Samarcandului, un cer curat, luminos, fără nori.

Pictura lui Pritichin Sașa ne călăuzește în ținutul Arhanghelscului, în lumea vaselor pescărești, a cheiului cu macarale uriașe, ieșite chiar și din coala micului pictor.

Minunate sînt sărbătorile, unde ne veselim, dansăm, cîntăm. Niola Sacalauscaite din Lituania (15 ani) a imortalizat un asemenea moment. Bineînțeles, nu auzim acordurile muzicii în care dansează băieții purtînd pălării galbene cu boruri late, fetele cu fuste în pătrățele. Dar însăși mișcarea dansului, culorile estompate pe care le-a ales Niola, ne sugerează că este un dans lin, plutitor.

Culorile sînt o minunată expresie a sentimentelor. Atît a celor de bucurie, cît și a celor de tristețe. Sașa Șatranscni îndrăgește circul iar atmosfera veselă a arenei o redă în culori vii. Pe o arenă galbenă ca soarele, elefanții defilează lîngă o balustradă roșie.

Cu ajutorul acelorași culori vii, Natașa Nadejkina, ne transportă în lumea fantezistă a basmelor. Natașa stă în fața coalei de hîrtie, cu culorile alături de ea, dar gîndurile i-au zburat departe, în pădurea fermecată, spre o zînă cu părul auriu și ochii de stea, o zînă bună, care-l va scăpa de balaur pe Făt-Frumos. Dar iată, că poveștile uneori devin adevărate: și în viață prietenia înfăptuiește minuni! Astfel s-au destăinuit unii altora, au legat prietenii în limbajul culorilor și al liniilor copii din 42 de țări ale lumii care și-au trimis desenele la Concursul internațional de la Moscova.